

పవిత్ర వచన్

గోండి బాస

పవిత్ర వచన్

గోండి బాస

Adilabad Gondi

© CBase WSG

This work is licensed under a Creative Commons
Attribution–NonCommercial–NoDerivatives 4.0 International License.

బగ బతల్ మంత

యోహన్ లిహి కీత చొకొట్ట కబుర్ యోహన్ 1

యోహాన్

యోహాన్ లిహి కీత చొకొట్టు కబుర్

ఇద్ పుస్తకున్ బారెత గొప్పి

లిహి కీతాన పొరొల్: యేసు కిరిస్తునోర్ సిస్యల్ ఆయ్యల్ యోహాన్.

లిహి కీత సాల్: కిరిస్తు సకమ్ మొదొడ పిడితగ లిహి కియ్యల్ జర్గత.

ముకె గొప్పి: యేసుయె బగవంతనోర్ మరి ఆందుర్. వోరె బగవంతన ఆత్మ సక్తితె, ఇద్ దునియతుర్కున్ వూర పొప్పల్ బచి కియ్యె, మాయన రూప్తె వాతొర్ ఆందుర్. సిరిష్ వోర్ యేసున్ పొరొ బాప్-బక్తితె బరొస ఇర్వలిరె, బగవంతల్ మన్వల్ స్వర్గనగ సొంద పరంతెర్.

ఇవ్ పొరొ వెహ్త తీర్ నిరుపన్ కియ్యె, లెక సెలెంగ్ అచొంగ్ మయ్యతంగ్ కామ్మ కీతొర్. నమునత్ యేతున్ ఆంగుర్ రసతున్ దాత్ మార్కున్వల్, తీస ఆట్ (38) సాల్కనల్ రోగితె మన్వన్ చొకొట్ కియ్యల్, పుటి-గుడ్డిన్ నదుర్ సియ్యల్, సాతొర్ లాజర్తున్ నేండుస్వల్, సియుంగ్ హజర్క్ మాందితున్ జేవున్ దొస్వల్, సమ్మర్త యేతున్ పొరొ తాక్వల్. అని “నావ పొరొల్ సూడ్చి ఆయె బతి, ఇవ్ కామ్మున్ సూడ్చి తెర్ నా పొరొ బరొస ఇరట్. అహన్ ఇర్కిట్తె బస్కెట్ జీవతె స్వర్గనగ బగవంతన్ సంగ మందంతిట్” ఇంజెర్ బోద వెహ్తొర్. ఇవ్ గొప్పిన్ బారెతె ఇదెనగ లిహి కీసి మంత.

బగ బతల్ మంత

బగవంతన వచన్ మాయన రూప్ యేత్వల్	1:1-18
బాప్తిస్మ సియ్యల్ యోహాన్ గవ	1:19-28
యేసుయె బగవంతనోర్ మరి ఇంజెర్ వెహ్త తాహ్వాల్	1:29-34
యేసునూర్ మొదొడూర్ సిస్యలిర్	1:35-42
యేసు పిలిపున్ అని నతనియెల్తున్ కేయ్యల్	1:43-51
యేతున్ ఆంగుర్కన రస కియ్యల్	2:1-12
యేసు మందిర్తగ సొన్వల్	2:13-22
మాయన దిల్లగ మన్వల్ యేసున్ టావ	2:23-25
నిమె ఉండె మల జల్మ యేత లాగర్	3:1-21
యేసున్ బారెతె యోహాన్ గవ వెహ్వాల్	3:22-36
కుహితగ యేసు వెయ్యెన్ సంగ వడ్కెవల్	4:1-42
యేసు అదికారిన్ మరిన్ చొకొట్ కియ్యల్	4:43-54
కెయ్-కాల్క అర్చి సొత్తొన్ చొకొట్ కియ్యల్	5:1-18
బగవంతన అదికార్ యేసునగ మంత	5:19-30
యేసున్ బారెతంగ్ గవంగ్	5:31-47
యేసు సియుంగ్ హజర్క్ మాందితున్ జేవున్ దొస్వల్	6:1-15
యేసు సమ్మర్త యేత్ పొరొ తాక్వల్	6:16-25
జీవతున్ తాకద్ సియ్యల్ కానె యేసుయె ఆందుర్	6:26-59
బస్కెట్ పిస్వల్ జీవతున్ బారెతె బోద	6:60-71
యేసు అని వోసుర్ తముక్	7:1-13
యేసు డేరన సడ్ జర్గెనెకె మందిర్తగ బోద కరుస్వల్	7:14-24
యేసుయె కిరిస్తు కి బతల్?	7:25-36
యేసు జీవత యేత వాగ్గన్ సియ్యల్	7:37-44
యూదుల్కనూర్ అదికారిన్ యేసున్ పొరొ బరొస ఇరె వొమ్మకి	7:45-52
ఉంది వెయ్యె పీర్ కీసెర్ సాప్తె మాయ్యల్	7:53-8:11
యేసుయె దునియత వేడ్చి ఆందుర్	8:12-20
నన సొన్వడగ మిరట్ వాయ పర్వట్	8:21-30
అబ్రాహామన సంతాన్ అని సయ్యన్ద సంతాన్	8:31-47

యేసు తొత్తూర్ అబ్రాహమున్ తెర్ డగుర్ ఆందుర్	8:48-59
యేసు పుటి-గుడ్డిన్ చొకొట్ కియ్యల్	9:1-12
చొకొట్ ఆత కామున్ బారెతె పరిసయుల్క్ కరి కియ్యల్	9:13-34
బావ్-బక్తిత గుడ్డి-పాన్	9:35-41
యేసు చొకొట్టూర్ గొరెంగ్ గాయ్ ఆందుర్	10:1-21
బగవంతనోర్ మరిన ఇంజెర్ యేసు వెహ్వల్	10:22-42
యేసున్ లాడ్ కియ్యల్ బక్తన మరన్	11:1-16
సాతుర్క్ నేండుస్వల్ సక్తి యేసునగ మంత	11:17-37
సాతూర్ వోర్ లాజర్త్ యేసు నేండుస్వల్	11:38-44
యేసున్ జక్లె యూదుల్క్ పిలన్ వాట్వల్	11:45-57
బెతనియతగ యేసున్ పారా సెంట్ వెడివల్	12:1-11
యేసు మయ్యత జెయ్ జెయ్ కార్ యేచ్చెర్ యెరుసలేమ్ నేంగ్వల్	12:12-19
యేసు తన్వ మరన్ బారెతె వెహ్వల్	12:20-36
వెలెటిర్ యేసున్ పారా బరొన ఇర్మకి	12:37-43
యేసునంగ్ గొస్టింగ్ పర్తతున్ తన్వ కియ్యల్	12:44-50
యేసు సిస్యలిరంగ్ కార్క్ నొర్వల్	13:1-17
తనకున్ దోక సియ్యడున్ బారెతె యేసు వెహ్వల్	13:18-30
యేసు పూన హుకుమ్ సియ్యల్	13:31-38
బాబొనగ వోయ్యల్ సరి యేసు ఆందుర్	14:1-14
యేసు పవిత్ర ఆత్మతున్ బారెతె వెహ్వల్	14:15-31
యేసుయె కరల్ వేలి ఆందుర్	15:1-17
దునియతుర్ మీకున్ మెచుర్	15:18-16:4
పవిత్ర ఆత్మతంగ్ కామ్క్	16:4-15
దుక్స సొంజి ఆనంద్ వాయ్యల్	16:16-33
యేసు పార్తన కియ్యల్	17:1-5
యేసు తన్వర్ సిస్యలిర్ సాటి పార్తన కియ్యల్	17:6-19
యేసు సమ్మిర్ బక్తలిర్ సాటి పార్తన కియ్యల్	17:20-26
యేసున్ పియ్యి వోయ్యల్	18:1-14
యేసు టావ సెలోర్ ఇంజెర్ పేతురు లబడ్ వెహ్వల్	18:15-18
పెర్సోర్ కటొడల్ యేసున్ సవల్క్ పూసి కియ్యల్	18:19-24
పేతురు లబడ్ వెహ్ బరొబర్ గొగ్గి కూస్వల్	18:25-27
గవర్నర్ పిలాతున్ మునె యేసు నిల్వల్	18:28-40
యేసున్ మరన్త సిక్స వాట్వల్	19:1-16
యేసున్ మొద్దగ మోలనె పాసి జక్వల్	19:17-27
యేసు తన్వ పరన్ సుటి కియ్యల్	19:28-37
యేసున కూర్దున్ నారిత బండత బుయరితగ ఇర్వల్	19:38-42
యేసు సాసి-నేండ్వల్	20:1-10
యేసు మగ్దలేనె నాట్న మరియన్ దిస్వల్	20:11-23
యేసు తోమన్ దిస్వల్	20:24-29
ఇద్ పుస్తక్ న బావ్	20:30-31
యేసు యేడ్వర్ సిస్యలిర్కున్ దిస్వల్	21:1-14
పేతుర్ బహ్ మాత బరొసతున్ యేసు సుద్రి కియ్యల్	21:15-23
అక్రిత గొస్టి	21:24-25

బగవంతన వచన్ మాయ్నన రూప్ యేత్వల్

1 కలి గడె మాయ్నక్ మునెనె వచన్ ఇన్వల్* మత్తార్. బగవంతన్ సంగ వోర్ వచన్ ఇన్వల్ మత్తార్. వోర్ వచన్ బగవంతలె ఆందుర్. ² వోర్ వచన్ ఇన్వల్ మొదొడలె బగవంతన్ సంగ మత్తార్. ³ కలిత సమ్మెతున్ బగవంతల్ వోర్ వచన్ హిందలె గడి కీతార్. వోర్ సెల్వ ఉంది గిర్ వస్తు గడె మాయ్నక్. ⁴ వోన్ జీవ మంత. అద్ జీవ సమ్మిర్కున్ వేడ్చి సిత. ⁵ వేడ్చి సికటితగ బహన్తె పారంతయె, అహ్మె పర్తతంగ్ దిల్కనగ వోర్ వేడ్చి సీసెర్ మంతార్. బతి బస్కెట్కె అద్ వేడ్చితున్ సికటి* పిహ పరా.

⁶ బగవంతల్ వారొర్ మాయ్నన్ సారి కీతార్. వోన్ పారొల్ బాప్తిస్మ సియ్యల్ యోహాన్.* ⁷ అద్ వేడ్చితున్ బారెతె తన వెహ్యల్ గవతున్ కేంచి, సమ్మిర్ వోర్ వేడ్చితున్ దాత్నాన్ పారొ బరొస ఇరనిర్ ఇంజెర్ వాతార్. ⁸ అద్ వేడ్చి సియ్యల్ యోహాన్ ఆయెర్. బతి వేడ్చితున్ దాత్నాన్ బారెతె, వెహ్లా వాతార్ వోర్, సిరిష్ గవదారల్ ఆందుర్. ⁹ ఇద్ దునియతుర్కున్, బోర్తె జీవత సతె వేడ్చి సీసెర్ మంతారా, వోర్ వాసెర్ మంతార్.

¹⁰ వోర్ వచన్ ఇన్వల్ ఇద్ దునియతె వాతార్. వోన్ కెయెనె బగవంతల్ సమ్మె గడి కీయుస్తార్. బతి ఇద్ దునియతుర్ వోర్ కరల్ బోర్ ఆందుర్ ఇన్వల్ వొడ్చి కీయుక్తి. ¹¹ వోర్ తన్వర్గ వాతార్, బతి వూర్ ఇజయెల్ లోకుర్* వోన్ వొప్పక్తి. ¹² తెర్ బతి, బోర్-బోర్తె తన్వ పారొ బరొస ఇరెరా, వూర్ సమ్మిర్కున్ బగవంతనుర్ మరి-మియడ్ ఆయె అదికార్ సీతార్. ¹³ అడ్-మాడ్సోన్ మరి-మియడ్ జల్మ ఆతపినయ్ మేందొల్ అని నెతుడె వూర్ జల్మ ఆయుక్తి. బతి బగవంతల్ వూర్కున్ నేమి కీతతున్* హిందలె వోసుర్ మరి-మియడ్ ఆతెర్.

¹⁴⁻¹⁵ వోర్ వచన్ మాయ్నల్ ఆసి, దర్తరిత్ పారొ వాసి, మా నడ్డుమ్ పిస్తార్. బాప్తిస్మ సియ్యల్ యోహాన్ వోర్ వచన్ బారెతె, “నా పెజెటల్ బోర్తె వాంతార్” ఇంజి వెహ్లానా, వోర్ వేరె ఆందుర్. వేర్ నాకున్ తెర్ మొదొడలె పిసి మత్త కాడ్చి, నాకున్ తెర్ డగుర్ ఆందుర్” ఇంజెర్ జోర్తె గవ వెహ్లాన్. వోర్ వచన్ మాకున్ బగవంతన బర్పర్ సతెమున్ అని బర్పర్ పెర్మత-దయతున్ తొహ్లాన్. ఇద్ సత్ అని పెర్మత-దయతున్ సూడ్చి, బగవంతన మయ్యతున్ కరి కీతట్. బగవంతల్ తన్వోర్ వారొర్ మన్వల్ మరిన్ సీత మయ్య ఇదె ఆంద్. ¹⁶ వోన్ బర్పర్ పెర్మత-దయతున్ హిందల్, మరట్ సమ్మిర్ ఆసిర్వాదున్ పెజెయ్ ఆసిర్వాద్ యేచ్చెర్ మంతట్. ¹⁷ అన్ బన్ ఇత్తెకె, మొదొడ ఆసిర్వాద్ తన్వ ఇచ తీర్ పర్ పిసెర్ ఇంజెర్ బగవంతల్ మోసెన కెయె, దర్మత కానున్ సీసి మత్తార్. బతి ఇంకె, రెండవ ఆసిర్వాద్ యేసు కిరిస్తున కెయె అద్ కానున్ తెర్ చొకొట్టుంగ్ పెర్మత-దయ అని సతెమ్ ఇన్వలికున్ సీతార్. ¹⁸ బోర్ బస్కెనె బగవంతన్ సూడ్చి. బతి బస్కెట్ బాబొన్ సంగ మన్వల్* వారొర్ మరి ఆయ్యల్, మాకున్ బగవంతన్ బారెతె వెహ్లా తొహ్లాన్.

1 ⁷ v2
2 ⁷ 2:11
4 ²² 3:15
6 ²⁴ v15
7 ³¹ v8 ³¹ v19 ⁴¹ v12
8 ³¹ v15
9 ² 4:23 ²⁸ v10
10 ²⁸ v29
12 ¹⁸ 5:27 ⁴¹ v50
13 ²⁹ 6:54 ⁴⁵ v14
17 ²⁵ 3:21 ²⁴ v29
19 ³⁴ v45 ³⁵ v45 ⁵⁵ v20
19 ²⁰ v21 ²⁴ v29
అపొ 4:1; హెబ్ 7:17
14 ²⁴ 2:13 ²⁴ 2:6 ²⁴ v26
19 ³⁰ అపొ 4:36 ³¹ 4:31
20 ⁵⁵ v25
21 ⁶⁵ v25 ²² v25
30 ⁰⁴ v22 ⁹⁶ లూక 13:34;
యోహ 1:23; 8:52
22 ³⁰ v26
23 ⁶⁸ మత్త 3:3;
యోహ 12:38;
లోమ 10:20 ²⁹ 4:11
35 ¹⁴ 5:43 ⁹⁶ v25
26 ⁹ v28
24 ⁹¹ లూక 9:49;
యోహ 1:28;
10:40 ³⁰ v29
27 ²⁴ 38 అపొ 22:25
52 ⁶⁶ అపొ 7:33
28 ⁰⁷ v31 ⁶³ 11:1
24 ⁴⁶ 3:26 ²⁴ v32
29 ⁶⁶ 8:21 ⁸⁶ v36
24 ²⁴ v37 ²⁸ 8:16 ³⁰ v32

బాప్తిస్మ సియ్యల్ యోహాన్ గవ

(మత్తయి 3:1-12; మార్క్ 1:1-8; లూక 3:1-9, 15-17)

¹⁹ యెరుసలేమ్మల్ యూదుల్కునుర్ అదికారిర్, మోక వేర్ కిరిస్తు మందర్ ఇంజెర్ పూసి కియె, కటొడలిర్కున్ అని లేవియుల్కున్* యోహాన్ సారి కీతెర్. ²⁰ తె యోహాన్, “నన కిరిస్తున ఆయెన్” ఇంజెర్ మకుస్పక్ వూర్కున్ గవ వెహ్లాన్. ²¹ అస్కె వూర్, “తె నిమె బోని ఆంది? యేలియ* [పర్వత్తుని] కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. తె, “నన ఆయెన్” ఇంజెర్ ఇత్తార్. “మంజె బవిసత్తె వాంతార్ ఇంజి వెహ్లాన్ వోర్ పర్వత్తుని కి?” ఇంజెర్ వూర్ పూసి కీతెర్. బతి యోహాన్ “నన ఆయెన్” ఇంజెర్ వెహ్లాన్. ²² అస్కె వూర్, “అసల్ నిమె బోని ఆంది? మాకున్ సారి కీతుర్కున్ మమెట్ జవబ్ సియ లాగర్. నీ బారెతె బతల్ వెహన ఇంతియె అద్ మాకున్ వెహ” ఇంజెర్ యోహాన్ పూసి కీతెర్. ²³ తె యోహాన్, “యెసయ పర్వత్తుల్ మొదొల్ వెహ్లాపినయ్, «బగవంతల్* వాయన్ సాటి సరి సుద్రి కీమ్మ» ఇంజెర్ బోడి గుటనగ కిలివల్ లేంగ్ ననయ్ ఆందున్” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్లాన్.

²⁴⁻²⁵ అస్కె సవల్క్ పూసి కియె వాతుర్టల్ కహితుర్ [పరిసయుల్క్], “నిమె కిరిస్తుని ఆయ్య, యేలియని ఆయ్య, బవిసత్తె వాయ్యల్ పర్వత్తుని గిర్ ఆయ్య. తె నిమె బద్ అదికార్ [బాప్తిస్మ] సీసెర్ మంతి?” ఇంజెర్ యోహాన్ పూసి కీతెర్. ²⁶ తె యోహాన్, “నన యేతె బాప్తిస్మ సీసెర్ మంతాన్. బతి నా పెజెటల్ వాయ్యల్ మీ నడ్డుమ్ మంతార్. మిరట్ వోన్ వొడ్చి కీయ్యట్. ²⁷ నా పెజెటల్ వాయ్యల్ నాకున్ తెర్ డగుర్ సక్తివంతల్ ఆందుర్. వోనంగ్ చెప్పల్కున్ పటి రెహ్లా గిర్ నన కామి సియెన్*” ఇంజెర్ వెహ్లాన్. ²⁸ ఇద్ గట్టుంగ్ యోహాన్ బాప్తిస్మ సీసెర్ మత్తార్ అద్ యోర్దన్ లవిడున్ సిడయింగ్ బాజ్ మన్వల్ బెతనియ ఇన్వల్ చహర్తగ జర్గతంగ్.

యేసుయె బగవంతనోర్ మరి ఇంజెర్ వెహ్లా తొహ్లాన్

²⁹ దుస్రా నేటి యోహాన్ తన్ వాయ్యల్ యేసున్ సూడ్చి, “ఇచుల! వేరె దునియతురంగ్ పొప్పున్ కాంచి వోయ్యల్ బగవంతన గొరె పిల ఆందుర్. ³⁰ ఇదెన్

* 1:1-2 వచన్ ఇన్వల్ ఇత్తెకె యేసు కిరిస్తు ఇంజెర్ అర్థమ్.
* 1:5 బగవంతన సరి-మారగ్ బూలె మాసి పొప్పుంగ్ కామ్మెన్ నించి మన్వల్ దునియ.
* 1:6 వేర్ అపొసెతుల్ యోహాన్ ఆయెర్.
* 1:11 యూదుల్క్ ఇంజెర్ గిర్ కీయంతెర్.
* 1:13 బగవంతల్ తన్వ ఆత్మ వూర్ ఇత్తెతున్ హిందల్ మరి-మియడ్ ఆతెర్.
* 1:18 ఇత్తెకె బాబొ బగవంతల్ అని మరి యేసు వారొర్ ఇంజెర్ అర్థమ్.
* 1:19 లేవియుల్క్ ఇన్వలిర్ లేవిన కాన్దాన్తర్ ఆందిర్. వీర్ బగవంతన మందిర్తున్ బవి కీసెర్, కటొడలిర్ కియ్యలిక్ కామ్మెన్ గ మదత్ కియ్యలిర్ ఆందిర్.
* 1:21 యేతె బాప్తిస్మ సియ్యల్ యోహాన్ తెర్ తొత్తార్ పర్వత్తుల్ ఆందుర్. కిరిస్తు వాయన్ మునె వోర్ పర్వత్తుల్ మల్పి వాంతార్ ఇంజెర్ యూదుల్క్ బరొస కీతెర్.
* 1:23 బగవంతల్ సెతె పర్పు.
* 1:27 వోర్ బెయ్ డగుర్ మూల్కల్ ఆందుర్. నన వోనోర్ దాసిన ఆసి మన్లె గిర్ కామి సియెన్.

మునె, 'నా పెజెటల్ బోర్తె వాంతోర్ ఇంజి వెహ్లానా, వోర్ వేరె ఆందుర్. వేర్ నాకున్ తెర్ మొదొడతె పిసి మత్త కాడ్కి,* నాకున్ తెర్ డగుర్ ఆందుర్' ఇంజెర్ వేన్ బారెతెన్ వెహ్లా మత్తాన్. ³¹ అసల్ వోర్ బోర్ ఆందుర్ ఇన్వల్ నన వోన్ వొడ్కి కీసి మనాన్. బతి ఇజయేల్ లోకుర్కున్ వోర్ తన్వ వొడ్కి అరుసీనుర్ ఇంజి బాప్తిస్మ సీతాన్. ³² అస్సెనె హాబర్ కోలె మాసి, బగవంతన పవిత్ర ఆత్మ ఉంది పారెవత్ దాత్ యేసున్ పారొ రెయ్యల్ సూడ్తాన్. ³³ యేతె బాప్తిస్మ సియ్యె నాకున్ సారి కీతార్ వోర్ బగవంతలె, 'బోన్ పారొ పవిత్ర ఆత్మ పారెవత్ దాత్ రెయ్యె ఉద్వల్ సూడంతియె, వోర్ లోకుర్కున్ పవిత్ర ఆత్మతె బాప్తిస్మ సియ్యల్* ఆందుర్' ఇంజెర్ వెహ్లా. అహన్ వెహ్లాక్ ఇత్తెకె, వోన్ నన వొడ్కి కీసి మనాన్. ³⁴ ఇద్ సమ్మె సూడ్సినె, 'వేరె బగవంతనార్ మరి ఆందుర్*'

ఇంజెర్ బాప్తిస్మ సియ్యల్ యోహాన్ యేసున్ బారెతె గవ వెహ్లా.

యేసునుర్ మొదొడుర్ సిస్యలిర్

³⁵ దుస్రా నేటి దుపరిత నాలుంగ్ నేక్షెకె యోహాన్ అని వోసుర్ ఇవిర్ సిస్యలిర్ గిరె అగనె నిల్చి మత్తెర్. ³⁶ అదె వకత్తె యేసు అగటల్ వీడ్చెర్ మత్తార్. వోన్ సూడ్చి, "ఇమల! బగవంతన గొరె పిల" ఇంజెర్ యోహాన్ సిస్యలిర్కున్ వెహ్లా. ³⁷ అదె కేంచి వూర్ ఇవిర్ సిస్యలిర్, యేసున్ పెజెయ్ సాత్తెర్. ³⁸ తె అస్సె వూర్ తన్వ పెజెయ్ వాయ్యల్ సూడ్చి, యేసు పెజె మల్చి, "మీకున్ బతల్ పహ్లా?" ఇంజెర్ పూసి కీతార్. తె వూర్ "గురుజి! నిమె బగ మందంతి?" ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. ³⁹ తె యేసు, "వాసి సూడట్" ఇంజెర్ ఇత్తార్. అస్సె-లగ్-బగ్ పోడెక్ నాలుంగ్ నేక్షెర్ మత్త. తె వోర్ మన్వల్ జాగతగ సాంజి, అంటిత్క అగన్ మత్తెర్. ⁴⁰ యోహాన్ గొప్పి కేంచి యేసున్ పెజెయ్ సాత్తుర్ ఇవిర్కుల్ వారొన పారొల్ ఆంద్రెయల్. వేర్ సీమెన్-పేతుర్కొర్ తముర్ ఆందుర్. ⁴¹ వేర్ ఆంద్రెయల్ తన్వోర్ తాదల్ సీమెన్-పేతుర్కున్ బేటె మాసి, "దాద! కిరిస్తున్* సూడ్తామ్" ఇంజెర్ వెహ్లా. ⁴² అని వోన్ యేసునగ పియ్య వాతార్. తె యేసు వోన్ సూడ్చి, "నిమె యోహాన్తో* మరి సీమెన్తి ఆంది. బతి ఇంగెడల్ నీకున్ కెపా* ఇంజి కేయనిర్" ఇంజెర్ ఇత్తార్. వేన్ పేతురు గిర్ ఇంతెర్.

యేసు పిలిపున్ అని నతనియేల్తున్ కేయ్యల్

⁴³ దుస్రా నేటి యేసు గలిలయ యేరియతె సొన్లె నిర్మయ్ కీతార్. తె నడ్డుమ్ పిలిపున్ సూడ్చి, "నా సంగ వర" ఇంజెర్ యేసు కేయ్యెర్. ⁴⁴ వేర్ పిలిప్, ఆంద్రెయల్ అని పేతురు మువిర్తె బెత్తయిద చహర్తర్ ఆందిర్. ⁴⁵ పిలిప్ నతనియేల్తున్ మహ్మాలె సాత్తార్. వోర్ బేటె మాత పెజె, "మోసెన దర్మత

³¹ ⁹v33
³² ²⁴v35
³⁰ ⁰⁴లూక 24:23;
యోహా 1:36;2:4
³¹ ⁴⁰v34 ³⁷ ⁷²v51
⁴⁰ ⁵⁸2:14 ⁴¹ ⁵¹v33
³³ ⁴6:69
⁰⁷ ³2:22 ⁴¹ ⁵¹3:5
³⁴ ⁴⁰2:25
³⁵ ²⁴v40 ³¹ ⁰¹v37
³⁶ ⁸⁶అపొ 8:32
³⁰ ⁰⁴v38 ⁴⁰ ⁴³5:8
³⁷ ²⁴v37-38
³¹ ⁰¹లూక 17:22;
యోహా 2:2;4:8
³⁸ ²⁴v42
³⁰ ⁰⁴v39 ⁴⁴ ⁶¹v49
³⁹ ³⁰ ⁰⁴v41
⁴⁰ ⁸ ⁰v41 ⁰⁶ ⁴v44
²⁴ ⁹¹v42 ⁷⁴ ⁴⁰v42
⁴¹ ⁸లూక 16:28;
యోహా 2:12;11:32
³⁰ ⁰⁴v43 ³³ ²³4:25
⁴⁶ ¹³v41-42 ⁵⁵ ⁴⁷3:28
⁴² ²⁴ ²⁴v43 ²⁴ ⁹¹3:24
²⁷ ⁸⁶1కొర 1:12
⁴⁰ ⁷⁴v44 ⁴⁶ ¹³6:8
⁴³ ¹⁰ ⁵⁶2:1
²⁴ ²⁴v45 ³⁰ ⁰⁴v46
⁴⁴ ⁰⁶ ⁶8:8 ⁶⁶ ¹²2:21
⁴⁰ ⁷⁴6:8 ⁵³ ⁷⁶v44-46
⁴⁵ ¹¹ ²⁵లూక 16:6;
యోహా 2:17;15:25
²⁴ ²⁴v47 ²⁵ ⁰¹4:5 ³⁴ ⁷⁵3:14
³⁴ ⁷⁸v46 ³⁵ ⁵¹7:19 ⁴³ ⁹⁶4:19
⁴⁶ ¹ ⁵29 ³⁰ ⁰⁴v46-48
³⁴ ⁷⁸మత్త 2:23;
అపొ 10:38
³⁴ ⁸²v46-49 ⁵³ ⁷⁶v48
⁴⁷ ² ³⁰4:42 ²⁴ ²⁴v48
²⁴ ⁷⁵అపొ 2:22
⁴⁸ ²⁴ ²⁴v50 ³⁰ ⁰⁴v51
⁴⁸ ⁰⁸మత్త 21:19;
యోహా 1:50 ⁵³ ⁷⁶6:5
⁴⁹ ³⁵6:15
³⁴ ⁸²21:2 ⁴⁴ ⁶¹3:2
⁵⁰ ²⁴ ²⁴లూక 24:19;
యోహా 2:2;3:10
⁴¹ ⁰⁰2:11 ⁴⁸ ⁰⁸యాకొ 3:12
⁵¹ ³ ¹²29 ² ⁸¹3:3
³⁰ ⁰⁴2:4 ³⁷ ⁷²3:13
¹ ¹⁰ ⁵⁶v11 ²⁵ ⁸⁰v11
²⁴ ²⁴v2-4 ³¹ ⁰¹v11
³ ³⁶ ³¹v9
⁴ ²⁴ ²⁴v7 ³⁰ ⁰⁴v4-5

కానునగ అని దుస్సుర్ షర్వత్తులిర్ లిహి కీతనగ బోన్ బారెతె లిహి కీతెరా, వోర్ మాకున్ బేటె మాతార్. వోర్ నజరేత్ చహర్తార్ యోసెప్పూర్ మరి యేసు ఆందుర్" ఇంజెర్ పిలిప్ వెహ్లా. ⁴⁶ అదె కేంచి నతనియేల్, "ఎహ! నజరేత్తుల్ బతయ్ చొక్కొట్టు పుటరియ్?" ఇంజెర్ పిలిపున్ పూసి కీతార్. తె "వాసి సూడ" ఇంజెర్ పిలిపు ఇత్తార్. ⁴⁷ తె నతనియేల్ యేసునగ వాసెర్ మనెకె వోన్ సూడ్చి, "ఇమలట్! వేర్ కరల్ ఇజయేల్ జాతితార్ ఆందుర్. వేన్ కపట్ బతయ్ సెలె" ఇంజెర్ వోన్ బారెతె యేసు వెహ్లా. ⁴⁸ తె నతనియేల్, "నా బారెతె నీకున్ బహన్ టావ?" ఇంజెర్ పూసి కీతార్. తె యేసు, "పిలిపు, నీకున్ కేయ్యక్ మునె, నిమె అంజారి మరల్ బూడ్ మనెకెన్ నీకున్ సూడ్తాన్" ఇంజెర్ వెహ్లా. ⁴⁹ అస్సె నతనియేల్, "యే గురుజి! నిమె బగవంతనార్ మరిని అని ఇజయేల్ లోకురార్ రాజని ఆంది!" ఇంజెర్ జవబ్ సీతార్. ⁵⁰ తె యేసు, "నీకున్ అంజారి మరల్ బూడ్ మనెకెన్ సూడ్తాన్ ఇంజెర్ వెహ్లాతున్ హిందలె, బరొస ఇర్చెర్ మంతి కి బతల్? ఇవెన్ తెర్ డగుక్ కామ్మ సూడంతి. ⁵¹ అవ్ బవ్ ఇత్తెకె, హాబర్ కోలె మాయ్యల్, స్పర్గనల్ బగవంతనుర్ దూతలిర్ సుర్గనార్ మాయ్యనగ* బూడ్ రెయ్యల్, వర్వల్ మిరట్ సూడ్చిట్. ఇద్ సతమ్ ఆంద్" ఇంజెర్ వెహ్లా.

యేతున్ ఆంగుర్కొన రస కియ్యల్

2 ఇద్ జర్గిసి రండ్ రోజ్క్* ఆత పెజె, గలిలయ యేరియత, కాన ఇన్వల్ చహర్తె, ఉంది మర్మి-పారొల్ జర్గిత. యేసున అవల్ అగ మత్త. ² అవ్ మర్మినగ యేసున్ అని వోసుర్ సిస్యలిర్కున్ గిర్ కేయ్య మత్తెర్. తె అగ వూర్ సాత్తెర్. ³ అదె జేవునగ ఆంగుర్కొన రస మార్త. తె అవల్, "వూర్ ఆంగుర్ రస మార్త" ఇంజెర్ యేసున్ వెహ్లా. ⁴ తె యేసు, "నాకున్ బారి వెహంతి వో? నన బోన ఆందున్ ఇన్వల్ వొడ్కి అరుస్వల్ వకల్ అజాన్ వాయెయె" ఇంజెర్ అవన్ వెహ్లా. ⁵ అస్సె అవల్ సర్పరెయ్ కియ్యలిర్ సంగ, "వోర్ వెహ్లా తీర్ కీమ్మ" ఇంజెర్ వెహ్లా. ⁶ యూదుల్క్ సుదుడ్ కియ్యల్ కామున్ సాటి, అగ నారితంగ్ బండనంగ్ సారుంగ్ సోరంగ్ మత్తంగ్. ఉంది ఉంది సోర యేడుంగ్-ఆట్ బిందెన యేర్ పియ్యెడుంగ్. ⁷ యేసు, "అవ్ సోరన్ యేతె నిహట్" ఇంజెర్ సర్పరెయ్ కియ్యలిర్కున్ వెహ్లా. తె వూర్ అవ్ సోరంగ్ సిగ

* 1:30 కలి గడె మాయన్ మొదొతె వచన్త రూప్తె పిసి మన్వల్ యేసు ఆందుర్. * 1:33 పాప్తె తాక్తులిర్ లోకురంగ్ దిల్చున్ ఆత్మ సక్తితె పవిత్ర కియ్యల్ ఇంజెర్ అర్తమ్. * 1:34 బగవంతల్ నేమి కీతార్ వోర్. * 1:38 గురుజె సెలెతె «రబ్బి». * 1:41 కిరిస్తున్ హెబ్రీ బాసెతె మెసయల్ ఇంతెర్. ఇదెన అర్తమ్ పర్తతున్ బవి కియ్యె, బగవంతల్ నేమి కీసి, సారి కియ్యల్ రాజల్. వేన్ సాటి యూదుల్క్ సూడ్చెర్ మత్తెర్. * 1:42 వేర్ యేతె బాప్తిస్మ సియ్యల్ యోహాన్ ఆయెర్. * 1:42 ఇవ్ రండుతె పారొల్కొన అర్తమ్ బండ. * 1:51 మాయ్యన రూప్తె వాతార్ వోర్ బగవంతనార్ మరి. * 2:1 కహి జాంగ్ మూండ్ రోజ్క్ ఇంజెర్ మంత.

5 ¹² ⁴⁹v9 ³⁰ ⁰⁴v7 6 ²⁴ ⁵³v13 ²⁵ ¹²3:25 ⁵² ⁰¹v7 7 ²⁴ ²⁴v11 ³⁰ ⁰⁴v8 ⁵² ⁰¹4:28

సిగ నిష్ఠార్. ⁸ అస్కె యేసు, “ఇంగె మిరట్! ఇమసి ముడుసి జేవున్ ఇంతజమ్ కియుస్సనగ వోష్టు” ఇంజెర్ వెహార్. తె వూర్ వోతెర్. ⁹⁻¹⁰ వోర్ ఇంతజమ్ కియుస్సల్ యేతల్ మారిత అద్ ఆంగుర్ రసతున్ సవద్ సూడ్తార్. అద్ రస బగటల్ వాత అని బహన్ తయర్ ఆత ఇన్వల్ వూర్ సర్పరెయ్ కియులిర్కున్ టావ. బతి వోర్ ఇంతజమ్ కియుస్సన్ టావ సెలె. తె వోర్ మాయ్ నోవన్ కేయ్, “దుస్సర్ సమ్మిర్ మొదోల్ చొక్కాట్ రస* వెడిసి, మాందితున్ నిస వర్త పెజె, చష్టి ఆంగుర్ రస వెడియంతెర్. బతి నిమె ఆక్రి వేరి గిర్ బెయ్ చొక్కాట్ రస వెడ్కుసితి” ఇంజెర్ ఇత్తార్. ¹¹ ఇహిన్ యేసు గలిలయ యేరియత కాన ఇన్వల్ నాటె అద్ «మయ్యత కామ్» కీసి, తన్వ సత్తితున్ తొహార్. అదెన్ సాటి వోసుర్ సిస్యలిర్ వోస బరొస ఇర్తెర్.

¹² అద్ ఆత పెజె యేసు, వోస అవల్, తముక్ అని సిస్యలిర్ మీరె మాసి కపెర్నహోమ్ ఇన్వల్ చహార్తె సాత్తెర్. అని కహి రోజ్క వూర్ అగన్ మత్తెర్.

యేసు మందిర్తగ సాన్వల్

(మత్తయి 21:12-13; మార్క్ 11:15-17; లూక 19:45-46)

¹³⁻¹⁴ యూదుల్కన «పస్క» ఇన్వల్ సడ్ కరుమ్ వాత. తె యేసు యెరుసలెమ్ సాత్తార్. అగ యెవ్ పెజె, బగవంతన «మందిర్తగ» యేసు సాత్తార్. అద్ మందిర్త ఆవతగ బలిదాన్ సియ్లె కోందన్, గొరెన్ అని పారెవన్ వొమ్మలిర్ జేపరిదార్క్ అని దుస్రా దేస్సంగ్ «కొతన్ బద్లి కియులిర్» గిర్ అగ ఉచ్చి మత్తెర్. ¹⁵ అద్ సూడ్సి, యేసు నోడెన్ చాటున్ మోడి కీసి గొరెన్, కోందన్ అని సమ్మిర్కున్ మందిర్తల్ పూడి సితార్. వూర్ కొతంగ్ బద్లి కియులిరంగ్ కొతన్ రిక్సి, వూరంగ్ టేబల్కున్ ఉల్లి కీతార్. ¹⁶ వూర్ పారెవంగ్ వొమ్మలిర్ సంగ యేసు, “నావార్ బాబాన రోతున్ హాటుమున్ దాత్ కియుట్. ఇవ్ సమ్మిన్ ఇగెటల్ బహి వోష్టు” ఇంజెర్ వెహార్.

¹⁷ అద్ సూడ్సి, “నీవ రోతున్ పర్త వెలె మాని కియన ఇంజెర్ ఆస కీత కాడ్కి, దుస్సర్ నాకున్ బెయ్ ఉల్లి ఆసెర్ మంతెర్” ఇంజెర్ దర్మ-గ్రంతనగ లిహి కీసి మంత ఇంజి, సిస్యలిర్ యాది కీతెర్.

¹⁸ బతి యూదుల్కనర్ అదికారిర్ యేసునగ వాసి, “నీకున్ బగవంతల్ అదికార్ సీసి మత్తెకె, మాకున్ ఉంది నిసని తొహా?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. ¹⁹ తె యేసు, “ఇద్ మందిర్తన్ ఉల్లి కీష్టు, తేన్ నన తిరిసి మూంద్ రోజ్కనె దొహంతాన్” ఇంజెర్ వెహార్.

²⁰ అద్ కేంచి యూదుల్క గుల్ ఆసి, “ఇద్ మందిర్తన్ దొహ్లా చాలిన్ సారుంగ్ (46) సాల్క్ పియ్. నిమె మూంద్ రోజ్కనె దొహ పరంతియ్?” ఇంజెర్ యేసున్ ఇత్తెర్.

²¹ బతి యేసు తన్వ మేందొడ మందిర్తన్ బారెతె ఇద్ గొస్టి వెహార్. ²² సిస్యలిర్, యేసు «సాసి-నేండ్ర» పెజె, ఇదెన్

⁸ ⁵⁵ ⁹ ³⁰ ⁰⁴ v10

¹¹ ⁴⁶ ⁶ ⁶⁴ ¹⁰ ⁴ ³

²⁴ ²⁴ v13 ²⁵ ⁸⁰ ⁴ ⁴⁶

³¹ ⁰¹ v12 ⁴¹ ⁰⁰ v23 ⁴⁵ ⁹² v18

¹² ⁸ ⁰⁶ ⁸

²⁵ ⁸⁴ ⁴ ⁴⁶ ³¹ ⁰¹ v17

¹⁵ ¹⁰ ¹³ ⁹ ⁹ ²⁴ ¹¹ ⁵ ¹⁴

⁴² ⁶³ ¹⁰ ² ⁷⁹ ⁴⁹ ²⁷ ³²

¹⁶ ⁵⁸ ^{మత్త} ³ ¹⁶

¹⁷ ¹¹ ⁵ ⁴⁶

²² ⁰⁵ ^{అపొ} ⁵ ¹⁷;

² ^{కొర} ¹² ²⁰ ³¹ ⁰¹ v22

¹⁸ ²⁴ ⁵³ v20 ⁴⁵ ⁹² v23

¹⁹ ¹⁴ ⁵³ v20 ²⁴ ²⁴ v22

²⁰ ¹⁴ ⁵³ v22

²⁴ ⁵³ ^{మార్} ¹⁵ ²⁶;

యోహా ³ ¹;

⁵ ¹⁶ ³⁴ ⁸⁵ v20-21

²¹ ³⁰ ⁰⁴ v22

³⁴ ⁸⁵ ^{అపొ} ¹⁷ ²⁴ ⁴⁹ ⁸³ ¹⁹ ³¹

²² ¹¹ ²⁴ ⁵ ³⁹ ¹⁴ ⁵³ ⁵ ⁸

²⁴ ²⁴ v24 ³⁰ ⁰⁴ ³ ⁴ ⁰¹ ³ ²²

²³ ²⁴ ¹⁴ ⁴ ²⁰ ³⁹ ⁶ ⁴

⁴¹ ⁰⁰ v23-24 ⁴⁵ ⁹² ³ ²

¹ ⁷ ⁵⁸ ⁷ ²⁶ ²⁴ ⁵³ v22

³⁵ ³⁰ ⁴ ⁵³ ⁴ ¹

² ⁴⁴ ⁶¹ v26 ⁴⁵ ⁹² ⁴ ⁴⁸

³ ⁸¹ ² ⁵ ⁹ ² ⁵ ²⁴ ⁵ ⁵

⁴ ²⁸ ³⁶ ⁷ ³⁸

³⁰ ⁰⁴ ⁴ ⁵ ³⁵ ³⁰ ⁹

⁵ ⁸¹ v11 ³² ¹⁸ ³⁶

²⁴ ²⁴ v10 ³⁰ ⁰⁴ v11 ⁴¹ ⁵¹ ⁹ ⁶

⁶ ⁴¹ ⁵¹ v8 ⁴⁵ ⁶¹ ⁶ ⁵²

⁸ ⁴¹ ⁵¹ v34

⁹ ³⁵ ³⁰ ⁷ ⁵⁰

¹⁰ ²⁴ ²⁴ ¹ ⁵⁰ ³ ²² ⁴ ²¹

¹¹ ⁸¹ ⁵ ¹⁹ ³⁰ ⁴ ⁵

³¹ ⁴⁰ v26 ³¹ ⁴¹ v32

¹² ²⁰ ³² ¹ ^{కొర} ¹⁵ ⁴⁰;

ఎపెసి ⁶ ¹²

⁴¹ ⁰⁰ ^{లూక} ¹⁶ ¹¹;

యోహా ³ ¹⁵ ⁴ ⁴²

¹³ ³⁷ ⁷² v27

హేతు కీసి, «దర్మ-గ్రంతనగ» లిహి కీసి మన్వడున్ అని యేసు వెహ్త గొస్టితున్ పారా బరొస ఇర్తెర్.

మాయ్న దిల్లగ మన్వల్ యేసున్ టావ

²³ పస్క సడ్డంగ్ దివొమ్మన్ రొపా యెరుసలెమ్మగ, వోర్ యేసు కీతంగ్ మయ్యతంగ్ కామ్మన్ సూడ్సి, వెలెటిర్ వోస్ బరొస ఇర్తెర్. ²⁴⁻²⁵ బతి యేసు వూర్కున్ నమ్మకి. బారితెకె సమ్మిరంగ్ దిల్కున్ తన కరి కియ్యల్ ఆత కాడ్కి, దుస్సర్ బారెతె యేసున్ బోరె గవ వెహ లాగ్.

నిమె ఉండె మల జల్మ యేత లాగర్

3 «పరిసయ్యల్కన» బాజ్జోర్ నికొదేమ్ ఇన్వల్ యూదుల్కనార్ ముకె అదికారి మత్తార్. ² వోర్ ఉంది రాత్తు యేలతె యేసునగ సొంజి, “గురుజి, ‘నిమె బగవంతనగటల్ వాతొని అంది’ ఇంజెర్ మాకున్ టావయె. బారితెకె, నిమె కియ్యలిక్ «మయ్యతంగ్ కామ్మన్» బగవంతన సాత్ సెల్వ బోరె కియ పరొర్” ఇంజెర్ వెహార్. ³ అస్కె యేసు, “వారొర్ పూన జల్మ యేత బీగర్, «బగవంతన రాజ్జగ» ఈస యేత పరొర్.* ఇద్ గొస్టి సతెమ్ అంద్” ఇంజెర్ నికొదేమున్ వెహార్. ⁴ అస్కె నికొదేమ్, “బుడియల్ ఆతొర్ మాయ్ల్ బహన్ జల్మ యేత పరనుర్? ఉండె ఉంది జోక అవన పీటె నేంగ్ జల్మ యేత పరనుర్ కి బతల్?” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతార్. ⁵ తె యేసు, “వారొర్ యేతె అని ఆత్మతె జల్మ ఆయ బీగర్, బగవంతన రాజ్జగ నేంగ పరొర్. ఇద్ గొస్టి సతెమ్ అంద్” ఇంజెర్ వెహార్. ⁶ “అవల్-బాబా మేందొడున్ జల్మ సియ పరంతెర్. బతి ఆత్మతున్ బగవంతన ఆత్మ జల్మ సియ పరంత. ⁷ అదెన్ సాటి, ‘పూన జల్మ యేత లాగర్’ ఇత్తెకె నిమె గుల్ ఆయ్. ⁸ వడి తనకున్ ఇస్టమ్ వాత అద్ బాజ్జల్ వాంత. మిరట్ అద్ వడిత ఆవజ్ కేంజంతిట్ బతి, అద్ వడి బగటల్ వాంతయె, బేకె దాంతయె ఇన్వల్ మీకున్ టావ సెలె. అహ్నా బగవంతన ఆత్మతె జల్మ ఆయ్యల్ గిర్ మందంత” ఇంజెర్ యేసు వెహార్.

⁹ తె నికొదేమ్, “ఇద్ బహన్ జర్గమ్డ్ మందర్?” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతార్. ¹⁰ అస్కె యేసు, “ఇజయేల్కనార్ డగుర్ గురుని అంది. ఇదెన్ బారెతె నీకున్ కరె మాయె కి?” ఇంజెర్ ఇత్తార్. ¹¹ “మాకున్ కరె మాత అదెన్ బారెతె అని సూడ్తున్ బారెతె వెహంతామ్. ఇద్ గొస్టి సతెమ్ అంద్. బతి మావ గవతున్ మిరట్ నమ్మిట్. ¹² నన మీకున్ ఇద్ దునియతంగ్ గొస్టిన్ బారెతె వెహ్తెకె బహన్ బరొస కియ్యిట్. తె స్వర్గ్నంగ్ గొస్టిన్ బారెతె వెహ్తెకె బహన్ బరొస కీటిట్?” ఇంజెర్ వెహార్. ¹³ “స్వర్గ్నల్ రెయ్ వాయ్యల్ «స్వర్గ్నోర్ మాయ్ల్» ఆయ్యల్ నాకున్ తపుసి, దుస్సార్ బోరె పారా

* 2:9-10 యూదుల్క ఆంగుర్కనల్ రస తెండ్సి, వెలె రోజ్క ఇర్పి, సాపుసంతెర్. అద్ కల్లన్ దాత్ మారిత పెజె ఉందెర్. * 3:3 గ్రీకు బాసతగ, “బగవంతన రాజ్ సూడ పరొర్” ఇంజెర్ మందంత.

స్వర్గీయ సాన్మ్యకి. ¹⁴ మోసే బోడి గుటనగ పితుడ ఉంది తరస్ కీసి, డంగల్ కబితగ బహున్తె లిమ్-లోమ్ కీతారా, అహ్మ స్వర్గీనార్ మాయ్తల్ ఆయ్తల్ నాకున్ గిర్ మొద్దగ టాంగి కియ లాగర్. ¹⁵ అహాన్ కీతెకెన్, నా పారా బరొస ఇర్పలిర్కున్ ¹బస్కెట్ పిస్వల్ జీవ ¹పుటంత.

¹⁶ “బగవంతల్ దునియతుర్కున్ బెయ్ లాడ్ కీత కాడ్కి, తన్వోర్ వారొర మన్వల్ మరిన్ ఇద్ దర్తురితగ సారి కీతార. వోన్ పారా బరొస ఇర్పల్ హర్ వారొర నాసెడమ్ ఆయ్తక్నె, వూర్కున్ బస్కెట్ గిర్ పిస్వల్ జీవ పుటన ఇంజెరెన్తె ఇహిన్ కీతార. ¹⁷ దునియతుర్కున్ సిక్స వాట్లె బగవంతల్ వోర్ మరిన్ సారి కియ్కి బతి, బచి కియ్నె సారి కీతార.

¹⁸ “వోన్ బరొస ఇర్పల్ సిక్స తన్వ మనో. బతి బరొస కియ్ వోన్, బగవంతనోర్ వారొర మన్వల్ మరిన్ బరొస కియ్ కాడ్కి, ఇదెన్ మునెనె వోన సిక్స తన్వ ఆత. ¹⁹ బారితె వోర్ దునియతుర్ సమిర్గ వేడ్చితున్ పియ్ వాతార. బతి లోకుర్ తన్వంగ్ కామ్మ కరబ్బంగ్ కీనెకె, సిక్టితె మనెనె పసంద్ కీతె. అద్ తన్వత కారన్ ఇదె అంద్. ²⁰ కరబ్ కామ్ కియ్ హర్ మాయ్తల్ వేడ్చితున్ పసంద్ కియ్. తన్వంగ్ కరబ్ కామ్మన్ మకుసి ఇరన్ సాటి, వోర్ వేడ్చితగ వాయ్. ²¹ బతి సత్తె తాక్సల్ తన్వంగ్ కామ్మ బగవంతన కెయ్ జర్సెర్ మంతంగ్ ఇంజి, అవెన్ బహి తాహ్లా, వేడ్చితె వాంతార” ఇంజెర్ వెహ్తార.

యేసున్ బారెతె యోహాన్ గవ వెహ్తల్

²² అద్ ఆత పెజె, యేసు అని వోసుర్ సిస్యలిర్ యూదయ యేరియతగ సాంజి, పరతున్ ¹బాప్తిస్మ ¹సియుసెర్, కహి రోజ్క్ అగనె మత్తార. ²³ సలిమున్ కరుమ్మ అయ్యెన్ ఇన్వల్ జాగతగ కూబ్ యేర్ మత్త కాడ్కి, అగ యోహాన్ బాప్తిస్మ సిసెర్ మత్తార. ²⁴ తె లోకుర్ సాంజి బాప్తిస్మ యేచ్చెర్ మత్తార. ఇద్ గట్టు యోహాన్ జేల్గ అర్వక్ మునెన్ జర్త. ²⁵ ఉంది దియ యోహాన్ సిస్యలిర్కున్ అని యూదుల్గన జాతితోన్ నడ్డుమ్ సుదుడ్ ఆయ్తల్ రివజున్ బారెతె జట్-పట్ లాగ్. ²⁶ తె వూర్ సిస్యలిర్ యోహాన్ వాసి, “గురుజి! యోర్దన్ లవిడున్ హంద బాజ్, నీ సంగ బోరై మత్తారా అని నిమె బోన్ బారెతె గవ వెహ్తయె, వోర్ ఇంకె బాప్తిస్మ సిసెర్ మంతార. సమిర్ వోన్ సాంజెర్ మంతెర్” ఇంజెర్ వెహ్తార. ²⁷ తె యోహాన్, “స్వర్గీనల్ బగవంతల్ సీతెకెన్ తప బోరై బతయ్ యేత పరార. ²⁸ ‘నన కిరిస్తున ఆయెన్. బతి వోన్ మునె సారి కీతార వోర్ కలియన ఆందున్’ ఇన్వడున్ మిరటి గవ మంతిట్. ²⁹ నమునతున్ మర్మిన్గ నొప్రల్ ముకె ఆందుర్ ఇంట్. వోర్ నొప్రన్ మాల్కల్ ఆందుర్. వోర్ నొప్రన్ కరుమ్, వోనార్ సోప్రల్ నిల్మి మన్లె, అని నొప్రల్ వెహ్త తీర్ కియ్, వోన్ వెలె ఆనంద్ లాగంత. అదె తరికతె నన వెలె కుసితె మంతోన్. నావ ఆనంద్ బర్పర్ ఆత. ³⁰ బారితెకె నాకున్ చుడుర్-పాన్ వాయన అని వోర్ యేసున్ డగుర్-పాన్ వాయన.

¹⁴ ³⁴ ⁷⁵ 5:45

³⁷ ⁸⁹ 1కొర 10:9

¹⁵ ⁶⁶ ¹ v16

²² ²² ^{v16} ⁴¹ ⁰⁰ v16

¹⁶ ² ⁵ v19 ⁶⁶ ^{v36}

²² ^{v36} ⁸⁹ మార్ 14:9;

యోహ 3:17;

⁷ ⁷ ⁴¹ ⁰⁰ v18

¹⁷ ⁸⁹ ^{v19}

²⁹ ^{v18} ⁴⁹ ⁸² ⁵ 3:34

¹⁸ ¹⁹ ⁵ 2:22 ⁴¹ ⁰⁰ v36

¹⁹ ² ⁵ v35 ²⁸ ⁸⁹ 4:42

²⁹ ⁵ 2:22 ⁴¹ ⁹⁰ 7:7

²¹ ²⁵ ⁴ 2:23

²² ⁹ ^{v23} ²⁴ ⁴ 4:1

²⁴ ^{v25} ³¹ ⁰¹ v25

²³ ⁹ ^{v26}

²⁴ ²⁴ ⁹¹ v24-27

²⁵ ²⁴ ⁵³ 4:9

²⁵ ¹² హెబ్రి 1:3 ³¹ ⁰¹ 4:1

²⁶ ⁰⁷ ⁴ 1:24 ²⁶ ¹⁰ 4:40

³¹ ⁴⁰ v28 ⁶¹ మత్త 23:7;

యోహ 4:31

²⁷ ²⁴ ⁹¹ 4:1 ³⁷ ⁷² v31

²⁸ ³¹ ⁴⁰ మత్త 23:31;

యోహ 3:32;

⁵ ³⁹ ⁵⁵ ⁴⁷ 4:25

²⁹ ⁵³ ⁸⁴ 11:11

³¹ ³⁷ ⁷² 6:31

³² ³¹ ⁴⁰ 4:39 ³¹ ⁴¹ v33

³⁶ ⁶⁶ ⁴ 4:14

²² ⁴ 4:14 ⁴¹ ⁰⁰ 4:21

¹ ⁹ 1:25; 4:2;

అపొ 8:36 ²⁴ ^{v2}

²⁴ ⁵ 3:33 ³¹ ⁰¹ v2 ⁵³ ³⁰ 7:32

² ⁹ ⁰⁷ 10:40 ²⁴ ^{v6} ⁰¹ v8

³ ⁶³ లూక 17:3;

యోహ 4:28; 16:28

¹⁰ ^{v43} ⁴⁹ ^{v47}

⁴ ⁴⁵ ⁴⁰ v5

⁵ ²³ ⁸⁴ v6 ²⁵ ⁰¹ మార్ 15:45;

యోహ 6:42;

హెబ్రి 11:21

³⁰ ^{v7} ⁴⁵ ⁴⁰ v7

⁶ ²³ ⁸⁴ v12 ²⁴ ^{v7}

⁹ ²⁴ ⁵³ v22 ⁴⁵ ⁴¹ v39

¹⁰ ²¹ ⁹⁸ v11 ²⁴ ^{v13}

³⁰ ^{v10} 11

¹¹ ²¹ ⁹⁸ v50

²⁹ ⁶² లూక 20:42;

యోహ 4:15;

⁹ ³⁸ ³⁰ ⁰⁴ v16

¹² ²³ ⁸⁴ అపొ 3:13

³¹ “స్వర్గీనల్ వాతార వోర్ సమిర్కున్ పారాడార్ ఆంతార. మరట్ దర్తురిత్ పారాడార్ ఆందట్ అని దర్తురిత్ పారా జర్గవలిక్ గొస్టిన్ బారెతెన్ వడ్కుంతట్. బోరెయ్ స్వర్గీనల్ వాతార, వోర్ సమిర్కున్ పారాడార్ ఆంతార. ³² వోర్ అగ సూడ్చతున్ కేంజుతున్ బారెతె గవ వెహంతార. బతి వోన గవతున్ బోరై వాపుర్. ³³⁻³⁵ బగవంతల్ తన్వోర్ మరిన్ లాడ్ కీత కాడ్కి, సమ్మె అదికార్ వోన కెయ్నె హల్లి కీతార. వోన్ తన్వ ఆత్మతున్ బర్పర్ సీత కాడ్కి, వోర్ సిరిప్ బగవంతనంగె గొస్టింగ్ వెహంతార. బోరై వోన గవతున్ వాపంతారా వోర్, బగవంతన్ బారెతంగ్ యేసు వెహంగ్ గొస్టింగ్ సతెమ్ ఇంజి తాహంతార. ³⁶ బోరై బగవంతనోర్ మరిన్ పారా బరొస కీంతార, వోన్ బస్కెట్ పిస్వల్ జీవ పుటంత. బోరై వోన్ పారా బరొస కియ్, వోన్ బస్కెట్ పిస్వల్ జీవ పుటో. బతి బగవంతన సోంగ్ వోన్ పారా నిల్మి మందంత” ఇంజెర్ బాప్తిస్మ సియ్తల్ యోహాన్ వెహ్తార.

కుహితగ యేసు వెయ్యెన్ సంగ వడ్క్వవల్

4 యోహాన్ తెర్ అదిక్ సిస్యలిర్కున్ యేసు తయర్ కీసి, వూర్కున్ ¹బాప్తిస్మ ¹సిసెర్ మంతార ఇంజెర్ ¹పరిసయుల్క్. కేంజెర్. ² (కరల్ బతల్ ఇత్తెకె, యేసు బాప్తిస్మ సియ్కి. బతి వోసుర్ సిస్యలిర్ సీసెర్ మత్తెర్.) ³ ఇద్ గొస్టితున్ యేసు కేంజు పెజె, యూదయ యేరియతున్ సుటి కీసి, గలిలయ యేరియతె సాన్లె పెసిత్తార.

⁴ బతి ఇంకె ¹సమరయ ¹యేరియతున్ వీడ్చి సాంద లాగర్. ⁵ అహాన్ అద్ సమరయ యేరియతల్ వీడ్చి సాంజెర్ మనెకె, యాకొబ్ తన్వోర్ మరి యోసెపున్ సీత, ఈసత బొమిత్ కరుమ్ మన్వల్ సుకరు ఇన్వల్ చహర్తగ యెహ్తార. ⁶ అగ యాకొబ్ కాచున్ కుహి మత్త. లంగ్గుల్ తాక్సెర్ వాత కాడ్కి, యేసు అవిసి దుపరిత యేలెతె అద్ కుహిత బగ్గ ఉచ్చి మత్తార. ⁷⁻⁸ అద్ వకత్తె, వోసుర్ సిస్యలిర్ కానె యేల్లె చహర్తె సాత్తెర్. అద్ గట్టుతెన్ సమరయ జాతిత ఉంది వెయ్యె యేర్ వోయ్లె, కుహితగ వాత. తె యేసు, “బాయి, నాకున్ ఉండన్ సాటి యేర్ సీమ్” ఇంజెర్ అద్ వెయ్యెన్ తల్క్తార.

⁹ యూదుల్క్ అని సమరయ జాతితుర్ అల్గ్ పిసెర్ మందిర్. అదెన్ సాటి యేసున గొస్టి కేంచి అద్ వెయ్యె గుల్ ఆసి, “యెయా! నిమె యూదుల్గన జాతితోని ఆంది. నన సమరయ జాతితోన ఆందున్. ఉన్లె యేర్ సీమ్ ఇంజి, నాకున్ బహన్ తల్కంతి?” ఇంజెర్ యేసున్ ఇత్త. ¹⁰ అద్ కేంచి యేసు, “ఉన్లె యేర్ సీమ్” ఇంజెర్ తల్క్వవన్ బారెతెన్ ఆయి అని బగవంతన వరమున్ బారెతెన్ ఆయి నీకున్ టావ సెలె. ఇవ్ టావ మన్మడ్ ఇత్తెకె, నిమెయ్ ఉల్ల అదెన్ నాకున్ తల్క్వన్ది అని నీకున్ జీవ వాలె యేర్ సిందున్” ఇంజెర్ తాన్ సంగ వెహ్తార. ¹¹ అస్కె అద్ వెయ్యె, “సాబ్! నిహ్గ యేర్ చేంది కియ్ పొహాయ్ ఆయి నోడెయ్ ఆయి సెలె. ఇద్ కుహి బెయ్ కోల్ మంత. అద్ జీవ వాలె యేర్ నీకున్ బగటల్ పుటర్?

¹² మా తొత్తార బాబో యాకొబ్ ఇద్ కుహి మాకున్ సీతార.

ఇద్ కుహిత యేర్ తన, తన్నుర్ మర్క్ ఉటెర్ అని పూరంగ్ పియంగ్-కాల్ గిర్ ఉట్టంగ్. నిమె యాకొబున్ తెర్ డగుని కి బతల్?” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీత. ¹³ తె యేసు, “ఇద్ యేర్ ఉన్వల్ హర్ వారోర్ ఉండె వట్టుంతోర్. ¹⁴ బతి నన సియ్యల్ యేర్ ఉన్వన్ బస్కెట్ వట్టు వసా. నన సియ్యల్ యేర్ బస్కెట్ జీవతె మందన్ సాటి, వోన్ రొపా బస్కెట్ గిర్ పోంగ్గెర్ మన్వల్ జలత్ దాత్ మందంత” ఇంజెర్ వెహ్తార్.

¹⁵ తె అద్ వెయ్యె, “సాబ్! బస్కెట్ యేర్ వట్క్వవక్సె అని చేంది కియ్యె వాయ్యక్సె, అద్ యేర్ నాకున్ సీమ్” ఇంజెర్ యేసున్ తల్క్త. ¹⁶ అస్కె యేసు, “నిమె సాంజి, నీ మాడ్సాన్ కేయ్యె, తర” ఇంజెర్ వెహ్తార్. ¹⁷ తె అద్ వెయ్యె, “నాకున్ మాడ్సా సెలోర్” ఇంజెర్ వెహ్తార్. అద్ కేంచి యేసు, “హో కరలె, ¹⁸ మొదోర్ నీకున్ సియ్యర్ మాడ్సర్ మత్తెర్. ఇంకె నీ సంగ మంతోర్ వోర్, నీవోర్ మాడ్సా ఆయెర్. బాయి, నిమె మత్త అదెన్ కరల్ వెహ్తా” ఇంజెర్ అద్ వెయ్యెన్ ఇత్తోర్.

¹⁹ అస్కె అద్ వెయ్యె, “సాబ్! నిమె పర్వక్సెని ఆంది ఇంజెర్ సమ్మె మాసర్ మంతోన్. ²⁰ తె నాకున్ ఇద్ గొస్తి వెహ: మమెట్ ఇద్ గెరాజిమ్ గుటత్ పొరా పార్తన-వింతి కీంతోమ్. ఇగెనె మా తొత్తుర్ గిర్ పార్తన-వింతి కీతెర్. బతి మీ యూదుల్క్ సిరిఫ్ యెరుసలెమె కరల్ పార్తన-వింతి కియ్యల్ జాగ ఇంజెర్ బారి వెహంతిట్?” ఇంజెర్ యేసున్ సంగ ఇత్త. ²¹⁻²³ తె యేసు, “బాయి! బోన పార్తన-వింతి కీంతిట్ ఇన్వల్, మీ సమరయతుర్కున్ టావ సెలె. బతి బోన పార్తన-వింతి కీంతోమ్ ఇన్వల్ మాకున్ టావ. బారితెకె మా యూదుల్క్ నగటలె బచె మాయ్యల్ కార్య వాయ్యల్ మంత. అద్ వకత్తె ఇద్ గుటత్ పొరాన్ ఆయి, యెరుసలెమ్మగన్ ఆయి, మిరట్ బాబో బగవంతన పార్తన-వింతి కియ్యల్. బతి కరల్ పార్తన-వింతి కియ్యల్ తమ్మ ఆత్మతగ సత్తె పార్తన-వింతి కీంతెర్. అద్ వకత్ ఇంకె వాసిన్ మంత. ఇద్ నన వెహ్తా గొస్తిత్ పొరా బరాస ఇర. తనకున్ పార్తన-వింతి కియ్యల్ ఆతుర్ మందన ఇంజెర్, బాబో బగవంతల్ సూడ్సర్ మంతోర్. ²⁴ బగవంతల్ ఆత్మ రూప్తె మన్వల్ ఆత కాడ్కి, పార్తన-వింతి కియ్యల్ తమ్మ ఆత్మతగ సత్తె వోన పార్తన-వింతి కియన్” ఇంజెర్ అద్ వెయ్యెన్ వెహ్తార్. ²⁵ అస్కె అద్ వెయ్యె, “కిరిస్తు* వాంతోర్ ఇన్వల్ నాకున్ టావ. వోర్ వాత పెజె, సమ్మిర్కున్ సమ్మె కుల కుల వెహంతోర్ బెర” ఇంజెర్ యేసున్ వెహ్తా. ²⁶ తె, “ననయ్ వోన ఆందున్” ఇంజెర్ యేసు తాన్ వెహ్తార్.

²⁷ అదె వకత్తె వోసుర్ సిస్యలిర్ అగ వాతెర్. వోర్ యేసు ఉంది వెయ్యెన్ సంగ వడ్క్వవల్ సూడ్కి, బెయ్ గుల్ ఆతెర్. బతి, «నీకున్ బతల్ వహ్తా?» ఇంజెర్ అద్ వెయ్యెనె ఆయి, «నిమె అద్ వెయ్యెన్ సంగ బారి వడ్క్వతి?» ఇంజెర్ వోర్ యేసునె ఆయి, పూర్గల్ వారోర్ గిర్ పూసి కియ్యకి.

²⁸ అద్ వెయ్యె బుడ్డితున్ అగనె సుటి కీసి, చహరై సాత్త. ²⁹ అని పర్జతున్ సంగ, “ఇంకె వేరి నన కీత సమ్మెతున్ బారెతె వెహ్తార్. వోర్ మాయ్యల్ మోక కిరిస్తు ఆందురెయ్ బతల్?”

¹³ ²⁴ v17

¹⁴ ⁶⁵ 6:51

¹⁶ ¹ v36 ²² v36

¹⁵ ²⁹ v19

¹⁶ ³⁰ v16-17

¹⁷ ²⁴ v21 ³⁰ v20

¹⁸ ²⁷ 5:31

¹⁹ ²⁹ v49 ⁴³ v44

²⁰ ¹⁴ v21

³⁰ v20-21 ⁴³ v21

²⁴ ²⁵ 5:33

⁴¹ ⁶ 6:3 ⁴³ 9:38

²⁵ ³⁰ v26

³³ ¹ 1:41 ⁵⁵ v29

²⁶ ²⁴ v34 ³⁰ v28

²⁷ ³¹ v31

²⁸ ⁶³ v52

³⁰ v31 ⁵² 2:6

²⁹ ⁵⁵ 7:26

³¹ ²⁰ v40 ³⁰ v34

³¹ v33 ⁴⁴ 6:25

³³ ³¹ 6:3

³⁴ ²⁴ v44 ³⁰ v34-35

³⁵ ³⁰ v7,42;5:25

³⁶ ¹ 5:24 ²² 5:24

³⁷ ²⁸ 6:32

³⁹ ³¹ v44

⁴¹ v41 ⁴⁵ v40

⁴⁰ ²⁰ v47 ⁴⁵ 8:48

⁴¹ ⁴¹ v42

⁴² ² 6:14 ²⁸ 6:14

³⁰ v50 ⁴¹ 3:12;4:48;

5:47 ⁴⁹ అపా 5:31

⁴³ ¹⁰ v46

⁴⁴ ²⁴ v47

³¹ 5:31 ⁴³ 6:14

⁴⁵ ¹⁰ అపా 1:11

²⁴ మార్ 15:41;

యోహా 5:1; అపా 8:25

మిరట్ వాసి సూడట్” ఇంజెర్ వెహ్తా. ³⁰ తె పూర్ చహర్తల్ పెసిసి యేసు మన్వల్ జాగతగ వాసెర్ మత్తెర్.

³¹ అద్ గట్టుతె పూర్ సిస్యలిర్, “గురుజి! జరతెర్ తిన్” ఇంజెర్ యేసున్ జుల్మ కీతెర్. ³² బతి యేసు, “మీకున్ టావ సెలె అద్ చంది తిందన్ సాటి, నహ్ మంత” ఇంజెర్ వెహ్తార్. ³³ తె సిస్యలిర్, “గురుజిన్ తిందన్ సాటి, బోరె చంది తతెరెయ్ బతల్?” ఇంజెర్ తమ్మ తమ ఇత్తెర్. ³⁴ అస్కె యేసు, “నాకున్ సారి కీతోర్ బగవంతన ఇచ పియ్యి తాక్వల్ అని వోన కామున్ బర్పుర్ కియ్యలె నావ చంది ఆసి మంత. ³⁵ నమునతున్ మిరట్, ‘వావై విజ వీత్త పెజె, ఉండె నాలుంగ్ మహినె పంట కొయ్యె వాంత’ ఇంతిట్. బతి వహుక్తె సూడట్. ఇంకె అద్ పంట కొయ్యె తయర్ మంత*” ఇంజెర్ మీకున్ వెహ్చర్ మంతోన్. ³⁶ “పంట కొయ్యలిర్కున్ ఇంకె బూతి పుట్టెరెన్ మంత. బస్కెట్ పిస్యల్ జీవతగ లోకుర్కున్ తర్వలె, అద్ పంట కొయ్యలిర్కున్ పుట్టల్ పండి. ఇదెన్ హిందల్, విజ వీత్తలిర్ అని పంట కొయ్యలిర్ ఆనందై మంద పరంతెర్. ³⁷ “విజ వీత్తల్ వారోర్ అని పంట కొయ్యల్ ఉండె వారోర్” ఇన్వల్ సాస్తుర్ కరల్ ఆంద్. ³⁸ మిరట్ క్లష్టమ్ కీసి వీత్తకి అద్ పంట కొయ్యె, మీకున్ సారి కీతోన్. అద్ విజ వీత్తె దుస్సుర్ క్లష్టమ్ కీతెర్. పూర క్లష్టమ్ పండితున్ మిరట్ యేచ్చెర్ మంతిట్” ఇంజెర్ ఇత్తోర్.

³⁹ “నన కీత సమ్మెతున్ బారెతె, నన వెహ్తాక్ మనెకెన్ నాకున్ వెహ్తార్” ఇంజెర్ అద్ వెయ్యె వెహ్తా. తె అద్ గవతున్ పియ్యి, సమరయ యేరియత చహర్తర్ వెలెటిర్ లోకుర్ యేసున్ పొరా బరాస ఇరెర్. ⁴⁰ పూర్ సమరయతుర్ వోన వాసి, “గురుజి! నిమె మహ్ వాసి, మందయ్ లాగర్” ఇంజెర్ జుల్మ కీతెర్. తె యేసు పూర్ రండ్ రోజ్క్ మత్తార్. ⁴¹ యేసు వెహంగ్ గొస్టింగ్ కుద్ కేంచి, ఉండె వెలెటిర్ బక్తలిర్ ఆతెర్. ⁴² “నిమె వెహ్తా గొస్టి పియ్యన్ ఆయె బతి, మమెట్ వోనంగ్ గొస్టింగ్ కుద్ కేంచి, వేరె దునియతున్ బచి కియ్యల్ కిరిస్తు ఇంజెర్ కరి కీసి, నమ్మెమ్” ఇంజెర్ వెయ్యెన్ వెహ్తార్.

యేసు అదికారిన్ మరిన్ చొకాట్ కియ్యల్

(మత్తయి 8:5-13; లూక 7:1-10)

⁴³ రండ్ రోజ్క్ ఆత పెజె, యేసు గలిలయ యేరియతె సొన్లె పెసితార్. ⁴⁴ (అస్కె యేసు, «పర్వక్సె తన్వ సొంత యేరియతగ మాన్ పుటో» ఇంజెర్ మునెనె వెహ్చె మత్తార్.) ⁴⁵ తెర్ బతి వోర్ గలిలయ యెవ్త పెజె, అగటుర్ లోకుర్ చొకాట్ మాన్ సీసి, వోన్ కరుమ్ కీతెర్. బారితెకె పస్క సడ్ జర్గెనెకె, పూర్ యెరుసలెమ్మగ సాంజి మత్తెర్ అని

* 4:25 కిరిస్తు హెబ్రి బాసతె మెసయల్ ఇంతెర్. ఇదెన అర్జమ్ పర్జతున్ బచి కియ్యె, బగవంతల్ నేమి కీసి, సారి కియ్యల్ రాజల్. వేన్ సాటి యూదుల్క్ సూడ్సర్ మత్తెర్. * 4:35 లోకుర్కున్ బగవంతన చర్చతె తర్వల్ పంట. బహన్ ఇత్తెకె సమరయ జాతితుర్ వెలెటిర్ యేసునగ వాసెర్ మత్తెర్. పూర్కున్ బగవంతన సరి-మారగున్ బారెతె వెహ్చలె కానె ఆసి మంత ఇత్తోర్.

యేసు కీతంగ్ మయ్యతంగ్ కామ్మ సూడ్చి మత్తైర్. ⁴⁶ అహన్ సానెకె సానెకె, ఇదెన్ మునె యేతున్ ఆంగుర్న రసత్ దాత్ మార్కుసీతోర్ అద్, గలిలయత కాన చహరై యెవ్తార్. కపెర్నహోమ్ ఇన్వల్ చహరై రాజనార్ వారార్ అదికారి మత్తార్. వోనార్ మరి బేమరితె సానల్ మీండ్చి మత్తార్. ⁴⁷ తె వోర్ అదికారి, యూదయతల్ గలిలయ యేరియతె యేసు వాతార్ ఇంజెర్ కేంచి, యేసునగ సాత్తార్. అని, “నా మరి బేమరితె సానల్ మీండ్చి మంతార్. నిమె వాసి, చొకాట్ కియయ్ లాగర్” ఇంజెర్ యేసున్ వినంతి కీతోర్. ⁴⁸ తె యేసు, “చమత్కార్ అని మయ్యతంగ్ కామ్మ సూడ బీగర్, నా పారా బరొస కియ్యట్ సెలయ్?” ఇంజెర్ ఇత్తార్. ⁴⁹ తెర్ బతి వోర్ అదికారి, “పర్బు! నా మరిన పరన్ సాన్వక్ మనెకెన్ వర” ఇంజెర్ ఇత్తార్. ⁵⁰ అస్సె, “నిమె రోన్ సాన్. నీ మరి పిసంతార్” ఇంజెర్ యేసు వెహార్. తె వోర్ అదికారి, యేసున గొస్తిత్ పారా బరొస ఇర్పి పెసితార్. ⁵¹ వోర్ అహన్ సరియ్ సాంజెర్ మనెకెన్, వోనర్ సేవ్కలిర్ మునెత్క వాసి, “నీవోర్ మరి చొకాట్ ఆతార్” ఇంజెర్ వెహార్. ⁵² తె వోర్ అదికారి, “బద్ వకత్తై చొకాట్ ఆతార్?” ఇంజెర్ సేవ్కలిర్కున్ పూసి కీతోర్. అస్సె వూర్, “నినె దుపరి ఉంది నేక్కె, చొకాట్ ఆతార్” ఇంజెర్ వెహార్. ⁵³ బరొబర్ అదె వకత్తై యేసు తనకున్, «నీవోర్ మరి పిసంతార్» ఇన్వల్ గొస్తి వెహార్ ఇంజెర్ సమె మూసి, వోర్ అదికారి అని వోన్ రోతుర్ యేసున్ పారా బరొస ఇరైర్. ⁵⁴ యూదయ యేరియతల్ గలిలయ వాసి, యేసు కీత రెండవ మయ్యత కామ్ ఇద్ ఆంద్.

కెయ్-కాల్క్ అర్పి సాత్తాన్ చొకాట్ కియ్యల్

5 అద్ ఆత పెజె, యూదుల్కన ఉంది సడ్ కరుమ్ వాత కాడ్చి, యేసు యెరుసలెమ్ నగుడె, వర్పి సాత్తార్. ² యెరుసలెమ్మ గొరెన పాటక్ ఇన్వల్ జాగతున్ కరుమ్ హెబ్రి బాసతె బెత్సై ఇన్వల్ కోనెర్ మత్త. అద్ కోనెర్లగ సియుంగ్ మండొప్ప మత్తంగ్. ³⁻⁴ * [అద్ కోనెర్లగ కహి యేలనె బగవంతనార్ దూతల్ రెయ్పు యేతున్ హలి కిందుర్. అస్సె బోర్ మునె రెయంతారా వోర్ బాతల్ బేమరి మత్తై గిర్ చొకాట్ ఆందుర్.] అవ్ మండొప్పనగ గుడ్డిర్, లెంగల్ - తుంగ్లిర్ అని కెయ్-కాల్క్ అర్పి సాత్తూర్, సప్పి తీర్కినంగ్ బేమరింగ్ వాలిర్ జాగ పియ్పు మందిర్. ⁵ వూర్ రొపా తీస ఆట్ (38) సాల్కనల్ బేమరితె మన్వల్ వారార్ మాయ్పుల్ మత్తార్. ⁶ వోర్ మాయ్పున్ యేసు సూడ్చి, వెలె సాల్కనల్ బేమరితె మంతార్ ఇన్వల్ కరి కీసి, “చొకాట్ ఆయన ఇంతి కి?” ఇంజెర్ వోన్ పూసి కీతోర్. ⁷ తె వోర్ మాయ్పుల్, “పర్బు! అద్ కోనెర్ల యేర్ హాలె మనెకె, నాకున్ అగ రెహ్పలిర్ బోరె సెలర్. అదెన్ సాటి నన రెయ్లె వానెకె, నాకున్ తెర్ మునెన్ దుస్సార్ బోరైర్ అగ రెయంతార్” ఇంజెర్ జవబ్ సీతోర్. ⁸ అస్సె యేసు, “తేద! అని నీవ చాప్తున్ పియ్పు రోన్ సాన్” ఇంజెర్ ఇత్తార్. ⁹ అహన్ ఇత్త బరొబర్, వోర్ చొకాట్ ఆసి, తన్వ చాప్తున్ పియ్పు తాక్సెర్ సాత్తార్.

⁴⁶ ¹⁰ ⁵⁶ v46-47 ²⁵ ⁸⁰ 21:2
²⁵ ⁸⁴ 6:17 ³⁶ ³¹ లూక 5:37;
రోమ 14:21;
ఉజగిరి 17:2
⁴⁷ ¹⁰ ⁵⁶ v54 ²⁰ ⁶⁵ 5:12
²⁴ ²⁴ v48 ²⁴ ⁴⁹ v54
⁴⁸ ²⁴ v50 ⁴¹ ⁰⁰ v50
⁴⁵ ⁹² v54 ⁵⁰ ⁵⁹ అపొ 2:19
⁴⁹ ²⁹ ⁶² 5:7
⁵⁰ ²¹ ⁹⁸ లూక 4:4;
యోహా 4:51;
7:38 ²⁴ v54
³⁰ ⁰⁴ v50-51 ⁴¹ ⁰⁰ v53
⁵¹ ²¹ ⁹⁸ v53 ³⁰ ⁰⁴ 5:6
³⁸ ¹⁶ అపొ 3:13
⁵² ⁶³ ⁸ 8:29
⁵³ ²¹ ⁹⁸ 5:25
³⁶ ¹⁴ 8:35 ⁴¹ ⁰⁰ 5:24
⁵⁴ ¹⁰ ⁵⁶ 6:1 ²⁴ ²⁴ v54-5:1
⁴⁹ ⁷ 1: ⁴⁵ ⁹² 6:2
¹ ²⁴ ¹⁴ v2 ²⁴ ²⁴ v6 ²⁴ ⁵³ v10
² ¹⁴ ⁴⁷ 19:13 ²⁴ ¹⁴ 10:22
²⁸ ⁶¹ v7 ⁴⁷ ⁴⁵ 10:23
⁶ ²⁴ ²⁴ v8 ³⁰ ⁰⁴ v8
⁷ ²⁸ ⁶¹ 9:7 ²⁹ ⁶² 6:23
⁸ ¹⁴ ⁵³ v21 ²⁴ ²⁴ 4:21;
5:14;6:19
³⁰ ⁰⁴ v10 ⁴⁰ ⁴³ v9
⁹ ²⁸ ⁹⁵ v9-11
⁴⁰ ⁴³ v11 ⁴⁵ ²¹ v10
¹⁰ ²³ ²³ అపొ 4:14
²⁴ ⁵³ v15 ³⁰ ⁰⁴ v18 ⁴⁵ ²¹ v16
¹¹ ²⁸ ⁹⁵ అపొ 5:15 ⁴⁰ ⁴³ v12
¹² ²⁰ ⁶⁵ 8:7 ⁴⁰ ⁴³ 6:19
¹⁴ ⁶⁴ 8:11
²⁴ ¹¹ 7:14 ²⁴ ²⁴ v14-17
¹⁵ ²⁴ ⁵³ v16
¹⁶ ²⁴ ⁵³ 2:20;5:18;
7:35 ⁴⁵ ²¹ v18
¹⁷ ²⁴ ²⁴ v19
¹⁸ ²⁴ ⁵³ 6:4 ³⁰ ⁰⁴ v19
⁴⁵ ²¹ లూక 14:1;
యోహా 7:22;
అపొ 1:12
¹⁹ ⁸¹ లూక 23:43;
యోహా 5:24;
6:47 ²⁴ ²⁴ 6:1 ³⁰ ⁰⁴ v24
²⁰ ⁵³ ⁶⁸ 11:3
²¹ ¹⁴ ⁵³ 7:52 ²² ²⁷ 6:63
²² ²⁹ ¹⁹ v30 ²⁹ ²⁰ v24
²⁴ ¹ ⁶⁶ v39 ² ⁸¹ v25
²² ²² v26 ²⁹ ²⁰ v27
³⁰ ⁰⁴ v25 ⁴¹ ⁰⁰ v38

ఇద్ గట్టు యూదుల్కన ఆరమ్మ దివొసున్ నేటి జర్గిత. ¹⁰ తె యూదుల్కనుర్ అదికారిర్, “నీవ చాప్ పియ్పు తాక్సల్, నేండ్ ఆరమ్మ దివొస్ ఆత కాడ్చి, దర్మత కానున్సన్ ఉల్ల తాక్స ఆంత” ఇంజెర్ చొకాట్ ఆతొన్ సంగ ఇత్తై. ¹¹ బతి వోర్, “నాకున్ చొకాట్ కియ్యల్, నీవ చాప్ పియ్పు సాన్ ఇత్తార్” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహార్. ¹² తె వూర్, “నీకున్ చాప్ పియ్పు సాన్ ఇంజెర్ బోర్ వెహార్?” ఇంజి పూసి కీతై. ¹³ బతి వోర్ వెహ పర్మకి. బారితెకె అగ వెలె మాంది మత్తైర్ అని యేసు మాందితగ మిస్సె మూసి సాత్తార్. ¹⁴ అద్ ఆత పెజె యేసు, వోన్ మందిర్ ఆప్తగ సూడ్చి, “ఇమల కేంజ! నిమె చొకాట్ ఆతి. ఉండె వెలె దుక్కు వాయ్కెనె మన్లె, పాప్సంగ్ కామ్మ కియ్మ” ఇంజెర్ వెహార్. ¹⁵ అస్సె, వోర్ మాయ్పుల్ యూదుల్కనుర్ అదికారిర్ సాంజి, “నాకున్ చొకాట్ కియ్యల్ యేసు ఆందుర్” ఇంజెర్ వెహార్.

¹⁶ యేసు ఆరమ్మ దివొసున్ నేటి ఈతంగ్ కామ్మ కీతతున్ హిందల్, వూర్ యూదుల్కనుర్ అదికారిర్ యేసున్ దుక్కు సియ్యల్ మొదల్ కీతై. ¹⁷ బతి యేసు, “నా బాబొ హర్ గట్టు కామ్ కీసెర్ మత్త కాడ్చి, నన గిర్ కామ్ కీసెర్ మంతాన్” ఇంజెర్ వెహార్. ¹⁸ ఇద్ కారన్తున్ హిందల్, యూదుల్కనుర్ అదికారిర్, “వేర్ సిరిష్ ఆరమ్మ దివొస్స మా నేకితున్ బహ్మ మాయ్పులె ఆయ్పు, బగవంతన్ తన్వోర్ బాబొ ఇంజెర్ వెహ్, తనకున్ బగవంతన్ బరొబర్ బడి కీసెర్ మంతార్” ఇంజి, ఇవ్ రండ్ కారన్కున్ హిందల్, యేసున్ జకన ఇంజెర్ వూర్ నిర్మయ్ కీతై.

బగవంతన అదికార్ యేసునగ మంత

¹⁹ తె యేసు ఇహిన్ పోడి కీసి వెహార్: “ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. బగవంతనార్ మరి తన్వ తన బతయ్ కియ పరార్. బాబొ బతల్ కీంతారా, సిరిష్ అదెనె సూడ్చి మరి కీంతార్. బాబొ బగవంతల్ బతంగ్ బహన్ కీంతారా, అవెన్ మరి అహ్మ కీంతార్. ²⁰ బాబొ మరిన్ లాడ్ కీత కాడ్చి, తన కియ్యలిక్ సమ్మె కామ్మన్ మరిన్ తొహ్పైర్ మంతార్. ఉండె వెలె డగుక్ కామ్మ మునె బిపిసత్తై మరిన్ సంగ బాబొ కియ్యస్వల్ సూడ్చి, బెయ్ గుల్ ఆకిట్. ²¹ బాబొ సాతుర్కున్ బహన్ నేండుసంతారా, అహ్మ మరి గిర్ తన నేమి కీతుర్కున్ పిసుసంతార్. ²² బాబొ బోనె తన్వ కియ్యెర్. బతి తన్వ కియ్యె బర్పుర్ అదికార్ తన్వోర్ మరిన్ సీతోర్. ²³ తనకున్ బహన్ సమ్మిర్ మాని కీంతెరొ, అహ్మ మరిన్ గిర్ మాని కియన ఇంజెరెన్, అద్ అదికార్ మరిన్ కెయ్ బగవంతల్ సీతోర్. బోరె ఆయి మరిన్ మాని కియ్యెకె, మరిన్ సారి కీతోర్ బాబొన్ గిర్ మాని కీత లెకతగ వాయెర్. ²⁴ నావ గొస్తి కేంచి, నాకున్ సారి కీతొనగ బరొస ఇర్వన్, బహ్మట్ పిస్వల్ జీవ పుటంత. ఆతొన్ పాప్సున్ హిందల్, వాయ్పుల్ సిక్కు తపంత. మరన్తల్ తప్పి, వోన్ బహ్మట్ పిస్వల్ జీవ పుట్ట.

* 5:3-4 తొలెతంగ్ కహితంగ్ గ్రీకు గ్రంత్కునగ ఇవ్ గొస్టింగ్ సెలెంగ్.

25 “ఇదీ సత్యమే అంద్. సానలిర్ బగవంతనార్ మరిన గొప్పి కేంజ్యల్ వకత్ వాసర్ మంత. అద్ ఇంకె వాసిన్ మంత. అద్ గొప్పి కేంచి, తాక్వలిర్ బస్కట్ పిసంతెర్. 26 బహన్ బగవంతల్ జీవతోర్ మాల్కల్ అందురొ, అప్పె బస్కట్ పిస్వల్ జీవతున్ సియ్యల్ అదికార్ మరిన్ సీతార్. 27 వోర్ మరి ¹స్పర్నోర్ మాయ్ ²అత కాడ్కి, లోకుర్కున్ తస్వ కియ్యల్ అదికార్ బాబో వోన్ సీతార్. 28 మిరట్ గుల్ ఆయ్యట్! ఉంది వకత్ వాసర్ మంత. అద్ వకత్తె వీచ్చీనగ మన్వలిర్ సానలిర్ సమ్మిర్ గిర్ బగవంతనార్ మరిన గొప్పి కేంచి, నేండ్చి బహి వాంతెర్. 29 నేండ్చి బహి వాతుర్ సమ్మిర్కున్ వోర్ మరి తస్వ కీసి, వూర్గట్ పునెవంతలిర్కున్ బస్కట్ పిస్వల్ జీవ సీంతోర్ అని పాపెన్లిర్కున్ సిక్కు వాటంతోర్. 30 అద్ తస్వ నావ ఇవతున్ పియ్యి ఆయె బతి, నాకున్ సారి కీతాన ఇవతున్ పియ్యన్ కీంతాన్. నావ నన బతయ్ కియ పరొన్. బాబల్ నాకున్ వెహ్ తీరె, లోకుర్కున్ నాయ్ తస్వ కీంతాన్. నన కియ్యల్ తస్వ నాయ్ అంద్.

యేసున్ బారెతంగ్ గవంగ్

31 “మోక నా బారెతె ననయ్ గవ వెహ్తె, నావ గవతున్ కరల్ ఇంజెర్ వోపుర్. 32 నా బారెతె గవ వెహ్తె వోరొర్ మంతోర్. వోర్ వెహ్తల్ గవ సత్యమే ఇంజెర్ నాకున్ టావ.

33 “మిరట్ యోహన్ గవ కహితుర్కున్ రొహిట్. వోన గవ సత్యమే అంద్. 34-35 యోహన్ డివెత్ దాత్ పొచ్చెర్ వేడ్చి సిసెర్ మత్తెర్. మిరట్ వోన వేడ్చితె జాలుక్ వేరి, బెయ్ ఆనంద్చె మత్తిట్. మిరట్ బచె మాయన ఇంజెరెన్ ఇవ్ గొప్పింగ్ వెహ్తెర్ మంతోన్.

“బతి నాకున్ నరిమన్కన గవ జురత్ సెలె. 36 బారెతె యోహన్ తెర్ డగుర్ గవ నహ్ మంత. అద్ బతల్ ఇత్తె: నన కీతంగ్ మయ్యతంగ్ కామ్మ. ఇవ్ కామ్మన్ బగవంతల్ నాకున్ కీమ్ ఇంజెర్ హువి కీతార్. ఇవె నాకున్ బాబో సారి కీతార్ ఇంజెర్ నిరువన్ కీంతంగ్. 37 వోర్ బాబో నా బారెతె ఇద్ గవ వెహ్తెర్ మంతోర్. బతి మిరట్ బస్కన్ వోన వచన్ కేంజ్యక్ అని బస్కన్ వోన రూప్ సూడ్చి. 38 సారి కియ్యన్ పొరొ మిరట్ బరొస ఇర్వ కాడ్కి, వోన బోద మీవంగ్ దిల్కనగ మనొ. 39 బస్కట్ పిస్వల్ జీవ ¹దర్మ-గ్రంతనగ ²పుటంత ఇంజెర్ సోంచ్ కీసి, మిరట్ చొకొటె మహ్మాంతిట్. బతి అవె వచన్కొ నా బారెతె గవ వెహ్తెర్ మంతంగ్. 40 తెర్ బతి మిరట్ అద్ బస్కట్ పిస్వల్ జీవతున్ సాటి నహ్ వాయ్లె వొప్పట్.

41 “నాకున్ మాయ్లిర్ సియ్యల్ డగుర్-పాన్ లాగొ. 42 బారెతె మిరట్ బగవంతన్ పెర్మ కియ్యట్ ఇన్వోర్ నాకున్ టావయె. 43 నన నావొర్ బాబోన పొరొడె వాతొన్. నాకున్ మిరట్ వొప్పకి. బతి ఉండె బోరె తన్వ పొరొడె తనయ్ వాతె, వోన్ మిరట్ ఆనంద్చె వాపంతిట్. 44 మీకున్ దుస్సుర్ డగుర్-పాన్ సియ్యల్ ఇన్వోమ్ బతి, వోరొర్ మన్వల్ బగవంతల్ సియ్యల్ డగుర్-పాన్ సాటి కోసిద్ కియ్యట్. తె నా పొరొ బహన్ బరొస ఇర పర్కిట్? 45 నన బాబోనగ మీ పొరొ

25 ²¹6:26 ²¹98:6:51
30 4:35;5:34;6:42
26 ²²v29
27 ¹⁸49:10:18 ²⁹20 v29
28 ³⁴19:11:17
29 ¹8:7:12 ³86:11:24
22 v39 ²⁹మత్త 23:23;
యోహ 5:30;
హెబ్రి 9:27
30 ¹³42:లూక 1:17;
యోహ 7:24;
రోమ 2:13
29 7:24 ²⁹20 7:24
31 ²⁷v32
31 ¹40 v32 ³¹41 v32
32 ²⁷6:55 ³¹40 v33
31 ⁴¹మార్ 14:55;
యోహ 5:34;
తీతు 1:13
33 ²⁵8:32
24 v36 ³¹40 v36
36 ²⁴91:10:40
31 ⁴⁰v37 ³¹41 8:13
37 ³¹40 v39
38 ⁴¹00 v44
39 ⁶⁶లూక 10:25;
యోహ 6:27;17:3
11 7:38 ²²v40
31 40 3:28;7:7;15:27
40 ²²3:36;6:27,63
42 ²6:13:35
44 ⁴¹00 v46
45 ¹⁶అపొ 24:26
34 ⁷⁵v46
46 ¹⁵6:31
34 ⁷⁵6:32 ⁴¹00 v47
47 ¹¹21:7:15 ⁴¹00 4:42;
6:29;7:5 ⁴⁴6:63
1 ¹⁰56:7:1 ²⁴v3 ⁵⁰85 v23
2 ⁴⁵92 v14
3 ²⁴v5 ³¹01 v8
4 ⁵³v41 ³⁹57 11:55
5 ⁹13:29 ²⁴v10
30 04 v6 ⁵³76 మత్త 10:3;
యోహ 6:7; అపొ 8:6
6 ³⁰04 v8 ³⁹85 8:6
7 ¹²20 12:5 ⁵³76 12:21
10 ²⁴v11
55 1కొర 3:12
11 ²⁴v15 ³⁷95 21:9
12 ³⁰04 v14 ³¹01 v16
13 ²⁸94 మత్త 14:20 ²⁹16 v9
14 ³⁰మత్త 14:33;
యోహ 7:26 ²⁸89 v33
30 04 v20 ⁴³96 v45 ⁴⁵92 v26

పిరది కీంతాన్ బతలొ ఇంజెర్ సోంచ్ కియ్యట్. బతి దర్మత కానున్ లిహి కీతార్ మోసె పర్వత్ పొరొ మిరట్ ఆస ఇర్కిట్. వోర్ మోసెయ్ మీ పొరొ పిరది కీంతార్. 46 వోర్ మోసె నా బారెతె లిహి కీత కాడ్కి, మిరట్ మోక వోన్ బరొస కీందిట్, నాకున్ గిర్ బరొస కీందిట్. 47 బతి మోసె లిహి కీత దర్మత కానున్ గొప్పి మిరట్ నమ్మిట్, నావంగ్ గొప్పి బహన్ నమ పర్కిట్? ఇంజెర్ యూదుల్కున్ అదికార్కున్ వెహ్తెర్.

యేసు సియ్యంగ్ హజర్క్ మాందితున్ జేపున్ దొస్వల్

(మత్తయి 14:13-21; మార్క్ 6:30-44; లూక 9:10-17)

6 అద్ ఆత పెజె, యేసు గలిలయ సమ్మర్తున్* హంద బాజె, తన్వర్ సిస్యలిర్ సంగ సొత్తార్. 2 బేమరి వాలిర్కున్ యేసు చొకొట్ కీతంగ్ ¹మయ్యతంగ్ కామ్మన్ ²సూడ్చి, వెలెటిర్ మాంది వోన్ పెజెయ్ వాసర్ మత్తెర్. 3 తె యేసు గుట తెగ్గిసి, తన్వర్ సిస్యలిర్ తోడొ ఉద్తార్. 4 అవ్ దివొస్కనగ యూదుల్కున్ ¹వస్క ²సడ్ కరుమ్ వాసి మత్త. 5 అద్ వకత్తె యేసు తల తప్పి సిర్కట్ సూడ్చెర్. తె వెలెటిర్ మాంది తన వాసెర్ దిస్టెర్. “వీర్ సమ్మిర్ తిన్ల బగటల్ కానె యేచ్చి తర్కట్?” ఇంజెర్ పిలిపున్ యేసు పూసి కీతార్. 6 తన బతల్ కియ్యల్ మంతోర్ ఇన్వోర్ తనకున్ టావయ్. బతి వోర్ పిలిపు మన్లె బతల్ మంతయె కరి కియన ఇంజెరెన్, యేసు అహన్ పూసి కీతార్. 7 తె పిలిపు, “రండ నుహ్క (200) ¹కూరతంగ్ బిలనె ²చంది యేచ్చి తత్తె తెర్ బతి, హర్ వోరొన జరజర తిన్ల గిర్ యెవ” ఇంజెర్ జవబ్ సీతార్. 8-9 అస్కె వోనుర్ సిస్యలిర్గట్ సీమెన్-పేతుర్తొర్ తముర్ ఆందెయల్, “ఇగె వోరొర్ కాండినగ సియ్యంగ్ సారింగ్ అని రండ చుడుక్ మీన్క్ మంతంగ్. బతి ఇవోర్ వెలె మాందితున్ ఇవ్ బేజెన్ యెవోంగ్” ఇంజెర్ యేసున్ వెహ్తెర్. 10 తె యేసు, అగ ఉద్దుల్ జాడి మత్త కాడ్కి, “తాన్ పొరొ పర్వతున్ ఉపుసట్” ఇంజెర్ వెహ్తెర్. తె మరి-మియడ్ అని వెయ్లెకున్ లెక కియ్యె, లగ్-బగ్ సియ్యంగ్ హజర్క్ (5,000) మాడ్చ పంగత్ ఉత్తెర్. 11 అస్కె యేసు, అవ్ సారింగ్ పియ్యి, బగవంతన్ దనెవాద్ వెహ్చి, పంగత్ ఉద్దుర్కున్ వహ్ కియ్లె సీతార్. అప్పొ మీన్కున్ గిర్ సీతార్. వూర్ తిందనచ్చెర్ తిత్తెర్. 12 పర్ పెటిమెన్ తిత పెజె, “ఇమర్ గిర్ కరబ్ ఆయ్యెన్, మెయ్యంగ్ టుక్తెంగ్ నమ్మె మీరి కీమ్” ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ యేసు వెహ్తెర్. 13 తె సిస్యలిర్, తిత్తంగ్ అవ్ సియ్యంగ్ సారిన్ల మెయ్యంగ్ టుక్తెన్ మీరి కీతె, బార డాలంగ్ నింతంగ్. 14 అద్ మయ్యత కామ్మన్ సూడ్చి, పర్ గుల్ ఆతెర్. అని “ఇద్ దునియె వాయ్లె మత్తొర్ వోర్ కరల్ ¹పర్వత్ ²వేరి

* 6:1 తిబెరియ సమ్మర్ ఇంజెర్ గిర్ కేయంతెర్. * 6:7 రండ నుహ్క కూరతంగ్ బిలన విలువ కమి జాస్త అట్ మహినన బూతి. ఇవెన్ గ్రీకు బాసె దేనరంగ్ ఇంతెర్.

ఆందుర్” ఇంజెర్ పర్ ఇత్తెర్. ¹⁵ తె యేసు, వూర్ పర్ తనకున్ హటున్ రాజల్ కియ్లె ఆంతెర్ ఇన్వల్ కరి కీసి, అద్ గుటెకె వారె సాత్తార్.

యేసు సమ్మర్త యేత్ పారా తాక్వల్ (మత్తయి 14:22-27; మార్క్ 6:45-52)

¹⁶⁻¹⁷ అద్ నేటి పోడ్లె సానెకె, యేసునుర్ సిస్యలిర్ గలిలయ సమ్మర్త డర్తె కరుమ్ సాంజి, యేసున సరి సూడ్సెర్ మత్తెర్. అస్కె సికటి ఆసెర్ మత్తెర్ తెర్ బతి, యేసు వూర్ వాయ్లెకె మత్తెర్. తె వూర్ సిస్యలిర్, ఉంది రూకతగ ఉచ్చి, సమ్మర్తున్ హంద బాజున్ మన్వల్ కపెర్నహోమ్ చహర్తె సాన్లె పెసిత్తెర్. ¹⁸ అద్ వకత్తె డగుర్ వడి-దూందడె తేచ్చి, సమ్మర్తంగ్ హెల్వంగ్ బడె మాతంగ్. ¹⁹ వూర్ లగ్-బగ్ మూంద్-నాలుంగ్ కోస్కె లక్ రూకతున్ తాకుస్త పెజె, యేత్ పారా తాక్సెర్ యేసు తమ్మ రూకతగ వాయ్వల్ సూడ్సి, బెయ్ వెరిత్తెర్. ²⁰ బతి యేసు, “వెరిమట్! ననయ్ ఆందున్” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహార్. ²¹ అస్కె వోన్ ఆనంద్యె అద్ రూకతగ ఉపుసిత్తెర్. అస్కె యెంటనె వూర్ సాన్వల్ జాగతె అద్ రూక యెప్.

²²⁻²³ పర్పు వింతి కీసి జేపున్ దొస్తార్ అద్ జాగతె, దుస్తా నేటి కహి రూకంగ్ తిబెరియ నగుడల్ వాతంగ్. తె సమ్మర్త హంద బాజున్ రెహ మాయ్యలిర్ లోకుర్, సిస్యలిర్ సిరిష్ ఉందియ రూకతె సాత్తెర్. బతి వూర్ తర్నె యేసు సాన్కె ఇంజెర్ కరి కీత్తెర్. ²⁴ వూర్ మాంది యేసున్ అని సిస్యలిర్కున్ మహ్కెత్తెర్ బతి, బోరె పుట్టకి. తె అవ్ రూకనగ ఉచ్చి, యేసున్ మహ్కెసెర్ కపెర్నహోమ్ సాత్తెర్.

²⁵ సమ్మర్త హంద డర్తె యేసు వూర్కున్ దిస్త పెజె, “గురుజి! ఇగ బస్కె వాతి?” ఇంజెర్ పూసి కీత్తెర్.

జీవతున్ తాకడ్ సియ్యల్ కానె యేసుయ్ ఆందుర్

²⁶⁻²⁷ తె యేసు, “మయ్యతంగ్ కామ్మున్ అర్తమ్ కియ్యడున్ హిందల్ ఆయె బతి, బర్పర్ కానె తిత్తతున్ హిందలె మిరట్, నాకున్ మహ్కెసెర్ మంతిట్. సప్పి కరబ్ ఆయ్యల్ కానెతున్ సాటి పర్పెడె మాయ్ట్. బతి ‘స్వర్గినార్ మాయ్ట్’ సియ్యల్ ‘బస్కెట్ పిస్వల్ జీవ’ వాతె కానెతున్ సాటి పర్పెడె మామ్మ. అహన్ సియన్ సాటిన్, బగవంతల్ తన్వ అదికార్ మోర్ నా పారా వాడ్తార్. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్” ఇంజెర్ వెహార్. ²⁸ అస్కె వూర్, “బగవంతల్ మాకున్ బతల్ కియన ఇంతార్?” ఇంజెర్ పూసి కీత్తెర్. ²⁹ తె యేసు, “బగవంతల్ బోన్తె సారి కీతారా, వోన్ బరొస ఇరన ఇంజెర్ కోరంతార్” ఇంజి వెహార్. ³⁰⁻³¹ అద్ కేంచి వూర్, “మా తొత్తుర్ ఈజిప్తున్ వానెకె, బోడి గుటనగ మన్వ ఇన్వల్ కానె తిత్తెర్. దర్క-గ్రంతనగ లిహి కీత తీరె వోర్ స్వర్గినల్, అద్ కానెతున్ తిన్లె సీతార్. తె మమెట్ నీ పారా బరొస ఇర్నల్ ఇంకె మా సాటి, బాతల్ మయ్యత కామ్ కీసి తాహంతి?” ఇంజెర్

¹⁵ ³⁵ 12:13 ²⁴ v17

¹⁹ ²⁴ 5:8;6:22,

⁵³ ⁴⁰ ⁴³ v66 ⁴¹ ⁴³ v21

²⁰ ³⁰ ⁰⁴ v26

²¹ ⁴¹ ⁴³ v22

²⁴ ²⁴ v26 ²⁵ ⁸⁴ v59

³¹ ⁰¹ 4:8;6:60;

¹¹ ⁷ ⁴² 2:18

²⁵ ⁴⁴ ⁶¹ 9:2

²⁹ ²⁴ ²⁴ v32 ⁴¹ ⁰⁰ v30

³² ² ²⁸ 7:28 ⁸¹ ⁸¹ v47

²⁴ ²⁴ v35 ³⁰ ⁰⁴ v42

³⁴ ⁷⁵ లూక 16:31;

యోహ 7:19;

అపొ 6:14 ³⁷ ⁷² v33

³³ ²² ²² v35 ²⁸ ⁸⁹ v51

³⁷ ⁷² లూక 24:51;

యోహ 6:38;

అపొ 1:11

³⁴ ²⁹ ⁶² v68

³⁵ ²² ²² v40

²⁴ ²⁴ v42 ⁰⁰ ⁰⁰ v36

³⁶ ⁴¹ ⁰⁰ v40

³⁸ ⁷² ⁷² v41

⁴⁰ ⁶¹ ⁶¹ v47

²² ²² v47 ⁴¹ ⁰⁰ v47

⁴³ ²⁴ ²⁴ v53

⁴⁵ ¹¹ ²⁵ 8:8 ⁴³ ⁹⁶ 7:40

⁴⁷ ¹ ⁶⁶ v54 ⁸¹ ² 5:19;

6:53;10:1 ²² ²² v48

³⁰ ⁰⁴ v52 ⁴¹ ⁰⁰ v64

⁴⁸ ²² ²² v51

⁵⁰ ³⁷ ⁷² v51

⁵¹ ⁶⁵ మార్ 10:30;

యోహ 6:58;13:8

²¹ ⁹⁸ v57 ²² ²² v53

²⁸ ⁷ ⁴ ³⁷ ⁷² v58

⁵² ²⁴ ⁵³ 7:1 ³⁰ ⁰⁴ v53

⁴⁵ ⁶¹ v52-56

పూసి కీత్తెర్. ³² అస్కె యేసు, “అద్ కానెతున్ స్వర్గినల్ మోసె సియ్యకి బతి, నా బాబొయె సీతార్. ఇంకె అద్ కరల్ కానెతున్, నా బాబొ స్వర్గినల్ సీసెర్ మంతార్. ³³ బాబొ స్వర్గినల్ బతతున్ సారి కీతారా, అదె దునియతుర్కున్ జీవదాన్ సీత. బగవంతల్ సారి కీత కరల్ కానె ఇదె ఆంద్” ఇంజెర్ వెహార్. ³⁴ తె వూర్, “పర్పు! అద్ కానెతున్ మాకున్ బస్కెట్ సీమ్” ఇంజెర్ కోరెర్. ³⁵ అస్కె యేసు, “ననయ్ జీవదాన్ సియ్యల్ కానెత ఆందున్. నా పారా బరొస ఇర్పి, నావ చర్నెతె వాయ్యలిర్ బస్కెట్కె వూరంగ్ దిల్కున్ రొపా కరుసాయుర్ అని వూర్కున్ బస్కెట్కె యేర్ వట్ట వసా. ³⁶ బతి నన ఇదెన్ మునె వెహ్తాపినయ్, మిరట్ నాకున్ సూడ్త పెజె గిర్ నా పారా బరొస ఇర్పకి. ³⁷ తెర్ బతి, బోన్ బోన్తె బాబొ నహ్ సారి కీంతారా, వూరె నహ్ వాంతెర్. నహ్ వాతుర్కున్ బస్కెనె బహి డగి కియెన్. ³⁸ బారెకె, నన నావ ఇవ తీర్ కియె స్వర్గినల్ రెయ్యి వాయ్యకి. బతి నాకున్ సారి కీతాన ఇవ తీర్ కియెనె వాతాన్. ³⁹ నాకున్ సారి కీతాన ఇవ బతల్ ఇత్తెకె, నహ్ సారి కీతుర్టల్ వారార్ గిర్ తప్పి సాన్వక్నె నన కాబాడ లాగెర్. వూర్కున్ ‘తస్వ కియ్యల్ దిహ్సున్’ నేటి నన నేండుస లాగెర్. ⁴⁰ బారెకె, తన్వోర్ మరిన్ బాజ్ సూడ్సి, బరొస కియ్యన్ బస్కెట్ పిస్వల్ జీవ పుటన ఇన్వలె బాబొన ఇవ ఆంద్. అహన్ బరొస ఇర్వన్ తస్వ కియ్యల్ దిహ్సున్ నేటి నేండుసంతాన్” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహార్. ⁴¹⁻⁴² అస్కె వూర్ యూదుల్కెన జాతితుర్, “నన స్వర్గినల్ రెయ్యి వాత కానెత’ ఇంతార్. వేర్ యేసుతె యోసెప్పొరె మరి ఆందుర్ కి రా! వేసుర్ అవల్-బాబొ మాకున్ టావయ్. ‘నన స్వర్గినల్ రెయ్యి వాతాన ఆందున్’ ఇంజెర్ బారి ఇంతార్?” ఇంజి గొల్తెర్. ⁴³ తె యేసు, “మీవ మిరట్ గొల్మట్” ఇంజెర్ వూర్కున్ ఇత్తార్. ⁴⁴ “నాకున్ సారి కీతార్ వోర్ బాబొ, బూర దిల్గ ఇవ పుటుసంతారా, వూరె నహ్ వాంతెర్. దుస్సుర్ వాయుర్. నహ్ వాతుర్కున్ తస్వ కియ్యల్ దిహ్సున్ నేటి నేండుసంతాన్” ఇంజెర్ వెహార్. ⁴⁵ “బగవంతలె వూర్కున్ కరుసీంతార్” ఇంజెర్ పర్వక్తిల్ లిహి కీత్తెర్. బూరె అవ్ గొస్టింగ్ కరిసి, అవెన్ పియ్య తాకంతెరొ, సిరిష్ వూరె నహ్ వాంతెర్. ⁴⁶ బగవంతన్ సూడ్తార్ వోర్ బోరె సెలార్ ఇంజెర్ వెహ్చార్ మంతాన్. సిరిష్ ననయ్ బగవంతన్ సూడ్సి, వాతాన ఆందున్. ⁴⁷ బోరె నహ్ బరొస ఇరంతారా, వోన్ బస్కెట్ పిస్వల్ జీవ పుటంత ఇన్వల్ సతెమ్ ఆంద్. ⁴⁸ ననయ్ జీవదాన్ సియ్యల్ కానెత ఆందున్. ⁴⁹ మీ తొత్తుర్ అద్ బోడి గుటనగ మన్వ ఇన్వల్ కానె తిత్తెర్ తెర్ బతి మార్తెర్. ⁵⁰ బతి ఇద్ స్వర్గినల్ రెయ్యి వాత కానెతున్ బోరె తింతెరొ, వోన్ బస్కెట్ మరన్ మనా. ⁵¹ స్వర్గినల్ రెయ్యి వాత జీవదాన్ సియ్యల్ కానెత ననయ్ ఆందున్. బోరె ఇద్ కానెతున్ తింతారా, వోర్ బస్కెట్ పిసంతార్. అద్ కానె నా మేందొల్ ఆంద్. అద్ మేందొడున్ దునియతుర్కున్ బస్కెట్ పిసుసి ఇర్లె, అర్చన సీంతాన్” ఇంజెర్ వెహార్. ⁵² ఇద్ కేంచి వూర్ యూదుల్కె, “మరట్

తెన్నె వేరే తన్ను మేందొడున్ బహన్ సియ పరంతోర?" ఇంజెర్ తమ్మ తమ సోంగ్లు చర్చ కీతెర్. ⁵³తె యేసు, "స్వర్గనోర మాయ్న మేందొల్ తిన్నెకెన్ ఆయి, వోన నెతుర్ ఉన్నెకెన్ ఆయి, మీకున్ బస్కెట్ పిస్సల్ జీవ పుట పరొ. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. ⁵⁴బతి బోరై నావ మేందొడున్ తింజి, నావ నెతుడున్ ఉంటారొ, వోర్ బస్కెట్ జీవతె మందంతోర్. వోర్ సాతెకె గిర్, తన్ను కియ్యల్ దివొన్న నన వోన్ నేండుసంతోన్. ⁵⁵బారితెకె నావ మేందొల్ కరల్ తిన్నల్ కానె ఆంద్ అని నావ నెతుర్ కరల్ ఉన్నల్ చీజ్ ఆంద్. ⁵⁶బోరై నావ మేందొడున్ తింజి, నావ నెతుడున్ ఉంటారొ, వోన్ నన నహ్ వోర్ ఉంది ఆసి, మందంతోమ్. ⁵⁷జీవతె మన్నల్ బాబొ నాకున్ సారి కీత కాడ్కి, నన జీవతె మంతోన్. అహ్ నావ మేందొడున్, బోరై తింతారొ వోర్, నా హిందల్ జీవతె మందంతోర్. ⁵⁸స్వర్గనల్ రెయ్న వాత కరల్ కానెత ననయ్ ఆందున్. తొత్తుర్ మన్న ఇన్నల్ కానె తింజి గిర్ మారైర్. బతి ఇద్ కానెతున్ తిత్తుర్ బస్కెట్ జీవతెన్ మందంతెర్ ఇంజి, మీకున్ వెహ్చర్ మంతోన్" ఇంజెర్ ఇత్తొర్. ⁵⁹ఇవ్ గొస్టింగ్ కపెర్నహోమ్న సునగోగ్గుగ* బోద కీనెకె యేసు వెహ్చొర్.

బస్కెట్ పిస్సల్ జీవతున్ బారెతె బోద

⁶⁰ఇవ్ గొస్టింగ్ కేంచి వూర్ బక్తలిర్, "ఇద్ బోద వెలె కటిన్త మంత. ఇద్ బోదతున్ బోర్ వాపనిర్?" ఇంజెర్ గొల్తెర్. ⁶¹⁻⁶²తె యేసు అద్ కరి కీసి, "మిరట్ ఇద్ గొస్టి కేంచిన్ సోంగున్ వాతెకె, స్వర్గనోర మాయ్నల్, వాత జాగతెకె తాచ్చి సొన్నల్ సూడెకె, ఉండె బహన్ ఆంతిటో?" ఇంజెర్ బక్తలిర్కున్ ఇత్తొర్. ⁶³"మేందొల్ జీవతున్ సియ పరొ. సిరిప్ బగవంతన ఆత్మతున్ హిందల్, జీవతె మంతిట్. నన వెహ్చలిక్ జీవ సియ్యల్ ఆత్మతుంగ్ గొస్టింగ్ ఆందుంగ్. ⁶⁴బతి మీ రొపా కహితుర్ బరొస కియ్యుర్ వూర్ మంతెర్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్చొర్. బారితెకె, తనకున్ బోర్ నమ్మొర్ అని బోర్ పసి కింతోర్ ఇన్నల్ యేసున్ మొదొడలె టావ మత్త. ⁶⁵అని ఉండె యేసు, "మీకున్ నా బాబొ సారి కీతెకె తప, నహ్ బోరె వాయ పర్విట్. అదెన్ సాటిన్ ఇవ్ గొస్టింగ్ మీ సమ్మిర్కున్ వెహ్చొన్" ఇంజెర్ ఇత్తొర్. ⁶⁶అస్కెడల్ యేసునుర్ వెలెటిర్ బక్తలిర్ పెజ్ మల్లి సాత్తెర్ అని వూర్ ఉండె బస్కెన్ వోన బక్తి పియ్యకి. ⁶⁷అదెన్ సాటి, యేసు బార జన్మ సిస్యలిర్ బాజన్ మల్లి, "మిరట్ గిర్ దాకొమ్ ఇంతిట్ కి బతల్?" ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. ⁶⁸అస్కె సీమొన్-పేతురు, "బోన్ ఇంజెర్ దాకొమ్ పర్చు? బస్కెట్ పిస్సల్ జీవ సియ్యలిక్ గొస్టింగ్ వెహ్చొని నిమెయ్ ఆంది. ⁶⁹'బగవంతల్ రొహ్చొర్ వోర్ పవిత్ర వాలెని నిమెయ్ ఆంది' ఇంజి బరొస ఇర్చి కరి కీతొమ్" ఇంజెర్ వెహ్చొర్. ⁷⁰తె యేసు, "మీ బార జన్మన్ ననయ్ నేమి కీతొన్ కి సెలె? బతి మిహటల్ వారొనగ సయ్యున్ద మన్ మంత" ఇంజెర్ వెహ్చొర్. ⁷¹సీమొన్రొ మరి ఇస్కరియోత్ నాట్వొర్ యూదల్, బార జన్మ సిస్యలిర్గటల్ వారొర్ ఆసి గిర్ దోక సియ్యల్ ఆతొర్. అదెన్ సాటిన్ వోన్ బారెతె ఇద్ గొస్టి వెహ్చొర్.

⁵³ ⁸¹8:34 ²²v54
²⁴v19,61;7:28 ³⁰v65
⁵⁴ ²⁹v54-56
⁶⁶v68 ²²v63
⁵⁵ ²⁷7:18
⁵⁶ ²⁹19:34 ⁴⁵v63
⁵⁷ ²¹v58
⁵⁸ ⁶⁵8:35
²¹98 ⁷³7:38 ³⁷12:28
⁵⁹ ²⁵మత్త 4:13
⁴⁸64 ¹⁸18:20
⁶⁰ ³¹v61
⁶³ ²²5:40;6:68;
17:3 ²²రోమ 4:17
⁴¹51 ⁷³9:39 ⁴⁴v68 ⁴⁵8:15
⁶⁴ ⁴⁶8:25
²⁴v67 ⁴¹v69
⁶⁵ ³⁰v71
⁶⁶ ³¹7:3 ⁴⁰7:1
⁶⁷ ²⁴v70
⁶⁸ ⁶⁶10:28 ²²8:12
²⁹8:11 ⁴⁰13:6
⁴⁴8:20 ⁴⁶v71
⁶⁹ ⁴14:26 ⁴¹7:5
⁷⁰ ¹²8:44
¹⁵13:18 ²⁴7:1
⁷¹ ²⁴12:4 ²⁴69 12:4
³⁰04 ⁷6 ⁴⁶13:2
¹ ¹⁰v9 ²⁴v6
²⁴v3 ²⁴v2 ⁴⁰8:12
² ²⁴v11
³ ⁸v5 ²⁴11:7 ³¹8:31
⁴ ²⁸v7
⁵ ⁸v10 ⁴¹5:47;
7:31;9:18
⁶ ²⁴v14 ³⁰v11
⁷ ²⁸3:16;8:12;11:27
³¹40 ⁸13 ⁴¹90 17:15
⁹ ¹⁰లూక 24:6;
యోహా 7:41
¹⁰ ⁸11:2
¹¹ ²⁴v13 ³⁰v12
¹² ¹అపొ 9:36
³⁰04 ¹లూక 22:16;
యోహా 6:42;
7:15,50;16:18
¹³ ²³v15
¹⁴ ²⁴v28 ²⁴v16
¹⁵ ¹¹అపొ 26:24
²⁴v35 ³⁰v25
¹⁶ ²⁴v21
¹⁸ ⁹అపొ 1:18 ²⁷8:13
¹⁹ ³⁴v22 ³⁵v23

యేసు అని వోసుర్ తముక్

7 ఇద్ ఆత పెజె, యూదుల్కునుర్ అదికారిర్ యేసున్ జక్లె సూడ్యెర్ మత్త కాడ్కి, యూదయ యేరియతగ వోర్ సొన్నకి. సిరిప్ గలిలయ యేరియతగన్ తిరిసెర్ మత్తొర్. ²బతి అద్ గట్కతె యూదుల్కున «డేరన సడ్» కరుమ్ వాసెర్ మత్త. ³తె యేసునుర్ తముక్, "నిమె ఇగటల్ యూదయ సొన్. అస్కెన్ అగటుర్ నీ బక్తలిర్ నీవంగ్ మయ్యతంగ్ కామ్మ సూడంతెర్. ⁴ఇగన్ మత్తెకె నీకున్ డగుర్-పాన్ వాయె. నిమె కరలెనె ఇవ్ మయ్యతంగ్ కామ్మ కీతెకె, దునియతుర్కున్ తొహ" ఇంజెర్ తాదన్ వెహ్చొర్. ⁵ఇత్తెకె, వోసుర్ తముక్ గిర్ యేసునగ బరొస ఇర్చికి.

⁶తె యేసు, వూర్కున్ ఇత్తొర్, "నా బారెతె వొడ్కి అరుస్యల్ వకత్ అజాన్ వాయెయె. బతి మిరట్ బస్కె గిర్ అగ సొంద వచొ. ⁷దునియతుర్ మీకున్ మెచ్చక్ మంద పరుర్. బతి వూర్ కియ్యలిక్ కామ్మ కరబ్ మంతంగ్ ఇంజెర్ నన వెహ్చొ కాడ్కి. నాకున్ వూర్ మెచుర్. ⁸మిరట్ సడ్డున్ సాటి సొంటు. నావ వాయ్యల్ వకత్ నింద్య కాడ్కి, నన ఇంకె మీ సంగ వాయెన్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్చొర్. ⁹ఇహిన్ వెహ్చొ, యేసు గలిలయతగన్ ఆగ్గొర్.

¹⁰బతి వోసుర్ తముక్ సడ్డున్ సాటి సొత్త పెజె, యేసు గిర్ ఉజగిరితె ఆయ్య, మక్తితె అగ సొత్తొర్. ¹¹అద్ సడ్ జగ్గనెకె యూదుల్కునుర్ అదికారిర్, "వోర్ బగ మంతోర?" ఇంజెర్ వోన్ సాటి మహ్మతెర్. ¹²తె అద్ మాందితల్ కహితుర్, "యేసు చొకొట్నొర్ మాయ్నల్ ఆందుర్" ఇంజెర్ అని, ఉండె కహితుర్, "సెలె-సెలె వోర్ పరతున్ పసి కియ్యల్ ఆందుర్" ఇంజెర్ కుస కుస చర్చ కీతెర్. ¹³బతి యూదుల్కునుర్ అదికారిర వెరెతె, యేసున్ బారెతె బోరె ఉజగిరి వడ్కిమకి.

యేసు డేరన సడ్ జగ్గనెకె మందిర్తగ బోద కరుస్యల్

¹⁴అద్ సడ్ మొదొల్ ఆసి అర్దొ దివొస్క్ ఆత పెజె, యేసు «మందిర్తగ» సొంజి, బోద కరుస్యల్ సురు కీతొర్. ¹⁵అద్ కేంచి వూర్, "అసల్ వేర్ బోరె గురునగ సిక్వాన్ యేత్మకి. బతి వేన్ ఇచొర్ వెలె గియన్ బగటల్ వాత?" ఇంజెర్ వూర్ యూదుల్కు గుల్ ఆతెర్. ¹⁶తె యేసు, "నన వెహ్చలిక్ గొస్టింగ్ నావంగ్ ఆయెంగ్. బతి నాకున్ సారి కియ్యల్ బగవంతనంగ్ ఆందుంగ్. ¹⁷మిహటల్ బోరె ఆయి బగవంతన ఇవ తీర్ తాకన ఇందనరై, ఇవ్ గొస్టింగ్ నహ్గటల్ వాసెర్ మంతంగ్ కి సెలెకె, బగవంతనల్ వాసెర్ మంతంగ్ ఇన్నల్ కరి కింతోర్. ¹⁸బోరై సొంత గొస్టింగ్ కరుసంతారొ, వోర్ తన్నయ్ డగుర్-పాన్ కోరంతోర్. బతి బోరై తనకున్ సారి కియ్యనె డగుర్-పాన్ వాయన ఇంతారొ, వోర్ బరొసతొర్ ఆందుర్. వోన్ కరబ్ బతయ్ సెలె. ¹⁹మోసె దర్మత కానుస్తన్ మీకున్ సీతొర్. తెర్ బతి మిహటల్ వారొర్ గిర్ అవెకున్ పియ్య తాక్సెర్ సెల్విట్. ఇదెన్ బద్ది నాకున్ జక్లె సూడ్యెర్

* 6:59 సునగోగ్ ఇత్తెకె యూదుల్కు మీరె మాయ్యల్ రోన్.

మంతిట్” ఇంజెర్ యేసు ఇత్తొర్. ²⁰ అద్ కేంచి దుస్రాక్ నహ్మనల్ వాతుర్ వూర్, “ఎహ! నీకున్ బూర్ జక్తె సూడ్సెర్ మంతెర్? నిహ్ బూత్ సోఫ్ర మాసి మంత కి బతల్?” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. ²¹ తె యేసు, “నన ఆరమ్మ దిహ్సున్ నేటి, కీత మయ్యత కామున్ సూడ్సి, మిరట్ సమ్మిర్ వెలె గుల్ ఆతిట్. ²² మీ మర్కున్ తోల్ కత్రి* కియన ఇంజెర్ మోసెన కానున్తగ మంత. ఇద్ రివజ్ మోసె మొదొల్ కియ్యకి. బతి తొత్తుర్గటల్ వాత. తెర్ బతి ఆరమ్మ దిహ్సున్ నేటి గిర్, మిరట్ ఇద్ కార్య కిసెర్ మంతిట్. ²³ నా పొరా బారి సోంగున్ వాంతిట్? మిరట్ వొరార్ కాండిన్, ఆరమ్మ దిహ్సున్ నేటి తోల్ కత్రి కీతెకె, మోసెన కానున్తగ బహ్క మాతప్ ఆయె ఇంతిట్. బతి అంటిక్కి వొరార్ మాయ్సన్ నన చొకొట్ కీతెకె, నాకున్ బహ్క మాతార్ ఇంతిట్. ²⁴ పొరా దిస్సడున్ హిందల్, తస్వ కియ్యట్. బతి సోంచ్-విచార్ కీసి, బరొబర్ తస్వ కీమ్మ” ఇంజెర్ యేసు వెహ్తార్.

యేసుయె కిరిస్తు కి బతల్?

²⁵ అస్కె యెరుసలెమ్మూర్ కహి జన్స్, “వూర్ అదికారిర్ జక్తె, మహ్మవల్ వేరె ఆందుర్ సెలెయ్?” ఇన్వల్ మొదొల్ కీతెర్. ²⁶ “ఇమల సూడట్! వోర్ ఉజగిర్ వడ్క్సెర్ మంతార్. తెర్ బతి, బోరె బతయ్ ఇంజెర్ సెలెర్. వేరె కరల్ కిరిస్తు ఇంజెర్ అదికారిర్ కరి కీతెరా బతల్? ²⁷ బతి కిరిస్తు వానెకె, వోర్ బగటల్ వాంతార్ ఇన్వల్, బోనె కరె మాయె. వేరె బగటార్ ఇన్వల్ మాకున్ టావయె” ఇంజెర్ వడ్క్సెర్. ²⁸ అస్కె యేసు మందిర్గ బోద కరుసెర్, “నన బోన ఆందున్ అని బగటల్ వాతొన్ ఇన్వల్ మాకున్ టావయె ఇంజెర్ సోంచ్ కీంతిట్. బతి నావ నన ఇగె వాయ్యకి. నాకున్ సారి కియ్యల్ సతెవంతల్ ఆందుర్. వోర్ బోర్ ఆందురా మీకున్ టావ సెలె. ²⁹ బతి వోర్ నాకున్ టావ. వోర్ సాన్ ఇంజెర్ హుకుమ్ సీత కాడ్సె, ఇగె వాతొన్” ఇంజెర్ జోరై వెహ్తార్. ³⁰ అద్ వకత్తె వూర్ అదికారిర్ వోన్ పియ్యె కోసిద్ కీతెర్. బతి వొరార్ గిర్ వోన్ పొరా కెయ్ వాట పర్కకి. బాంతెకె వోన్ వకత్ నిందెకె మత్త. ³¹ తెర్ బతి “కిరిస్తు వానెకె, వేన్ తెర్ అదిక్ మయ్యతంగ్ కామ్మ” కీంతారియ్?” ఇంజి, వెలెటిర్ పర్ వోన్ పొరా బరొస ఇరైర్. ³² ఇవ్ కుస కుస ఇన్వలిక్ గొస్టింగ్ పరిసయ్యల్* కేంజెర్ అని వీర్ పరిసయ్యల్, డగుక్ కటొడలిర్ మీరె మాసి, యేసున్ పియ్యె మందిర్గ కేప్వలిర్కున్ సారి కీతెర్. ³³ అస్కె యేసు, “నన ఉండె జరసి వకత్ వేరి, మీ సంగ మందంతొన్. అద్ వకత్ నింత పెజె, నాకున్ సారి కియ్యనగ మల్లి దాంతొన్. ³⁴ మిరట్ నాకున్ మహ్మకిట్ బతి, నన మీకున్ పుటొన్. నన సొంజి మన్వడగ మిరట్ వాయ పర్వెట్” ఇంజెర్ వెహ్తార్. ³⁵ యూదుల్కనుర్ అదికారిర్ తమ్మ తమ, “మరట్ మహ్మతెకె గిర్ పుట్టకెనె వేర్ బగ సొన్మడ్ మందర్ బెహె? మోక దుస్రాక్ దేస్సెనగ పగై మాసి మన్వలిర్ యూదుల్కనగ సొంజి, బగవంతన్ బారెటె టావ సెలెర్ వూర్కున్* బగవంతన్ బోద వెహ్మడ్ మందర్ కి? ³⁶ మిరట్ నాకున్ మహ్మకిట్ బతి,

²⁰ ¹¹ ⁴⁰ 8:48
²¹ ²⁴ ^v28
²² ³⁴ ^v23
⁴⁰ ⁵⁹ అపొ 7:8 ⁴⁰ ⁶¹ ^v23;
రోమ 4:11 ⁴⁵ ²¹ ^v23
²³ ³⁴ ⁸ ⁵ ³⁵ ^v49
⁴⁰ ⁶¹ అపొ 7:8 ⁴⁵ ²¹ ⁹ ¹⁴
²⁴ ¹³ ⁴² 17:25
²⁹ ¹⁹ ^v51 ²⁹ ²⁰ 8:16
²⁵ ²⁴ ¹⁵ ^{మా} 1:5 ³⁰ ⁰⁴ ^v26
²⁶ ³⁰ ^v40 ⁵⁸ ^v48
³⁰ ⁰⁴ ^v28 ⁵⁵ ⁴⁷ లూక 23:39;
యోహ 7:27; 17:3
²⁷ ⁵⁵ ⁴⁷ ^v31
²⁸ ²⁸ ⁸ ¹⁶ ²⁴ ¹¹ 8:2
²⁴ ⁶ ⁵³ ⁷ ³³;
8:28 ³⁰ ⁰⁴ ^v31
³¹ ³⁰ ⁰⁴ ^v37 ⁴¹ ⁰⁰ ^v38
⁴⁵ ⁹ ¹⁶ ⁴⁷ ^v41
³² ⁴⁹ ^v45
⁵² ⁵⁷ ^v45 ⁵³ ³⁰ ^v45
³³ ²⁴ ^v37
³⁵ ¹⁶ ⁷² ¹² ²⁰ ²⁴ ⁵³ ⁵ ¹⁶;
8:22; 10:24
³⁷ ²⁴ ^v39 ³⁰ ⁰⁴ ^v40
³⁸ ¹¹ ²⁴ ^v42 ²¹ ⁹⁸ ⁴ ⁵⁰;
11:25; అపొ 17:28
²⁸ ³⁶ అపొ 3:2 ⁴¹ ⁰⁰ ^v39
³⁹ ¹³ ⁸ ⁵⁴ ²⁴ ⁸ ¹
⁴¹ ⁰⁰ ^v48 ⁴¹ ⁵¹ ¹¹ ³³
⁴⁰ ³⁰ ⁸ ³¹
³⁰ ⁰⁴ ^v41 ⁴³ ⁹⁶ ^v52
⁴¹ ⁵⁶ ^v52
³⁰ ⁰⁴ ^v50 ⁵⁵ ⁴⁷ ^v42
⁴² ⁶⁵ మత్త 2:1
¹¹ ²⁴ 10:35
¹¹ ³⁸ అపొ 1:16 ⁵⁵ ⁴⁷ ⁹ ²²
⁴⁵ ⁴⁹ 11:47
⁵² ⁵⁷ ^v46 ⁵³ ³⁰ ^v47
⁴⁶ ⁵² ⁵⁷ 18:3
⁴⁷ ⁵³ ³⁰ లూక 17:20;
యోహ 7:48; 11:57
⁴⁸ ⁵⁸ 12:31
⁴¹ ⁰⁰ ⁸ ²⁴ ⁵³ ³⁰ 8:3
⁴⁹ ³⁵ ⁵¹ లూక 2:39;
యోహ 7:51;
అపొ 6:13
⁵⁰ ³⁰ ⁰⁴ ^v12; 8:5,
³³ ³⁵ ³⁰ 19:39
⁵¹ ²⁹ ⁸ ¹⁵ ³⁵ ⁵¹ 8:5
⁵² ¹⁰ ⁵⁶ 12:21
¹⁴ ⁵³ 11:29 ⁴³ ⁹⁶ 8:52

నన మీకున్ పుటొన్. నన సొంజి మన్వడగ మిరట్ వాయ పర్వెట్” ఇన్వడ అర్థమ్ బతలెయె?” ఇంజెర్ వడ్క్సెర్.

యేసు జీవ నిపుస్వల్ యేత వాగ్దాన్ సియ్యల్

³⁷ అద్ సడ్డ ఆక్రిత దిహ్స్ బెయ్ ముకె మందంత. తె అద్ దిహ్సున్ నేటి యేసు నిల్పి, “వట్కు వస్తార్ వోర్, నహ్ వాసి యేర్ ఉండన. ³⁸ నా పొరా బరొస ఇరొనగ, దర్మ-గ్రంతనగ వెహ్పినయ్, ‘వోన పెటిత్ రొపాడల్ జీవ నిపుస్వల్ యేర్ పొంగ్గెర్ మందంత” ఇంజెర్ వెహ్తార్. ³⁹ వోన్ బరొస ఇర్దుర్కున్ పుట్టల్ బగవంతన ఆత్మతున్ బారెటె, యేసు అద్ జీవ నిపుస్వల్ యేర్ పొంగ్గెర్ గొస్టి వెహ్తార్. యేసు ఉండె గిర్ సాసి-నేండెకె మత్తార్. అదెన్ సాటి వూర్ అద్ ఆత్మ వాయ్కె మత్త. ⁴⁰ ఇవ్ గొస్టింగ్ కేంజెర్ కహితుర్, “బవినత్తె వాయ్యల్ పరవత్తల్ కరలెన్ వేరె ఆందుర్” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. ⁴¹ ఉండె కహితుర్, “వేర్ కిరిస్తు ఆందుర్” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. తె ఉండె కహితుర్, “ఎహ! కిరిస్తు గలిలయతల్ బహన్ వాంతార్? ⁴² కిరిస్తు దావిద్ క్వాన్దాన్తల్ పుటంతార్ అని దావిద్ మత్త బెత్తెహమ్ చహర్తలె వాంతార్” ఇంజెర్ దర్మ-గ్రంత వెహంతి కి?” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. ⁴³ యేసున్ హిందల్, పర్తతున్ నడ్డుమ్ బేద్-బావ్ పుట్ట. ⁴⁴ తె కహితుర్ వోన్ పియ్యెమ్ ఇంజెర్ సూడెర్. బతి వొరార్ గిర్ వోన్ పొరా కెయ్ వాట పర్కకి.

యూదుల్కనుర్ అదికారిర్ యేసున్ పొరా బరొస ఇరై వొప్పకి

⁴⁵ మందిర్గ కేప్వలిర్ రిక్మ్ కెయ్యెనె మల్లి వాత పెజె, “మిరట్ వోన్ బారి తర్కకి?” ఇంజెర్ డగుక్ కటొడలిర్ అని పరిసయ్యల్ పూసి కీతెర్. ⁴⁶ తె మందిర్గ కేప్వలిర్, “వోర్ మాయ్యల్ వడ్క్సెత్ ఇంకె వేరి బోరె బస్కెన్ వడ్క్సెమ్ కి” ఇంజెర్ జవబ్ సీతెర్. ⁴⁷ తె పరిసయ్యల్, “వోర్ మీకున్ గిర్ పసి కీతారియ్? ⁴⁸ మా అదికారిరటలె ఆయి, సెలెటె పరిసయ్యల్నగటలె ఆయి, వొరార్ తెర్ వోన్ పొరా బరొస ఇరైరియ్? సెలె బోరె ఇర్కకి. ⁴⁹ బతి దర్మత కానున్ టావ సెల్వకెనె, వీర్ పిసలిర్ లోకుర్ వోన్ బరొస ఇరైర్. తె వూర్కున్ బగవంతన సాపెన లాగంత” ఇంజెర్ మందిర్గ కేప్వలిర్కున్ వెహ్తార్. ⁵⁰ ఇదెన్ మునె, యేసునగ సొంజి, వాతుర్గటల్ వొరార్ నికొదేమ్ ఇన్వల్ వూర్ అదికారిర్ నడ్డుమ్ మత్తార్. ⁵¹ తె నికొదేమ్, “వోన్ గవ కేంజెక్కెనె అని వోర్ బతల్ కీతార్ ఇన్వల్ కరి కియ్యకెనె, దర్మత కానున్తగ పియ్యి, మరట్ తస్వ కియ పర్కట్ కి? తప్పక్ మరట్ కియ పర్కట్!” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తార్. ⁵² తె వూర్, “యే పిస! నిమ్ గిర్ గలిలయతొని ఆంది కి బతల్? దర్మ-గ్రంతున్ చొకొట్ వాచి

* 7:22 మొడ్డలిర్ పుట్టి ఆట్ రోజ్కెన్ మోసెన కానున్తగ తోల్ కత్రి కియన ఇంజెర్ హుకుమ్ మంత. * 7:32 పరిసయ్యల్ యూద దర్మతెర్ పెదొల్క లోకుర్ ఆందిర్. బగవంతనంగ్ నేకింగ్ సమ్మిర్ పియ్యి తాకన ఇంజెర్ వెహ్పిదిర్ అని తమి గిరె పియ్యి తాకిదిర్. బతి వూర్ తమకున్ మన్దె వాతంగ్ నేకింగ్ అని రీతి-రివజ్కె వెలె తయర్ కీసి ఇవెన్ గిర్ పియ్యి తాకన ఇంజెర్ వెహ్పిదిర్. * 7:35 ఇగె గిరిక్కుర్ ఇంజెర్ మందంత. బతి యూదుల్కన లెకతె గిరిక్కుర్ ఇత్తెకె దుస్రా సమ్మి జాతినూర్ ఇంజెర్ అర్థమ్.

కీమ్. గలిలయతల్ బోరె పరవత్తల్ వాయెర్ ఇంజి మందంత” ఇంజెర్ చేడి కీతెర్.

ఉంది వెయ్యె పీర్ కీసెర్ సాపై మాయల్

53* [అద్ ఆత పెజె వూర్ సమ్మిర్ బోన రోన్ వోర్ సాత్తెర్. బతి యేసు ఒలివ మరక్క గుటత్ పారా సాత్తెర్. 2 దుస్రా నేటి బెయ్ సక్రెన్, వోర్ మల్లి మందిర్లగ వాతొర్. అస్సె వెలెటిర్ లోకుర్ వోన్ల మీరె మాతెర్. తె యేసు, వూర్కున్ బోద కరుసన్ సాటి ఉందితొర్. 3 అస్సె, బోద వెహ్చలిర్ సాస్తిరిర్ అని పరిసయుల్క్. పీర్ కీనెకె సాపై మాత అద్ వెయ్యెన్ తత్తెర్. అని అద్ వెయ్యెన్ సమ్మిర్ నడ్డుమ్ నిపుసిసి, 4 “గురుజి! ఇద్ వెయ్యె పీర్ కీనెకె సాపై మాత. 5 ఈతల్ వెయ్యెన్ బండెనె పాసి జకన ఇంజెర్ మోసెన కానున్లగ హుకుమ్ మంత. తె నిమె బతల్ ఇంతి?” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతెర్. 6 వోన్ పారా పిరది కియ్యె, తప్పగ పియన ఇంజెర్ అద్ సవల్ యేసున్ పూసి కీతెర్. బతి యేసు బూడ్ వరిసి, బొమితగ లిహి కీసెర్ మత్తొర్. 7 వూర్ తమ్మ జిద్ సుటి కియ్యె. తె యేసు తల తప్పి వూర్కు సూడ్చెర్, “మిహ్లాట్ బస్సెన్ పాపి కియ్యె, వోర్ మొదొల్ ఇద్ వెయ్యెన్ పారా బండ వాట వచా” ఇంజెర్ వెహ్చొర్. 8 అని ఉండె బూడ్ వరిసి, బొమితగ లిహి కీసెర్ మత్తొర్. 9 అద్ గొస్తి కేంచి తాన్ తత్తుర్ వూర్, మాత్రలిగటల్ మొదొల్ కీసి, సమ్మిర్ వారాన్ పెజెయ్ వారొర్ అగటల్ సాత్తెర్. తె సిరిష్ అద్ వెయ్యెయె యేసున్ మునె నిల్లి మత్త. 10 తె యేసు ఉండె ఉంది జోక తల తప్పి, “బాయి! నీకున్ తత్తుర్ వూర్ బేందిర్? నీకున్ బోరె సిక్కు వాట్కాయ్?” ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. 11 తె అద్ వెయ్యె, “వాట్కాయ్ పర్చు!” ఇంజెర్ జవబ్ సిత. అస్సె యేసు, “నన గిర్ నీకున్ సిక్కు వాటొన్. ఇగెటల్ సాన్ అని ఇంగెడల్ పాపి కియ్యె” ఇంజెర్ వెహ్చొర్.]

యేసుయె దునియత వేడ్చి ఆందుర్

12 మర్ల యేసు, వూర్ పర్తతున్ సంగ, “నన దునియతుర్కున్ వేడ్చి అసి మంతొన్. నా పెజెయ్ తాక్చలిర్ సికటితగ తాకుర్. బతి వూర్కున్ జీవత సరి తొహ్లా వేడ్చి సీంతొన్” ఇంజెర్ వెహ్చొర్. 13 తె పరిసయుల్క్, “నీవ నిమె గవ వెహ్చొర్ మంతి. అద్ గవ కరల్ ఇంజి వోప పరొమ్” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. 14 అస్సె యేసు, “నన వెహ్చొల్ గవ కరల్ ఇంజి వోపయ్ లాగర్. బారెతె నన బగటల్ వాతొనొ, బగ దాంతొనొ నాకున్ టావ. బతి అదెన్ బారెతె మీకున్ టావ సెలె. 15 సాదరన్ మాయ్చలిర్ మోడి మిరట్ బహి దిస్తతున్ పియ్యి, తస్స కీంతిట్. బతి నన అహన్ బోనె తస్స కియెన్. 16 మోక తస్స కీతెకె గిర్, నావ తస్స కరల్ ఆంత. బారెతె తస్స కీనెకె, నాకున్ సారి కియ్యల్ బాబొ గిర్ నా సంగ మందంతొర్. 17 ఇవిర్ మాయ్చలిర్ గవ సతెమె” ఇంజెర్ మీవ దర్మత కానున్లగన్ లిహి కీసి మంత. 18 నావ నన మొదొడొర్ గవదారన అని నాకున్ సారి కియ్యల్ బాబొ రెండవ గవదారల్ ఆందుర్” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్చొర్.

1¹⁶ మత్త 21:1; అపొ 1:12²⁴ v6
2²⁴ లూక 21:37; యోహ 8:20; అపొ 3:3
29⁹² లూక 21:23; యోహ 11:50; అపొ 4:8
3¹¹ అపొ 4:5
34³⁰ మత్త 15:19⁵³ v13
4³¹ రోమ 2:22
5¹⁷ 81:14:31³⁰ v5-6
34⁷⁵ 9:28³⁵ v17
6²⁴ v11³⁰ v12
39⁸⁵ అపొ 5:9
7²⁰ 65:9:2
8¹¹ 25:17
9⁴² అపొ 2:17
10²⁶ v11
11⁶⁴ 9:2²⁴ v11-12
26³² మత్త 12:41; రోమ 2:1²⁹ 9:36
12²² 10:10²⁴ v14
28⁸⁹ v23³⁰ v19
40⁴³ లూక 24:17; యోహ 10:23; అపొ 3:8
13²⁷ v14³¹ v14
31⁴¹ v14⁵³ 9:13
14²⁷ మత్త 22:16; యోహ 8:17; తీతు 1:13²⁴ v19
31⁴⁰ v18³¹ v17
15²⁹ v16⁴⁵ 17:2
16²⁸ 15:1
29¹⁹ v26²⁹ 12:31
17²⁷ v26²⁵ 10:34
31⁴¹ 19:35⁵¹ 10:34
18³¹ 10:25
19²⁴ v25³⁰ v22
20¹⁰ 49:మార్ 12:41
24¹¹ v59⁴⁴ లూక 9:45; యోహ 8:47; అపొ 5:32
21⁶⁶ v24
22²⁴ 53:31³⁰ v23
23²⁸ 89:26³⁰ v25
24⁶⁶ v34⁴¹ v30
25⁷ 46:44
24²⁴ v28³⁰ v27
26²⁷ 10:41
28⁹ 5:19²⁹ v50
27³⁰ v31
28²⁴ 7:28;8:31;9:11
29⁸ 10:12
30⁶³ v31

19 అస్సె వూర్ కేంచి, “నీ బాబొ బగ మంతొర్?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. తె యేసు, “ననయ్ ఆయి, నా బాబొయ్ ఆయి, మీకున్ టావ సెలె. నాకున్ కరి కీందిట్తె, నా బాబొన్ గిర్ కరి కీందిట్” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్చొర్. 20 ఇవ్ గొస్టింగ్ మందిర్తున్ రొపా హుండిత జాగతున్ కరుమ్ నిల్లి వెహ్చొర్. తెర్ బతి వోన్ బోరె పియ్యె. బారెతెకె, వోన వకత్ నిండెకె మత్త.

నన సొన్వడగ మిరట్ వాయ పర్చిట్

21 అస్సె ఉండె ఉంది జోక యేసు, “నన దాంతొన్. మిరట్ నాకున్ మహ్లాకిట్ బతి, నన మీకున్ పుటొన్. మిరట్ మీ పాప్స్ మాపి ఆయ్యెన్ సాంతిట్. ఇదెన్ హిందల్ నన సొన్వడగ మిరట్ వాయ పర్చిట్” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్చొర్. 22 తె వూర్ యూదుల్క్, “వోర్ సొన్వడగ మాకున్ వాయ పర్చిట్ ఇంతొర్. మోక తస్స తనయ్ సాంతొరాయ్ బతలొ?” ఇంజెర్ వడ్చెత్తెర్. 23 అస్సె యేసు, “మిరట్ ఇద్ దునియతుర్ ఆందిట్. అని మీవ సోంవ్ ఇద్ దునియతున్ బారెతెన్ మందంత. నన స్వర్గొన ఆందున్. అని నావ సోంవ్-విచర్ అలగ్ మందంత. 24 అదెన్ సాటినె, మీవంగ్ పాప్స్ మాపి ఆయ్యెన్ సాంతిట్ ఇంజెర్ వెహ్చొన్. నా బారెతె వెహ్చొ గొస్టిత్ పారా బరొస ఇర్యెకె, మీవంగ్ పాప్స్ మాపి ఆయ్యెన్ సాంతిట్” ఇంజెర్ వెహ్చొర్. 25 తె వూర్, “అసల్ నిమె బోని ఆంది?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. అస్సె యేసు, “నన మొదొడల్ బోన ఆందున్ ఇంజెర్ వెహ్చొర్ వాతొనొ, వోనయ్ ఆందున్. 26 మీకున్ తస్స కియ్యె, మీ బారెతె వెలె గొస్టింగ్ నహ్ మంతంగ్. బతి సిరిష్ నాకున్ సారి కీతొనల్ కేంజుంగ్ గొస్టినె దునియతుర్కున్ వెహ్చొర్ మంతొన్. వోర్ సతెవంతల్ ఆత కాడ్చి, వోర్ కియ్యల్ తస్స గిర్ సతెమె ఆంత” ఇంజెర్ వెహ్చొర్. 27 బతి, యేసు తస్స బాబొ బగవంతన్ బారెతె వెహ్చొర్ ఇన్వల్ వూర్ అర్తమ్ కియ్యె. 28 తె యేసు, “స్వర్గొనొ మాయ్చన్” బస్సెతె మొద్దగ టాంగి కీంతిటొ అస్సె, ననయ్ వోన ఆందున్ ఇన్వల్ కరి కీంతిట్. అచారె ఆయ్యె, నావ నన బతయ్ కియ్ పరొన్. బతి బాబొ బవై నాకున్ కరుసీతారా, అవె గొస్టింగ్ మీకున్ వెహ్చొన్ ఇంజెర్ గిర్ మిరట్ కరి కీటిట్. 29 నాకున్ సారి కియ్యల్, నా సంగ మంతొర్. వోన్ ఆనంద్ సియ్యలిక్ కామ్మె బస్సెట్ నన కీత కాడ్చి, వోర్ నాకున్ వారొనె బస్సెన్ సుటి కియ్యె” ఇంజెర్ వెహ్చొర్. 30 ఇవ్ గొస్టింగ్ కేంచి, వెలెటిర్ వోన్ల బరొస ఇర్తెర్.

అబ్రాహామ్ న సంతాన్ అని సయ్యన్ ద సంతాన్

31 అదెన్ సాటి, యేసు తస్స పారా బరొస ఇర్తెర్ యూదుల్కున్ సంగ, “నా గొస్టి పియ్య తాకెకె, కరలెనె నా

* 7:53 తొలెతంగ్ కహితంగ్ గ్రీకు గ్రంత్స్ నగ ఇవ్ వచన్కె సెలెంగ్.

* 8:13 మోసెన కానున్లగన్ పియ్య ఉంది గొస్టితున్ వోపన ఇత్తెకె ఇవిర్ సెలెకె మువిరంగ్ గవంగ్ పహ్చె.

31² 17:8²⁴ v34²⁴ v48³⁰ v33³¹ 9:2⁴¹ v45

సిస్యలిర్ ఆంతిట్. ³² అస్కె మిరట్ సతున్* కరి కీంతిట్. అద్ సతెమ్ మీకున్ మోక్తా సుటి కీంత" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహార్. ³³ "మమెట్ అబ్రాహామ్ న కాన్దాన్తుర్ ఆందుమ్. ఇంకె వేరి మమెట్ బోన్గన్ దాసిపాన్ కియ్యకి. బతి మాకున్ మోక్తా సుటి కీంత ఇంజి బహన్ వెహి?" ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతెర్. ³⁴ తె యేసు, "పాప్ కియ్యల్ హర్ వారోర్, పాపున్ దాసి ఆంతోర్. ³⁵ దాసి-మాయల్ బస్కెట్ రోతుర్ సంగ మనార్. బతి మరి బస్కెట్ గిర్ రోతుర్ సంగనె మందంతోర్. ³⁶ అదెన్ సాటి, బగవంతనోర్ మరి మీకున్ పాపుల్ మోక్తా సుటి కీన్రు, మిరట్ రోతుర్ దాత్ కరలెన్ మోక్తా ఆంతిట్. ³⁷ మిరట్ అబ్రాహామ్ న కాన్దాన్తుర్ ఆందిట్ ఇంజెర్ నాకున్ టావయె. తెర్ బతి, నాకున్ జక్తె మిరట్ సూడ్యెర్ మంతిట్. బారితెక్ మీ రొపా నావ గొస్టితున్ జాగ సెలె. ³⁸ నా బాబొనగ సూడ్యె నన వెహార్ మంతాన్. అహ్నె మిరట్ గిర్, మీ బాబొనల్ కేంజుంగ్ గొస్టిన్ పియ్య కీసెర్ మంతిట్. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహార్. ³⁹ తె వూర్, "మా బాబొ అబ్రాహామ్ ఆందుర్" ఇంజెర్ వెహార్. అస్కె యేసు, "మిరట్ అబ్రాహామ్ న కాన్దాన్తుర్ ఆతెకె, అబ్రాహామ్ కీతపె మిరట్ గిర్ కీందిట్. ⁴⁰ నన బగవంతనల్ కేంజు సతున్ వెహ్ కాడ్కి, మిరట్ నాకున్ జక్తె సూడ్యెర్ మంతిట్. బతి అబ్రాహామ్ అహన్ కియ్యకి. ⁴¹ మిరట్ మీ బాబొ కీతపె కీసెర్ మంతిట్" ఇంజెర్ వెహార్. తె వూర్, "మమెట్ పీర్ కీనెకె పుట్టుర్ ఆయెమ్. బగవంతల్ వారోర్ మా బాబొ" ఇంజెర్ యేసున్ వెహార్. ⁴² అస్కె యేసు వూర్కున్, "బగవంతల్ మీ బాబొ ఆతెకె, మిరట్ నాకున్ పెర్మతె సూడ్యెదిట్. నావ నన ఇగె వాయ్యకి. బగవంతల్ నాకున్ రొహార్. ⁴³ నన వెహంగ్ గొస్టిన్ మిరట్ వొప్ప కాడ్కినె, మీకున్ అర్దమ్ ఆసెర్ సెలెంగ్. ⁴⁴ మిరట్ సయ్యన్ద బాజ్జుర్ ఆందిట్. వోరె మీ బాబొ ఆందుర్. మీ బాబొనంగ్ కరబ్ ఆసన్ పూరి కియ్యెన్ మిరట్ సూడంతిట్. వోర్ మొదొడలె మాయ్యలిర్కున్ జక్యల్ ఆసి, సత్తె నిల్వల్ ఆయెర్. వోన్ సతెమ్ ఇన్వల్ అసలె సెలె. వోర్ తన్వ బుది పియ్యనె పకట్ వడ్కుంతోర్. వోర్ పకట్ ఆత కాడ్కి, లబడున్ పయ్యెస్ కీసి నిల్వోర్. ⁴⁵ అదెన్ సాటి, నన మీకున్ సతెమ్ వెహ్కె గిర్ బతి, నా పొరొ బరొస ఇర్పిట్. ⁴⁶ నహ్గ పాప్ మంత ఇంజెర్ వారోర్ గిర్ నిరుపన్ కియ పర్పిట్. నన సతెమ్ వెహ్కెర్ మంతాన్. బతి బారి నా పొరొ బరొస ఇర్పిట్? ⁴⁷ బగవంతనుర్ బగవంతనంగ్ గొస్టింగ్ కేంజంతెర్. బతి మిరట్ బగవంతనుర్ ఆయ్య కాడ్కినె, నన వెహ్ కేంజ్యట్" ఇంజెర్ వెహార్.

యేసు తొత్తొర్ అబ్రాహామున్ తెర్ డగుర్ ఆందుర్

⁴⁸ అస్కె వూర్ యూదుల్క్, "నిమె సమరయతోని* అని బూత్క్ సోప్రె మాసి మంతంగ్ ఇన్వల్ కరలె ఆంద్ సెలెయ్?" ఇంజెర్ యేసున్ రాంగైర్. ⁴⁹ తె యేసు, "నన బూత్క్ సోప్రె మాతోన ఆయెన్. నా బాబొన్ మాన్ సియ్యన ఆందున్. మిరట్ నాకున్ మాని కీసెర్ సెల్పిట్. ⁵⁰ నావ పొరొల్ బడె మాయన ఇన్వల్ నాకున్ సెలె. బతి నాకున్ డగుర్-పాన్

³² ²⁵ v40
³³ ¹ లూక 3:8;
యోహ 8:37;
అపొ 3:25 ¹³ అపొ 7:2
³⁰ 7:50;8:34;9:2
³⁴ ⁶⁶ v46 ⁸¹ v51
²⁴ v39 ³⁰ v39
³⁵ ⁶⁵ v51 ³⁶ ¹⁴ 11:31
³⁷ ¹ v39
³⁹ ¹ v40
²⁴ v42 ³⁰ v45
⁴⁰ ¹ v52 ²⁵ v44
⁴¹ ⁴² అపొ 15:20
⁴² ⁵ 10:17 ²⁴ v49
⁴⁴ ²⁵ v45
⁷ 15:27 ¹² 13:2
⁴⁵ ²⁵ v45-46
³⁰ v46 ⁴¹ v46
⁴⁶ ²⁵ 14:6 ⁶⁶ 9:34
³⁰ v48 ⁴¹ 9:18
⁴⁷ ⁴⁴ 10:21
⁴⁸ ⁴⁰ v49 ⁵³ v52
³⁰ v51 ⁴⁵ అపొ 8:25
⁴⁹ ¹¹ v52 ²⁴ v54
⁵⁰ ²⁹ 12:47
⁵¹ ⁶⁵ v52
² v58 ³⁰ v52
⁵² ¹ v53 ⁶⁵ 9:32
¹¹ 10:20 ²⁴ v57
³⁰ v54 ⁴³ 1:21;
8:53; అపొ 7:48
⁵³ ¹ v57 ⁴³ 9:17
⁵⁴ ¹³ 11:4
²⁴ v58 ³⁰ v58
⁵⁷ ¹ v57-58 ⁵³ 9:18
⁵⁸ ¹ అపొ 3:13
⁸¹ 10:1 ²⁴ v59 ³⁰ 9:2
⁵⁹ ²⁴ 10:23 ²⁴ 9:3
² ⁶⁴ v3 ²⁰ లూక 22:68;
యోహ 9:15;16:30
³⁰ 8:33;9:8,19
³¹ v27 ⁴⁴ 11:8
³ ⁶⁴ మత్త 18:15;
అపొ 25:8;
¹ క్కొ 7:28 ²⁴ v11
⁵ ²⁸ v39

వాయన ఇన్వల్ వారోర్ మంతోర్. వోరె నాయ్ తన్వ కియ్యల్ ఆందుర్" ఇంజెర్ వెహార్.

⁵¹ "బోరె ఆయి నా గొస్టి పియ్య తాకనురై, వోర్ బస్కెన్ మరన్తున్ సూడార్. ఇద్ గొస్టి సతెమ్ ఆంద్" ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహార్. ⁵² అద్ కేంచి వూర్ యూదుల్క్, "నిహ్గ కరలెన్ బూత్ సోప్రె మాసి మంత ఇన్వల్ ఇంకె మాకున్ అర్దమ్ ఆత. అబ్రాహామ్ అని తొత్తుర్ ¹ పర్వక్తిల్ ¹ గిర్ మార్తెర్. తెర్ బతి 'బోరై నా గొస్టి పియ్య తాకంతోరొ, వోర్ బస్కెన్ మరన్తున్ సూడార్" ఇంతి. ⁵³ మా బాబొ అబ్రాహామ్ మార్తెర్. నిమె వోన్ తెర్ డగుని ఆంది కి? అని వూర్ పర్వక్తిల్ గిర్ మార్తెర్. నీవ నిమె బోన ఆందున్ ఇంజెర్ సోంవ్ కీంతి?" ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. ⁵⁴ తె యేసు, "నావ ననయ్ డగుర్-పాన్ సీతెకె, తాన్ విలువ మనొ. మా బగవంతల్ ఇంజెర్ బోన్దె మిరట్ కేయంతిటొ, వోరె నా బాబొ ఆందుర్. వోర్ నాకున్ డగుర్-పాన్ సీసెర్ మంతోర్. ⁵⁵ వోర్ మీకున్ టావ సెలొర్. బతి నాకున్ వోర్ టావయె. వోర్ నాకున్ టావ సెలొర్ ఇంద్యతె, నన గిర్ మీ దాతె లపంగిన ఆంతాన్. బతి వోర్ నాకున్ టావయె, వోన్ గొస్టి నన పియ్య తాకంతాన్. ⁵⁶ మీ బాబొ అబ్రాహామ్ నావ వాయ్యల్ దిహ్సున్ సూడంతాన్ ఇంజెర్ ఆనంద్యె మత్తొర్. అద్ దిహ్సున్ సూడ్కి ఆనంద్ యేత్తొర్" ఇంజెర్ ఇత్తొర్. ⁵⁷ అస్కె వూర్ యూదుల్క్, "నీకున్ అజున్ పనన్ (50) సాల్క్ గిర్ సెలెంగ్. నిమె అబ్రాహామున్ సూడ్కి కి?" ఇంజెర్ యేసున్ ఇత్తెర్. ⁵⁸ తె యేసు, "అబ్రాహామ్ పుటన్ మొదొడలె నన మన్వన ఆందున్.* ఇద్ గొస్టి సతెమ్ ఆంద్" ఇంజెర్ వెహార్. ⁵⁹ అస్కె వూర్, వోన్ పొరొ బండంగ్ జారుసి వాట్టె బండంగ్ పియ్యెర్. బతి యేసు మక్కి మందిర్తల్ బహ్రి సాత్తొర్.

యేసు పుటి-గుడ్డిన్ చొకాట్ కియ్యల్

9 అహన్ యేసు సరియ్ సొంజెర్ మనెకె, వారోర్ పుటి-గుడ్డిన్ సూడార్. ² అస్కె సిస్యలిర్, "గురుజి! వేర్ గుడ్డి ఆసి పుట్టె కారన్, వేర్ పాప్ కీతొర్ కి, సెలెకె వేనుర్ అవల్-బాబొ కీతెర్?" ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతెర్. ³ తె యేసు, "వేరె ఆయి, వేనుర్ అవల్-బాబొయ్ ఆయి, కీత పాపున్ హిందల్, వేర్ గుడ్డిన జల్మ ఆయ్యకి. బతి బగవంతన సక్తి వేన్ హిందల్ దిసన ఇంజెరెన్ గుడ్డిన్ దాత్ పుట్టొర్. ⁴ పోడ్డె సానల్ వేరి, నాకున్ సారి కీతొనంగ్ కామ్మి మరట్ కియ లాగర్. రాత్ ఆయ్యె కరుమ్ వాసెర్ మంత. అస్కె బోరె కామ్ కియ పరొర్. ⁵ బతి ఇద్ దునియతె మనల్ వేరి, పర్వతున్ వేడ్చితె

* 8:32 సతెవంతన్ కరి కీంతిట్. వోర్ మీకున్ మోక్తా సుటి కీంతోర్.

* 8:48 తొల్ కహితుర్ యూదుల్క్, యూదుల్క్ ఆయెర్ వూర్ సంగ మర్కింగ్ ఆతెర్. వీర్ లోకుర్ యూదుల్క్ నంగ్ అని దుస్రా జాతితెరంగ్ రీతి-రివజ్క్, పూజ-పతెరంగ్ కీసెర్ మందిర్. వూర్కున్ పుట్టుర్ వూర్ సమరయ ఇన్వల్ యేరియతగ అలగ్ పిసెర్ మందిర్. కమి జాతితుర్ దాత్ సమరయతుర్కున్ యూదుల్క్ సూడ్యెర్ మందిర్. * 8:58 మన్వన ఆందున్ ఇంజెర్ బగవంతల్ వారోర్ వెహ్ పరంతోర్. మోక దుస్రొర్ బోరె అద్ గొస్టి వెహ్కె, యూదుల్క్ న లెకతె బగవంతన్ రెహ్పి వడ్కెత్వ ఆంత.

దాత్ నన మంతాన్” ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ వెహార్. ⁶ అహన్ యేసు వెహ్, తోడితగ ఉన్మితార్. అద్ ఊచ్చె ఇమసి చిక్ల కీసి, గుడ్డినంగ్ కడ్కున్ పారా సోక్తార్. ⁷ అహన్ సోక్సి యేసు, “నిమె సిలాయమ్ ఇన్వల్ కోనెర్తగ సాంజి నొర” ఇంజెర్ వోన్ వెహార్. సిలాయమ్ ఇత్తె, «రొహార్ వోర్» ఇంజెర్ అర్తమ్. తె వోర్ సాంజి నొర్ని, నదుర్ వాలె ఆసి వాతార్.

⁸ అద్ జర్త పెజె, ఆజు-బాజుతుర్ అని వోర్ బిచెమ్ తల్కెనెక సూడ్తుర్, “వేర్ ఉచ్చికున్ బిచెమ్ తల్కెవలె ఆందుర్ కి?” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. ⁹ “ఓహా! వేరె ఆందుర్” ఇంజెర్ కహితుర్ ఇత్తెర్ అని, “ఎహా! వోన్ మోడి మన్వల్ దుస్సార్ ఆందుర్” ఇంజెర్ ఉండె కహితుర్ ఇత్తెర్. బతి వోర్, “ననయ్ వోన ఆందున్!” ఇంజెర్ వెహ్చెర్ మత్తార్. ¹⁰ తె, “నీకున్ నదుర్ బహన్ వాత?” ఇంజెర్ వూర్ పూసి కీతెర్. ¹¹ అస్కె వోర్, “యేసు ఇన్వల్ వారోర్ మాయల్ చిక్ల కీసి, నా కడ్కున్ పారా సోక్తార్ అని ‘సిలాయమ్ కోనెర్తగ సాంజి, నొర్ని వర’ ఇంజెర్ వెహార్. అస్కె నన సాంజి నొర్నాన్. తె నాకున్ నదుర్ వాత” ఇంజెర్ వెహార్. ¹² “వోర్ యేసు బగ మంతార్?” ఇంజెర్ వోన్ పూసి కీతెర్. తె వోర్, “నాకున్ టావ సెలె” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహార్.

అద్ చొకాట్ ఆతతున్ బారెతె పరిసయుల్క్ కరి కియ్యల్

¹³⁻¹⁴ ఆరమ్మ దిహొసున్ నేటి, యేసు చిక్ల కీసి, వోనంగ్ కడ్కున్ నదుర్ వాయుస్త కాడ్కి, వూర్ పుటి-గుడ్డి మంజి చొకాట్ ఆతార్ వోన్ పరిసయుల్క్ నగ వోతెర్. ¹⁵ నదుర్ వాయుడున్ బారెతె, పరిసయుల్క్ గిర్ వోన్ పూసి కీతెర్. తె వోర్, “నా కడ్కున్ పారా యేసు చిక్ల సోక్తార్. తె నన సాంజి నొర్నాన్. అస్కె నాకున్ నదుర్ వాత” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహార్. ¹⁶ ఇద్ కేంచి కహితుర్ పరిసయుల్క్, “వోర్ ఆరమ్మ దిహొసు నేకి పియ్యి తాక్వ కాడ్కి, బగవంతనల్ వాతార్ వోర్ ఆయెర్” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. ఉండె కహితుర్, “వోర్ పాపెస్తల్ మత్తెకె, ఈతంగ్ మయ్యతంగ్ కామ్మ” బహన్ కియ పరంతార్?” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. ఇహన్ వూర్ పరిసయుల్కున్ నడ్డుమ్ బేద్-బావ్ పుడ్త. ¹⁷ అస్కె వూర్ ఉందుంది జోక నదుర్ వాతాన్ సంగ, “నీకున్ నదుర్ వాయుస్త కాడ్కి, వోన్ బారెతె నిమ్ బతల్ ఇంతి?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. తె, “వోర్ పరివత్తల్ ఆందుర్” ఇంజెర్ వెహార్. ¹⁸⁻¹⁹ పుటి-గుడ్డి మంజి, నదుర్ వాత అద్ గొస్తితున్ నమ్మ కాడ్కి, వూర్ యూదుల్కునర్ అదికారిర్, వోనుర్ అవల్-బాబోన్ కేయుస్తెర్. అని, “పుటి-గుడ్డి ఆసి పుట్టార్ వోర్ మరి, వేరె ఆందుర్ కి బతల్? వేరె మత్తెకె, వేరె ఇంకె బహన్ సూడ్చెర్ మంతార్?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. ²⁰ తె వూర్ అవల్-బాబో, “పుటి-గుడ్డి ఆసి పుట్టార్ వోర్ మరి, వేరె ఆందుర్ ఇంజెర్ మాకున్ టావ. ²¹ బతి ఇంకె వేన్ బహన్ నదుర్ వాత అని వేన్ బోర్ చొకాట్ కీతార్ ఇన్వల్ మాకున్ టావ సెలె. వోర్ తన్వ తన వెహ పర్నల్ బెర్నెతార్. ఇద్ గొస్తితున్ మిరటె వోన్ పూసి కీప్టు” ఇంజెర్ వూర్ అదికారిర్కున్ వెహార్. ²² వోనుర్

⁶ ²⁰ ²⁵ v11
⁷ ²⁸ ⁶¹ ^{5:2} ⁴⁶ ¹¹ v11
⁸ ³⁰ ⁰⁴ v9
⁹ ³⁰ ⁰⁴ v10
¹⁰ ³⁰ ⁰⁴ v10-12
¹¹ ²⁰ ²⁵ v6
²⁴ ²⁴ లూక 23:20;
యోహ 8:28;
9:14; 10:32;
19:42 ⁴⁶ ¹¹ లూక 13:4
¹² ³⁰ ⁰⁴ v16
¹⁵ ²⁰ ⁶⁵ ¹⁹ ⁵³ ³⁰ v16
¹⁶ ⁶⁸ ²⁴ v24
³⁰ ⁰⁴ ¹⁷ ⁴⁵ ²¹ 19:31
⁴⁵ ⁹² ^{10:41} ⁵³ ³⁰ v40
¹⁷ ³⁰ ⁰⁴ ¹⁹ ⁴³ ⁹⁶ 12:38
²¹ ²⁰ ⁶⁵ 12:21
²² ⁵⁶ 12:42
²⁴ ⁵³ ^{10:19} ⁴⁷ ⁵⁵ 10:24
²⁴ ⁶⁸ ²⁵ v25
²⁵ ⁶⁸ ³¹ v31
²⁷ ³¹ ⁰¹ v28
²⁸ ³¹ ⁰¹ ^{11:7} ³⁴ ⁷⁵ v29
²⁹ ³⁴ ⁰¹ అపొ 3:22
³¹ ⁶⁸ ⁰¹ లూక 15:1;
రోమ 3:7; హెబ్రి 12:3
³² ⁶⁵ ^{10:28} v28
³⁴ ⁶⁶ ⁰¹ v41
³⁵ ²⁴ ⁰⁴ ¹⁷ ⁴¹ ⁰⁰ v36
³⁶ ²⁹ ⁶² ⁰⁰ ³⁸ ⁴¹ v38
³⁷ ²⁴ ⁰¹ v39

అవల్-బాబో యూదుల్కునర్ అదికారిర్కున్ వెరిసి, అహన్ వెహార్. బారెతెకె, వోర్ యేసుయె, కిరిస్తు ఆందుర్ ఇంజెర్ బోరె వొప్తెకె, వోన్ సమాజ్జల్* అలది వాటంతామ్ ఇంజెర్, అదెన్ మునెన్ వూర్ నిర్నయ్ యేచ్చి మత్తెర్. ²³ అదెన్ సాటిసె అవల్-బాబో, “వోర్ వెహ పర్నల్ బెర్నెతార్. వోనె పూసి కీప్టు” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహార్.

²⁴ అదెన్ సాటి, వోర్ నదుర్ వాతాన్ ఉందుంది జోక కేయుసి, “కరల్ వెహ. ఇద్ కామ్మ డగుర్-పాన్ బగవంతనె వాయన. బారెతెకె, వోర్ మాయల్ పాపెస్తల్ ఇంజి మాకున్ టావ” ఇంజెర్ వెహార్. ²⁵ తె వోర్, “వోర్ పాపి ఆందురో, ఆయెరో నాకున్ టావ సెలె. బతి నాకున్ ఉందియ్ టావ. బతల్ ఇత్తెకె, ఇదెన్ మునె గుడ్డిన మత్తాన్ బతి, ఇంకె సూడ పర్నెర్ మంతాన్” ఇంజెర్ ఇత్తార్. ²⁶ తెర్ బతి వూర్, “వోర్ నీకున్ బతల్ కీతార్? నీకున్ నదుర్ బహన్ వాత?” ఇంజెర్ ఉండె ఉంది జోక పూసి కీతెర్. ²⁷ తె అస్కె వోర్, “సూడట్! ఇదెన్ మునెన్ మీకున్ వెహాన్. బతి మిరట్ కేంజ్జుకి. ఉందుంది జోక బారి పూసి కీసెర్ మంతిట్? మిరట్ గిర్ వోనుర్ సిస్యలిర్ ఆకామ్ ఇంతిట్ కి బతల్?” ఇంజెర్ ఇత్తార్. ²⁸ అస్కె వూర్, “నిమెయ్ వోనోర్ సిస్యని ఆంది. మమెట్ మోసెనుర్ సిస్యలిర్ ఆందుమ్” ఇంజెర్ వోన లజి వోతెర్. ²⁹ అని వూర్, “బగవంతల్ మోసెన్ సంగ వడ్కితార్ ఇన్వల్ మాకున్ టావయె. బతి వేర్ మాయల్ బగటల్ వాతార్ ఇన్వల్ మాకున్ టావ సెలె” ఇంజెర్ వెహార్. ³⁰ తె వోర్ అద్ కేంచి, “ఇద్ గొస్తి వెలె చమత్కార్త అంద్. వోర్ బగటల్ వాతార్ ఇన్వల్ మీకున్ టావ సెలె బతి, నావంగ్ కడ్కున్ మాత్రమ్ నదుర్ వాయుస్తార్. ³¹ బగవంతల్ పాపెస్తలిర్ వినంతి కేంజోర్. బతి బోరె బగవంతనోర్ బక్తల్ ఆసి, వోన ఇవ పియ్యి తాకంతారో, వోనయ్ వినంతి కేంజంతోర్ ఇంజెర్ మాకున్ టావ. ³² ఇద్ కలి గడె మాతగటల్ తె ఇంకె వేరి, దుస్సార్ బోరె మాయల్ పుటి-గుడ్డిన్ చొకాట్ కీతార్ ఇన్వల్ మరట్ బస్సున్ కేంజ్జుకి. ³³ మోక వేర్ బగవంతనగటల్ వాయ్యెకె, ఈతంగ్ బవె కామ్మ కియ పర్ని మనోర్” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహార్. ³⁴ అద్ కేంచి వూర్, “ఎహా! నిమె పాప్లగ పుట్టి, బెర్నెతాని ఆంది. మాకున్ బోద వెహ్లా వాతి కి?” ఇంజెర్ అగటల్ వోన్ బహ్రి తెండ్సి పూడ్తెర్.

బావ్-బక్తిత గుడ్డి-పాన్

³⁵ వోన్ తెండ్సి పూడ్తెర్ ఇంజెర్ యేసు కేంచి, వోన్ మహ్మోసి పుటుసి, “నిమె స్వర్గ్ నోర్ మాయ్స్, పారా బరొస ఇర్నెర్ మంతి కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. ³⁶ తె వోర్ మాయ్స్, “వోన్ నన బరొస ఇర్నె, వోర్ బోర్ ఆందురెయ్? వెహ పర్న” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతార్. ³⁷ అస్కె యేసు, “నిమె ఇంకె వోన్ సూడ్చెర్ మంతి. నీ సంగ వడ్కివల్ వోరె ఆందుర్”

* 9:22 గిరిక్లగ సునగోగ్ ఇంజెర్ మంత. ఇద్ సునగోగ్ ఇన్వల్ యూదుల్కు మీరె మాయ్స్ రోతగ యూదుల్కున సమాజ్జంగ్ సమ్మె కామ్మ జర్నెంతెర్.

ఇంజెర్ వెహార్. ³⁸ అద్ కేంజ్ బరొబర్ వోర్, “పర్బు నన బరొస ఇర్నెర్ మంతాన్” ఇంజి, ముర్-టొంగ్ గొట్టి గప్పె కార్ కర్తార్. ³⁹ అస్సె యేసు, “గుడ్డిర్ సూడన అని నదుర్ వాలిర్ గుడ్డిర్ ఆయన. ఇద్ తీర్తె తస్స జర్న ఇంజెరెన్, ఇద్ దునియతె వాతాన్” ఇంజి వెహార్. ⁴⁰ తె వోన్ సంగ మంజి, అవ్ గొస్టింగ్ కేంజ్ కహితుర్ పరిసయుల్క్, “మమెట్ గిర్ గుడ్డిర్ ఆందుమ్ ఇంతి కి బతల్?” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. ⁴¹ అస్సె యేసు, “మిరట్ గుడ్డిర్ ఆందిట్ తె, మిహ్ పాప్ మన్యెకె సొందు. బతి మిరట్ సూడ్సెర్ మంతామ్ ఇంజెర్ ఇత్త కాడ్సె, మీ రొపా పాప్ నిల్పి మంత” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహార్.

యేసు చొకాట్వార్ గొరెంగ్ గాయ్క ఆందుర్

10 తె యేసు, “గొరెన గాప్తనతగ పాటక్సల్ నేంగ్కెనె, దుస్రా బాజ్జల్ తెర్సి వాయ్సల్, కలె అని లూటి కియ్యల్ ఆందుర్. ² బతి బోర్తె పాటక్సల్ నేంగంతారా వోరె గొరెంగ్ గాయ్క ఆందుర్. ³ గాయ్కన్ సాటి గాప్తన కేప్సల్ పాటక్ తెరియంతార్. గొరెంగ్ వోన లేంగ్ వొడ్కి కీంతంగ్. వోర్ తన్వంగ్ గొరెన్ పారాల్ ముట్టి కేయ్యెర్ బహి వోంతార్. ⁴ అహన్ తన్వంగ్ గొరెన్ బహి వోనెకె, వోర్ గాయ్క బస్కెట్ గిర్ అవెన్ మునె తాకంతార్. వోన లేంగ్ వొడ్కె మాత కాడ్కి, అవ్ గొరెంగ్ వోన్ పెజెయ్ దాంతంగ్. ⁵ బతి దుస్రాన లేంగ్ వొడ్కె మాయ్ కాడ్కి, బుజ్జె మాసి వోన్గట్ పరర్ ఆంతంగ్. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహార్.

⁶ యేసు ఇద్ నమున యేచ్చి వూర్కున్ వెహార్. బతి బతన్ బారెతె వెహార్ ఇన్వల్ వూర్కున్ అర్తమ్ ఆయ్కె. ⁷ తె యేసు ఉందుంది జోక ఇహిన్ వెహ్లా మొదోల్ కీతార్. “ఇద్ గొస్టి సతెమ్ ఆంద్. గొరెంగ్ నేంగ్కె పాటకున్ దాత్సొన ఆందున్. ⁸ నాకున్ తెర్ మునె వాతుర్ సమ్మిరె కలిర్ అని లూటి కియ్యలిర్ ఆందిర్. వూర లేంగ్ అవ్ కరల్ గొరెంగ్ కేంచి తాక్కి. ⁹ ననయ్ పాటకున్ దాత్సొన ఆందున్. నహ్గట్ రొపా నేంగ్గంగ్ అవ్ బచె మాంతంగ్ అని రొపా-బహి వాసెర్ రంది సెల్వక్ మందంతంగ్. అవ్ గొరెన్ హిర్వల్ జాడి పుటంత. ¹⁰ కలె సిరిష్ కల్లెక్, జక్లెక్ అని నాసెడమ్ కియ్యెకె వాంతార్. బతి నన పూన అని బర్పర్ జిన్గితున్ గొరెన్ సియ్యె వాతాన్. ¹¹ నన చొకాట్వార్ గొరెంగ్ గాయ్క ఆందున్. చొకాట్వార్ గాయ్క గొరెన్ సాటి, తన్వ పరన్ గిర్ సీంతార్. ¹² బతి బూయ్తల్ గొరెనార్ కరల్ గాయ్క ఆయెర్. అవ్ గొరెంగ్ తన్వంగ్ ఆయ్ కాడ్కి, లాండిగల్ బదె వోన్ దిస్తెకె గిర్ పరర్ ఆంతార్. అస్సె అద్ లాండిగల్ అవెన్ పారా ముచ్చి అర్పి, బుజ్జి కీంత. ¹³ బూయ్తల్ సిరిష్ బూతిత్ సాటి వాత కాడ్కి, గొరెన చొకాట్-వాయుట్ పటి కియ్యెకెనె పరర్ ఆంతార్. ¹⁴⁻¹⁵ బతి నన చొకాట్వార్ గాయ్క ఆందున్. బాబొ నాకున్ అని నన బాబొన్ టావ. అహ్నా నాకున్ గొరెంగ్ అని నావంగ్ గొరెన్ నన టావ. నా గొరెన్ సాటి నావ పరన్ సీంతాన్. ¹⁶ ఇద్ గాప్తనతంగె ఆయ్, ఉండె దుస్రాక్ గొరెంగ్ గిర్ నాకున్

³⁸ ²⁹ లూక 1:38; యోహా 4:11; 11:2; 12:21; అపొ 14:3
⁴¹ ²⁴ 10:25 ⁴³ ⁵² 12:20
³⁹ ²⁴ ²⁴ v41 ²⁸ ⁸⁹ 10:36
¹⁷ అపొ 24:25
⁴⁰ ³⁰ ⁵³ 11:46
⁴¹ ⁶⁶ ¹⁵ 15:22
²⁴ ²⁴ 10:6 ³⁰ ⁰⁴ 10:1
¹ ⁸¹ ⁶ 4:47; 10:7;
¹³ ²¹ ³³ ^{v16} ³⁰ ⁰⁴ ^{v7}
² ⁴² ⁶³ v2-3
³ ²³ ⁷⁷ 18:16 ⁴² ⁶³ v4
⁴ ⁴² ⁶³ v7
⁶ ²⁴ ^{v7}
⁷ ⁸¹ ¹² 2:24 ²⁴ ^{v23}
³⁰ ⁰⁴ ^{v20} ⁴² ⁶³ మత్త 26:31;
యోహా 10:8; 21:16
⁸ ⁴² ⁶³ v11
⁹ ⁴⁹ ⁸² 11:12
¹⁰ ²² ^{v28}
²³ ⁸⁰ అపొ 10:13
¹¹ ²⁵ ⁷⁰ v14
⁴² ⁶³ ^{v12} ⁵⁵ ⁰⁰ v15
¹² ⁶³ ¹¹ 4:44
³⁰ ⁷⁴ అపొ 20:29
³⁴ ¹¹ మార్ 1:20 ⁴² ⁶³ v13
¹³ ⁴² ⁶³ v15
¹⁶ ³³ ¹⁸ 15:15
⁴¹ ⁶¹ ¹ కార్ 9:7 ⁴² ⁶³ v26
¹⁷ ⁵ లూక 7:42;
యోహా 11:5;
14:21 ⁵⁵ ⁹⁰ v24
¹⁸ ⁸⁷ ¹¹ 5:57 ¹⁸ ⁴⁹ 17:2
¹⁹ ²³ ^{v24}
²⁰ ⁴⁰ ¹¹ ²¹ ³⁰ ⁰⁴ v21
²¹ ¹¹ ³⁹ మత్త 4:24
⁴⁰ ¹¹ లూక 11:14;
అపొ 17:18;
ఉజ్జగిరి 18:2
³⁰ ⁰⁴ ^{v24} ⁴⁴ ⁸⁷ 12:47
²² ²⁴ ¹⁴ 11:18
²³ ²⁴ ¹¹ 11:56 ²⁴ ^{v25}
⁴⁰ ⁴³ ¹¹ 9:7 ⁴⁶ ⁷² అపొ 3:11
⁴⁵ ⁴⁵ అపొ 3:11
²⁴ ⁵³ ⁷ 3:35; 10:31;
11:55 ³⁰ ⁰⁴ v36
⁵⁵ ⁴⁷ ¹¹ 27 ⁵⁵ ⁹⁰ 12:25
²⁵ ²⁴ ^{v32}
³¹ ⁴⁰ ¹² 17 ⁴¹ ⁰⁰ v26
²⁶ ⁴⁰ ⁰⁰ ^{v37} ⁴² ⁶³ v27
²⁷ ⁴² ⁶³ 21:16
²⁸ ⁶⁵ ¹¹ 26
⁶⁶ ¹² 25 ²² ¹¹ 25
³¹ ⁵³ ^{v33}

మంతంగ్. అవెన్ గిర్ నన పియ్యి వాయ లాగర్. అవ్ నా లేంగ్ కేంజంతంగ్. అస్సె ఇవ్ అని అవ్ ఉందియ్ మంద ఆంతంగ్. అవ్ సమ్మిన్ వొరారె గాయ్క మందంతార్. ¹⁷ నన సాసి-నేండ్లె, నావ పరన్ సీసెర్ మంతాన్. ఇదెన్ హిందలె, బాబొ నాకున్ వెలె లాడ్ కీసెర్ మంతార్. ¹⁸ నావ పరన్ బోరె యేత పరుర్. నావ ననయ్ పరన్ సీసెర్ మంతాన్. బగవంతల్ నాకున్ హుకుమ్ సీత కాడ్కి, అద్ పరన్సెన్ సియ్యె అని ఉందుంది జోక తాన్ యేత్తె గిర్ నాకున్ అదికార్ మంత” ఇంజెర్ వెహార్.

¹⁹ ఇవ్ గొస్టిన్ హిందల్, యూదుల్కున్ నడ్డుమ్ ఉందుంది జోక బేద్-బావ్ పుడ్త. ²⁰ వూర్గట్ వెలెటిర్, “వేన్ బూత్ సోఫె మాత కాడ్కి, వేనంగ్ పిసంగ్ అదిక్ ఆతంగ్. వేన్ గొస్టి బారి కేంజంతిట్?” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. ²¹ బతి ఉండె కహితుర్, “ఇవ్ గొస్టింగ్ బూత్ సోఫె మాతానంగ్ ఆయెంగ్. బూత్ గుడ్డిర్కున్ నదుర్ బహన్ సీయ పరర్” ఇంజెర్ ఇత్తెర్.

బగవంతనార్ మరిన ఇంజెర్ యేసు వెహ్లా

²² అద్ పీని-గాలుమ్మ గల్కుతె, యెరుసలెమ్మ మందిర్తగ నేంగ్కె హనుక్ ఇన్వల్ సడ్* జర్గెసెర్ మత్త. ²³ తె ఉంది దియ్ యేసు మందిర్త అప్తగ మన్వల్ సొలొమెన్ మండ్జుగ తాక్సెర్ మత్తార్. ²⁴ అదె వకత్తె, యూదుల్కునర్ అదికారిర్ వోన్ గేర్-పాసి, “నిమె బచెజెల్ మాకున్ అనమిన కీసెర్ ఇరంతి? నిమె బచి కియ్యల్ కిరిస్తుని* మత్తెకె, కుల కుల వెహ” ఇంజెర్ పూసి కీతెర్. ²⁵ తె యేసు, “ఇదెన్ మునె మీకున్ వెహ్లాన్ బతి మిరట్ బరొస ఇర్కె. బాబొన పారాడె నన కియ్యలిక్ కామ్మ, నా బారెతె గవ వెహ్లా మంతంగ్. ²⁶ బతి మిరట్ నావంగ్ గొరెన మందతుర్ ఆయ్యిట్. అదెన్ సాటినె నా పారా బరొస ఇర్కెట్. ²⁷ నావంగ్ గొరెంగ్ నా లేంగ్ కేంజంతంగ్. నావంగ్ బవ్ ఇన్వల్ నాకున్ టావయె. అవ్ నా పెజెయ్ వాంతంగ్. ²⁸ నన అవెకున్ బస్కెట్ పిస్వల్ జీవ సీంతాన్. అవ్ బస్కెన్ నాసెడమ్ ఆయెంగ్. నా కెయ్యల్ బోరె అవెన్ ఊంద పరార్. ²⁹ బారికెకె, అవ్ గొరెన్ నా బాబొ నాకున్ సీతార్. బాబొ సమ్మిర్కున్ డగుర్ ఆత కాడ్కి, నా బాబొన కెయ్యల్ అవెన్ బోరె ఊంద పరార్. ³⁰ నన అని నా బాబొ ఉందియ్ ఆసి మంతామ్” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహార్. ³¹ అస్సె వూర్ యూదుల్కు, వోన్ పాసి జక్లె బండంగ్ తహ్లా. ³² తె యేసు, “నా బాబొనల్ బెయ్ వెలె మయ్యతంగ్ కామ్మ తాహ్లాన్. అవెనల్ బద్ కామున్ సాటి, నాకున్ బండనె పాకామ్ ఇంతిట్” ఇంజెర్ వూర్కున్ పూసి కీతార్. ³³ తె వూర్

* 10:22 ఇద్ సడ్ బారి కీసెర్ మంతెర్ ఇత్తెకె, మొదోల్ దుస్రా దేస్కునర్ పగ-దార్క్ ఇద్ మందిర్తన్ బహి కీతెర్. బతి ఉందుంది జోక సుడుడ్ కీసి, కిరిస్తునె జల్మతున్ మునె 165వ సాల్గ అద్ మందిర్తగ దర్మతంగ్ కామ్మ మొదోల్ కియ్యడున్ హనుక్ ఇంజెర్ కేయంతెర్. * 10:24 బచి కియ్యల్ కిరిస్తుని తమ బచె మాయ్, బగవంతల్ నేమి కీతార్ రాజల్ ఆయ్యల్ కిరిస్తున్ సాటి యూదుల్కు సూడ్సెర్ మత్తెర్.

³² ²⁴ ²⁴ 9:11; 10:34; 11:23 ²⁵ ⁷⁰ v33 ³³ ⁸⁸ ⁹ ఎఫెసి 4:31 ²⁴ ⁵³ 11:8
²⁵ ⁷⁰ అపొ 27:8

యూదుల్కు, “నిమె కీతంగ్ చొకొట్టుంగ్ కామ్మున్ హిందల్ ఆయె బతి, మాయ్నని ఆసి బగవంతన ఇంజెర్ వెహ్తా కాడ్కినె, బండనె పాయ్లెన్ ఆంతోమ్” ఇంజెర్ వెహ్తార్.

34-36 అస్కె యేసు, “దర్మ-గ్రంత్ బస్కెట్ కె లబడ్ వెహ్. తొలె మీవ దర్మ-గ్రంత్ నగ, ‘మిరట్ బగవంతన్ దాత్తుర్ ఆందిట్’ ఇంజి, కహి నాయదికారిర్కున్ బగవంతల్ వెహ్తార్ ఇంజెర్ మంత. తె నాకున్ బాబో నేమి కీసి, తన్వ కామ్ కియ్లె, ఇద్ దునియతగ సారి కీతార్ అస్కె, బగవంతనార్ మరిన ఆందున్ ఇంజెర్ వెహ్తార్ బహన్ రెహ్ని వడ్కితమ్ ఆంత? 37 నన నా బాబొనంగ్ కామ్మ కియ్లె, నా పారా బరొస ఇర్మట్. 38 బతి నన అవ్ కామ్మ కీతె, నా గొస్టిత్ పారా బరొస ఇర్మెత్ గిర్, నన కియ్లిక్ కామ్మున్ పారా తెర్ బరొస కీమ్మ. అహన్ కీకిట్, బాబో నా రొపా అని నన బాబొన్ రొపా మంతోమ్ ఇంజెర్ కుల కుల కరె మాంత” ఇంజెర్ వెహ్తార్. 39 తె వూర్ ఉండె ఉంది జోక, వోన్ పియన ఇంజెర్ కోసిద్ కీతెర్. బతి వూర కెయ్లె తపుసీసి అగటల్ సొత్తార్.

40 యోర్దన్ లవిడున్ హంద బగ్గత యోహాన్ మొదొల్ బాప్టిస్మ సీతార్ అద్ జాగతగ సాంజి, అగనె మత్తార్. 41 అస్కె వోన్ వెటెర్ మాంది వాసి, “యోహాన్ బది మయ్యత కామ్” కియ్లె. బతి వేన్ బారెతె బతంగ్తె వోర్ యోహాన్ వెహ్తార్, అవ్ సమ్మె సతెమ్ ఆందుంగ్” ఇంజెర్ తమ్మ తమ వడ్కితెర్. 42 అగ వెటెర్ యేసున్ పారా బరొస ఇర్మెర్.

యేసున్ లాడ్ కియ్లె బక్తన మరన్

11 బెతనియ ఇన్వల్ నాటె లాజర్ ఇన్వల్ వారార్ బేమరితె అర్పి మత్తార్. వోనంగ్ తకక్ మార్తల్ అని మరియల్ గిర్, అదె నాటె పిసర్ మత్తంగ్. 2 పర్బున్ సెంట్ సోక్సి, వోనంగ్ కాల్కున్ తన్వంగ్ కెల్కెనె ఉసుమ్మ అద్ మరియల్ ఇదె ఆంద్. వేర్ లాజర్ తానార తముర్ ఆందుర్. 3 అదెన్ సాటి అవ్ రండ్ తకక్, “పర్బు, నిమె లాడ్ కియ్లె బేమరితె అర్పి మంతార్” ఇంజెర్ యేసునగ కబుర్ సారి కీతంగ్.

4 అద్ కబుర్ కేంచి యేసు, “ఇద్ బేమరి వోన్ జక్లె వాయ్కె. బతి బగవంతనార్ మరిన్ మాన్ సీసి, బగవంతనె మయ్య తర్లె వాత” ఇంజెర్ వెహ్తార్.

5 యేసు మార్తన్, తాన సేలడున్ అని లాజర్కున్ లాడ్ సూడ్కిదుర్. 6 వోర్ లాజర్ బేమరితె మత్త అద్ కబుర్ యేసున్ కేంజి వాత. తెర్ బతి, ఉండె రండ్ రోజ్క్ అగనె ఆగ్తార్. 7 అహన్ ఆగ్ పెజె, “యూదయ యేరియతె మల్పి దాకట్” ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ ఇత్తార్.

8 అస్కె సిస్యలిర్, “గురుజి! అగటూర్ యూదుల్కు ఇంద్రిట్ కీకున్ బండనె పాయ్లె సూడ్కిర్ మంతెర్. ఉండె అగ దాక ఇంతియ్?” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతెర్.

9 తె యేసు, “ఉంది దివొసున్ బార గంటంగ్ వేడ్చి మందంత. ఇద్ దిహతె తాక్సల్ దునియత వేడ్చి సూడ్క్ కాడ్కి, కొద

37⁴¹ 00 v38

38⁴¹ 00 v42

40⁹ అపా 1:5

24⁴⁶ మత్త 3:5 24⁹¹ 1:26;

10:41; అపా 3:11

41²⁷ 19:35 21²¹ 21:16

30⁰⁴ 11:3 45⁹² 11:47

42⁴¹ 00 11:15

1⁷ v3 63⁹ v18

29⁷⁶ v2 31³⁶ v5

2⁸ v19 18² 12:3

29⁶² v3 29⁷⁶ v5 34⁶⁴ 12:3

3⁷ v5 62² v12

30⁰⁴ v7 53⁶⁸ v36

4¹³ 12:16 24²⁴ v5

5² 12:43 7⁹ v28

24²⁴ v9 29⁷⁶ v11 31³⁶ v20

7²⁴ 49 అపా 1:8

30⁰⁴ 9:19; 11:8, 36

31⁰¹ 6:24; 11:8; 15:8

8²⁴ 53 v19 30⁰⁴ v11

31⁰¹ v12 44⁶¹ మత్త 23:7

9²⁴ v13 28⁸⁹ v27

40⁴³ v10 50⁵⁰ v10

10⁴⁰ 43 v54 43⁵⁰ రోమ 9:32

11²⁹ 76 v14

30⁰⁴ v13 53⁸⁴ 15:14

12²⁹ 62 v21 31³¹ v54

49⁸² లూక 18:26;

యోహ 12:27;

అపా 15:1

13²⁴ 24 v14 30⁰⁴ v16

14²⁴ 24 v17 29⁷⁶ v43

15⁰⁰ 9:18;

11:25; 12:37

16¹³ 24 20:24

23⁸¹ 14:5 30⁰⁴ v23

20²⁴ 24 v21 31³⁶ v20-21

21⁸ 0 v23 24²⁴ v23

29⁶² v27 36²⁴ v24

23⁸ 0 v32 24²⁴ 10:32;

11:25, 54 30⁰⁴ v24

24³ 86 v25

30⁰⁴ v27 31³⁶ v30

25³ 86 అపా 1:22 21⁹⁸ v26

22²² 12:25 24²⁴ v30 41⁰⁰ v26

26¹ 65 12:34

28⁹⁸ 14:19 41⁰⁰ v27

27²⁸ 89 7:7; 12:19;

14:17 29⁶² v32 30⁰⁴ v32

41⁰⁰ v40 55⁴⁷ 12:34

పాయెర్. 10 బతి రాత్తె తాక్సల్ వేడ్చి సెల్వ కాడ్కి, వోర్ కొద పాంతార్” ఇంజెర్ వెహ్తార్.

11 ఇహిన్ వెహ్ పెజె యేసు, “మావార్ సోప్తల్ లాజర్ మీండ్చి మంతార్. వోన్ జోప్తల్ తెహ్లా దాంతోన్” ఇంజెర్ ఇత్తార్.

12 అస్కె సిస్యలిర్, “పర్బు, వోర్ మీండ్చి మత్తె, తప్పక్ తేచ్చి చొకొట్ ఆంతార్!” ఇంజెర్ వెహ్తార్.

13 యేసు లాజర్ మరన్ బారెతె వెహ్తార్ బతి, వూర్ సిస్యలిర్ సాదరన్ జోపున్ బారెతె వెహ్తార్ ఇంజి మత్తెర్.

14 తె యేసు, “లాజర్ మార్తార్” ఇంజి కుల కుల వెహ్చి, 15 “అగ నన మన్మకి అచార్ చొకొట్ ఆత. మీ సాటినె ఇహిన్ జర్గిత. మీవ బరొస బడె మాయన ఇన్వలె నావ ఇవ. ఇంగె మరట్ అగ దాకట్ దెట్!” ఇంజెర్ వూర్కున్ ఇత్తార్.

16 అస్కె యేమల్* ఇంజెర్ కేయ్లె తోమల్, “యేసున్ తోడా మరన్ ఆయ్లె, మరట్ గిర్ దాకట్ దెట్” ఇంజెర్ తన్వ బరొబర్ మన్వలిర్ సిస్యలిర్కున్ ఇత్తార్.

సాతుర్కున్ నేండుస్వల్ సక్తి యేసునగ మంత

17-19 బెతనియ నార్ యెరుసలెమ్మల్ కరుమ్ కరుమ్ రండ్ కోస్క్ లంగ్ మత్త. అగ తమున మరన్ హిందల్, దుక్తె మన్వలిక్ మార్తన్ అని మరియన్ సుమ్మి కియ్లె, వెటెర్ యూదుల్కు వాసి మత్తెర్. తె యేసు అద్ నాటున్ కరుమ్ యెప్త పెజె, లాజర్ కూర్దన్ నారిత బండత వీచ్చ బుయరితగ ఇర్పి, నాలుంగ్ రోజ్క్ ఆత ఇంజెర్ కరి కీతార్. 20 మార్తల్, యేసు వాసెర్ మంతార్ ఇన్వల్ కేంచి బేటె మాయ్లె మునెత్క్ సొత్త. బతి మరియల్ రోతగన్ రెహా మాత. 21 మార్తల్ యేసున్ బేటె మాసి, “పర్బు! నిమె ఇగ మంది ఇత్తె, నావోర్ తముర్ సాసి మనార్. 22 బతి ఇంకె ఆతెకె గిర్ బతయ్ ఆయె. నిమె బగవంతన్ బతల్ తల్కె అదెన్, నీకున్ సీంతార్” ఇంజెర్ ఇత్త.

23 అస్కె యేసు, “నీ తముర్ నేండంతార్” ఇంజెర్ వెహ్తార్.

24 తె మార్తల్, “హో పర్బు, తన్వ కియ్లె దివొన్న! వోర్ నేండంతార్ ఇన్వల్ నాకున్ టావయె” ఇంజెర్ ఇత్త.

25 అద్ కేంచి యేసు, “జీవత అని నేండుస్వన ననయె ఆందున్. నా పారా బరొస ఇర్వల్ సాతెకె గిర్ మర్ల పిసంతార్.

26 జీవతె మంజి నా పారా బరొస ఇర్వన్ బస్కెట్ మన్వల్ మరన్ పిక్కి పుటో. ఇదెన్ బరొస కీంతి కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్.

27 తె అద్, “హో పర్బు! నిమెయ్ బగవంతనార్ మరి కిరిస్తుని ఆంది అని ఇద్ కలితె వాయ్లె మత్తొని గిర్ నిమెయ్ ఆంది. ఇదెన్ బరొస కీంతోన్” ఇంజెర్ వెహ్.

28-30 యేసు అస్కె వేర్ నాటె నేంగ్కి. మార్తల్ బగతె బేటె మాతయె అగనె ఆగ్చి మత్తార్. తె మార్తల్ రోన్ సొత్త అని మరియన్ కుసయె కేయ్చి, “గురుజి వాతార్. నీకున్

* 11:16 యేమల్ సెతె దిదుమ ఇత్తె వోన్ బరొబర్ సెలడెయ్ సెతె తమురయె పుట్టార్.

కేయంతో” ఇంజెర్ సేలడున్ సంగ వెప్తా. ఇద్ గొప్పి కేంజు బరోబర్ మరియుల్ తేచ్చి, యేసునగ సొత్త. ³¹ కహితుర్ యూదుల్క్ మరియున్ సుమ్మి కీసెర్ రోన్ మత్తెర్. అస్కె అద్ సప-సిప తేచ్చి సొన్వల్ సూడ్సి, వీచ్చగ సొంజి ఆడంత బతలో ఇంజెర్, తాన్ పెజెయ్ సొత్తెర్. ³² మరియుల్ యేసు మన్వల్ జాగతె సొంజి, వోనంగ్ కాల్కున్ పారొ అర్చి, “పర్బు! నిమె ఇగె మంది ఇత్తె, నావోర్ తముర్ మార్చి మనోర్” ఇంజెర్ ఇత్తె.

³³ మరియుల్ అని తాన్ సంగ వాతుర్ యూదుల్క్ సమ్మిర్ ఆడ్వల్ సూడ్సి, యేసున దిల్లె బెయ్ దుక్కు లాగ్. ³⁴ అస్కె యేసు, “వోన కూర్దున్ బగ ఇర్చిట్?” ఇంజెర్ పూసి కీతోర్. తె వూర్, “పర్బు, వాసి సూడ” ఇంజెర్ వెప్తార్.

³⁵ అద్ కేంచి, యేసు జొడ జొడ కాడెర్ తుహూర్. ³⁶ అద్ సూడ్సి వూర్ యూదుల్క్, “లాజర్దున్ బచోర్ లాడ్ కీతోరా సూడట్” ఇంజెర్ ఇత్తెర్.

³⁷ వూర్గుట్ కహి లోకుర్, “వేర్ యేసు, గుడ్డిరున్ నదుర్ వాయుస్తార్. తె వేర్ లాజర్దున్ సాయ్యక్ నె ఇర పర్చి మనోర్ కి బతల్?” ఇంజెర్ ఇత్తెర్.

సాతార్ వోర్ లాజర్దున్ యేసు నేండుస్వల్

³⁸ యేసున దిల్లె ఉండుంది జోక దుక్కు లాగ్. తె వీచ్చగ సొత్తార్. అద్ ఉంది నారిత బండత బుయరి ఆండ్. ఉంది బండ తాన్ అడ్డమ్ ఇర్చి మత్త. ³⁹ తె యేసు, “అద్ బండతున్ తెండట్!” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహూర్. అస్కె సాతార్ వోన తక్కు మార్తల్, “పర్బు, ఇంకె వోన కూర్ కడిసి గాడి వాసెర్ మందర్. బారితె వోర్ మార్చి నాలుంగ్ రోజ్క్ ఆసెర్ మంతోర్” ఇంజెర్ వెప్తా.

⁴⁰ అస్కె యేసు, “నిమె బరోస ఇర్చితె, బగవంతన మయ్యతున్ సూడ్సి, ఇంజి నీకున్ వెహూన్ కి?” ఇంజెర్ ఇత్తార్.

⁴¹ తె వూర్ అద్ బండతున్ తెండెర్. అస్కె యేసు పారొ సూడ్సెర్, “బాబ, నావ పార్తనతున్ కేంజు కాడ్సి, నీకున్ దనెవాడ్. ⁴² నిమె బస్కెట్ నావ పార్తనంగ్ కేంజంతి ఇన్వల్ నాకున్ టావయె. బతి నిమెయె నాకున్ సారి కీతి ఇంజెర్ కరి కీసి, నా సిర్కుట్సుర్ బరోస ఇరనిర్ ఇంజి వూర్ సాటిసె, ఇద్ గొప్పి వెహూన్” ఇంజెర్ ఇత్తార్.

⁴³ ఇహిన్ ఇత్త పెజె యేసు, “లాజర్, బహి వర!” ఇంజెర్ జోరై కేయ్తెర్.

⁴⁴ అస్కె తన్వ కూర్దున్ గూండి కీతంగ్ కప్పినెన్ లాజర్ బహి వాతార్. వోన మొకొమ్ సేలతె గూండి కీసి మత్త. “గూండి కీతంగ్ కప్పినె ఊలి కీసి, వోన్ సొంద సిమ్మ” ఇంజెర్ యేసు వెహూర్.

³¹ ²⁴ ⁵³ v33

³⁴ ¹⁹ v38 ³⁶ ¹⁴ 12:3

³² ⁸ 1:41;20:17;

అపా 7:13 ²⁴ ²⁴ v33

²⁹ ⁶² v34 ³⁰ ⁰⁴ v34

³³ ²⁴ ²⁴ v35

²⁴ ⁵³ v36 ⁴¹ ⁵¹ 13:21

³⁴ ⁶² v39 ³⁰ ⁰⁴ v36

³⁵ ²⁴ ²⁴ v39

³⁶ ²⁴ ⁵³ v45 ³⁰ ⁰⁴ v7,39;

12:22 ⁵⁸ మత్త 6:5;

యోహ 12:25;

తీతు 3:15

³⁸ ³⁴ ¹⁹ 12:17

³⁹ ⁷ 19:25

²⁴ ²⁴ v39-41 ²⁹ ⁶² 12:13

³⁰ ⁰⁴ v40 ³¹ ³⁶ 12:2

⁴⁰ ³⁰ ⁰⁴ v44 ⁴¹ ⁰⁰ v42

⁴¹ ²⁴ ²⁴ v44

⁴² ⁴¹ ⁰⁰ v45

⁴³ ²⁶ ²⁶ 12:1

⁴⁴ ⁸ ⁶³ v48 ²⁴ ²⁴ v46

³⁰ ⁰⁴ v47 ⁴⁶ ⁷⁶ 20:7

⁴⁵ ²⁴ ⁵³ v54 ⁴¹ ⁰⁰ v48

⁴⁶ ²⁴ ²⁴ v51 ⁵³ ³⁰ v47

⁴⁷ ⁴⁹ లూక 22:50;

యోహ 11:49;18:16

³⁰ ⁰⁴ v54 ⁴⁵ ⁹² 12:18 ⁵³ ³⁰ v57

⁴⁸ ⁸ ⁶³ 12:7 ¹⁴ ⁸⁴ v51

⁴¹ ⁰⁰ 12:11 ⁴⁵ ¹⁴ అపా 2:10

⁵⁴ ²⁴ ²⁴ v23,56;

12:16 ²⁴ ⁵³ v55 ³⁰ ⁰⁴ v56

³¹ ⁰¹ 12:4 ⁴⁰ ⁴³ 12:35

¹ ⁶³ మత్త 21:17 ¹⁴ ⁵³ v9

²⁴ ²⁴ v3 ²⁹ ⁷⁶ v2 ³⁹ ⁵⁷ 13:1

² ¹² ⁴⁷ v26 ²⁹ ⁷⁶ v9

³¹ ³⁶ లూక 10:38

³ ¹⁸ యోహ 5:14 ²⁴ ²⁴ v7

³⁴ ⁶⁴ v5 ³⁴ ⁸⁷ మార్ 14:3

³⁶ ¹⁴ 14:2 ⁴¹ ⁰¹ మార్ 14:3

యేసున్ జక్లె యూదుల్క్ పిలన్ వాట్వల్

(మత్తయి 26:1-5; మార్క్ 14:1-2; లూక 22:1-2)

⁴⁵ అద్ కామున్ సూడ్సి, మరియున్ సుమ్మి కియ్లె వాతుర్ యూదుల్క్ నగటల్ వెలెటిర్ యేసున్ పారొ బరోస ఇర్తెర్.

⁴⁶ బతి వూర్గుట్ కహి జన్స్, «పరిసయుల్క్ నగ» సొంజి, యేసు కీత కామున్ బారెతె వెహూర్. ⁴⁷ అదెన్ సాటి డగుక్ కటొడలిర్ అని పరిసయుల్క్ పంచ్చర్కున్ కేయుసి, “మరట్ బతల్ కీకట్? వోర్ మాయ్లల్ వెలె «మయ్యతంగ్ కామ్స్» కీసెర్ మంతోర్. ⁴⁸ మరట్ వోర్ కియ్యలికున్ ఇహిస సూడ్సెర్ మత్తె, వోరె రాజల్ ఇంజెర్ సమ్మిరె వోన్ పారొ బరోస ఇరంతెర్. అస్కె రోమ రాజ్జుర్ అదికారిర్ వాసి, మా మందిర్దున్ నాసెడమ్ కీంతెర్ అని మా జాతితుర్కున్ ఇగెటల్ పూడి సీంతెర్” ఇంజెర్ వెహూర్. ⁴⁹⁻⁵⁰ అహన్ వెహూ బరోబర్, “పిసల్చిట్! మా జాతితుర్ నాసెడమ్ ఆయ్యక్ నె, వారొర్ మాయ్లల్ పరత్ సాటి పరన్ సియ్యల్ చొక్ట్ ఇంజి సమ్మె మాయ్లిటియ్?” ఇంజెర్ అద్ గట్కతె పెర్సోర్ కటొడల్ ఆయ్యల్ కయపల్ ఇత్తార్.

⁵¹⁻⁵² సిరిఫ్ యూదుల్క్ న లాబమున్ సాటినె ఆయె. బతి దునియ పూరా పగె మాసి మన్వలిర్ బగవంతసుర్ లోకుర్ సమ్మిరున్ మీరి కియ్లె, యేసు పరన్ సీంతోర్ ఇంజెర్ మునె జర్గల్ వచన్ వెహూర్. ఇద్ గొప్పి తన్వ తన ఆసి వెహూకి. బతి అద్ సాల్ పెర్సోర్ కటొడల్ ఆసి మత్త కాడ్సి, వెహ పర్తార్. ⁵³ అద్ నేటితల్ వోన్ జక్లె పిలన్ వాట్వల్ మొదోల్ కీతెర్. ⁵⁴ అదెన్ సాటి యేసు అస్కెడల్ యూదుల్క్ నగ ఉజగిరి వెలివత్తె, బోడి గుటన్ కరుమ్ మన్వల్ యెప్రాయిమ్ ఇన్వల్ చహరై సొంజి, అగ సిన్వలిర్ సంగ కహి రోజ్క్ మత్తార్.

⁵⁵⁻⁵⁷ అస్కె యూదుల్క్ న «పస్క్» సడ్ కరుమ్ వాసెర్ మత్త. తె, “బోనె యేసున పత లాగైకె వెహాన. మమ్మెట్ వోన్ పియంతామ్” ఇంజెర్ డగుక్ కటొడలిర్ అని పరిసయుల్క్ హుకుమ్ సీసి మత్తెర్. సడ్డున్ సాటి తమ్వ తమ సుదుడ్ కియ్లె, మునెనె వెలెటిర్ లోకుర్ ఆజు-బాజుతంగ్ నహ్కానల్ యెరుసలెమ్ వాతెర్. వూర్ యేసున్ మహ్కాసెర్ «మందిర్దున్» రొపా నిల్చి, “వోర్ ఇద్ సడ్డున్ వాంతోర్ కి, వాయెర్? మిరట్ బతల్ ఇంతిట్?” ఇంజెర్ వారొన్ వారొర్ పూసి కీతెర్.

బెతనియతగ యేసున్ పారొ సెంట్ వెడివల్

(మత్తయి 26:6-13; మార్క్ 14:3-9)

12 అదెన్ సాటి, «సాసి-నేండ్టోర్» లాజర్ నార్ బెతనియతగ «పస్క్» సడ్డున్ సారుంగ్ రోజ్క్ మునెనె యేసు వాతార్. ² అగ వోన్ సాటి జేవున్ తయర్ కీతెర్. మార్తల్ సర్పరెయ్ కీత. అని లాజర్ గిర్ జేవున్ తిన్వలిర్ బరోబర్ ఉత్తార్. ³ అస్కె మరియుల్ బెయ్ బారిత

అని వెలె మహాన లగ్-బగ్ అర్థా లీటర్ సెంట్* పియ్య వాత అని యేసునంగ్ కాల్కున్ పారా వెడిసి, తన్వంగ్ కెల్సెనే ఉసుమ్మ. అద్ సెంట్లు గాడి పూరా రోన్ గమ్మత. 4 అస్కె సిస్యలీర్గటల్ వారార్ ఇత్తె, యేసున్ దోక సియ్యల్ ఇస్కరియోత్ నాట్వార్ యూదల్, 5 “అరె! ఇద్ సెంటున్ మూండ్ నుహ్క, కూరతంగ్ బిలన్”* వొమ్మి, గరిబున్ బారి సియ్యకి?” ఇంజెర్ తాన్ ఇత్తార్. 6 వోర్ గరిబున్ మదత్ కియన ఇన్వల్ కాడ్డితె అహన్ ఇన్మకి. బతి వోన కలె బుదితున్ హిందలె అని కొతన తెయ్ల వోన్గన్ మన్వల్ కీనెకె, అగటంగ్ కొతంగ్ కల్సెర్ మత్త కాడ్కినె అహన్ ఇత్తార్. 7 తె యేసు, “అద్ నావ మేందొడున్ మాతి కియ్యల్ దిహ్సన్ సాటి సెంటున్ వొజి కీసి ఇర్పి మత్త. 8 గరిబ్ లోకుర్ బస్కెట్ మీ నడ్డుమ్ మందంతెర్. బతి నన బస్కెట్ మేందొడ రూప్సె మీ నడ్డుమ్ మనోన్” ఇంజెర్ వెహ్చార్.

9 అదె వకత్తె, యేసు అగ మంతార్ ఇంజెర్ కరి కీసి, బెయ్ వెలెటిర్ యూదుల్క్, యేసునె ఆయ్య, యేసు నేండుస్తార్ వోర్ లాజర్తున్ గిర్ సూడె వాతెర్. 10-11 లాజర్తున్ హిందల్, యూదుల్క్నగటల్ వెలెటిర్ లోకుర్ యేసున్ పారా బరొస ఇరెర్. అదెన్ సాటి, డగుక్ కటొడలిర్ లాజర్తున్ గిర్ జమ్మన ఇంజెర్ పిలన్ వాడ్డెర్.

యేసు జెయ్ జెయ్ కార్ యేచ్చెర్ యెరుసలెమ్ నేంగ్వర్

(మత్తయి 21:1-11; మార్క్ 11:1-11; లూక 19:28-40)

12-13 సడ్డున్ సాటి వాత, ఉంది డగుర్ గుబ్బతుర్, యేసు యెరుసలెమ్ వాంతార్ ఇన్వల్ కేంచి, సింది మరక్కంగ్ కాందంగ్ పియ్యి వోన్ మునెత్క్ సాత్తెర్. అహన్ సాంజి, “జెయ్ జెయ్ కార్!* పర్బున అదికార్డె వాయ్యల్ ఇజయేల్ పర్బత్తార్ రాజెన బగవంతల్ ఆసిరివాద్ సియిర్” ఇంజెర్ కిలితెర్. 14-15 “యెరుసలెమ్మర్* లోకుర్నె వెరిమట్! ఇమల మీ రాజల్ గాదిత్ పారా ఉచ్చి వాసెర్ మంతార్” ఇంజెర్ దర్మ-గ్రంతనగ లిహి కీసి మత్త తీర్, యేసు ఉంది గాదిత్* పారా ఉచ్చి వాసెర్ మత్తార్. 16 ఇవ్ గట్నంగ్ జగ్గెనెకె సిస్యలీర్కున్ సమ్మె మాయ్యకి. బతి యేసు మయ్యతె నేండ్పి స్వర్గనగ సాత్త పెజె, ఇవ్ గట్నన్ బారెతె దర్మ-గ్రంతనగ మత్త తీర్ సమ్మె జగ్గెతంగ్ ఇంజెర్ సమ్మె మాతెర్. 17 యేసు లాజర్తున్ కూర్తల్ నేండుస్సెకె, వోన్ సంగ మత్తుర్ లోకుర్ ఇద్ గవతున్ పచర్ కీతెర్. 18 యేసు ఇద్ “మయ్యత కామ్” కీత్వార్ ఇంజెర్ లోకుర్ కేంజు కాడ్కినె, వోన్ బేటె మాయ్యె మునెత్క్ సాత్తెర్. 19 అదెన్ సాటిన్ “పరిసయ్యల్”, “నూడట్! మరట్ వాడ్డంగ్ పిలన్ బతయ్ కామి సియ్యకి. దునియతుర్ సమ్మిర్ వోన్ పెజెయ్ సాంజెర్ మంతెర్” ఇంజెర్ తమ్మ తమ వడ్కితెర్.

4 ²⁴ మార్ 14:10; యోహ 13:2; అపొ 1:25 ²⁴ 13:2 ³⁰ ⁰⁴ v21 ³¹ ⁰¹ v16
5 ¹² ²⁰ ఉజగిరి 6:6
6 ³⁴ మత్త 26:7; ఉజగిరి 18:13
6 ⁰¹ 13:29
7 ⁸ ⁶³ 14:18 ²⁴ ²⁴ v9
9 ¹⁴ ⁵³ v17 ²⁴ ²⁴ v11
²⁴ ⁵³ v11 ²⁹ ⁷⁶ లూక 16:20; యోహ 12:10
16 ¹¹ ¹⁵ 15:25 ¹³ ⁹² v23
²⁴ ¹¹ 11:54; 12:22; 13:21 ³¹ ⁰¹ 13:5
17 ¹⁴ ⁵³ లూక 24:34; యోహ 13:4; అపొ 10:26
²⁹ ⁷⁶ లూక 16:20
³¹ ⁴⁰ 13:21 ³⁴ ¹⁹ 19:42
18 ⁴⁵ ⁹² v37
19 ²⁸ ⁸⁹ v25 ⁵³ ³⁰ v42
20 ¹⁶ ⁷² అపొ 14:1
⁴³ ⁵² అపొ 7:43
21 ⁹ ⁶⁶ మత్త 11:21
¹⁰ ⁵⁶ 21:2 ²⁰ ⁶⁵ 14:16
²⁹ ⁶² 9:38; 12:38; 13:37 ³⁰ ⁰⁴ v22 ⁵³ ⁷⁶ v22
22 ⁴ ⁰⁶ అపొ 1:13
²⁴ ²⁴ v22-23 ³⁰ ⁰⁴ 11:36; 12:23; 13:19 ⁵³ ⁷⁶ 14:8
23 ¹³ ⁹² v28 ²⁴ ²⁴ v30
³⁰ ⁰⁴ v23-24
27 ⁴⁹ ⁸² v47 ⁵⁵ ⁹⁰ 13:37
28 ¹³ ⁹² 13:31 ³⁷ ⁷² 17:1
29 ³ ² 20:12 ³⁰ ⁰⁴ v33
30 ²⁴ ²⁴ v35
31 ⁷ ⁵⁸ v42
²⁸ ⁸⁹ v46 ²⁹ ²⁰ 16:8

యేసు తన్వ మరన్తున్ బారెతె వెహ్చార్

20 అద్ సడ్డున్ రొపా పార్తన-వింతి కియ్యె, వాతుర్గటల్ కహితుర్ యూదుల్క్ ఆయ్యర్ వూర్* గిర్ మత్తెర్. 21 వూర్ గలిలయ యేరియత బెత్తయిద నాట్వార్ పిలిపున్ బేటె మాసి, “సాబ్! మమెట్ యేసున్ బేటె మాయ్యె వాతోమ్” ఇంజెర్ వోన్ వెహ్చార్. 22 ఇద్ గొస్తితున్ పిలిప్ సాంజి, ఆందెయన్ వెహ్చార్. వూర్ ఇవిర్ ఆసి అద్ గొస్తి యేసునగ సాంజి వెహ్చార్. 23 అద్ కేంచి యేసు, “¹స్వర్గనార్ మాయ్యన్” మయ్యె వాయ్యల్ వకత్ ఇంకె కరుమ్ వాత. 24-26 గొహ్కాన దానతున్ బొమితగ ఉర్వెకె ఉందియ్ మందంత. అద్ దాన ఉర్వెకె సాతపినయ్ దినంత. బతి బొమితల్ అద్ మొలొక ఆసి పిరంత అని బెర్పి, గొల్కమెన్ దానంగ్ సీంత. అదె తీర్తె నావ పరన్ సీతెకెన్, వెలెటిర్కున్ పూన జిన్గి పుటంత. అహ్నె మిహ్గటల్ బోరె ఆయి, తన్వ జీవతున్ బచి కీక ఇన్వల్, తాన్ సుటి కియ లాగర్. బతి బోరె ఆయి ఇద్ కలితంగ్ ఆసన్ కాత్రి కియ్యక్నె మన్వల్, “బస్కెట్ పిస్సె తన్వ జీవతున్” బచి కియ పరంతార్. నావ సేవ కీక ఇన్వల్ నా సరి-మారగ్నె తాకన. అస్కెనె నన బగ మందంతోనో, అగ నా సేవ కియ్యల్ గిర్ మందంతార్. నా సేవ కియ్యన్ నా బాబొ మాని కీంతార్. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్” ఇంజెర్ సిస్యలీర్కున్ వెహ్చార్.

27 “ఇంకె నావ దిల్ పూరా తకపిక ఆసెర్ మంత. బతల్ ఇంజెర్ వెహ్కా? నా బాబ! ఇద్ గండమ్ నా పారా వాయ్యక్నె నాకున్ బచి కీమ్. తెర్ బతి, ఇద్ గండమున్ సోసి కియ్యెనె నన వాతోన్. 28 బాబగో! నీవ పారొడునె మాని కియ్యున్” ఇంజెర్ వెహ్చార్. అస్కె పారొడల్,* “ఇదెన్ మునె డగుర్-పాన్ వాయ్యుస్తాన్. ఉండె గిర్ డగుర్-పాన్ వాయ్యుసంతోన్” ఇంజెర్ ఉంది లేంగ్ కేంజు వాత. 29 తె అద్ కేంచి అగ నిల్పి మన్వలీర్ కహితుర్, “గర్త” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. ఉండె కహితుర్, “బగవంతనార్ వారార్ దూతల్ వోన్ సంగ వడ్కితార్” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. 30 అదెన్ సాటి యేసు, “ఇద్ లేంగ్ నాకున్ మదత్ కియ్యె వాయ్యకి. మీకున్ మదత్ కియ్యెనె వాత. 31 ఇద్ దునియతుర్కున్ తన్వ కియ్యల్ వకత్ వాత. ఇద్ దునియతున్ ఆగుటి కీసి, మన్వల్ అదికారిన్ తెండ్పి పూడ్వల్ వకత్ వాత. 32 బస్కెతె నాకున్ బొమితల్ పారా తహంతెర్, అస్కె నా బాజున్ సమ్మిర్కున్ ఊమంతోన్” ఇంజెర్ వెహ్చార్.

* 12:3 అచ్చ జటామాంసి ఇన్వల్ మరత నియ్. * 12:5 ఉంది బిలత విలువ ఉంది దియత బూతిత్ అవార్ మత్త. * 12:12-13 జెయ్ జెయ్ కార్! గ్రీకు బాసతగ హొసన్న ఇంజెర్ మంత. ఇదెన అర్తమ్, “ఇంకె బచి కీమ్!” * 12:12-13 అదికార్డె సెలెతె పారొడె ఇంజెర్ మందంత. * 12:14-15 సియోస్తుర్ ఇంజెర్ గిర్ కేయంతెర్. * 12:14-15 గ్రీకు బాసతె గాది పిలత్ పారా ఇంజెర్ మందంత. * 12:20 యూదుల్క్ ఆయ్యర్ వూర్ ఇత్తెకె గ్రీకు దేస్సుర్ ఇంజెర్ మందంత. * 12:28 స్వర్గనల్ సెలెకె హొడల్ ఇంజెర్ అర్తమ్.

33 తస్య మరన్ బహన్ జర్గవల్ మంతయో అదెన్ బారెతె ఇద్ గొస్టిన్ వెహార్.

34 తె పర్తత గుబ్బ, “కిరిస్తు బస్కెట్ జీవతె మందంతోర్” ఇంజి, దర్మ-గ్రంతనల్ కేంజ్తోమ్. బతి నిమె స్వర్గనోర్ మాయ్ బొమితల్ పారా తహ్ బహన్ జకంతెర్ ఇంతి? వేర్ స్వర్గనోర్ మాయ్ బోర్ ఆందుర్?” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతెర్. 35 అస్కె యేసు, “ఉండె జరసి కాలమ్ వేరిన్ మీ నడ్డుమ్ వేడ్చి మందంత. సికటి పగ్గె మాయ్ మునెనె, వేడ్చితగ తాకట్. అస్కె మిరట్ కొద పాయిట్. సికటిత తాక్సల్ తన బగ దాంతోర్ టావ సెలె. 36 మిరట్ ఇద్ వేడ్చిత సంతాన్ ఆయ్, అద్ వేడ్చి మనెకెన్ మిరట్ తాన్ బరొస ఇరట్” ఇంజెర్ యేసు వూర్కున్ వెహార్. అహన్ వెహ్, వూర్కున్ దిస్సక్ లంగ్ సాడితార్.

వెలెటిర్ యేసున్ పారా బరొస ఇర్మకి

37 యేసు వూర్ మునె ఇహంగ్ వెలె మయ్యతంగ్ కామ్మ కీతార్ తెర్ బతి, వోన్ పారా బరొస ఇర్మకి.

38 “బగవంత! మమెట్ వెహ్ కబుడగ బోరె బరొస ఇర్మకి.

బగవంత! నీవ సక్తితున్ బోరె వాడ్చి కియ్యకి” ఇంజెర్ యేసున్ పర్వక్తల్ లిహి కీత బర్పుర్ ఆయన్ సాటినె ఇహన్ జర్త. 39 వూర్ బరొస ఇర పర్మకి బారెతె, యేసున్ పర్వక్తల్ ఉండె ఉంది జాగ ఇహన్ లిహి కీతార్:

40 “వూర నదుర్ బంద్ కీత కాడ్చి,

వూర్ సూడ పర్సెర్ సెలెర్.

వూర మన్సున్ బంద్ కీత కాడ్చి,

వూర్కున్ అర్మమ్ ఆసెర్ సెలె.

అహన్ కియ్యక్ ఇత్తె, వూర్ నా బాజున్ తిరిన్దిర్.

నన వూర్కున్ చొకాట్ కిందున్”

ఇంజెర్ మంత. 41 యేసున్ పర్వక్తల్ బవిసత్తె వాయ్ యేసున మయ్యతున్ సూడ కాడ్చినె, వోన్ బారెతె ఇద్ గొస్టింగ్ వెహార్.

42 తెర్ బతి యేసున్ పారా బరొస ఇర్మగటల్ వెలెటిర్ అదికారిర్ గిర్ మత్తెర్. బతి పరిసయ్యల్ తమకున్ సమాజుల్ అలది వాటనిర్ ఇంజెర్ వెరిసి బోరె ఉజగిరి వొప్పకి. 43 వూర్ బగవంతల్ సియ్యల్ డగుర్-పాన్డన్ తెర్ అదిక్ మాయ్లిర్ సియ్యల్ డగుర్-పాన్డన్ లాడ్ కీతెర్.

యేసునంగ్ గొస్టింగ్ పర్మతున్ తస్య కియ్యల్

44 అస్కె యేసు జోరై, “నా పారా బరొస ఇర్మల్ సిరిప్ నహన్ ఆయె బతి నాకున్ సారి కీతొనగ గిర్ బరొస ఇర్మల్ మంతార్. 45 నాకున్ సూడ్వల్ నాకున్ సారి కీతొనె సూడ్వర్ మంతార్. 46 నహ్ బరొస ఇర్మల్ హర్ వారార్ సికటితగ నిల్చి మన్వక్తె, ఇద్ దునియతగ వేడ్చిత మోడి నన వాతొన్. 47 బోరె ఆయి నావంగ్ గొస్టింగ్ కేంచి, అవెన్ పియ్యి తాక్వె, నన వోన్ తస్య కియ్యెన్. నన ఇద్ దునియతుర్కున్ తస్య కియ్యె వాయ్కి. బతి బచి కియ్యెనె వాతొన్. 48 నాకున్ అని నావంగ్

33 30 04 v34

34 1 13:8 30 13:6

35 15:25 55 17:3

35 24 24 v36 40 21:18

36 24 24 v44

37 41 00 v37-39

45 20:30

38 22 68 v39 62 13:6

96 అపొ 2:16

39 22 68 v41

41 00 మత్త 8:13;

యోహా 11:15;12:42;

14:11; షిలి 1:29

40 25 88 లూక 10:27;

యోహా 13:2; అపొ 5:3

41 22 68 అపొ 8:28

42 56 16:2 58 14:30

41 00 v44 53 30 18:3

43 2 13:1

44 24 24 13:1 41 00 v46

46 28 89 v47 00 13:19

47 28 89 13:1 29 v48

44 87 v48 49 82 అపొ 2:21

48 29 19 16:11 44 87 14:10

49 17 85 v50

50 66 17:2

17 85 13:34 22 14:6

1 2 5 v23 24 v7

28 89 14:17 39 57 లూక 22:8;

యోహా 18:28

50 56 రోమ 6:21

2 12 28 అపొ 10:38 24 55 v26

24 69 v26 25 88 14:1 46 13 v6

4 14 53 14:31 24 40 v12

5 31 01 v22

6 29 62 v9 30 04 v9 40 74 v8

46 13 లూక 7:44;

యోహా 13:9;21:2

7 24 v8

8 65 6:51;14:16;

1క్రొ 2:6 24 24 v10 40 74 v9

9 29 62 v13 30 04 v9-10

40 74 v24 46 13 v24

10 24 v21

25 13 v11 30 04 v13

11 13 15:3

12 24 40 19:2

13 29 62 v14 30 04 v16

14 29 v16

గొస్టిన్ వాపార్ వోన్, తస్య కియ్యల్ దుస్రా ఉంది మంత. నన వెహ్ గొస్టియె తస్య కియ్యల్ దిహ్స్సు! వోన్ తస్య కీంత. 49 బారెతె, నా ఇవతె నన వడ్చిమకి బతి, నన బతల్ వడ్చిన ఇన్వడున్ బారెతె, నాకున్ సారి కియ్యల్ బాబోయె అహన్ హుకుమ్ సీతార్. 50 అని అద్ హుకుమ్ బస్కెట్ పిస్వల్ జీవతె తాకుసీంత ఇంజెర్ నాకున్ టావ మత్త కాడ్చి. నన వెహ్పలిక్ సమ్మె గిర్ బాబో నా సంగ వెహ్ తీరె మీకున్ వెహ్పర్ మంతాన్” ఇంజెర్ ఇత్తార్.

యేసు సిస్యలిరంగ్ కార్క్ నార్వల్

13 యేసు పస్కె సడ్డున్ తెర్ మునెనె ఇద్ దునియతల్ మల్చి బాబోనగ సాన్వల్ వకత్ కరుమ్ వాత ఇంజెర్ కరి కీతార్. దునియతగ మన్వలిర్ తన్వర్కున్ వెలె లాడ్ కీతార్. అద్ లాడ్డున్ ఆక్రి వేరి వూర్కున్ బర్పుర్ తొహార్. 2 బతి యేసున్ దోక సియన ఇన్వల్ సోంచ్, సీమెన్వార్ మరి ఇస్కరియోత్ నాట్యార్ యూదన దిలై జేవున్ కియ్యడున్ తెర్ మునెతలె సయ్యన్ ఇర్మి మత్తార్. 3 తస్య కెయ్యె సమ్మె అదికార్ బాబో సీతార్ ఇన్వల్, తన బగవంతనల్ వాతార్ అని బగవంతనగ మల్చి దాంతోర్ ఇన్వలిక్ సమ్మె గిర్ యేసున్ టావ. 4 అహన్ టావ మత్త కాడ్చి, వూర్గటల్ తేచ్చి తస్య సాలువతున్ బగ్గ ఇర్మి, తస్య నడిదున్ ఉంది సేలతె దొహార్. 5 దొహ్ పెజె, ఉంది పరత్తుగ సిస్యలిరంగ్ కాల్కున్ యేతె నార్సెర్, నడితున్ దొహ్ సేలతె వూరంగ్ కాల్కున్ ఉసుమ్మల్ మొదోల్ కీతార్. 6 అహన్ కీసెర్ యేసు సీమెన్-పేతుర్గ వాతార్. అస్కె వోర్, “పర్పు నావంగ్ కార్క్ నార్ ఆంతి కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. 7 తె యేసు, “నన కియ్యల్ ఇంకె నీకున్ అర్మమ్ ఆయె, బతి మునె వాయ్ గట్టతె కరి కీంతి” ఇంజెర్ వెహ్. 8 అస్కె పేతురు, “వటిన్ పర్పు! నిమె నావంగ్ కార్క్ బస్కెన్ నార్వ” ఇంజెర్ ఇత్తార్. తె యేసు, “నన నీకున్ నొర బీగర్ నా సంగ నీకున్ ఈస సెలె” ఇంజెర్ పేతుర్కున్ వెహ్. 9 తె సీమెన్-పేతురు, “పర్పు! సిరిప్ నా కార్కె ఆయ్య, నా కెయ్యె అని నా తల గిర్ నొర” ఇంజెర్ ఇత్తార్. 10 అస్కె యేసు, “యేర్ తుంగ్ వోర్ సిరిప్ కార్క్ నార్కె ఆయర్. దుస్రా బతయ్ నొర లాగొ. వోర్ సుదుడె మంతార్. మిరట్ గిర్ సుదుడె మంతిట్ బతి, మిహ్గటల్ సమ్మె సుదుడె ఆయ్యట్” ఇంజెర్ వెహ్. 11 తనకున్ బోర్ దోక సియ్యల్ మంతార్ ఇన్వల్ టావ మత్త కాడ్చినె, యేసు “మిహ్గటల్ సమ్మె సుదుడె ఆయ్యట్” ఇంజెర్ ఇత్తార్.

12 అని వూరంగ్ కార్క్ నార్చి, తస్య సాలువతున్ సెటనగ వాట్చి, ఇదెన్ మునె ఉచ్చి మత్త జాగతగ సొంజి ఉద్దోర్. అహన్ ఉచ్చి, “నన ఇంకె కీత అద్ కామ్ మీకున్ అర్మమ్ ఆత కి?” ఇంజెర్ సిస్యలిరంగున్ పూసి కీతార్. 13 “మిరట్ నాకున్ ‘గురుజి’ అని ‘పర్పు’ ఇంజెర్ కేయంతిట్. నన గురున అని పర్పున ఆత కాడ్చి, మిరట్ ఇహన్ కేయ్యల్ బరొబరె ఆంద్. 14 నన పర్పున అని గురున ఆసి గిర్ మీవంగ్ కార్క్ నార్

కాడ్కి, మిరట్ గిర్ వారానంగ్ వారార్ కాల్క్ నారయ్ లాగర్.
15-16 దాసి తన్వార్ మాల్కన్ తెర్ డగుర్ ఆయెర్. అహ్మ
క్రబియల్ తనకున్ సారి కీతాన్ తెర్ డగుర్ ఆయెర్. నన
మీవంగ్ కాల్క్ నార్త తీర్, మిరట్ గిర్ కియన ఇంజెర్ మీకున్
నమునత రూప్తే తాహ్వాన్. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. ¹⁷ ఇంకె మిరట్
ఇవ్ గొస్టింగ్ కరి కీత కాడ్కి, ఇవెన్ పియ్య తాకకీట్టె, బగవంతల్
మీకున్ ఆసిర్వాద్ సింతోర్ ఇంజెర్ వెహ్తార్.

తనకున్ దోక సియ్యడున్ బారెతె యేసు వెహ్తార్

(మత్తయి 26:20-25; మార్క్
14:17-21; లూక 22:21-23)

¹⁸ “మీ సమ్మిర్ బారెతె నన వెహ్తాకి. నన నేమి కీతుర్ బారెతె
నాకున్ టావ. బతి, ‘నా సంగ సారి తితార్ వోర్, నాకున్
బయ్యన్ ఆసి దోక సీతార్’ ఇంజెర్ దర్మ-గ్రంత్ న, గొస్టి
బర్పుర్ ఆయ్లె ఇహిన్ జగ్గంత. ¹⁹ ఇవ్ జగ్గత పెజె, ‘కిరిస్తున
ననయె ఆందున్’ ఇంజెర్ బరొన కీకీట్ ఇంజెర్, మునెనె మీకున్
వెహ్తార్ మంతాన్. ²⁰ ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. నన బోన్తె సారి
కింతానో, వోర్ కరుమ్ కియ్యల్, నాకున్ గిర్ కరుమ్ కీంతోర్.
నాకున్ కరుమ్ కియ్యల్, నాకున్ రొహార్ వోర్ బాబాన్ గిర్
కరుమ్ కీంతోర్ ఇంజి వెహ్తార్ మంతాన్” ఇంజెర్ ఇత్తార్.

²¹ ఇవ్ గొస్టింగ్ వెహ్త పెజె యేసు, ఆత్మతగ తల్మెతె
మాసి, “మిహ్టల్ వారార్ నాకున్ పగ-దార్క్ న కెయ్లె హట్టి
కింతోర్. ఇద్ గవ సతెమ్ ఆంద్” ఇంజెర్ వెహ్తార్. ²² బోన్
బారెతె వెహ్తార్ ఇంజెర్ సిస్యలిర్ కరి కియ్య సాంజి, వారాన
మొకామ్ వారార్ సూడెర్. ²³ సిస్యలిర్ గట్ యేసున్ వె
పెర్క కియ్యల్ యేసున తిన బగ్ల బెయ్ కరుమ్ ఉచ్చి మత్తార్.
²⁴ తె సీమెన్-పేతురు వోర్ సిస్యన్, “యేసు బోన్ బారెతె
వెహ్తార్ పూసి కీమ్” ఇంజెర్ కెయ్లె ఇసర కీతార్. ²⁵ అస్కె వోర్
సిస్యల్ యేసున్ కరుమ్ ఉండె ఇమర్ ఉర్గిగ మాసర్, “పర్పు!
వోర్ బోర్ ఆందుర్?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. ²⁶ తె యేసు,
“కోజతగ ముడుసి బోన్తె నన సారి టుకై సింతానో వోర్”
ఇంజెర్ వెహ్తార్. అహన్ వెహ్త, సారి టుకై ముడుసి సీమెన్తార్
మరి ఇస్కరియోత్ నాట్యూర్ యూదన్ సీతార్. ²⁷⁻³⁰ అస్కె
వోర్ సారి టుకై యేత్త పెజె, “నిమె కీక ఇన్వల్ కామ్ సప్తె
కీమ్” ఇంజెర్ యేసు వోన్ వెహ్తార్. యేసు అహన్ బారి
వెహ్తారయ్, జేపున్ ఉద్తరుగట్ వారాన్ గిర్ టావ సెలె.
యూదనగ కొతన తెయ్ల మత్త కాడ్కి యేసు, «సడ్డున్ పహ్
మత్తంగ్ చీజ్క్ యేత» ఇంజి ఇత్తార్ బతలొ ఇంజెర్ కహితుర్
సోంచ్ కీతెర్. «గరిబ్ లోకుర్కున్ బతయ్ సీమ్» ఇంజి ఇత్తార్
బతలొ ఇంజెర్, ఉండె కహితుర్ సోంచ్ కీతెర్. వోర్ సారి టుకై
యేత్త పెజె «సయ్తన్» సోఫె మాసి, బహి సాడితార్. అస్కె
రాత్ ఆసి మత్త.

¹⁷ ³¹ లూక 7:23;
యోహా 20:29;
తీతు 2:13
¹⁸ ¹¹ ²⁴ 17:12 ¹⁵ ⁸⁶ 15:16
¹⁹ ³⁰ ⁰⁴ v19-22 ⁴¹ ⁰⁰ 14:1
²⁰ ² ⁸¹ v21
²¹ ² ⁸¹ 10:1; 13:38;
21:18 ²⁴ 12:16;
13:23; 14:23
³¹ ⁴⁰ 15:26 ⁴¹ ⁵¹ 14:17
²² ³⁰ ⁰⁴ 12:22;
13:24; 14:8 ³¹ ⁰¹ v23
²³ ² ⁵ v34
²⁴ ²⁴ v26 ³¹ ⁰¹ v35
²⁴ ³⁰ ⁰⁴ v25
⁴⁰ ⁷⁴ లూక 22:61;
యోహా 13:36;
20:6 ⁴⁶ ¹³ v26
²⁵ ²⁹ ⁶² v36 ³⁰ ⁰⁴ v27
²⁶ ²⁴ ²⁴ v26-27 ²⁴ ⁵⁵ v29
⁶⁹ 14:22 ⁴⁶ ¹³ v36
³¹ ¹³ ⁹² v32
²⁴ ²⁴ v36 ³⁰ ⁰⁴ v33
³² ¹³ ⁹² 14:13
³³ ²⁴ ⁵³ 18:12 ³⁰ ⁰⁴ v37
³⁴ ² ⁵ 14:15
¹⁷ ⁸⁵ మార్ 12:28;
యోహా 14:15;
1క్రొ 14:37
³⁵ ² ⁶ 15:9 ³¹ ⁰¹ 15:8
³⁶ ²⁴ ²⁴ v38 ²⁹ ⁶² v37
⁴⁰ ⁷⁴ v37 ⁴⁶ ¹³ 18:10
³⁷ ²⁹ ⁶² 12:21; 14:5;
20:20 ⁰⁴ v37-38
⁴⁰ ⁷⁴ 18:10 ⁵⁵ ⁹⁰ v38
³⁸ ²⁰ మత్త 26:34;
యోహా 18:27
² ⁸¹ 14:12 ²⁴ ²⁴ 14:6
³⁰ ⁰⁴ 14:5 ⁵⁵ ⁹⁰ 15:13
¹ ²⁵ ⁸⁸ v27 ⁴¹ ⁰⁰ v10
² ³⁶ ¹⁴ అపొ 4:34
⁵ ²³ ⁸¹ 20:24 ²⁹ ⁶² v8
³⁰ ⁰⁴ v6 ³⁵ ⁹⁸ v5-6
⁶ ² ⁵ v17 ²² ²⁴ 17:2 ²⁴ ²⁴ v9
³⁰ ⁰⁴ v8 ³⁵ ⁹⁸ అపొ 1:12
⁸ ²⁹ ⁶² v22 ³⁰ ⁰⁴ 13:19;
14:9; 16:18 ⁵³ ⁷⁶ v9
⁹ ²⁴ ²⁴ v23 ³⁰ ⁰⁴ v10
⁵³ ⁷⁶ అపొ 1:13

యేసు పూన హుకుమ్ సియ్యల్

(మత్తయి 26:31-35; మార్క్
14:27-31; లూక 22:31-34)

³¹ యూదల్ సొత్త పెజె యేసు, “ఇంకె క్లస్టర్గ్ నోర్
మాయ్లన్ మాన్ పుట్టల్ వకత్ వాత. వేర్ తాదన్ హిందల్
బగవంతన్ డగుర్-పాన్ వాంత. ³² మోక బగవంతన్ మరిన్
హిందల్ డగుర్-పాన్ వాతెక, బగవంతల్ తన్వార్ మరిన్
మాన్ సింతోర్. అద్ డగుర్-పాన్ యెంటనె వోర్ మరిన్
సింతోర్. ³³ నా మర్క్ నిట్! ఉండె జరసి కాలమ్ వేరి మీ సంగ
మందంతాన్. అద్ ఆత పెజె, మిరట్ నాకున్ మహ్కంతిట్.
బతి నన బగ దాంతాన్ అగ మిరట్ ఇంకె వాయ పర్విట్ ఇంజెర్
యూదుల్కున్ వెహ్త తీరె, మీకున్ గిర్ వెహ్తార్ మంతాన్.
³⁴ ఇంకె మీకున్ ఉంది పూన హుకుమ్ సీసెర్ మంతాన్. నన
మీకున్ లాడ్ కీతపె, మిరట్ గిర్ వారాన్ వారార్ లాడ్లె సూడట్.
³⁵ వారాన్ వారార్ లాడ్లె సూడ్లెడున్ హిందలె, మిరట్ నా
సిస్యలిర్ ఆందిట్ ఇంజెర్ సమ్మిర్ కరి కీంతెర్” ఇంజెర్ యేసు
వెహ్తార్.

³⁶ సీమెన్-పేతురు, “పర్పు! నిమె బగ దాంతి?” ఇంజెర్
పూసి కీతార్. తె యేసు, “నన సొన్వడగ నిమె ఇంకె వాయ
పర్వి. బతి పెజెటల్ వాంతి” ఇంజెర్ జవబ్ సీతార్. ³⁷ అస్కె
పేతురు, “పర్పు! నన బారి వాయ పరొన్? నీ సాటి పరన్ సియ్లె
గిర్ తయర్ మంతాన్” ఇంజెర్ వెహ్తార్. ³⁸ అస్కె యేసు,
“అబ! నిమె నా సాటి పరన్ సింతియ్? నా బారెతె నిమె, ‘వోర్
బోర్ ఆందురో టావ సెలె’ ఇంజెర్, మూంద్ జోకంగ్ లబడ్
వెహ్ బీగర్, నేట రాతున్ అసలె గొగ్గి కూసా. ఇద్ సతెమ్
ఆంద్” ఇంజెర్ పేతుర్కున్ వెహ్తార్.

బాబొనగ వోయ్యల్ సరి యేసు ఆందుర్

14 “మిరట్ మీ దిల్కున్ పరెసన్ ఆయ సియ్యల్.
బగవంతనగ బరొన ఇరట్ అని నహ్ గిర్ బరొన
ఇరట్. ² నా బాబొన రోన్ వెలె క్రమంగ్ మంతంగ్. అవెన్
తయర్ కీసి ఇల్లె, మునె సొంజెర్ మంతాన్. అహన్ సెల్వక్
ఇల్లెకె, మీకున్ వెహ్త మనాన్. ³ నన సొంజి మీ సాటి జాగ
తయర్ కీత పెజె, నన బగతె మందంతానో, అగ మిరట్ గిర్
మన్లె, ఉందుంది జోక వాసి, మీకున్ వోంతాన్. ⁴ నన సొన్వల్
జాగత సరి మీకున్ టావయె” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్తార్.
⁵ అస్కె తోమల్, “పర్పు! నిమె బగ దాంతియె మాకున్ టావ
సెలె. తె అగ సొన్వల్ సరి మాకున్ బహన్ వొడ్కి ఆయర్?”
ఇంజెర్ ఇత్తార్. ⁶ అస్కె యేసు, “ననయె సరిత, సతెమ్మ అని
జీవత ఆందున్. నా బీగర్ బాబొనగ బోరె వాయ పరొర్.
⁷ మిరట్ నాకున్ వొడ్కి కీందిట్తె, నా బాబొన్ గిర్ వొడ్కి
మాందిట్. ఇంకె వోన్ సూడ్టిట్ అని వోర్ మీకున్ టావయె”
ఇంజెర్ వెహ్తార్.

⁸ అస్కె పిలిప్, “మాకున్ బాబొన్ తోహ పర్పు. అవొరె
మాకున్ ఆయర్” ఇంజెర్ ఇత్తార్. ⁹ తె యేసు పిలిపున్, “ఇంకె

వేరి మీ సంగనె మంతాన్ తెరె నాకున్ వొడ్డి కియ్యిటియ్? నాకున్ సూడ్డార్ వోర్, బాబొన్ సూడ్డప. 'బాబొన్ మాకున్ తొహ' ఇంజెర్ బహన్ పూసి కీసెర్ మంతి? ¹⁰ నన బాబొనగ అని బాబొ నహ్ మంతార్ ఇంజెర్ బరొస కియ్యి కి బతల్? నన మీ సంగ వెహ్పొలిక్ గొస్టింగ్ నా ఇచతె వెహ్పార్ సెలోన్. నా రొపా మన్వల్ బాబొయె తన్వంగ్ కామ్మ కియుసెర్ మంతార్. ¹¹ బాబొనగ నన అని నహ్ బాబొ మీరె మాసి మంతామ్ ఇంజెర్ బరొస కీమ్మ. నన వెహ్పొంగ్ గొస్టిన్ పియ్యి బరొస కియ్యెకె, నన కీతంగ్ మయ్యతంగ్ కామ్మ సూడ్డి తెర్ బరొస కీమ్మ. ¹² నన బాబొనగ సాన్వడున్ హిందల్, నహ్ బరొస ఇర్వల్ నన కీతంగ్ మయ్యతంగ్ కామ్మ కీంతార్. వోర్ నన కీతన్ తెర్ డగుక్ కామ్మ కీంతార్. ఇద్ గొస్టి సతెమ్ ఆంద్. ¹³ నా పొరొడె బతల్ తల్కాకీట్ తెర్ మరిన్ హిందల్, బాబొన్ మాన్ పుటన్ సాటి, మిరట్ కోర్త తీర్ కీంతాన్. ¹⁴ మిరట్ నా పొరొడె బతల్ కోర్తెకె గిర్ అదెన్ కీంతాన్.

యేసు పవిత్ర ఆత్మతున్ బారెతె వెహ్పల్

¹⁵ "మిరట్ నాకున్ పెర్మ కీకిట్టె, నావ హుకుమ్ పియ్యి తాకంతిట్. ¹⁶ నా బద్ది మీకున్ మదత్ కీసెర్, బస్కెట్ మీ సంగ మనె, ఉందితున్ సారి కీమ్ ఇంజెర్ నన బాబొన్ వినంతి కీంతాన్. ¹⁷ అద్ మదత్ కియ్యల్ పవిత్ర ఆత్మ ఆంద్. సతెమున్ బారెతె అద్ మీకున్ వెహంత. ఇదెన్ హిందల్, మీకున్ బగవంతన ఆత్మ టావ. అద్ ఆత్మ ఇంకె మీ సంగ మంత అని మర్ల మీ రొపా మందంత. బతి దునియతుర్ తాన్ సూడ్డార్ సెలర్ అని కరి కీసెర్ సెలర్. అదెన్ సాటి వూర్, అద్ ఆత్మతున్ వొపుర్.

¹⁸ "మీకున్ పోసటిర్ దాత్ సుటి కియ్యెన్. మిహ్ వాంతాన్. ¹⁹ ఉండె కహి రోజ్కెనె ఇద్ దునియతుర్ నాకున్ బస్కెనె సూడూర్. బతి మిరట్ నాకున్ సూడంతిట్. బారెతె నన పిస్త తీరె, మిరట్ గిర్ పిసంతిట్. ²⁰ అద్ నేటి నన బాబొనగ, మిరట్ నహ్ అని నన మిహ్ మంతాన్ ఇంజెర్ కరి కీంతిట్. ²¹ నావంగ్ హుకుమ్మ వొప్పి, అవెన్ పియ్యి తాక్వల్ నాకున్ లాడ్ కీంతార్. నాకున్ పెర్మ కియ్యెన్ నా బాబొ పెర్మ కీంతార్. నన గిర్ వోన్ లాడ్ కీసి, నావ ననయ్ వెహ్పొ తొహంతాన్" ఇంజెర్ వెహ్పార్. ²² అస్కె యూదల్ (వేర్ ఇస్కరియోత్ నాటూర్ యూదల్ ఆయెర్), "పర్పు! దునియతున్ ఆయ్య సిరిఫ్ మాకె బారి పావె మాంతాన్ ఇంతి?" ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతార్. ²³ తె యేసు, "నాకున్ పెర్మ కియ్యల్ నావ గొస్టి పియ్యి తాకంతార్. ఆతాన్ నా బాబొ లాడ్ కీంతార్. వోన్ వాసి మమెట్ మందంతామ్. ²⁴ బతి నాకున్ పెర్మ కియ్యెర్ వోర్, నావ గొస్టి పియ్యి తాకార్. మిరట్ కేంజ్పలిక్ గొస్టింగ్ నావంగ్ ఆయెంగ్ బతి, నాకున్ సారి కియ్యల్ బాబొనంగ్ ఆందుంగ్. ²⁵ నన మీ సంగ మనెకెనె, ఇవ్ గొస్టింగ్ మీకున్ వెహ్పాన్. ²⁶ బతి బాబొ నా పొరొడె సారి కియ్యల్ 'పవిత్ర ఆత్మ' మీకున్ సమ్మె కరుసంత. అని అద్ నన వెహ్పొంగ్ సమ్మెన్ గిర్ మీకున్ హేతు కియుసంత.

¹⁰ ³⁰ ⁰⁴ v12
⁴¹ ⁰⁰ v11 ⁴⁴ ⁸⁷ 15:7
¹¹ ⁴¹ ⁰⁰ 12:37;
14:12;19:35
¹² ¹³ ⁸¹ 16:20
³⁰ ⁰⁴ v22 ⁴¹ ⁰⁰ v29
¹³ ⁹² 15:8
¹⁵ ⁵ v21 ¹⁷ ⁸⁵ v21
¹⁶ ⁶⁵ అపొ 3:21
²⁰ ⁶⁵ 16:5 ³⁸ ⁷⁵ v26
¹⁷ ²⁵ 15:26 ²⁸ ⁸⁹ 11:27;
14:19;15:19 ⁴¹ ⁵¹ v26
¹⁸ ⁶³ v27
¹⁹ ²¹ ⁵ v23 ¹⁷ ⁸⁵ 15:10
²² ²⁴ ⁵⁵ 18:2
²⁴ ⁶⁹ మత్త 10:4 ²⁸ ⁸⁹ v27
²⁹ ⁶² 15:15 ³⁰ ⁰⁴ 15:15
²³ ⁵ v24 ²⁴ ²⁴ 13:21;
16:19;18:8
²⁴ ⁵ v28
²⁶ ⁰ 17:11
³⁸ ¹⁵ 15:26 ⁴¹ ⁵¹ 15:26
²⁷ ⁶³ 16:28
¹⁵ ¹⁵ లూక 10:5;
యోహా 16:33;
అపొ 16:36
²⁵ ⁸⁸ 16:6 ²⁸ ⁸⁹ v30
²⁸ ⁵ v31
²⁹ ⁴¹ ⁰⁰ 16:9
³⁰ ⁵⁸ 16:11 ²⁸ ⁸⁹ v31
³¹ ⁵ 15:9 ¹⁴ ⁵³ 21:14
¹⁷ ⁸¹ 15:14 ²⁸ ⁸⁹ 15:18
¹ ²⁸ ¹⁷ 3: ² ⁸⁸ v4
² ¹⁴ v5
³ ²⁵ ¹³ అపొ 18:6
⁴ ⁸⁸ v5
⁵ ⁸⁸ యూకా 3:12
²⁸ ¹⁴ v5-6
⁶ ²⁸ ¹⁴ v2
⁷ ⁴⁴ ⁸⁷ 17:8
⁸ ¹³ ⁹² 16:14 ³¹ ⁰¹ 11:7;
16:17;19:26
⁹ ⁵ 14:21;15:12;
21:15 ² ⁶ v10
¹⁰ ² ⁶ v13 ¹⁷ ⁸⁵ v12

²⁷ "సాంతితున్ మీకున్ సీసి దాంతాన్. నావ సాంతితునె మీకున్ సీసెర్ మంతాన్.* దునియ సీసెర్ మత్త తీర్ నన మీకున్ సీసెర్ సెలోన్. మీవంగ్ దిల్కున్ తకపిక ఆయ సియ్యట్ అని వెరిమట్. ²⁸ 'నన సాంజి, మిహ్ వాంతాన్' ఇంజెర్ వెహ్పొ గొస్టి కేంజ్టిట్. బాబొ నాకున్ తెర్ డగుర్-పాన్ వాలె ఆత కాడ్డి, మిరట్ నాకున్ లాడ్ కీతెకె, బాబొనగ సాంజెర్ మంతార్ ఇంజెర్ వెలె ఆనంద్ మందిట్. ²⁹ మిరట్ బరొస ఇర్కిట్ ఇంజెర్ ఇవ్ జర్గవక్ మునెన్, వెహ్పార్ మంతాన్. ³⁰ ఇద్ దునియతుర్ అదికారి సయ్యన్ వాసెర్ మంతార్. అదెన్ సాటి ఉండె వెలె జేట్ మీ సంగ వడ్కొన్. నా పొరొ వోన్ బతయ్ అదికార్ సెలె. ³¹ బతి నన బాబొన్ లాడ్ కీసెర్ మంతాన్ ఇంజెర్, ఇద్ దునియతుర్కున్ కరె మానల్, బాబొన హుకుమున్ పియ్యె ఇహిన్ కీసెర్* మంతాన్. తేదట్! ఇగటల్ దాకట్" ఇంజెర్ ఇత్తార్.

యేసుయె కరల్ వేలి ఆందుర్

15 సిస్యలిర్ యేసున్ సంగ అహన్ సాంజెర్ మనెకె, "నన కరల్ ఆంగుర్ వేలిత ఆందున్. నా బాబొ అద్ ఆంగుర్ వాడితున్ మాల్కల్ ఆందుర్. ² నహ్టల్ కాడ్డి, ఆంగుర్కొ సాదొంగ్ అవ్ కాందన్ బాబొ పాసి వాటంతార్. సాద్వలిక్ కాందన్ ఉండె ఇమర్ వెలె సాదన ఇంజెర్ అవెనంగ్ కాడ్డింగ్ కత్తి కీంతార్. ³ నన మీకున్ వెహ్పొంగ్ గొస్టిన్ హిందల్, మీవంగ్ పామ్మ ఇన్వలిక్ కాడ్డింగ్ కత్తె మాసి, సుదుడ్ ఆసి తయర్ మంతిట్. ⁴ నహ్ ఉంది ఆసి మంట్. మిహ్ నన మందంతాన్. కాంద ఆంగుర్ వేలితగ జోడె మాసి మంద బీగర్ బహ్నై సాదొయె, అహ్నై నహ్ ఉంది ఆసి మంద బీగర్ మిరట్ చొకొట్టంగ్ కామ్మ కియ పర్విట్.

⁵ "నన ఆంగుర్ వేలిత ఆందున్. మిరట్ నహ్ కొడ్వతంగ్ కాందంగ్ ఆందిట్. బోర్తె నహ్ మందంతారో అని వోన్ నన మందంతానో, వోర్ ఉండె వెలె చొకొట్టంగ్ కామ్మ కీంతార్. నాకున్ టూటె మాసి మిరట్ బతయ్ కియ పర్విట్. ⁶ బోర్తె నహ్ మనారో, వోర్ పాసి వాడ్డ కాంద వత్తపినయ్ వత్తంతార్. ఆతంగ్ వత్తంగ్ కాందన్ మాయ్యలిర్ మీరి కీసి తడ్డితగ వాటంతెర్ అని అవ్ వేంతంగ్. ⁷ నహ్ మిరట్ అని మిహ్ నావంగ్ గొస్టింగ్ మత్తెకె, మీకున్ ఇస్టమ్ వాతతున్ కోరట్. అద్ మీకున్ పుటంత. ⁸ మిరట్ చొకొట్టంగ్ కామ్మ కియ్యడున్ హిందల్, నా బాబొన్ మయ్య వాంత. ఇవ్ సూడ్డి, మిరట్ నా సిస్యలిర్ ఇంజెర్ దుస్సుర్ కరి కీంతెర్. ⁹ బాబొ నాకున్ బహన్ లాడ్ కీతారో, అహ్నై నన మీకున్ లాడ్ కీతాన్. నావ లాడ్గగ నిల్చి మంట్. ¹⁰ నన బహ్నై బాబొనంగ్ హుకుమ్మ పియ్యి, తాక్సెర్ బాబొన లాడ్గగ నిల్చి మత్తానో, అహ్నై మిరట్ గిర్ నావంగ్ హుకుమ్మ పియ్యి తాకకిట్టె, నావ లాడ్గగ నిల్చి మందంతిట్.

* 14:27 ఇద్ బగవంతన సాంతి ఆంద్. యెహెజ్కెల్ 37:24-28

* 14:31 ఇత్తెకె నాకున్ దునియతుర్ కెయ్యె సయ్యన్ జకుస్ల, నావ నన హ్నై కీంతాన్.

11 నావ ఆనంద్ మీ రొపా మందన అని అద్ ఆనంద్ బర్పుర్ ఆయన ఇంజెరెన్, ఇవ్ గొస్టింగ్ మీకున్ వెహ్సార్ మంతాన్.

12 “నన మీకున్ లాడ్డె సూడ్డ తీరె, మిరట్ గిర్ వారాన్ వారొరె పెర్మతె సూడన. ఇదె నావ హుకుమ్ ఆంద్. 13 సోప్తలిర్ సాటి తన్వ పరన్ సియ్యుడున్ తెర్ అదిక్ పెర్మ కియ్యల్ బోరె సెలొర్. 14 నన మీకున్ హుకుమ్ సీత తీర్ తాకైతె, మిరట్ నాపురె సోప్తలిర్ ఆసి మందంతిట్. 15 నన ఇంగెడల్ మీకున్ దాసిర్ ఇంజి కేయ్యక్నె, సోప్తలిర్ ఇంజెర్ కేయంతాన్. బారితెకె మాల్కనంగ్ పిల్న్, దాసిర్కున్ టావ మనొ. బతి నన నా బాబొనల్ కేంజుంగ్ సమ్మె గొస్టింగ్ మీకున్ వెహ్సార్. 16 నాకున్ మిరట్ ఆచ్చకి బతి, ననయ్ మీకున్ ఆచ్చి, నేమి కీతాన్. బస్కెట్ నిచ్చి మన్వల్ పండి సీనల్ మిరట్ చొకొట్టుంగ్ కామ్మి కియన ఇన్వలె నావ ఇవ. అహన్ కీతెకె, నా పొరాడ బాబొన్ బతల్ తల్కైతె గిర్, అద్ మీకున్ పుటంత. 17 మిరట్ వారాన్ వారొరె పెర్మ కియన ఇంజెరెన్ ఇద్ హుకుమ్ మీకున్ సీతాన్.

దునియతుర్ మీకున్ మెచుర్

18 “దునియతుర్ మీకున్ మెచ్చెకె, మీకున్ తెర్ మునె నాకున్ మెచ్చకి ఇంజెర్ హేతు ఇరట్. 19 మిరట్ దునియతుర్ దాత్ మమ్మడై ఇత్తెకె, వూర్ మీకున్ పసంద్ కీందిర్. బతి మిరట్ దునియతుర్ ఆయ్యిట్. బారితెకె మీకున్ దునియతుర్గటల్ ఆచ్చన్. అదెన్ సాటిన్ ఇద్ దునియతుర్ మీకున్ పసంద్ కియిర్. 20 ‘దాసి తన్వార్ మాల్కన్ తెర్ డగుర్ ఆయొర్’ ఇంజి, ఇదెన్ మునె వెహ్స గొస్టితున్ హేతు ఇరట్. లోకుర్ నాకునె దుక్కు బోగి కియిస్తు కాడ్కి, మీకున్ గిర్ దుక్కు బోగి కియిసంతెర్. వూర్ నావ గొస్టి పియ్యి తాకైతె, మీవ గిర్ గొస్టి పియ్యి తాకంతెర్. 21 నాకున్ రొహ్మార్ బాబొన్ వూర్ వొడ్కి కియ్య కాడ్కి. నా హిందల్ ఇవ్ సమ్మె మీకున్ కీంతెర్.

22 “నన బోద వెహ్స వాయ్యక్ ఇత్తెకె, వూర్ పొరా పాపు కసుర్ మన్వెకె సొందు. బతి నన వాత కాడ్కి. ఇంకె వూర్కున్ తమ్మ పాపు కసుడల్ తపుసియ్యె మోక సెలె. 23 నాకున్ మెచొర్ వోర్, నా బాబొన్ గిర్ మెచొర్. 24 బోరె కియిర్ అవ్ చమత్కార్క్ నన కియ్యక్ ఇత్తెకె, వూర్ పాపు కసుర్ మన్వెకె సొందు. బతి నన కీతంగ్ చమత్కార్క్ వూర్ సూడెర్. తెర్ బతి నాకున్ అని నా బాబొన్ మెచ్చెర్ సెలొర్. 25 ‘బతయ్ కారన్ సెల్యెకె గిర్ నాకున్ మెచ్చెర్ సెలొర్’ ఇంజెర్ దర్మ-గ్రంత్న వచన్ బర్పుర్ ఆయన్ సాటిన్ ఇహిన్ జర్గిత. 26 బాబొనగటల్ మీకున్ మదల్ కియ్యె పవిత్ర ఆత్మతున్ రొహంతాన్. అద్ వాత పెజె నా బారెత సత్త గవ మీకున్ వెహంత. 27 మిరట్ గిర్ నా బారెత గవ వెహంతిట్. బారితెకె, మొదొడల్ నా సంగ మత్తుర్ ఆందిట్.

16 “మిరట్ బరొసతల్ బహ్మ మాయ్యక్నె మందన ఇంజెరెన్ ఇవ్ గొస్టింగ్ వెహ్సార్. 2 వూర్ మీకున్ సమాజుల్* అలది వాటంతెర్. మీకున్ జక్వల్ హర్ వారొరె తన బగవంతన సేవ కీసెర్ మంతాన్ ఇన్వల్ వకత్ వాసెర్

12 ²/₅ v17
17 ¹⁷/₈₅ అపా 17:15
13 ²/₆ 17:26
55 ⁵⁵/₉₀ అపా 2:27
14 ¹⁷/₈₁ v17 ⁵³/₈₄ v14-15
15 ²⁹/₆₂ v20
30 ³⁰/₀₄ 16:7 ⁵³/₈₄ 19:12
16 ¹⁵/₈₆ v19
17 ²/₅ 17:23
17 ¹⁷/₈₁ మత్త 4:6; అపా 1:2
18 ²⁸/₈₉ v19
19 ¹⁵/₈₆ అపా 1:2
28 ²⁸/₈₉ 16:8 ⁵³/₆₈ 16:27
20 ²⁹/₆₂ 20:2
22 ²/₆₆ v24
24 ⁶⁶/₆₆ 16:8
25 ¹¹/₂₅ 1:45; 19:19;
అపా 7:42 ³⁵/₅₁ 18:31
26 ²⁵/₂₅ 4:23; 16:7;
అపా 4:27 ³¹/₄₀ v27
38 ³⁸/₇₅ 16:7 ⁴¹/₅₁ 16:13
27 ⁴⁶/₄₆ 16:4 ³¹/₄₀ 5:39;
18:23; అపా 15:8
1 ⁴⁶/₂₄ 1కొర 8:13
2 ⁶/₅₆ 9:22
29 ²⁹/₉₉ రోమ 9:4 ⁴³/₇₄ 19:29
4 ⁷/₄₆ అపా 10:11
5 ²⁰/₆₅ v19
6 ²⁵/₈₈ v22
7 ²/₂₅ v13 ³⁰/₀₄ v12
38 ³⁸/₇₅ 1యోహా 2:1
8 ²/₆₆ v9 ¹³/₄₃ v10
28 ²⁸/₈₉ v11 ²⁹/₂₀ v11
9 ⁶⁶/₆₆ 19:11 ⁴¹/₀₀ v27
10 ¹³/₄₃ అపా 10:35
11 ⁵⁸/₅₈ లూక 18:18;
అపా 3:17; 16:19
28 ²⁸/₈₉ v20 ²⁹/₁₉ 18:31
29 ²⁹/₂₀ అపా 8:33
12 ³⁰/₀₄ v17
13 ²⁵/₂₅ 17:17 ⁴¹/₅₁ 19:30
14 ¹³/₉₂ 12:28;
17:1; అపా 13:48
17 ³⁰/₀₄ v18 ³¹/₀₁ v29
18 ³⁰/₀₄ v20

మంత. 3 బాబొన్ అని నాకున్ వూర్ కరి కియ్య కాడ్కి, ఇహిన్ కీంతెర్. 4 ఇహిన్ జర్నెకె, ఇవెన్ బారెతె మునెనె మీకున్ వెహ్సార్ ఇంజెర్ హేతు కీటిట్, ఇంజి వెహ్సార్ మంతాన్.

పవిత్ర ఆత్మతుంగ్ కామ్మి

“ఇచొంగ్ రోజ్క్ నన మీ సంగనె మత్త కాడ్కి, మొదొల్ ఇవ్ గొస్టిన్ బారెతె వెహ్సాకి. 5 బతి ఇంకె నన నాకున్ రొహ్మల్ బాబొనగ సొంజెర్ మంతాన్. తెర్ బతి, మిహటల్ వారొరె గిర్ ‘నిమె బగ దాంతి?’ ఇంజెర్ పూసి కీసెర్ సెల్విట్. 6 ఇవ్ గొస్టింగ్ నన మీకున్ వెహ్స కాడ్కి, మీవంగ్ దిల్క్ పూరా దుక్కుతె నించి మంతంగ్. 7 నన సొత్తెకెన్, మీకున్ పాయ్ ఆంత. నన సొంద బీగర్, మీ సంగ మంజి మదత్ కియ్యల్ పవిత్ర ఆత్మ మిహ్ వాయె. నన సొత్తెకెన్ అద్ ఆత్మతున్ మిహ్ రొహంతాన్. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. 8 అద్ పవిత్ర ఆత్మ వాసి, పాపున బారెతె, నియతున్ బారెతె అని తస్సుతున్ బారెతె దునియతుర్కున్ తొహంత. 9 నా పొరా బరొస ఇర్వ కాడ్కి, వూర్ పాప్ కీతెర్ ఇంజెర్ పవిత్ర ఆత్మ తొహంత. 10 నన బాబొనగ దాంతాన్* అని ఇంగెడల్ నాకున్ మిరట్ సూడ్డ కాడ్కి, నన నియత్నొన ఇంజెర్ అద్ పవిత్ర ఆత్మ తొహంత. 11 ఇద్ దునియతుర్ అదికారి సయ్యన్దున్ తస్సు జర్గిత. అదెన్ సాటి, బగవంతల్ గిర్ ఇద్ దునియతుర్కున్ తస్సు కీంతొర్ ఇంజెర్ పవిత్ర ఆత్మ తొహంత. 12 నన మీకున్ వెహ్సలిక్ ఉండె వెలె గొస్టింగ్ మంతంగ్ బతి, మిరట్ అవెన్ సోసి కియ పర్విట్. 13 అద్ పవిత్ర ఆత్మ వాసి, సతెమున్ బారెతె వెహంత. అద్ మీకున్ బర్పుర్ సత్తెకె తాకుసంత. అద్ తన్వ తనయ్ బతయ్ వెహ్. తన కేంజుంగ్ అవెన్ వెహంత. బవిసత్తె జర్గవలికున్ బారెతె గిర్ వెహంత. 14 అద్ ఆత్మ నన వెహ్సంగ్ గొస్టింగ్ యేచ్చి మీకున్ వెహ్స కాడ్కి, నాకున్ మాన్ పుటంత. 15 బాబొనగ మన్వలిక్ సమ్మె గిర్ నావంగ్ ఆంతంగ్. అదెన్ సాటి, పవిత్ర ఆత్మ నన వెహ్సనల్ యేచ్చి వెహంత ఇత్తాన్.

దుక్కు సొంజి ఆనంద్ వాయ్యల్

16 “కహి రోజ్క్ ఆత పెజె నాకున్ మిరట్ సూడ్విట్. బతి ఉండె కహి రోజ్క్ ఆత పెజె నాకున్ సూడంతిట్” ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ వెహ్సార్. 17 ఇద్ గొస్టి కేంచి కహితుర్ సిస్యలిర్, “కహి రోజ్క్ ఆత పెజె నాకున్ మిరట్ సూడ్విట్. బతి ఉండె కహి రోజ్క్ ఆత పెజె నాకున్ సూడంతిట్. నన బాబొనగ దాంతాన్” ఇంజెర్ మా సంగ బతతున్ సాటి వెహ్సార్ మంతొర్?” ఇంజెర్ తమ్మ తమ వడ్కైతెర్. 18 “కహి రోజ్క్ ఆత పెజె” ఇంజెర్ బతతున్ బారెతె వెహ్సార్ మంతొర్? వోర్ వెహ్సల్ గొస్టి మాకున్ అర్తమ్ ఆసెర్ సెలె” ఇంజెర్ ఇత్తెర్.

* 16:2 సమాజుల్ గ్రీకు బాసతగ సునగొక్కుల్ ఇంజెర్ మందంత.

* 16:10 బాబొ బగవంతనగ సొంజి తిన బగ్ ఉచ్చి రాజ్ తాకుసంతొర్. (పౌలి 8:1) ఇహిన్ బగవంతన సంగ ఉచ్చి మన్వల్ తరిక వోర్ నియత్నొర్ (1వ యోహాన్ 2:1-2) ఇంజెర్ తొహంత.

19 తనకున్ పూసి కియ్యె ఆయ్యల్ గొప్పితున్ యేసు కరి కీసి, “కహి రోజ్కీ ఆత పెజె నాకున్ మిరట్ సూడ్చిట్. బతి ఉండె కహి రోజ్కీ ఆత పెజె నాకున్ సూడంతిట్ ఇంజెర్ వెహ్ గొప్పితున్ బారెతె మీవ మిరట్ బతంగ్ వడ్కీసెర్ మంతిట్?” ఇంజెర్ ఉల్ల వూర్కున్ పూసి కీతొర్. 20 అని, “మిరట్ దుక్కుతె ఆడంతిట్ బతి, దునియ ఆనంద్ యేతంత. మిరట్ ఆడంతిట్ బతి, మీ దుక్కు మారిసి ఆనంద్ ఆయర్. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. 21 వెయ్యె యేర్ పూర్వల్ గట్టు వాత కాడ్కి. వాతంగ్ నొపిన దుక్కుతున్ బోగి మాంత. బస్కె మొడ్డె సెలెతె మొడ్డన్ జల్మ సీంతయ్యె, అస్కె దునియతె ఉంది జీవతున్ జల్మ సీతాన్ ఇన్వల్ ఆనంద్యె, తన బోగి మాత దుక్కుతున్ మర్చిగంత. 22 అహ్నె మిరట్ ఇంకె దుక్కు యేచ్చెర్ మంతిట్. బతి మీకున్ ఉందుంది జోక సూడంతాన్. అస్కె మీవంగ్ దిల్కెనె మన్వల్ ఆనందున్ బోరె తెండ్చి వాట పరుర్. 23 అద్ యేలతె మిరట్ నాకున్ బతయ్ పూసి కియ లాగొ” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్చార్.

అస్కె యేసు, “మిరట్ నా పొరొడె బాబొన్ బతల్ తల్కెతె గిర్, అద్ మీకున్ పుటంత. ఇద్ సతెమ్ ఆంద్. 24 ఇంకె వేరి మిరట్ నా పొరొడె బతయ్ కోర్కకి. మీ ఆనంద్ బర్పుర్ ఆయన్ సాటి, తల్కెసెరెన్ మంట్. మీకున్ తప్పక్ సియ్యల్ జర్గంత. 25 ఇవ్ గొప్పింగ్ మీ సంగ నమునన రూప్తె వెహ్చాన్. బతి ఉండె బస్కెన నమునన రూప్తె వెహ్చాన్. బాబొన్ బారెతె, మత్త తీర్ నన మీకున్ అర్తమ్ ఆనల్ వెహ్చాల్ వకత్ వాసెర్ మంత. 26-28 నన బాబొనగటల్ ఇద్ దునియతె వాతొన్. ఇంకె దునియతున్ సుటి కీసి బాబొనగ సాంజెర్ మంతాన్. మిరట్ నాకున్ పెర్క కీసి, నన బగవంతనల్ వాతొన్ ఇంజెర్ బరొస ఇర్త కాడ్కి, బాబొయె మీకున్ లాడ్ కీసెర్ మంతొర్. అద్ వకత్తె నన బాబొన్ మీ సాటి కోర్వల్ జురత్ సెలె. బతి మిరట్ నా పొరొడె బాబొన్ కోరంతిట్. వోర్ మీకున్ సీంతొర్” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్చార్.

29 అస్కె సిస్యలిర్, “ఇచుల! ఇంకె నిమె నమునన రూప్తె ఆయ్య కుల కుల వెహ్చార్ మంతి. 30 బోరె వొరొ సవల్క పూసి కియ్యల్ జురత్ సెలె. ఇంకె నీకున్ సమ్మి టావ ఇంజెర్ మాకున్ అర్తమ్ ఆత. ఇదెన్ హిందల్ నిమె బగవంతనల్ వాతి ఇన్వడున్ బరొస కీంతామ్” ఇంజెర్ వెహ్చార్. 31 తె యేసు, “ఇంకె నహ్ కరల్ బరొస కీసెర్ మంతిట్ కి? 32 సూడట్! నాకున్ వొరొనె సుటి కీసి, మిరట్ బెందుర్ హకె పరర్ ఆయ్యల్ వకత్ వాసెర్ మంత. అద్ ఇంకె వాసిన్ మంత తెర్ బతి, నన వొరొన ఆయెన్. బాబొ నా సంగ మంతొర్. 33 నా హిందల్, మీకున్ సాంతి వాయన ఇంజెర్ ఇవ్ గొప్పింగ్ వెహ్చార్ మంతాన్. దునియతగ మీకున్ దుక్కుంగ్ అని తక్లిట్ వాంతంగ్. బతి అవ్ సమ్మిన్ నన మెయ్యి మంతాన్. అదెన్ సాటి మిరట్ గటి-దీర్కతె మంట్” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ్చార్.

19 ²⁰₆₅ v23 ²⁴₂₄ v31

20 ²₈₁ v23

²⁸₈₉ v21 ³⁰₀₄ v23

21 ²⁸₈₉ v28

22 ²⁵₈₈ అపా 2:26

23 ²₈₁ 21:18

²⁰₆₅ v26 ³⁰₀₄ v26

29 ³⁰₀₄ 18:4 ³¹₀₁ 18:1

30 ²⁰₆₅ 9:2; 17:9;

అపా 1:6 ⁴¹₀₀ v31

31 ²⁴₂₄ 17:1 ⁴¹₀₀ 17:8

32 ⁸₁₅ 18:8

33 ¹⁵₁₅ 20:19

²²₉₃ అపా 23:11 ²⁸₈₉ 17:5

5 ¹³₉₂ v10

²⁸₈₉ 15:19; 17:6,18

6 ²⁸₈₉ v9

9 ²⁰₆₅ v15 ²⁸₈₉ v11

10 ¹³₉₂ 21:19

11 ⁴₀ లూక 4:1;

యోహా 20:22;

అపా 3:21 ²⁸₈₉ v13

12 ⁸⁴₈₄ అపా 8:20

¹¹₂₄ 19:24

13 ²⁸₈₉ v14

14 ²⁸₈₉ v15

15 ²⁰₆₅ v20 ²⁸₈₉ v15-16

⁴¹₉₀ అపా 17:5

16 ²⁸₈₉ v18

17 ²⁵₂₅ v19

యేసు పార్తన కియ్యల్

17 యేసు ఇవ్ గొప్పింగ్ వెహ్చా, పొరొ హాబడెకె సూడ్చెర్ ఇహిన్ పార్తన కీతొర్: “బాబ! నిమె దునియతుర్ సమ్మిర్ మాయ్యలిర్ పొరొ నాకున్ అదికార్ సీతి. ఇదెన్ హిందల్, నిమె నాకున్ సీతుర్కున్ ¹బస్కెట్ పిస్వల్ జీవ² సియ పరంతాన్. వొరొనియ్ సతె బగవంతల్ ఆయ్యల్ నీకున్ అని నిమె రొహ్తా వోర్ యేసు కిరిస్తున్ కరి కియ్యలిర్కునె బస్కెట్ పిస్వల్ జీవ పుటంత. బొమిత్ పొరొ నాకున్ సీత సమ్మె కామున్ బర్పుర్ కీసి, నీకున్ మయ్య తత్తాన్. అద్ వకత్ ఇంకె వాసిన్ మంత. నాకున్ నీవ మయ్య వాయుస. ఇద్ తీర్తి నీకున్ నన మయ్య వాయుసంతాన్. ⁵యే బాబ! ఇద్ కలి గడె మాయ్యక్ మునె నన నిహ్ మనెకె, బాతల్ మయ్య మత్తయ్యె, ఆతల్ మయ్య ఇంకె నాకున్ వాయ సీమ్.

యేసు తన్వర్ సిస్యలిర్ సాటి పార్తన కియ్యల్

⁶“ఇద్ దునియతల్ నాకున్ సీతి వూర్ నీకున్ కరి కీనల్ కీతొన్. వూర్ లోకుర్ నీవుర్ ఆందిర్, బతి నిమె వూర్కున్ నహ్ హల్లి కీతి. వూర్ నీవ వచన్ పియ్యి తాత్తెర్. ⁷⁻⁸నిమె నాకున్ సీతంగ్ గొప్పిన్ వూర్కున్ వెహ్చాన్. అదెన్ వూర్ వొప్పి, నిమెయ్ నాకున్ సాతి కీతి ఇంజెర్ బరొస ఇర్తెర్. నన కరలెనె నిహ్టల్ వాతొన్ ఇంజెర్ వూర్కున్ కరె మాత. తె నన వడ్కీలె గొప్పింగ్ అని మయ్యతంగ్ కామ్మి కియ్యె సక్తి సమ్మె నిమెయ్ సీతి ఇంజెర్, ఇంకె వూర్కున్ కరె మాత. ⁹వూర్ సాటినె పార్తన కీసెర్ మంతాన్. బతి దునియతుర్ సాటి పార్తన కీసెర్ సెలొన్. నిమె నాకున్ సీతి వూర్, నీవుర్ ఆత కాడ్కి, వూర్ సాటినె పార్తన కీసెర్ మంతాన్. ¹⁰నహ్ మన్వలిర్ సమ్మిర్ నీవురె ఆందిర్ అని వూర్కున్ నిమెయ్ నాకున్ సీతి. వూర్ నా పొరొ ఇర్త బరొసతున్ హిందల్ నాకున్ మాన్ పుట్ట. ¹¹నన ఉండె మునె దునియతగ మనొన్. బతి వీర్ దునియతగన్ మంతెర్. నన నిహ్ వాసెర్ మంతాన్. పవిత్ర వాలె బాబొ బగవంత! మరట్ ఇంకె ఉంది ఆసి మత్తపె, వీర్ గిర్ ఉంది ఆసి మనల్, నిమె నాకున్ సీత నీవ పొరొల్త సక్తితె వీర్కున్ కాబాడ. ¹²నన ఇగె మనెకె, నాకున్ సీతి వూర్కున్ నీ పొరొల్త సక్తితె కాబాడ్చాన్. ¹దర్మ-గ్రంతన² వచన్ పూరె మానల్ నాసెడమ్ ఆయ్యల్ బోరె మత్తొరొ, వోరె నాసెడమ్ ఆతొర్. ¹³ఇంకె నన నిహ్ వాసెర్ మంతాన్. నావ ఆనంద్ వూర్గ బర్పుర్ ఆయన ఇంజెరెన్, నన ఇద్ దునియతగ మనెకెన్, ఇవ్ గొప్పింగ్ వెహ్చార్ మంతాన్. ¹⁴నీవ వచన్ వూర్కున్ వెహ్చాన్. నన ఇద్ దునియతొన ఆయెన్. అహ్నె వూర్ గిర్ ఇద్ దునియతుర్ ఆయ్య కాడ్కి. ఇద్ దునియతుర్ వూర్కున్ మెచుర్. ¹⁵ఇద్ దునియతల్ వీర్కున్ వోమ్ ఇంజెర్ నీకున్ పార్తన కీసెర్ సెలొన్. బతి సయ్యన్ ఇన్వల్ కరెబనగటల్ వీర్కున్ కాబాడ ఇంజెర్ పార్తన కీసెర్ మంతాన్. ¹⁶నన దునియతొన బహన్తె ఆయెనొ, అహ్నె వూర్ గిరె ఇద్ దునియతుర్ ఆయుర్. ¹⁷నీవయ్ గొప్పి సతెమ్

అంద్. అద్ సత్తె నీవ సేవ కియ్యె, వూర్క్కున్ అలగ్ కీమ్. 18 నిమె నాకున్ బద్ తీర్తె దునియతగ రొహ్తయె, అదె తీర్తె నన వూర్క్కున్ దునియతగ రొహ్తాన్. 19 నావ నన అర్చన ఆయ్యడున్ హిందల్, వూర్ కరల్ పవిత్ర ఆసి, నీవ సేవ కియన ఇన్వలె నావ ఇచ.

యేసు సమ్మిర్ బక్తలిర్ సాటి పార్తన కియ్యల్

20 “నన సిరిష్ వీర్ సిస్యలిర్ సాటిన్ ఆయె బతి, వీర గొస్తి కేంచి బోర్-బోర్తె నా పొరా బరొస ఇరంతెరా, వూర్ సమ్మిర్ సాటి పార్తన కీసెర్ మంతాన్. 21 యే బాబ! నన నిహ్, నిమె నహ్ బహన్ ఉంది ఆసి మంతటా, అహ్నె బరొస కియ్యలిర్ వూర్ సమ్మిర్ గిర్ ఉంది ఆసి మందన ఇంజెర్ పార్తన కీసెర్ మంతాన్. నిమె నాకున్ రొహ్త ఇంజెర్ దునియతుర్ కరి కియన ఇత్తెకె, వూర్క్కున్ మహ్ మీరి కీమ్. 22-23 నిమె నహ్ మంతి. నన నిహ్ మంతాన్. నాకున్ సీతి అద్ మయ్యతున్ వూర్క్కున్ సీతాన్. మరట్ ఇంకె ఉంది ఆసి మత్తపె, వూర్ గిర్ ఉంది ఆసి మందన. అస్కెన్ నిమె నాకున్ సారి కీతి ఇంజెర్ అని నాకున్ లాడ్ కీతపె, వూర్క్కున్ కీసెర్ మంతి ఇంజెర్ దునియతుర్ కరి కీంతెర్.

24 “బాబ! నిమె నాకున్ సీతి వూర్, నా బరొబర్ మంజెర్, నాకే సీత మయ్యతున్ వూర్ సూడన ఇంజెర్ కోర్నెర్ మంతాన్. బారితెకె, కలి గడె మాయ్యక్ మునెతలె నాకున్ లాడ్ కీతి. 25 నియత్తూర్ బాబ! దునియతుర్ నీకున్ కరి కీసెర్ సెలర్ బతి, నన కరి కీతాన్. నిమెయ్ నాకున్ రొహ్త ఇంజెర్, వీర్ సిస్యలిర్ కరి కీతెర్. 26 నిమె బోని ఇన్వల్ వూర్క్కున్ తొహ్నెరెన్ మంతాన్ అని ఉండె వెలె తొహంతాన్. నాకున్ నిమె లాడ్ కీతి. అహ్నె వూర్ గిర్ నాకున్ పెర్మ కియన అని వూరంగ్ దిల్క్కునగ నన కుద్ మందన ఇన్వలె నావ ఇచ” ఇంజెర్ యేసు పార్తన కీతార్.

యేసున్ పియ్యి వోయ్యల్

(మత్తయి 26:47-56; మార్క్ 14:43-50; లూక 22:47-53)

18 యేసు పార్తన కీత పెజె, తన్వర్ సిస్యలిర్ సంగ కెర్రాసె అద్దిత లొదితున్ వీడ్చి సాత్తార్. అగ ఉంది వాడి మత్త. అద్ వాడిత్ రొపా తన అని వోసుర్ సిస్యలిర్ నేంగైర్. 2 యేసు తన్వర్ సిస్యలిర్ సంగ వెలెన్ జోకంగ్ అగ సాంజి మత్తార్. అదెన్ సాటి, యేసున్ దుస్రర కెయ్యె హల్లి కీసి, దోక సియ్యల్ యూదన్ గిర్, అద్ వాడి టావ మత్త. 3 డగుక్ కటొడలిర్ అని పరిసయ్యల్క్ కహితుర్క్కున్ అచ్చి, యూదన్ సంగ సారి కీతెర్. వూర్ బూర్ బూర్ ఇత్తెకె, యూదల్, కహితుర్ సిపాయిర్ అని మందిర్తగ కేప్పలిర్. వూర్ డిష్టింగ్, కందిల్క్ అని ఆయ్తర్క్ పియ్యి వాతెర్. 4 తనకున్

18 ²⁸₈₉ v21
19 ²₂₅ 18:37
20 ²⁰₆₅ 18:19 ⁴¹₀₀ v21
21 ²⁸₈₉ v24 ⁴¹₀₀ 19:35
24 ²₅ v26 ²⁸₈₉ v24-25
25 ¹³₄₂ అపొ 3:14
²⁸₈₉ 18:20
26 ²₅ 19:26 ²₆ రోమ 5:5
1 ²⁴₂₄ v2 ³¹₀₁ v2
2 ²⁴₂₄ v4 ²⁴₅₅ v3 ³¹₀₁ v15
3 ⁷₄₉ v10 ²⁴₅₅ v5
²⁹₈₅ అపొ 20:8
³⁶₉₆ రోమ 6:13
⁵²₅₇ v12 ⁵³₅₃ అపొ 5:34
4 ²⁴₂₄ v5 ³⁰₀₄ v5
7 ²⁴₂₄ v8 ³⁴₈₀ 19:19
8 ⁸₆₃ 20:23
²⁴₂₄ 14:23; 18:11,33
10 ⁷₄₉ v13
⁴⁰₇₄ v11 ⁴⁶₁₃ v15
11 ²⁴₂₄ v12 ⁷⁴₇₄ v15
12 ²⁴₂₄ v15 ²⁴₅₃ v14
⁵²₅₇ మత్త 5:25;
యోహా 18:18
13 ⁵²₄₉ v24
⁷₄₉ v15 ²⁵₃₃ v14
14 ²⁴₅₃ v20 ²⁵₃₃ v24
²⁹₉₂ అపొ 2:47
15 ⁷₄₉ v16
⁸₃₃ మత్త 26:3;
ఉజ్జగిరి 11:2 ²⁴₂₄ v19
³¹₀₁ v16 ⁴⁰₇₄ v16 ⁴⁶₁₃ v25
16 ⁷₄₉ 11:47;
18:19; అపొ 4:23
²³₇₇ మార్ 13:34
³¹₀₁ v16-17 ⁴⁰₇₄ v17
17 ³⁰₀₄ 16:18; 18:26;
19:10 ³¹₀₁ v19
³⁸₁₄ అపొ 12:13
⁴⁰₇₄ v17-18
18 ⁴⁰₇₄ v26 ⁵²₅₇ v22

మునె బతల్ జర్వల్ మంత ఇన్వల్ యేసు కరి కీత కాడ్చి, వూర్ సాంజి, “బోన్ సాటి మహ్మోసెర్ మంతిట్?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. 5-6 అస్కె వూర్, “నజరేత్తూర్ యేసున్ సాటి” ఇంజెర్ వెహ్తార్. తె యేసు, “ననయ్ వోన ఆందున్” ఇంజెర్ వెహ్తార్. అద్ గొస్తి కేంచి, దోక సియ్యల్ యూదన్ బరొబర్ వూర్ పెజె జర్సి బూడ్ అరైర్. 7 ఉందుంది జోక యేసు, “బోన్ సాటి మహ్మోసెర్ మంతిట్?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. తె వూర్, “నజరేత్తూర్ యేసున్ సాటి” ఇంజెర్ వెహ్తార్. 8 తె యేసు, “ననయ్ వోన ఆందున్ ఇంజి, ఇదెన్ మునెనె వెహ్తాన్. మిరట్ నా సాటిన్ మహ్మోసెర్ మత్త కాడ్చి, మెయ్యర్కున్ సొంద సిమ్మ” ఇంజెర్ వూర్క్కున్ వెహ్తార్. 9 బారితెకె, «నిమె నాకున్ సీతుర్టల్ వొరొన్ గిర్ టూటి కియ్యక్» ఇంజెర్ తన వెహ్త మత్త అద్ వచన్ పూరి కియ్యె, యేసు ఇహిన్ వెహ్తార్. 10 సీమెన్-పేతుర్తగ ఉంది లామ్ రూసి మత్త. అదెనె పెర్నోర్ కటొడనార్ మల్క్ ఇన్వల్ సేవ్కన, తిన కెవితున్ తివుస్తార్. 11 అస్కె యేసు, “నీవ రూసితున్ టోఫ్రతగ ఇర. బాబో నాకున్ బోగె మామ్ ఇంజెర్ సీత గండమున్ బోగె మాయ్యక్ మన్గయ్?” ఇంజెర్ పేతుర్తున్ ఇత్తార్. 12 అస్కె వూర్ సిపాయిర్ అని వూరార్ అదికారి, యూదుల్క్కున మందిర్తగ కేప్పలిర్ యేసున్ పియ్యి, అన్నల్ ఇన్వల్ పెర్నోర్ కటొడనగ మొదొల్ వోతెర్. 13 వోర్ అన్నల్ అద్ గట్కతె పెర్నోర్ కటొడ-పాన్ కియ్యల్ కయపనార్ కాస్ మామల్ ఆందుర్. 14 «మా జాతితుర్ నానెడమ్ ఆయ్యక్నె, వొరార్ మాయ్యల్ పర్జత్ సాటి పరన్ సియ్యల్ చొకొట్ట గొస్తి ఆంద్» ఇంజెర్ యూదుల్క్కున్ సూచన కీతార్ వోర్ కయపల్ వేరె ఆందుర్.

యేసు టావ సెలార్ ఇంజెర్ పేతురు లబడ్ వెహ్తల్

(మత్తయి 26:69-70; మార్క్ 14:66-68; లూక 22:55-57)

15 అహన్ యేసున్ పియ్యి సానెకె, సీమెన్-పేతురు అని ఉండె వొరార్ సిస్యల్ వూర్ పెజెయ్ సాత్తెర్. వోర్ సిస్యల్ పెర్నోర్ కటొడన్ టావ మత్త కాడ్చి, యేసున్ బరొబర్ పెర్నోర్ కటొడన రోత ఆప్రతున్ రొపా సాత్తార్. 16 బతి పేతురు పెర్నోర్ కటొడన రోత పాటక్కుగ బహి నిల్చి మత్తార్. అదెన్ సాటి, వోర్ సిస్యల్ పెజె మల్చి వాసి, పాటక్ కేప్పల్ పేడిన్ సంగ వడ్చిసి, పేతుర్తున్ రొపా వోతార్. 17 అద్ పాటక్కుగ కేప్పల్ పేడి, “వోసుర్ సిస్యలిర్గట్ వొరొని ఆంది సెలెయ్?” ఇంజెర్ పేతుర్తున్ పూసి కీత. తె పేతురు, “నన ఆయెన్” ఇంజెర్ వెహ్తార్. 18 అద్ గట్కతె పీని మత్త కాడ్చి, సేవ్కలిర్ అని మందిర్తగ కేప్పలిర్ తడ్చి మాసి, పీని ఆర్నెర్ మత్తెర్. తె పేతురు గిర్ సాంజి, వూర్ బరొబర్ పీని ఆర్నెర్ మత్తెర్.

పెర్సార్ కటాడల్ యేసున్ సవత్క్ పూసి కియ్యల్

(మత్తయి 26:59-66; మార్క్
14:55-64; లూక 22:66-71)

19 అదె యేలతె పెర్సార్ కటాడల్ అన్నల్, వోసుర్ సిస్యలిర్ బారెతె అని వోన బోదతున్ బారెతె యేసున్ పూసి కీతార్. 20 తె యేసు, “యూదుల్క్ మీరె మాయ్పలిక్ సునగోక్కుగ, అని మందిర్తగ, మన్వలిర్ సమ్మిరె మునె కుల కుల బోద కీతాన్. మక్తితె బతయ్ బోద కియ్యకి. 21 ఇద్ సవత్ నాకున్ బారి పూసి కీంతి? నన బతల్ బోద కీతాన్ ఇన్వల్ కేంజుర్ పూర్కున్ పూసి కీమ్. ఇచుల! నన వెహ్టా వీర్కున్ టావయ్” ఇంజెర్ జవబ్ సీతార్. 22 యేసు అహాన్ జవబ్ సీతార్ అస్కె, మందిర్తగ కేప్పలిర్గటల్ కరుమ్ నిల్పి మన్వల్ వారార్, “వారార్ పెర్సార్ కటాడన్ అహాన్ జవబ్ సీంతి కి?” ఇంజెర్ కొర్వితగ పాతార్. 23 అస్కె యేసు, “నన బతయ్ తప్ వడ్కితెకె వెహ్. బరొబరె వడ్కిసి మత్తెకె బారి నాకున్ పాతి?” ఇంజెర్ మందిర్తగ కేప్పన్ పూసి కీతార్. 24 అస్కె అన్నల్, దొహ్తాంగ్ నోడంగ్ రెహ్వాక్నె, ఇంకె మన్వల్ పెర్సార్ కటాడల్ కయపనగ యేసున్ రొహ్తార్.

పేతురు లబడ్ వెహ్టా బరొబర్ గొగ్గి కూస్వల్

(మత్తయి 26:71-75; మార్క్
14:69-72; లూక 22:58-62)

25 సిమొన్-పేతురు తడ్కితగ పీని ఆర్చెర్ మనెకె, వూర్ సూడ్పి, “కరలెన్ వోసుర్ సిస్యలిర్గటల్ వారాని ఆంది సెలెయ్?” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. తె పేతురు, “నన ఆయొన్. వోర్ నాకున్ టావ సెలె” ఇంజెర్ పూర్కున్ వెహ్తార్. 26 బతి పేతురు బోనతె కెపితున్ కొయ్యెరొ, వోన చుటమ్మెర్ వారార్ పెర్సార్ కటాడనగ సేవ కీసెర్ మత్తార్. వోర్ సేవ్కల్, “యేసున్ సంగ వాడితగ మనెకె, నన నీకున్ సూడ్కి కి బతల్?” ఇంజెర్ పేతుర్కున్ ఇత్తార్. 27 అస్కె పేతురు, “నాకున్ టావ సెలె” ఇంజెర్ ఉండె ఉంది జోక వెహ్తార్. అస్కెనె గొగ్గి కూస్త.

గవర్నర్ పిలాతున్ మునె యేసు నిల్వల్

(మత్తయి 27:1-2, 11-31; మార్క్
15:1-20; లూక 23:1-25)

28 అస్కె ఉజ్జె మాత పెజె, కయపనగటల్ యేసున్ వూర్ రోమ గవర్నర్త మహల్గ వోతెర్. తమె అస్టె బస్టె ఆయ్యక్నె పస్క, సడ్డ జేవున్ కియన ఇంజెర్, అద్ మహల్తాన్ రొపా వూర్ నేంగ్కి. 29 తె పిలాతుయ్ బహ్రి వాసి, “వేర్ మాయ్పన్ పారొ బద్ కసుర్ వాట్సెర్ మంతిట్?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. 30 అస్కె వూర్, “వేర్ తప్ కియ్యక్ ఇత్తెకె, నిహ్గ బారి పియ్య వాందుమ్?” ఇంజెర్ వెహ్తార్. 31-32 తె పిలాతు, “మిరటె వోన్ వోసి, మీవ దర్మత కానున్ పియ్య తస్వ కీప్ట్” ఇంజెర్

19 ⁷ ⁴⁹ v22 ²⁰ ⁶⁵ v21

²⁴ ²⁴ v20 ³¹ ⁰¹ v25

20 ²⁴ ¹¹ అపా 2:46

²⁴ ²⁴ v22 ²⁴ ⁵³ v31

²⁸ ⁸⁹ v36 ⁴⁸ ⁶⁴ అపా 6:9

21 ²⁰ ⁶⁵ 19:31

22 ⁷ ⁴⁹ v24

²⁴ ²⁴ v23 ⁵² ⁵⁷ v36

23 ²⁴ ²⁴ v28 ³¹ ⁴⁰ v37

24 ⁵² ⁴ అపా 4:6

⁷ ⁴⁹ v26 ²⁵ ³³ v28

25 ³¹ ⁰¹ 19:26 ⁴⁶ ¹³ 20:2

26 ⁴⁹ ⁴⁹ v35 ³⁰ ⁰⁴ v34

⁴⁰ ⁷⁴ v26-27

27 ²⁰ ²⁰ మత్త 26:34

⁴⁰ ⁷⁴ 20:3

28 ²⁴ ²⁴ v33 ²⁵ ³³ అపా 4:6

³³ ⁹² తితు 1:15

³⁹ ⁵⁷ v39 ⁴² ³² v33

29 ⁹¹ ⁹¹ v31

33 ³⁵ ³⁵ v37 ²⁴ ²⁴ v33-34

²⁴ ⁵³ v35 ⁴⁰ ⁹¹ v35 ⁴² ³² 19:9

34 ²⁴ ²⁴ v8,36;

19:19 ³⁰ ⁰⁴ v37

35 ⁴⁹ ⁴⁹ 19:6 ¹⁴ ⁸⁴ అపా 2:5

²⁴ ⁵³ v36 ⁴⁰ ⁹¹ v37

36 ⁹ ³² అపా 1:3 ²⁴ ²⁴ v37

²⁴ ⁵³ 11:55;18:38;

19:31 ²⁸ ⁸⁹ v37 ⁵² ⁵⁷ 19:6

37 ²⁵ ²⁵ v38 ³⁵ ³⁵ v39

²⁴ ²⁴ 19:1 ²⁸ ⁸⁹ 21:25

³⁰ ⁰⁴ v38 ³¹ ⁴⁰ 19:35 ⁴⁰ ⁹¹ v38

38 ²⁵ ²⁵ అపా 4:27

²⁴ ⁵³ v39 ³⁰ ⁰⁴ v40 ⁴⁰ ⁹¹ 19:1

39 ³⁰ ³⁰ 19:10 ³⁵ ³⁵ 19:3

²⁴ ⁵³ 19:3 ³⁹ ³⁹ 19:14

40 ¹² ¹² మత్త 27:16

³⁰ ⁰⁴ 19:4

1 ²⁴ ²⁴ v5 ⁴⁰ ⁹¹ v4

2 ⁷³ ⁷³ హెబ్రి 6:8

²⁴ ⁴⁰ v5 ⁴⁷ ³⁵ v5

3 ⁹ ³⁵ v12 ²⁴ ⁵³ v7

4 ³⁰ ⁰⁴ v4-6 ⁴⁰ ⁹¹ v6

5 ⁷⁴ ⁷⁴ మార్ 15:17 ²⁴ ²⁴ v9

²⁴ ⁴⁰ v23 ⁴⁷ ³⁵ అపా 8:2

6 ⁷ ⁴⁹ v15 ³⁰ ⁰⁴ v9 ⁴⁰ ⁹¹ v8

⁴⁷ ¹⁷ v10 ⁵² ⁵⁷ అపా 5:22

ఇత్తార్. అద్ కేంచి యూదుల్క్, “మీ మోడి దుస్రాన్ మరన్త సిక్స వాట్సల్ అదికార్ మాకున్ సెలె” ఇంజెర్ వెహ్తార్. అదెన్ హిందల్, యేసు బాతల్ మరన్ ఆయ్యల్ మంతార్ ఇన్వల్ గొస్తి పూరె మాత.

33 అస్కె పిలాతు మహల్గ రొపా సొంజి, యేసున్ కేయుసి, “నిమె యూదుల్క్నార్ రాజని ఆంది కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. 34 తె యేసు, “నిమెయ్ కుద్ ఇహిన్ ఇంతి కి? సెలెకె, దుస్సుర్ బోరె నా బారెతె నీకున్ వెహ్తార్?” ఇంజెర్ ఉల్ల పూసి కీతార్. 35 అదెన్ సాటి పిలాతు, “నన యూదుల్క్న జాతితొన ఆందున్ కి బతల్? నీ లోకుర్ అని డగుక్ కటాడలిరె, నీకున్ నహ్ సారి కీతెర్. నిమె బతల్ కీతి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. 36 అస్కె యేసు, “నావ రాజ్ ఇద్ దునియతున్ బారెత ఆయె. ఉంది మోక నావ రాజ్ దునియతున్ బారెత ఆయ్డె ఇత్తెకె, యూదుల్క్ నాకున్ పియ్య వోయ్యక్నె, నాపుర్ సేవ్కలిర్ లడెయ్ కీందిర్. బతి నావ రాజ్ ఇగెట ఆయె” ఇంజెర్ వెహ్తార్. 37 అద్ కేంచి పిలాతు, “తె నిమె రాజని ఆంది కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. తె యేసు, “నిమెయ్ నాకున్ ‘రాజని ఆంది’ ఇంజెర్ ఇత్తి. ననతె సతున్ బారెతె గవ వెహ్టా జల్మ యేత్తాన్. ఇద్ కారన్తన్ హిందలె దునియతె వాతాన్. సతున్ పెర్మ కియ్యలిర్ నా గొస్తి కేంజంతెర్” ఇంజెర్ వెహ్తార్. 38 తె పిలాతు, “సతెమ్ ఇత్తెకె బతల్?” ఇంజెర్ చేడి కీసెర్, పూసి కీతార్.

అని బహ్రి మన్వలిర్ యూదుల్క్నగ సొంజి, “వోన్ నాకున్ బదె గల్లి దిసెర్ సెలె. 39 బతి మీవ పస్క, సడ్ జర్గెనెకె, నన జేల్గ అర్పి మన్వలిర్గటల్ వారాన్ సుటి కియ్యల్ రివజ్ తాక్సెర్ మంత. తె వేర్ యూదుల్క్నార్ రాజన్ సుటి కియ్యల్ మీకున్ ఇస్టమె కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. 40 అస్కె వూర్ జోరై, “వోన్ వటిన్, బతి బరబన్ సుటి కీమ్” ఇంజెర్ కిలితెర్. వోర్ బరబల్ లూటి కీసి జేల్గ అర్పి మత్తార్ ఆందుర్.

యేసున్ మరన్త సిక్స వాట్సల్

19 అస్కె పిలాతు యేసున్ చాట్కెనె పాయుస్తార్. 2 సిపాయిర్ చహ్మాన కాందతున్ కిరిటున్ దాత్ గీడి కీసి, యేసున తలదగ కెరుస్తెర్. రాజల్ పొండ్సల్ సాయ్ రంగ్ పొంగుడ్ వోన్ పొండుస్తెర్. 3 అహాన్ పొండుస్తె పెజె వోన్ కరుమ్ వాసి, “యూదుల్క్నార్ రాజ! నీకున్ జెయ్ జెయ్ కార్” ఇంజెర్ తాప్తంగ్ పాతెర్.

4 పిలాతు ఉందుంది జోక బహ్రి పెసిసి, “వేన్ మీ మునె తరంతాన్. బతి కేంజట్! వేన్ సిక్స వాట్సల్, నాకున్ బదె గల్లి దిసెర్ సెలె” ఇంజెర్ వెహ్తార్. 5 యేసున్, చహ్మాన కిరిట్ అని అద్ రగల్ రంగ్ పొంగుడ్ పొండుసి, బహ్రి తత్తెర్. అస్కె పిలాతు, “ఇచుల! వేర్ మాయ్పన్ సూడట్!” ఇంజెర్ ఇత్తార్. 6 యేసున్ సూడ్పి, వూర్ డగుక్ కటాడలిర్ అని మందిర్తగ కేప్పలిర్, “వోన్ మొద్దగ మోలనె పాసి జకన! వోన్ జకన!” ఇంజెర్ కిలితెర్. తె పిలాతు, “వేన్ నాకున్ బదె గల్లి దిసెర్ సెలె. అదెన్ సాటి మిరటె వేన్ మొద్దగ మోలనె పాసి జకట్” ఇంజెర్

వెహ్తార్. ⁷ అద్ కేంచి, వూర్ యూదుల్క్, “మాకున్ ఉంది కాసున్ మంత. బగవంతనోర్ మరిన ఆందున్ ఇంజెర్ వేర్ ఇత్త కాడ్కి, మావ కాసున్ పియ్యి వేర్ తప్పక్ సాయ లాగర్” ఇంజెర్ వెహ్తార్. ⁸ అద్ కేంచి, పిలాతు బెయ్ వెరితార్.

⁹ అని యేసున్ మహల్త్ రొపా వోసి పిలాతు, “నిమె బగటల్ వాతి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. బతి యేసు జవబ్ సియ్యకి. ¹⁰ తె పిలాతు, “నిమె నా సంగ బారి వడ్కివి? నీకున్ సుటి కియుస్లె అని మొద్దగ మోలనె పాసి జకుస్లె గిర్ నాకున్ అదికార్ మంత” ఇంజెర్ యేసున్ వెహ్తార్. ¹¹ అస్కె యేసు, “పారా మన్తల్ బగవంతల్ సీసి మత్తెత తప, నా పారా బదె అదికార్ నీకున్ సెలె. అదెన్ సాటి, నాకున్ నిహా హల్లి కియుస్తార్ వోన్, బెయ్ పాస్ లాగంత” ఇంజెర్ వెహ్తార్.

¹² అస్కెడల్ పిలాతు, యేసున్ సుటి కియుసన ఇంజెర్ కోసిద్ కీతార్. బతి యూదుల్క్, “తన రాజన ఇంజెర్ వెహ్తల్ హర్ మాయ్తల్, మహా రాజన్ బయ్యన్ ఆతప్ ఆంత. ఉంది మోక వేన్ సుటి కీతె, నిమె మహా రాజనోర్ దోస్తని ఆయ్యి ఇంజెర్ కిలితెర్. ¹³ తె పిలాతు ఇప్ గొస్టింగ్ కేంచి, యేసున్ బహి తత్తార్. తప్ప కీనెక ఉద్వల్ చవ్తారత్ పారాడ కుర్చితగ ఉద్తార్. యూదుల్క్ నా బాసతె అద్ జాగతున్, «గబ్బతా» ఇంతెర్. ¹⁴ అద్ ప్రస్క్, సడ్డ తయిర్ కియ్యల్ దివోస్ ఆంద్. అద్ వకత్తె బార్ దుపరి ఆసెర్ మత్త. తె పిలాతు, “ఇమల! మీ రాజల్” ఇంజెర్ యూదుల్క్ వెహ్తార్. ¹⁵ అస్కె వూర్, “వోన్ జకనయె! వోన్ జకనయె! వోన్ మొద్దగ మోలనె పాసి జకన” ఇంజెర్ కిలితెర్. తె పిలాతు, “మీ రాజన్ మొద్దగ మోలనె పాసి బారి జకనయె ఇంతిట్?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. తె డగుక్ కటొడలిర్, “మహా రాజల్ తప, మాకున్ దుస్సార్ బోరె రాజల్ సెలార్” ఇంజెర్ వెహ్తార్. ¹⁶ అస్కె పిలాతు, మొద్దగ మోలనె పాసి జక్లె, వోన్ సిపాయిర కెయ్యె హల్లి కీతార్. తె వూర్ యేసున్ వోతెర్.

యేసున్ మొద్దగ మోలనె పాసి జక్యల్

(మత్తయి 27:32-44; మార్క్ 15:21-32; లూక 23:26-43)

¹⁷ యేసు తన్య మొద్ద్ కాంచికున్ తల-టోక్రె ఇన్యల్ జాగతగ సాత్తార్. యూదుల్క్ నా బాసతె ఇదెన్, «గొల్గోత» ఇంతెర్. ¹⁸ అగ నడ్డప్ప మొద్దగ యేసున్ మోలనె పాసి టాంగి కీతెర్. యేసున్ తిన బగ్ల వారోన్ అని డెమ బగ్ల వారోన్ మొద్దగ మోలనె పాసి టాంగి కీతెర్. ¹⁹ అస్కె పిలాతు, “నజరెత్తార్ యేసు యూదుల్క్ నోర్ రాజల్ ఆందుర్” ఇంజెర్ చెకతగ* లిహి కియుసి, యేసున్ టాంగి కీసి మన్తల్ మొద్దగ పాయుస్తార్. ²⁰ యేసున్ మొద్దగ టాంగి కీత జాగ నగుడున్ కరుమ్ మత్త. అద్ పాటితగ హెబ్రి, లాటిన్ అని గ్రీకు

⁷ ²⁴ ⁵³ ¹² ³⁵ ⁵¹ అపా 6:13
⁸ ⁴⁰ ⁹¹ ¹⁰
⁹ ²⁴ ¹¹ ³⁰ ⁰⁴ ¹⁰ ¹¹
⁴² ³² అపా 23:35
¹⁰ ⁶ ³⁰ ¹² ⁴⁹ ¹⁸ ¹¹
³⁰ ⁰⁴ ¹⁸ ¹⁷ ¹⁹ ¹³;
²⁰ ¹³ ⁹¹ ¹² ⁴⁷ ¹⁷ ¹⁵
¹¹ ⁶⁶ ²⁰ ²³
¹⁸ ⁴⁹ అపా 1:7 ²⁴ ²⁴ ¹³
¹² ³⁰ అపా 3:13
⁹ ³⁵ లూక 23:38;
యోహా 19:14;
అపా 9:15 ²⁴ ⁵³ ¹⁴
²⁵ ⁴¹ ¹⁵ ⁹¹ ¹⁸ ³¹;
¹⁹ ¹³; అపా 4:27
⁵³ ⁸⁴ అపా 10:24
¹³ ⁶⁸ అపా 7:5
¹⁴ ⁴⁷ ¹⁷ ²⁴ ¹⁶
³⁰ ⁰⁴ ¹³ - ¹⁵ ⁹¹ ¹⁵
¹⁴ ³⁵ ¹⁵ ⁵³ ²⁰
³⁹ అపా 12:4
¹⁵ ⁴⁹ ²¹ ³⁵ ¹⁹
²⁵ ⁴¹ అపా 17:7 ³⁰ ⁰⁴ ¹⁷
⁴⁰ ⁹¹ ¹⁹ ⁴⁷ ¹⁷ ¹⁶
¹⁶ ²⁴ ¹⁹ ⁴⁷ ¹⁷ ¹⁸
¹⁷ ¹⁵ ^{మత్త} 27:33
¹⁴ ⁴⁷ ²⁰ ³⁰ ⁰⁴ ²¹ ¹⁶ ¹⁹
¹⁸ ⁴⁷ ²⁰
¹⁹ ³⁵ ²¹ ¹¹ ²⁵ ²⁰
²⁴ ¹⁹ - ²⁰
³⁴ ⁸⁰ అపా 2:22
⁴⁰ ⁹¹ ²¹ ⁴⁷ ¹⁶ ²⁵
²⁰ ¹¹ ²⁵ ²⁰ - ²²
¹⁴ ⁴⁷ ²⁰ ¹⁶ ¹⁶ ^{అపా} 21:37
²⁴ ¹⁸ ³³ ¹⁹ ²³,
⁴² ²⁴ ⁵³ ²⁰ - ²¹
⁴⁷ ¹⁷ లూక 24:7;
యోహా 19:23;
గలతి 3:1
²¹ ⁴⁹ అపా 4:6
³⁵ ⁰⁴ ²⁶ ⁴⁰ ²⁴ ³³ ³¹
²² ¹¹ ²⁵ ²⁰ ³⁰ ⁴⁰ ⁹¹ ³¹
²³ ²⁴ ²⁴ ²⁵ ²⁴ ²⁴
⁴⁷ ¹⁷ ⁴¹ ⁵⁵ ⁰⁹ అపా 9:39
²⁴ ¹¹ ²⁴ ²⁸
²⁴ ⁴⁰ లూక 8:44;
అపా 7:58; హెబ్రి 1:12
²⁴ ⁴¹ అపా 20:33 ³⁰ ⁰⁴ ²⁷
²⁵ ⁹ అపా 23:16
²⁴ ²⁴ ²⁶ ³⁰ ⁹⁴ ²⁰ ¹ ¹⁶ ³¹

బాసనె* లిహి కియుస్లె కాడ్కి, సడ్డన్ సాటి వాతుర్ వెలిటిర్ యూదుల్క్ వాచి కియ పర్తెర్. ²¹ అస్కె డగుక్ కటొడలిర్, “యూదుల్క్ నోర్ రాజల్ ఆయె బతి, ‘నన యూదుల్క్ నోర్ రాజన ఇత్తార్’ ఇంజి లిహి కియుసట్” ఇంజెర్ పిలాతునగ సొంజి వెహ్తార్. ²² అస్కె పిలాతు, “లిహి కియుస్తార్ అగ, లిహి కియుస్తార్ అహ్మ మని” ఇంజెర్ ఇత్తార్.

²³ యేసున్ సిపాయిర్ మొద్దగ మోలనె పాత పెజె, వోనంగ్ పాంగుక్ వారోన్ వారోన్ ఉంది ఈస వానల్ నాలుంగ్ ఈసంగ్ కీసి తూస్తెర్. పారాడ కమిసున్* గిర్ యేత్తెర్. అద్ కమిస్ కొట్టక్నె లామ్ మత్త. ²⁴ తె సిపాయిర్, “ఇదెన్ సరుస్వట్. బోన పారాల్ పెసితెత వోరె యేతన” ఇంజెర్ చిటింగ్ వాడ్తెర్. “వూర్ నావంగ్ కప్టిన్ ఈసంగ్ కీసి తూసి, నావ కమిసున్ యేత్తె, చిటింగ్ వాటంతెర్” ఇంజెర్ దర్మ-గ్రంతనగ* లిహి కీత వచన్ వూరి మాయ్నె, ఇహిన్ జర్గత. అదెన్ సాటినె సిపాయిర్ ఇహిన్ కీతెర్.

²⁵ యేసున్ మోలనె పాత మొదున్ కరుమ్, యేసున అవల్, వోన కాకి, క్లోపన బాయ్కు మరియల్ అని మగ్గలేనె నాట్ట మరియల్ నిల్చి మత్తంగ్. ²⁶ యేసు తన్య అవల్ అని తన్వోర్ లాడ్వోర్ సిన్యల్ కరుమ్ నిల్చి మన్తల్ సూడ్కి, “బెయె ఇమల! నీవోర్ మరి” ఇంజెర్ వెహ్తార్. ²⁷ అని వోర్ సిన్యెకె సూడ్కి, “ఇమల! నీవ అవల్” ఇంజెర్ వెహ్తార్. అద్ గట్కతల్ తాన్ తన్య రోన్ వోసి కాస అవన్ దాత్ సూడ్తార్.

యేసు తన్య పరన్ సుటి కియ్యల్

(మత్తయి 27:45-56; మార్క్ 15:33-41; లూక 23:44-49)

²⁸ అద్ ఆత పెజె, తన వాత కామ్ సమ్మె మార్త ఇంజెర్ కరి కీసి, దర్మ-గ్రంతనగ లిహి కీత అద్ జర్గతె, “నాకున్ వట్క వస్త” ఇంజెర్ యేసు ఇత్తార్. ²⁹ అగ పులిత ఆంగుర్ రస నిహి ఉంది బుడ్డి మత్త. తె వూర్ తాన్గ దూది నహ్పా, హిస్సాప్ మరత

* 19:13 యూదుల్క్ హెబ్రి అని అరమిక్ బాసంగ్ వడ్కిన్దిర్.
 * 19:19 బదె తప్ కీతార్ వోర్ సాప్తె మాతెకె, వోర్ ఉంది మొద్ద్ కాంచి వోయ లాగర్. అస్కె వోన్ మునె వోర్ బతల్ తప్ కీతార్ అదెన సూచన లిహి కీసి మందంత. అద్ వాచి కీతుర్ వోన్ బతతున్ సాటి మొద్దగ మోలనె టాంగి కీసి పరన్ యేత్తలిర్ మంతెరొ కరి కీంతెర్.
 * 19:20 వెలిటిర్ యూదుల్క్ ఇన్ బాసనల్ ఉందితెర్ బాస వాచి కియ పర్తెదిర్. * 19:23 తొరె ఈతంగ్ లామ్ కమిసున్ కొట్టక్నె తయర్ కీందిర్.

²⁶ ² ⁵ ²¹ ⁷ ²⁴ ²⁸ ³¹ ^{మార్} 10:13; యోహా 15:8; 19:27; 20:30
²⁷ ³⁰ ⁰⁴ ²⁷ - ²⁸ ³¹ ²⁴ ³⁸ ²⁸ ¹¹ ²⁴ ³⁶ ²⁴ ³⁰ ⁰⁴ ³⁵ ²⁹ ⁹⁰ ^{మత్త} 27:48
⁴³ ⁰⁴ ^{అపా} 7:42 ⁴⁶ ⁹⁹ ^{మత్త} 27:48 ⁰¹ ^{హెబ్రి} 9:19

కాండతగ తటుస్తైర్ అని యేసున తొడ్డగ అందుస్తైర్. ³⁰ అస్సె యేసు, అద్ రసన పవద్ సూడ్చి, “నన వాత కామ్ మహ్లాన్” ఇంజెర్ తల వరుసి, తస్య పరన్ సుటి కీతార్.

³¹ అద్ పస్కు సడ్డ తయరి కియ్యల్ దివోస్ అంద్. దుస్రా నేటి, బెయ్ నేకిత [ఆరమ్మ దివోస్]* మత్త కాడ్చి, అవ్ మేందొల్క్ మొద్దున్ పొరొ టాంగె మాసి మన్వల్ యూదుల్కున్ ఇస్టమ్ సెలె. అదెన్ సాటి, “పూరంగ్ కాల్క్ ఉరుసి,* అవ్ మేందొల్కున్ బూడ్ రెహుస” ఇంజెర్ పిలాతున్ పూసి కీతెర్. ³² తె సిపాయిర్ వాసి, యేసున్ బరోబర్ మొద్దున్ గ టాంగి కీసి మన్వలిర్ ఇవిరంగై కాల్క్ ఉరుస్తైర్. ³³ బతి వూర్ యేసునగ వాసి, అదెన్ మునెనె వోర్ సాసి మత్త సూడ్చి, వోనంగ్ కాల్క్ ఉరుస్తైర్. ³⁴ బతి వూర్గటల్ వొరార్ సిపాయి యేసున డొకతున్ గొర్కతె కొట్టార్. యెంటనె నెతుర్ అరిక్ యేర్ పొంగ్. ³⁵ మిరట్ గిర్ బరొస ఇర్నల్, ఇద్ సూడ్చార్ వోర్ గవ వెహ్చార్. వోన గవ కరల్ అంద్. వోర్ సతెమ్ వెహ్చార్ మంతార్ ఇంజెర్ వోన్ టావ. ³⁶⁻³⁷ “వోనంగ్ బొకనల్ ఉంది బొక గిర్ ఉర్నగొంగ్” అని ఉండె ఉంది జాగ, “వోన్ కొట్టర్ వూర్ వోన్ బాజ్ సూడంతెర్” ఇంజెర్ దర్మ-గ్రంతనగ లిపా కీసి మత్తంగ్ అవ్, గొస్టింగ్ పూరె మాయ్నె ఇహిన్ జర్తత.

యేసున కూర్దున్ నారిత బండత బుయరితగ ఇర్నల్

(మత్తయి 27:57-61; మార్క్ 15:42-47; లూక 23:50-56)

³⁸ అరిమతయ చహర్చార్ యోసెప్ ఇస్వల్ యూదుల్కున వెరెతె, యేసున బక్తి మక్తి కిందుర్. బతి ఇంకె పిలాతునగ సాంజి, “యేసున కూర్దున్ వోయ సీమ్” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. తె పిలాతు వొప్త కాడ్చి, యేసున కూర్దున్ వోతార్. ³⁹ వేర్ యోసెపున్ సంగ ఉంది దియ రాత్తె యేసునగ వాసి, బేటి మాయ్యల్ నికాదేమ్ గిర్ మత్తార్. నికాదేమ్ తన్వ సంగ లగ్-బగ్ తీస సియుంగ్ (35) కీతొంగ్ బోలమ్ అని అగర్ ఇస్వలిక్ గమ గమ గాడి సియ్యలిక్ చీజ్క్ కూర్దున్ సోక్తె తత్తార్. ⁴⁰ ఇవ్ చీజ్కాన్ వూర్ ఇవిర్ ఆసి, యూదుల్కున నేకి తీర్ యేసున కూర్దున్ సోక్తెర్ అని అద్ కూర్దున్ బారిత పూన కాది కపిడె గూండి కీతెర్. ⁴¹ యేసున్ మొద్దుగ మోలనె పాసి టాంగి కీత జాగతగ ఉంది వాడి మత్త. అగ ఉంది నార్యసిత బండత పూన వీచ్చ బుయరి మత్త. అస్సె వేరి, అదెనగ బదె కూర్దున్ ఇర్మకి. ⁴² అద్ నేటి యూదుల్కున పస్కు సడ్డ తయరి కియ్యల్ మత్త కాడ్చి, లహ్మి వర్చి యేసున కూర్దున్ అద్ కరుమ్ మన్వల్ బుయరితగన్ ఇర్తెర్.*

యేసు సాసి-నేండ్యత్

(మత్తయి 28:1-10; మార్క్ 16:1-8; లూక 24:1-12)

20 వారమ్మ మొదొడ దివోస్ ఆయ్తవర్తున్ నేటి సక్రె బయ్ బయ్ ఆనెకెన్ మగ్దలేనె నాట్సు

³⁰ ²⁴ ^{v33} ⁴¹ 20:22
³¹ ²⁰ ^{v38} ²⁴ 18:36;
19:38; అపా 10:22
⁴⁰ ^{v38} ⁴⁵ 20:1
⁴⁷ ¹⁶ ^{కొర} 1:17 ⁴⁹ ⁸³ ^{v38}
³² ⁴⁹ ⁶ ^మ 6:6
³³ ²⁴ ^{v38}
³⁴ ²⁹ ¹ ^{అపా} 1:19
³⁵ ²⁷ 21:24
² ¹ ^{తె} 1:9
³⁰ ⁴ ^{v37} ³¹ ⁰⁰ 21:24
³¹ 21:24 ⁴¹ ⁰⁰ 14:11;
20:8; అపా 5:14
³⁸ ⁷ ^{మత్త} 27:57
²⁰ ⁶⁵ ^{అపా} 1:6
²⁴ ²⁴ ^{v40} ⁵³ ^{v40}
²⁵ ⁰¹ ^{అపా} 1:23 ³¹ ⁰¹ 20:3
⁴⁰ ⁹¹ ^{అపా} 3:13 ⁴⁹ ⁸³ ^{v40}
³⁹ ³⁰ ³ ¹ ⁶⁶ ^{మత్త} 2:11
⁴⁰ ⁵⁹ ^{మార్} 16:1
²⁴ ^{v42} ⁵³ ^{v42}
³⁶ ⁰⁸ 20:6 ⁴⁹ ⁸³ 20:12
⁴¹ ⁴⁷ ¹⁷ ^{అపా} 2:36
⁴² ²⁴ 9:11; 19:19;
20:2; 21:4; 8^మ 5:21
²⁴ ⁵³ 20:19 ³⁴ ^{v42} -20:1
¹ ³⁰ ⁹⁴ ^{మత్త} 27:56;
యోహా 20:18
³⁴ ¹⁹ ^{v2} ⁴⁵ ²¹ ^{v19}
² ²⁴ ^{v12} ⁶² ^{v13} ³⁰ ⁰⁴ ^{v13}
³⁴ ¹⁹ ^{v2} -4 ⁴⁶ ¹³ ^{v6} ⁵³ ⁶⁸ 21:16
³ ⁰¹ ^{v3} -4 ⁴⁰ ⁷⁴ ^{v3} -4
⁴ ³¹ ^{v8} ³⁴ ¹⁹ ^{v6} ⁴⁰ ⁷⁴ ^{v6}
⁸ ³¹ ^{v10} ³⁴ ¹⁹ ^{v11} ⁴¹ ⁰⁰ ^{v25}
⁹ ¹¹ ²⁴ ^{అపా} 1:16
¹⁰ ³¹ ⁰¹ ^{v19}
¹¹ ³⁴ ¹⁹ ^{అపా} 13:29
¹² ³ ^{అపా} 5:19
²⁴ ^{v14} ⁴⁹ ⁸³ ^{అపా} 9:40
¹³ ⁶² ^{v15} ³⁰ ⁰⁴ ^{v15}
¹⁴ ²⁴ ^{v15}
¹⁵ ²⁴ ^{v15} -17
²⁹ ⁶² ^{v18} ³⁰ ⁰⁴ ^{v16}

మరియల్ యేసున కూర్ ఇర్త బుయరితగ సొత్త. తె అద్ బుయరితున్ అడ్డమ్ ఇర్త బండ కూడుసి దిస్త. ² అదెన్ సాటి, అద్ మరియల్, సీమెన్-పేతుర్లగ అని యేసు లాడ్ కియ్యల్ ఉండె వొరార్ సిస్యనగ విచ్చెర్ సాంజి, “పర్చున కూర్దున్ అద్ వీచ్చ బుయరితల్ బూరెయ్ వోసి, బగ ఇర్తెరెయ్ మాకున్ టావ సెలె” ఇంజెర్ వెహ్చ. ³ తె పేతురు అని వోన్ సంగ మన్వల్ సిస్యల్ బుయరితగ సూడ్లె పెసితెర్. ⁴ వూర్ ఇవిర్ మీరె మాసి విచ్చెర్ మనెకె, వోర్ సిస్యల్ పేతుర్డున్ తెర్ మునె విచ్చెర్ సాంజి, వీచ్చ బుయరితగ యెహ్చార్. ⁵ అని బహిడలె వరిసి సూడ్చార్. తె అగ సిరిప్ కూర్దున్ గూండి కీతంగ్ కష్టింగ్ వోన్ దిస్తంగ్. బతి వోర్ రొపా నేంగ్కతి. ⁶⁻⁷ అస్సెన్ సీమెన్-పేతురు అగ యెచ్చి, రొపా వీచ్చ బుయరితగ నేంగ్కార్. కూర్దున్ గూండి కీతంగ్ కష్టింగ్ అగ మత్తంగ్. యేసున తలతున్ గూండి కీత కష్టి గడి కీసి, మెయ్యంగ్ కష్టిన్ అలది మన్వల్ సూడ్చార్. ⁸ అస్సె వీచ్చగ మొదొల్ యెహ్చార్ వోర్ సిస్యల్ రొపా నేంగ్గి, సూడ్చి బరొస కీతార్. ⁹ అస్సె గిర్, “కిరిస్తు సాసి తప్పక్ నేండంతోర్” ఇంజెర్ [దర్మ-గ్రంతనగ] మన్వల్ గొస్తి వూర్కున్ అర్తమ్ ఆయ్లెకె మత్త. ¹⁰ అస్సె వూర్ ఇవిర్ మల్చి, తమ్ముర్గ సొత్తెర్.

యేసు మగ్దలేనె నాట్సు మరియన్ దిస్వల్

(మార్క్ 16:9-11)

¹¹ బతి మగ్దలేనె నాట్సు మరియల్ బుయరితున్ బహి నిల్చి ఆడ్చార్ మత్త. అహన్ ఆడ్చార్ బహిడలె వరిసి సూడ్చ. ¹² అస్సె బెయ్ దప్రలిక్ కష్టింగ్ పోండ్చర్ ఇవిర్ బగవంతసుర్ దూతలిర్ దిస్తెర్. వూర్ యేసున కూర్ మత్త అద్ జాగతగ తలవడ్డ వొరార్ అని కాల్యడ వొరార్ ఉచ్చి మత్తెర్. ¹³ వూర్, “బాయి! బారి ఆడంతి?” ఇంజెర్ తాన్ పూసి కీతెర్. తె అద్, “పర్చున కూర్దున్ బుయరితల్ బూరెయ్ వోసి, బగ ఇర్తెరెయ్ నాకున్ టావ సెలె” ఇంజెర్ మరియల్ వెహ్చ. ¹⁴ అహన్ వెహ్చి, పెజె తిరిత. అస్సె యేసు నిల్చి మన్వల్ సూడ్లె బతి, వోరె యేసు ఇంజెర్ వొడ్చి మాయ్కతి. ¹⁵ అస్సె యేసు, “బాయి బారి ఆడంతి? అని బోన్ సాటి మహ్లాసెర్ మంతి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. తె మరియల్, వోన్ వాడితగ మన్వల్ గడియల్ ఇంజెర్ సమ్మె మాసి, “దాద! నిమ్మె పర్చున కూర్దున్ వోసి మంద్చితె, బగ ఇర్తెయో వెహ. నన సాంజి కూర్దున్ వోంతోన్” ఇంజెర్

* 19:31 ఆరమ్మ దివోస్ యూదుల్కున ఆరమ్మ దివోస్ సుకుర్ వార్ పోడెక్సల్ సురు అంత అని సస్యర్ పోడెక్ మారంత. తె వూర నేకితున్ పియ్యి అద్ దివోస్సగ బోనయ్ కూర్ మాతి కియ్యక్నె బహి మన్వ. అదెన్ సాటి అద్ కామ్ వెయ్యె కియ్యల్ మత్త. * 19:31 మొద్దుగ మోలనె పాసి టాంగి మాసి మన్వల్ తన్వంగ్ కాల్కున్ అహ్చి నేస్క పరంతోర్. బతి బస్కెతె వోనంగ్ కాల్క్ ఉరుసంతెరొ, అస్సె నేస్క వాయ్య కాడ్చి, వెయ్యె పరన్ సుటి కీంతోర్. * 19:42 యూదుల్కున ఆరమ్మ దివోస్ సుకుర్ వార్ పోడెక్సల్ సురు అంత అని సస్యర్ పోడెక్ మారంత. తె వూర నేకితున్ పియ్యి అద్ దివోస్సగ బోనయ్ కూర్ మాతి కియ్యక్నె బహి మన్వ. అదెన్ సాటి అద్ కామ్ వెయ్యె కియ్యల్ మత్త.

పూసి కీత. ¹⁶తె యేసు, “మరియ!” ఇంజెర్ తాన్ కేయ్యెర్. అస్కె మరియల్ వోన్ బాజున్ మల్పి హెబ్రి బాసతె, “రబుని!” ఇంజెర్ కేయ్యె. «బోద గురు» ఇంజెర్ ఇదెన అర్తమ్. ¹⁷యేసు తాన్ సంగ, “నన పొరొ బాబొనగ సొంద లాగర్. నాకున్ పియ్యి మన్మ. బతి నా తముక్కుగ సొంజి, ‘నా బాబొయె మీ బాబొ ఆందుర్. నా బగవంతల్ మీ బగవంతల్ ఆందుర్. పొరొ బగవంతనగ నన సొంజెర్ మంతోన్’ ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహ” ఇంజి తాన్ వెహార్. ¹⁸తె మగ్గలేనె నాట్టు మరియల్ సిస్యలిర్గ సొంజి, “నన పర్బున్ సూడ్తాన్. పర్బు మీకున్ ఇవ్ గొస్టింగ్ వెహ ఇత్తోర్” ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ వెహ.

¹⁹అంటిత్కె* పోడెక్ సిస్యలిర్ యూదుల్కునుర్ అదికారిక్కున్ వెరిసి, తమె మీరె మాసి మత్త రోతంగ్ కావక్ కెప్పి, గొల్స్ వాట్టి రొపొ మత్తెర్. అస్కె యేసు వూర్ నడ్డుమ్ పావె మాసి, “మీకున్ సాంతి వాయి” ఇంజెర్ వెహార్. ²⁰అహన్ వెహ పెజె, తన్వంగ్ కెయ్యున్ అని డొకతున్ తొహార్. తె వూర్ సిస్యలిర్ పర్బున్ వొడ్కి పియ్యి, వెలె ఆనంద్ యేత్తెర్. ²¹అస్కె యేసు ఉండె ఉంది జోక, “మీకున్ సాంతి వాయి! బాబొ నాకున్ దునియతగ రొహ్త తీర్, నన గిర్ మీకున్ దునియతె రొహంతోన్” ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ వెహార్. ²²ఇహిన్ వెహి, “పవిత్ర ఆత్మ” యేతట్” ఇంజెర్ వూర్ పొరొ హూకుర్ ఉహ్కాత్తోర్. ²³అని “మిరట్ బోనంగ్ పాప్సెత మాపి కీంతిటొ, వూర్కున్ మాపి పుటంత. బోనంగ్ పాప్సెత మాపి కియ్యటొ, వూర్కున్ మాపి పుటొ” ఇంజెర్ వెహార్.

యేసు తోమన్ దిస్వల్

(మత్తయి 28:16-20; మార్క్ 16:14-18; లూక 24:36-49)

²⁴యేసు వాసి మత్తోర్ అస్కె, బార జన్మ సిస్యలిర్గటల్ యేమల్ ఇన్వల్ తోమల్ సెలె మత్తోర్. ²⁵అదెన్ సాటి సిస్యలిర్, “మమెట్ పర్బున్ సూడ్తామ్!” ఇంజెర్ తోమన్ వెహార్. బతి తోమల్, “నన కుద్ పర్బునంగ్ కెయ్యెనగ మోలనె పాతంగ్ అవ్ గద్దెన్ సూడ్కి, అవెనగ బొటనె ఇట బీగర్ అని గొర్కతె కొట్ట డొకతగ కెయ్ ఇర బీగర్, నన నమ్మెన్ ఇత్తె నమ్మెన్” ఇంజెర్ ఇత్తోర్.

²⁶అహన్ ఇంజి ఆట్ రోజ్కె ఆత పెజె, తోమల్ అని మెయ్యర్ సిస్యలిర్ ఉంది రోన్ కావడ్ కెప్పి, గొల్స్ వాట్టి మత్తెర్. తెర్ బతి, యేసు వూర్ పావె మాతొర్. అని “మీకున్ సాంతి వాయి!” ఇంజెర్ ఇత్తోర్. ²⁷అహన్ ఇత్త పెజె తోమన్, “నీవంగ్ బొటనె నా కెయ్యున్ ఇట్టి సూడ. అని నీవ కెయ్ చప్పి, నా డొకతగ ఇర్పి, బరొస సెలొర్ వోన్ మోడి ఆయ్యక్నె, బరొస వాలెని ఆసి మన్” ఇంజెర్ వెహార్. ²⁸అస్కె తోమల్, “హో, నా బగవంత! నా పర్బు!” ఇంజెర్ యేసున్ జవబ్ సీతొర్. ²⁹తె యేసు, “నిమె నాకున్ సూడ్కి బరొస కీతి. సూడ్వక్నె

¹⁶ ¹⁴ ⁴⁷ ^{జెజిరి 9:11}

³⁰ ⁰⁴ ^{v17}

¹⁷ ⁸ ^{21:23}

²⁴ ^{v19} ⁰⁴ ^{v19}

¹⁸ ⁶² ^{v20}

³⁰ ⁹⁴ ^{మత్త 27:56}

¹⁹ ¹⁵ ^{v21} ²⁴ ^{v21}

²⁴ ⁵³ ^{అపొ 2:5}

³⁰ ⁰⁴ ^{v22} ³¹ ⁰¹ ^{v19-20}

⁴⁵ ²¹ ^{అపొ 1:12}

²⁰ ²⁹ ⁶² ^{13:37;20:25;}

^{అపొ 1:21} ³¹ ⁰¹ ^{v25}

²¹ ¹⁵ ^{v26} ²⁴ ^{v24}

²² ⁴ ^{అపొ 1:2}

³⁰ ⁰⁴ ^{v24} ⁴¹ ⁵¹ ^{అపొ 1:2}

²³ ⁶⁶ ^{అపొ 2:38}

⁶³ ^{అపొ 5:38}

²⁴ ¹³ ²⁴ ^{21:2}

²³ ⁸¹ ^{v27} ²⁴ ^{v26}

³⁰ ⁰⁴ ^{v13,25;21:12}

²⁵ ²⁹ ⁶² ^{v28} ³⁰ ⁰⁴ ^{v27}

³¹ ⁰¹ ^{v26} ⁴¹ ⁰⁰ ^{v29}

⁵¹ ⁷⁹ ^{అపొ 7:43}

²⁶ ¹⁵ ^{అపొ 7:26}

²⁴ ^{v30} ³¹ ⁰¹ ^{v30}

²⁷ ⁷¹ ^{అపొ 26:8}

²³ ⁸¹ ^{v27-28} ³⁰ ⁰⁴ ^{v29}

⁴¹ ⁰¹ ^{అపొ 10:45}

²⁸ ⁸¹ ^{21:2} ²⁹ ⁶² ^{21:7}

²⁹ ³⁰ ⁰⁴ ^{21:2}

³¹ ⁰⁷ ^{అపొ 20:35} ⁴¹ ⁰⁰ ^{v31}

³⁰ ⁷⁵ ^{21:25} ¹¹ ²⁵ ^{v31}

²⁴ ^{v30-21:1}

³¹ ⁰¹ ^{19:26;21:1,}

²⁴ ⁴⁵ ^{అపొ 2:19}

³¹ ²⁵ ^{21:24}

²² ^{అపొ 2:28}

⁴¹ ⁰⁰ ^{అపొ 2:44}

⁵⁵ ⁴⁷ ^{అపొ 2:31}

¹ ²⁴ ^{v4} ³¹ ⁰¹ ^{v2} ⁵⁰ ⁸⁵ ^{6:1}

² ¹⁰ ^{అపొ 9:31}

¹³ ²⁴ ^{11:16} ²¹ ⁹⁹ ^{మత్త 4:21}

²³ ⁸¹ ^{అపొ 1:13} ²⁵ ⁸⁰ ^{2:1}

³⁰ ⁰⁴ ^{v3} ³¹ ⁰¹ ^{v4} ³⁴ ⁸² ^{1:46}

⁴⁰ ⁷⁴ ^{v3} ⁴⁶ ¹³ ^{13:6;}

^{21:3;} ^{అపొ 8:24}

³ ³⁰ ⁰⁴ ^{v5} ⁴⁰ ⁷⁴ ^{v7}

⁴¹ ⁴³ ^{v6} ⁴⁶ ¹³ ^{v7}

⁴ ²⁴ ^{v5} ³¹ ⁰¹ ^{v7}

⁵ ²⁴ ^{v7} ³⁰ ⁰⁴ ^{v7}

⁶ ¹³ ⁵⁰ ^{v8} ²⁴ ⁸⁶ ^{v8}

⁴¹ ^{అపొ 20:13}

⁷ ⁵ ^{v15} ²⁴ ^{v10}

బరొస కియ్యలిర్కున్ వెలె ఆసిర్వాద్క్ పుటంతంగ్” ఇంజెర్ తోమన్ వెహార్.

ఇద్ పుస్తక్న బావ్

³⁰ఇవె ఆయ్య, యేసు సిస్యలిర్ మునె దుస్రాక్ వెలె మయ్యతంగ్ కామ్క్. కీతొర్. అవెన్ ఇద్ పుస్తక్నగ లిహి కియ్యకి. ³¹బతి యేసుయె, బచి కియ్యల్ కిరిస్తు* అని వోరె బగవంతనోర్ మరి ఆందుర్ ఇంజి నమ్మిట్తె, బస్కిట్ పిస్వల్ జిన్గి మీకున్ పుటన ఇంజెరెన్, ఇవ్ గొస్టింగ్ లిహి కియ్యల్ జర్త.

యేసు యేడ్వర్ సిస్యలిర్కున్ దిస్వల్

21 అద్ ఆత పెజె, యేసు ఉండె ఉంది జోక గలిలయ సమ్మర్త* డర్దితగ సిస్యలిర్కున్ ఇద్ తరికతె దిస్వల్: ²సిమెన్-పేతురు, యేమల్ ఇన్వల్ తోమల్, గలిలయ యేరియత కాన చహార్తోర నతనియేల్, జెబెదయనుర్ మర్క్ అని యేసునుర్ సిస్యలిర్గటల్ ఉండె ఇవిర్ మీరె మాసి మత్తెర్. ³అస్కె సిమెన్-పేతురు, “నన మీన్క్ పియ్యె దాంతోన్” ఇంజెర్ వూర్కున్ వెహార్. తె వూర్, “మమెట్ గిర్ నీ సంగ వాంతోమ్” ఇంజెర్ ఇత్తెర్. అని సొంజి రూకతగ ఉద్తెర్ బతి, అద్ రాతున్ వూర్ బతంగె పియ్యకి.

⁴పోడ్ పెసికె, యేసు డర్దితె నిల్పి మత్తోర్ బతి, వూర్ సిస్యలిర్ వోన్ వొడ్కె మాయ్యకి. ⁵అస్కె యేసు, “దాదలియేట్! తిన్లె మీన్క్ పియ్యట్ కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతొర్. తె వూర్ “పియ్యకి” ఇంజెర్ వెహార్. ⁶తె యేసు, “రూకత తిన బగ్ మీవ జార్ వాటట్. అస్కె మీన్క్ అరంతంగ్” ఇంజెర్ వెహార్. తె వోర్ వెహ తీర్ జార్ వాడ్డెర్. అస్కె బెయ్ వెలె మీన్క్ అర్తంగ్. తె అద్ జార్దన్ రూకత్ పొరొ తహ పర్మకి. ⁷అస్కె యేసు లాడ్ కియ్యల్ సిస్యల్, “వోర్ పర్బు ఆందుర్!” ఇంజెర్ పేతుర్ను వెహార్. తె అద్ గొస్తి కేంజు బరొబర్, వోర్ డూండ్కల మత్త కాడ్కి, ఆంగ్ కెర్తోర్ అని డర్దితె సొన్లె సమ్మర్తగ డెయ్యెర్. ⁸మెయ్యర్ సిస్యలిర్ డర్దితల్ రండ్ నుహ్క (200) కూటంగ్ లంగ్ మత్త కాడ్కి, మీన్క్ అర్పి మన్వల్ జార్ ఊమ్మెర్ అదె రూకతె వాతెర్.

⁹రూక డర్దితె యెవ్ పెజె, వూర్ రెయ్యెర్. అస్కె వూర్కున్ ఇమంగ్ సారింగ్ అని గొకన్ పొరొ వాట్టి మన్వలిక్ మీన్క్ దిస్తంగ్. ¹⁰అస్కె యేసు, “మిరట్ ఇంకె పియ్యంగ్

* **20:19** యూద దర్మత నేకితున్ పియ్యి, సనివార్కున్ ఆరమ్మ దివోస్ ఇంతెర్. అద్ వారమున్ అద్ సనివార్ ఆక్రీత దివోస్. ఆయ్యవర్ పూన వారమ్మ మొదొడ దియ్ ఆంత. * **20:31** బచి కియ్యల్ కిరిస్తు హెబ్రి బాసతె మెసయల్ ఇంతెర్. ఇదెన అర్తమ్ పర్బున్ బచి కియ్యె, బగవంతల్ నేమి కీసి, సారి కియ్యల్ రాజత్. వేన్ సాటి యూదుల్క్ సూడ్వర్ మత్తెర్. * **21:1** తిబెరియ సమ్మర్ ఇంజెర్ గిర్ కేయంతెర్.

²⁹ ⁶² ^{v12} ³⁰ ⁰⁴ ^{v10} ³¹ ⁰¹ ^{v8} ⁴⁰ ⁷⁴ ^{v11} ⁴⁶ ¹³ ^{v11} **8** ¹³ ⁵⁰ ^{v11} ⁸⁶ ^{v11} ³¹ ⁰¹ ^{v12} ⁴¹ ^{మార్ 3:9} **9** ³⁷ ⁹⁵ ^{v10} **10** ²⁴ ^{v13} ³⁰ ⁰⁴ ^{v12} ³⁷ ⁹⁵ ^{v13}

మీన్స్ నగటల్ ఇమంగ్ పియ్య వరట్” ఇంజెర్ ఇత్తోర్.

¹¹ తె సీమెన్-పేతురు రూకతగ సాంజి, నోడె పియ్య యేతల్ జార్జున్ డర్రితె ఊమ్మెర్. అద్ జార్ నూట పనస్ మూండ్ (153) డగుక్ మీన్స్ నె నించి మత్త. తెర్ బతి అద్ జార్ సర్కకి.

¹² అస్కె యేసు, “వాసి తింట్!” ఇంజెర్ సిస్యలిర్కున్ కేయ్యెర్. తె వోర్ పర్బు ఇంజి కరె మాత కాడ్కి, «నిమె బోని ఆంది?» ఇంజెర్ బోరె వోన్ పూసి కియ్యకి. ¹³ తె యేసు సారింగ్ అని మీన్స్ పూర్కున్ తూసి సీతార్. ¹⁴ యేసు «సాసి-నేండ్» పెజె సిస్యలిర్కున్ దిస్వల్ ఇద్ మూడవ జోక ఆండ్.

పేతుర్త బహ్మ మాత బరొసతున్ యేసు సుద్రి కియ్యల్

¹⁵ పూర తిస్వల్ ఆత పెజె యేసు, “యోహాన్సార్ మరి సీమెన్! వీర్టట్ తెర్ అదిక్ నాకున్ పెర్మ కీంతి కి?” ఇంజెర్ సీమెన్-పేతుర్తన్ పూసి కీతార్. తె “హో పర్బు! నన పెర్మ కీంతాన్ ఇంజి నీకున్ టావయె” ఇంజెర్ పేతురు ఇత్తోర్. తె యేసు, “నా గొరె పిలన చొకాట్-వాయుట్ సూడ” ఇంజెర్ వెహ్తార్. ¹⁶ ఉండె ఉంది జోక యేసు, “యోహాన్సార్ మరి సీమెన్! నాకున్ కరల్ పెర్మ కీంతి కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. తె, “హో పర్బు! నన పెర్మ కీంతాన్ ఇంజి నీకున్ టావయె” ఇంజెర్ పేతురు ఇత్తోర్. తె యేసు, “నా గొరెన చొకాట్-వాయుట్ సూడ” ఇంజెర్ వెహ్తార్. ¹⁷ మూడవ జోక యేసు, “యోహాన్సార్ మరి సీమెన్! నాకున్ కరల్ పెర్మ కీంతి కి?” ఇంజెర్ పూసి కీతార్. «నాకున్ పెర్మ కీంతి కి?» ఇంజెర్ మూడవ జోక పూసి కీత కాడ్కి, పేతురు దుక్సతె, “హో పర్బు! మీకున్ సమ్మి టావయె. నన నీకున్ పెర్మ కీంతాన్ ఇంజెర్ గిర్ టావయె” ఇంజెర్ ఇత్తోర్. తె యేసు, “నా గొరెన చొకాట్-వాయుట్ సూడ” ఇంజెర్ పేతుర్తన్ వెహ్తార్. ¹⁸ అని “ఇద్ సతెమ్ ఆండ్. డియెని మనెకె నీవ నిమె నడి అబ్రి కీసి, నీకున్ పసండ్ వాత జాగతగ దాంతి. బతి బుడియని ఆత పెజె, నిమె

¹¹ ¹³ మత్త 4:20

²⁴ ⁸⁶ 1కొర 15:39

⁴⁰ ⁷⁴ v15 ⁴⁶ ¹³ v15

¹² ²⁹ ⁶² v16 ³⁰ ⁰⁴ 20:24;

21:15,21 ³¹ ⁰¹ v14

¹³ ²⁴ ²⁴ v13-15 ³⁷ ⁹⁵ 6:9

¹⁴ ⁵³ అపొ 3:6 ³¹ ⁰¹ v20

¹⁵ ⁵ 15:9;

21:16; రోమ 13:9

⁷ ఊజగిరి 5:6; 7:17

²⁴ ²⁴ v17 ³⁰ ⁰⁴ v16

⁴⁰ ⁷⁴ v17 ⁴⁶ ¹³ v16

¹⁶ ² ⁵ v20 ²⁴ ⁹¹ v16-17

²⁹ ⁶² v16-17 ³⁰ ⁰⁴ v17

⁴² ⁶³ 10:7; 21:17

⁴⁶ ¹³ v16-17 ⁵³ ⁶⁸ v16-17

¹⁷ ²⁴ ²⁴ v21 ⁹¹ అపొ 1:5

²⁹ ⁶² v20 ³⁰ ⁰⁴ v18

⁴⁰ ⁷⁴ v20 ⁴³ ⁶³ అపొ 8:32

⁴⁶ ¹³ అపొ 1:13

⁵³ ⁶⁸ 1కొర 16:22

¹⁸ ⁸¹ మత్త 5:18;

యోహా 13:21;

రోమ 1:25; ఎఫెసి 3:21

³⁰ ⁰⁴ v18-19 ⁴⁰ ⁴³ అపొ 3:6

¹⁹ ⁹² అపొ 3:13 ³⁰ ⁰⁴ v21

²⁰ ² రోమ 8:28

²⁹ ⁶² v21 ³¹ ⁰¹ v23 ⁴⁰ ⁷⁴ v21

²¹ ²⁴ v21-23

²⁹ ⁶² అపొ 1:6 ³⁰ ⁰⁴ v12,22;

అపొ 2:40 ⁴⁰ ⁷⁴ అపొ 1:13

²² ³⁰ ⁰⁴ అపొ 1:3

²³ ⁸ అపొ 1:15

²⁴ ²⁴ v25 ³¹ ⁰¹ v24

కెయ్యో చహ్పి మనెకె, ఉండె వొరార్ నీకున్ దొహ్పి, పసండ్ సెలె అద్ జాగతె వోంతార్” ఇంజెర్ యేసు వెహ్తార్. ¹⁹ పేతురు బాతల్ మరన్ ఆసి, బగవంతన్ మయ్య తరంతార్ ఇన్వల్ తొహ్లా, యేసు ఇహిన్ వెహ్తార్. అహిన్ వెహ్త పెజె, “నా బక్తి పియ్య తాక” ఇంజెర్ ఇత్తోర్.

²⁰ పస్క సడ్డ జేపున్ కీనెకె, పర్బునగ ఉండె ఇమర్ కరుమ్ ఉర్నగి మాసెర్, «పర్బు! వోర్ బోర్ ఆందుర్?» ఇంజెర్ పూసి కీతార్ వోర్, యేసు లాడ్ కియ్యల్ సిస్యల్, తమ్మ పెజెయ్ వాసెర్ పేతుర్తన్ దిస్తార్. ²¹ తె వోన్ సూడ్పి పేతురు, “పర్బు! వేన్ బతల్ జర్గంత?” ఇంజెర్ యేసున్ పూసి కీతార్. ²² తె యేసు, “నన ఉందుంది జోక వానల్ వేరి, వోర్ మన్వల్ నాకున్ పసండ్ మత్తెకె, వోన్ బారెతె నీక్ బతల్ ఆయి. సిరిఫ్ నిమె నా బక్తి పియ్య తాక” ఇంజెర్ పేతుర్తన్ వెహ్తార్. ²³ అదెన్ హిందల్, వోర్ సిస్యన మరన్ ఆయె ఇన్వల్ గొస్తి బక్తలిర్ నడ్డుమ్ కప్త. బతి యేసు లాడ్ కియ్యల్ సిస్యన్ బారెతె, అహిన్ వెహ్తకి. సిరిఫ్, “నన ఉందుంది జోక వానల్ వేరి, వోర్ మన్వల్ నాకున్ పసండ్ మత్తెకె, వోన్ బారెతె నీక్ బతల్ ఆయి” ఇంజెర్ వెహ్తార్.

అక్రిత గొస్తి

²⁴ యేసు లాడ్ కియ్యల్ వేర్ సిస్యలె ఇవ్ గట్నన్ సూడ్పి, గవ వెహ్లా, ఇవ్ సమ్మెన్ లిహి కీతార్. వేన్ గవ సతెమ్ ఇంజెర్ మాకున్ టావ. ²⁵ యేసు బొమిత్ పొరొ కీతంగ్ కామ్మి ఉండె వెలె మంతంగ్. అవెనల్ హార్ ఉందితున్ పోడి కీసి లిహి కీతెకె, అవ్ పుస్తకున్ ఇర్లె, ఇద్ దునియత జాగ యెవో ఇంజెర్ నన సోంప్ కీంతాన్.

²⁴ ²⁷ అపొ 12:9 ¹¹ ²⁵ v25 ³¹ ⁰¹ 20:30; అపొ 6:1; 9:38 ⁴⁰ ³¹ అపొ 6:3

³¹ ⁴¹ అపొ 22:18 ²⁵ ⁹ గలతి 3:10 ¹¹ ²⁵ అపొ 1:20 ²⁴ ²⁴ అపొ 1:1

²⁸ ⁸⁹ అపొ 17:24

Strong's Number Index

Hebrew Words

- 18 עֵבֹוֹץ 'ēbūwץ **కోసి**–; long open container; made of wood or stone; for feeding domestic animals; యోబు 39:9
- 26 אֲבִיגַיִל 'Ābīgayil **అబిగేల**–; daughter of Nahash, sister of David, wife of Jether the Ishmaelite, mother of Amasa; 1సము 25:3
- 28 אֲבִיదָא 'Ābīydā' **అబిదల్**–; son of Midian, son of Keturah, wife of Abraham; పుట్ 25:4
- 32 אֲבִיחַיִל 'Ābīyhayil **అబిహాయిల**–; father of Esther from tribe of Benjamin; ఇస్రాల్ 3:35
- 33 אֲבִי חֶזְרְיָא 'Ābīy hā-'Ezrīy **అబియెజు**–; member of clan of Abiezer; నాయ్ 6:11
- 37 אֲבִיטָל 'Ābīyṭāl **అబిటల**–; wife of David, mother of Shephatiah; 2సము 3:4
- 38 אֲבִיחָם 'Ābīyām **అబియం**–; son of Rehoboam; king of Judah (913–911/10); also known as Abijah; 1రాజు 14:31
- 39 אֲבִימָלֵךְ 'Ābīymā'ēl **అబిమాయల్**–; son of Joktan, descendant of Shem; పుట్ 10:28
- 41 אֲבִינָדָב 'Ābīynādāb **అబినదాబ**–; son of king Saul from tribe of Benjamin; 1సము 7:1
- 42 אֲבִינָוָם 'Ābīynō'am **అబినోయం**–; father of Barak; నాయ్ 4:6
- 44 אֲבִי עֶזֶר 'Ābīy'ezer **అబియేజెర**–; man from Anathoth, commander in army of king David; యెహో 17:2
- 48 אֲבִירָם 'Ābīyrām **అబిరం**–; son of Hiel; ఇస్రాల్ 16:1
- 49 אֲבִישָׁג 'Ābīyshag **అబిషగు**–; concubine of David; 1రాజు 1:3
- 52 אֲבִישַׁי 'Ābīyshay **అబిషయ**–; son of Zeruiah, sister of David; warrior; also known as Abshai; 1సము 26:6
- 54 אֶבְיָתָר 'Ebyāthār **అబ్యాతార**–; son of Ahimelech; priest in the time of king David; 1సము 22:21
- 59 אֲבֵל **అబెల**–; town in the territory of Naphtali; short name for Abel–Beth–Maacah; also known as Abel–Maim; 1సము 6:18
- 62 אֲבֵל בֶּעֶזְרָא 'Ābēl Bēyth-Mā'akāh **అబెల్-బెత్-మయక**–; town in Naphtali; also known as Abel and Abel–Maim; 1రాజు 15:20
- 65 אֲבֵל מַעְחֹוֹלָה 'Ābēl M'e'chōwlāh **అబెల్-మెహొల**–; town in Gilead; నాయ్ 7:22
- 68 אֶבֶן **అబెన్** **హీరంగ్-మోలి**–, **కంకర**–, **బారిత్**–; generic term for small object consisting of a variety of stone that is considered precious because of its beauty and scarcity; used as ornament or decoration; associated with honor, majesty, and glory; పుట్ 2:12
- 70 אֲבֵן **అబెన్** **జల్మ సీవె**; set of two flat objects, made of stone and used in Egypt, on which a woman used to sit or kneel while giving birth; బహి 1:16
- 72 אֶבֶן עֶזֶר 'Eben hā-'Ēzer **అబినేజెర**–; "stone of help": memorial stone located between Shiloh and Aphek; 1సము 4:1
- 74 אֲבִנֶר 'Abnēr **అబ్నెర**–; army commander of Saul, son of Ner from the tribe of Benjamin; 1సము 14:50
- 78 אִבְסָן 'Ibtsân **ఇబ్సాన్**–; judge of Israel; నాయ్ 12:8
- 85 אֲבְרָהָם 'Ābrāhām **అబ్రాహం**–; son of Terah; ancestor of Israel; also known as Abram; పుట్ 17:5
- 87 אֲבְרָם 'Ābrām **అబ్రామ**–; son of Terah; ancestor of Israel; later known as Abraham; పుట్ 11:26
- 90 אֲגָג 'Āgag **అగగ**–; king of Amalek; ఇస్రాల్ 24:7
- 91 אֲגָגִי 'Āgāgīy **అగ**–; descendant of Agag; ఎస్థర్ 3:1
- 110 אֲדָמָה 'Adb'ēl **అద్మయేల**–; son of Ishmael; పుట్ 25:13
- 113 אֲדֹנָי 'Ādōnāy **మాల్క**–, **గురుజీ**–, **పర్వ**–, **రాజ**–; man who is in a position of authority over someone else as that person's legal owner, employer, or sovereign; పుట్ 18:3
- 117 אֲדִיָּר 'addīyr **తాకున**–, **అదిక**–; person in a position of leadership, either within the community or within the army; బహి 15:10
- 119 אָדָם 'ādam **రగల్ రంగ**–, **రగల**–; to give something a red color by dying it; బహి 25:5
- 120 אָדָם 'ādām **మాల్పు**–, **నరిమన్**–; human being as an individual or as a class of living creatures; associated with mortality; పుట్ 1:26
- 121 אֲדָם 'Ādām **అడమ్**–; location near the river Jordan near Zarethan; పుట్ 3:17
- 123 עֵדוֹם 'Ēdōm **యేదోమ**–; people, land; Esau and descendants of Esau; పుట్ 25:30
- 124 אֶדֶם 'ōdem **పద్మరాగమ**–; (semi-)precious stone of a red color, possibly ruby or carnelian; బహి 28:17
- 126 אֲדָמָה 'Admāh **సోయర్దోర్**, **అద్మా**; one of the 5 cities in the plain which included Sodom and Gomorrah; పుట్ 10:19
- 130 אֶדוֹמִי 'Ēdōmīy **యేదోమ**–; descendant or inhabitant of Edom; రెండ 23:7
- 131 אֲדֻמִּימַת 'Ādummīym **అదుమ**–; ascent, pass; between Jerusalem and Jericho; యెహో 15:7
- 136 אֲדֹנָי 'Ādōnāy **పర్వ**–, **బగవంత్**–; way of addressing God as one's master and lord; పుట్ 15:2
- 139 אֲדֹנִי-טֶדֶק 'Ādōnīy-Tsedeq **అదోని-సెడెక్**; king of Jerusalem; time of Joshua; యెహో 10:1
- 140 אֲדֹנִי-קָאִם 'Ādōnīyqām **అదోనికామ**–; family head; after exile; ఎజు 2:13
- 141 אֲדֹנִי-רָם 'Ādōnīyrām **అదోనిరామ**–; son of Abda; official; time of kings David, Solomon, and Rehoboam; 1రాజు 4:6
- 151 אֲדֹרָם 'Ādōrām **అదోరం**–; son of Abda; official; time of kings David and Solomon; 2సము 20:24
- 152 אֲדַרְמֶלֶךְ 'Ādrammelek **అడ్రమ్-మెలెక**–; son of Sennacherib, king of Assyria; 2రాజు 17:31
- 154 אֶדְרָא 'edre'āy **యెడ్రెయ**; fortified town; territory of Naphtali; ఇస్రాల్ 21:33
- 157 אֶחָב 'āhab **పర్వ**–, **లాడ**–, **జీవ నా**–, **పసండ్**–; to experience a feeling of affection for a person, an object, or a practice; పుట్ 22:2
- 160 אֶחָבָה 'ahābāh **పర్వ**–, **లాడ**–; a feeling of affection for a person, an object, or a practice; రెండ 7:8
- 161 אֶחָד 'Ōhad **వోహదు**; son of Simeon; పుట్ 46:10
- 168 אֶהֱל **అహెల్** **పార్వన-వితి కియ్యల్ డేర**–; sacred tent set up by Moses for meeting with the Lord, described in EXO 33.7; used for housing the ark of the covenant and for religious activity, including consulting the Lord and bringing offerings; పుట్ 4:20
- 175 אֶחָרֹון 'Ahārōwn **అహరోన్**–; brother of Moses; first high priest; tribe of Levi; బహి 4:14
- 178 אֶחָד **అవ్** **సానలిరంగ్ అత్మన్ సంగ**–; one experienced in communication with the spirits of the dead; or, spirit of the dead; కటోడ 19:31
- 187 אֶחָד **అవ్** **పివజల్**; son of Joktan; descendant of Shem; పుట్ 10:27
- 189 אֶוִי 'Ēvīy **యేవి**–; king of Midian; ఇస్రాల్ 31:8
- 191 אֶוִּיל 'ēvīyl **యెడ్డి**–, **పీక్**–; person who is regarded as foolish, because of his lack of fear of God, unwillingness to listen to advice, talking too much, and being unable to conceal his temper; యోబు 5:2

- 192 מֶרֹדַק מִבָּבֶל 'Évîyl M'rôdak **ఈవిల్-మెరొదక**-, king of Babylon; 2రాజు 25:27
- 200 יִוְּלֵא 'ivveleth **ఐవల్ గున్**-, state of being regarded as foolish, because of lack of fear of God, unwillingness to listen to advice, talking too much, and being unable to conceal one's temper; కీర్తన 38:5
- 204 אֵוֶן 'Ôwn **ఏవీన**-, town; Egypt; పుట్ 41:45
- 205 אָוֶן 'âven **సెడ్జ-బుది**-, **కర**-, great wickedness and depravity, as a trait of certain human beings, which is expressed in thoughts, words, and actions; ఇసాiah 23:21
- 207 בְּנֵי-בְנֵי 'Ôwnôw **ఓనో**-, town; territory of Benjamin; 1జర్నల్ 8:12
- 209 אֲוִנָן 'Ôwnân **వోనన**-, son of Judah; పుట్ 38:4
- 211 יֶזְרָח 'Ôwphîyr **వోఫిర**-, son of Joktan; descendant of Shem; land; పుట్ 10:29
- 226 אֵוֶת **నిసవి**-, object or event that is a reminder of something that has happened or a confirmation of something that is yet to happen; పుట్ 1:14
- 231 עֶזְרָא 'êzôwb **హిసాప**-, plant with a shrub-like base and stems which are stiff, many-branched, hairy, and strong, 50-80 cm tall; Origanum syriacum or Majorana syriaca; used by the Jews in the ritual purification process as a sprinkling brush.; బ్రహ్మ 12:22
- 249 עֶזְרָא 'ezrâch **సొంత**-, **జల్మ అత**-, a person who belongs to a particular place by birth; బ్రహ్మ 12:19
- 250 עֶזְרָח 'Ezrâchîy **యెజ్రహ**-, descendant of Zerach; tribe of Judah; 1రాజు 4:31
- 266 אַחֲוִי 'Achôwchîy **అహోహ**-, descendant of Ahoah; tribe of Benjamin; 2సము 23:9
- 274 אַחֲזַיָּה 'Achazyâh **అహజ**-, son of Joram; king of Judah (841); 1రాజు 22:40
- 279 אַחִי 'Achîy'âm **అహియమ**-, son of Sachar, Sharar; warrior; time of king David; 2సము 23:33
- 281 אַחִיָּה 'Achîyâh **అహియ**-, prophet; time of Jeroboam; 1సము 14:3
- 285 אַחִיָּזָב 'Achîyûwb **అహిబూబ**-, priest; tribe of Levi; 1సము 14:3
- 286 אַחִיָּלֹד 'Achîylôwd **అహిలాద**-, father of Baana, district governor; time of Solomon; 2సము 8:16
- 288 אַחִימֶלֶךְ 'Achîymelek **అహిమెలెక**-, son of Abiathar; priest; time of king David; 1సము 21:1
- 290 אַחִימָאֲט 'Achîyma'ats **అహిమయస**-, governor; time of Solomon; 1సము 14:50
- 293 אַחִינֹם 'Achîynô'am **అహినోయమ**-, wife of David; from Jezreel; 1సము 14:50
- 296 אַחִיָּזָא 'Achîyqâm **అహికామ**-, son of Shaphan; official; time of king Josiah; father of Gedaliah, governor of Judah, time of exile; 2రాజు 22:12
- 302 אַחִיָּתוֹפֶל 'Achîythôphel **అహితోపెల**-, from Giloh; counselor of king David; 2సము 15:12
- 306 אַחְלָמָה 'achlâmâh **ఊదమవి**-, **సూర్యకాంతము**-, (semi-)precious stone of a purple color; బ్రహ్మ 28:19
- 325 אַחַשְׁוֶרֶשׁ 'Achashvêrôwsh **అహస**-, king of Persia; ఎజ్జ 4:6
- 329 אֵתָד 'âtâd **చమ్మ**-, bush or small tree with sharp thorns; Boxthorn Lycaeum europaeum or rubus species; పుట్ 50:10
- 333 אֶתֶר 'Âtêr **అటేర్**-, family head; gatekeepers; after exile; ఎజ్జ 2:16
- 338 יָי **ద్వివల్ నగ**-, exact meaning uncertain: animal associated with death, destruction, and devastation; probably a dog-like wild animal that howls; యెస 13:22
- 345 אָיָה 'Ayâh **అయ**-, father of Rizpah, concubine of Saul; పుట్ 36:24
- 348 יֵזַבֵּל 'ÿzebel **యెజెబెల**-, wife of king Ahab; 1రాజు 16:31
- 350 יֵי-כַבֹּד 'ÿy-kâbôwd **ఈకబోద**-, son of Phinehas, priest; 1సము 4:21
- 354 אַיָּל 'ayâl **కుర్చ**-, wild ruminating mammal with four legs, standing about a meter high at the shoulder; male grows antlers, which are dropped every year; has a reddish fur with white spots during summer; during winter the white spots disappear and the coat becomes darker; Cervidae family; clean animal and can

- therefore be eaten; associated with strength, speed, and agility; the male is also associated with sexual prowess; రెండ 12:15
- 355 אַיָּלָה 'ayâlâh **కుర్చ**-, adult female deer (male: אַיָּל wild ruminating four-footed mammal (Cervidae family), about a meter high at the shoulder, reddish fur with white spots in summer, in winter the coat becomes darker and the spots disappear; the female is associated with surefootedness and the ability to produce abundant offspring; పుట్ 49:21
- 356 זְבֻלֹן 'ÿzlôwn **యేలొను**-, son of Zebulun; పుట్ 26:34
- 357 זְבֻלֹן 'Ayâlôwn **అయలొన**-, town; territory of Zebulun; యెహో 10:12
- 367 עֵמָה 'êymâh **దడ్కి**-, **దచ్చె మా**-, **వెర**-, state of strong fear because of an actual or perceived danger; పుట్ 15:12
- 368 עֵימִיָּם 'ÿymîym **యేమిమ్**-, a people; పుట్ 14:5
- 378 יִשָּׁב-בֹשֶׁת 'ÿysh-Bôsheth **ఇస్సాసెత**-, son of king Saul; tribe of Benjamin; 2సము 2:8
- 384 יִתְחִי'עַל 'ÿythîy'êl **ఇతియేల్**-, man; నెహె 11:7
- 392 אַכְזִיב 'Akziyb **అక్కిబ**-, town; territory of Asher; యెహో 15:44
- 397 אַכִּישׁ 'Ākiysh **అకిస**-, son of Maacah; king of Gath; 1సము 21:11
- 407 אַכְשָׁפ 'Akshâph **అక**-, town; territory of Asher; యెహో 11:1
- 410 אֵל 'êl **స్వక్తి వాలె బగవంత**-, epithet for God; పుట్ 14:19
- 420 אֶלְדָּא'ה 'Eldâ'âh **యెల్దా**-, son of Midian, son of Keturah, wife of Abraham; పుట్ 25:4
- 422 אֵלָה 'âlâh **సాపెన**-, to utter a statement calling for harm or injury to someone; నామ్ 17:2
- 423 אֵלָה 'âlâh **పర్చన**-, **కీరె**-, **వొట**-, a solemn attestation to the truth of what one says or intends to do; పుట్ 24:41
- 424 אֵלָה 'êlâh **సిందూర**-, tree, with a broad crown, heavy branches, and thick trunk; 7.5 to 9 m. high; sheds its leaves; has small inconspicuous flowers; Pistacia terebinthus or Pistacia atlantica; the stem contains aromatic turpentine, a resinous juice, which flows out when the bark is cut; the nuts are used for dyeing and tanning animal skins, and can be eaten if roasted; imposing tree, preferred place to sit under and enjoy the shade, associated with cultic worship, revered by ancient Israelites and other peoples, who built shrines and altars in the terebinth groves, and sometimes buried people there; אֵלָה, אֵלָה -3; పుట్ 35:4
- 430 אֱלֹהִים 'êlôhîym **పేన**-, **బగవంత**-, **దేవ**-, originally a plural form, used as a generic term for the deities served by a particular people; also commonly used to denote the one God of Israel; పుట్ 1:2
- 433 אֱלֹוָה 'êlôwâh **పేన**-, term for a deity of any peoples; రెండ 32:15
- 436 אֵלֹוֶן 'êlôwn **తాబోర్ సిందూర మర**-, tree; between Ramah and Gibeat; పుట్ 12:6
- 441 אֱלֹוֶפ 'allôwph **పియంగ్-కాల్క**-, **సన్నల్క**-, generic term for domesticated cattle, both male and female, always plural; used for milk and meat, and for plowing; used in contexts describing well-being and prosperity; పుట్ 36:15
- 445 אֶלְחָנָן 'Elchânân **యెల్ హానల**-, warrior(s); time of king David; 2సము 21:19
- 452 אֵלִיָּה 'Ëlîyâh **యేలియ**-, prophet; time of Ahab; 1రాజు 17:1
- 455 אֶלְיָכָב 'Elyachbâ **యెల్కాబ**-, from Shaalbôn; warrior; time of king David; 2సము 23:32
- 458 אֶלִימֶלֶךְ 'Ëlîymelek **యెలిమెలెక**-, man from Bethlehem; time of the Judges; రూతు 1:2
- 463 אֶלִיָּאֵם 'Ëlîy'âm **యేలియమ**-, son of Ahitophel; warrior; time of king David; 2సము 11:3
- 471 אֶלְיָאִיָּם 'Elyâqîym **యెల్కీమ్**-, priest; after exile; 2రాజు 18:18
- 473 אֶלִישָׁה 'Ëlîyshâh **ఎలిసల్**-, son of Javan; descendant of Japheth; also, name of the nation Elishah was believed to have founded, which traded with Tyre; పుట్ 10:4
- 474 אֶלִישָׁוָה 'Ëlîyshûwâ' **యేలిసువ**-, son of David; tribe of Judah; 2సము 5:15

475 **עֲלִיָּשָׁיָב** 'Elyāshīyb **యెలియాసిబ-**; high priest; after exile; 1జర్ 3:24
 477 **עֲלִיִּישָׁה** 'Ēlīyshā' **యెలిష-**; son of Shaphat; prophet; 1రాజ 19:16
 484 **אַמּוּגְגִימ** 'almuggīm **కండ్జిబ-**; large evergreen tree, somewhat similar to cedar; Juniperus phoenicea excelsa, found both in Lebanon and Ophir; provides excellent timber; or, red sandalwood, Pterocarpus santolinus; 1రాజ 10:11
 486 **אַמּוֹדָד** 'Almōwdād **అమోదాద్**; son of Joktan; descendant of Shem; పుట్ 10:26
 499 **אֵלְעָזָר** 'El'āzār **యేలీయాజర్-**; various men; బహి 6:23
 513 **אֶלְתּוֹוֶלַד** 'Eltōwlad **యెల్తోలద్**; location; యెహో 15:30
 514 **אֶלְתָּרָע** 'Elt'qē' **యెల్తెరె**; town; territory of Dan; యెహో 19:44
 519 **אִמָּה** 'āmāh **దాస-**, **సేవ-**; woman who is the legal property of someone else; either married or eligible for marriage; her children belong to the person who owns her; పుట్ 20:17
 526 **אַמּוֹנָי** 'Āmōwn **అమొన్-**; governor of Samaria; time of Ahab; 1రాజ 22:26
 529 **אֱמוּנָה** 'ēmūwn **బరోసత-**; the quality of faithfulness, or person who has that quality; రెండ 32:20
 530 **אֱמוּנָנָה** 'ēmūwnāh **సత-**, **బరోస-**; the quality of being firm, steady, trustworthy; బహి 17:12
 531 **אֲמִי** 'Āmōwts **అమొవ్-**; father of prophet Isaiah; 2రాజ 19:2
 539 **אָמָן** 'āman **నమ-**, **బరోస-**; think someone/thing is trustworthy; పుట్ 15:6
 543 **אָמֵן** 'āmēn **అమెన్-**; solemn formula expressing agreement or affirmation; ఇసా 5:22
 557 **אַמְסִי** 'Amtsīy **అమ్మి-**; son of Zechariah; ancestor of Adaiah, priest; tribe of Levi; 1జర్ 6:46
 558 **אַמְצִיָּה** 'Āmatsyāh **అమజ్య-**; son of Joash; king of Judah (796-767); 2రాజ 12:21
 566 **אִמְרִי** 'Imrīy **ఇమ్రి-**; father of Zaccur; wall repairer; after exile; 1జర్ 9:4
 567 **אֱמוֹרִי** 'Ēmōrīy **అమొరియ-**; descendant of Canaan; పుట్ 10:16
 571 **אֶמֶת** 'emeth **సత-**, **బరోస-**; state whereby humans and deities are considered worthy of trust, because they are truthful and committed, with an unwavering disposition, which is reflected in their words and actions; పుట్ 24:27
 573 **אֲמִיטַי** 'Āmittay **అమితయ-**; father of prophet Jonah; 2రాజ 14:25
 583 **עֲנוֹשׁ** 'Ēnōwsh **మియ్యోత్, యేనోసు**; son of Seth; పుట్ 4:26
 621 **אִצְנָה** 'Āc'nath **అసెనత-**; daughter of Potiphera; wife of Joseph; పుట్ 41:45
 623 **אַחַז** 'Ācāph **అసప-**; forest guard; after exile; 2రాజ 18:18
 634 **עֲרַח-חַדְדוֹן** 'Ēcār-Chaddōwn **యేసర్-హద-**; son of Sennacherib; king of Assyria; 2రాజ 19:37
 635 **עֲדָת** 'Ec'tēr **ఎస్తీర-**; woman; queen of Persia; ఎస్తీర్ 2:7
 646 **אֶפְרוֹד** 'ēphōwd **యెఫోద-**; object, perhaps like the priestly ephod, associated with illicit worship; బహి 25:7
 663 **אַפְהֶק** 'Āphēq **అపెక-**; town; Golan; యెహో 12:18
 669 **אֶפְרַיִם** 'Ephrayim **యెఫ్రాయిమ-**; son of Joseph; founder of the tribe of Israel; territory of the tribe; పుట్ 41:52
 673 **אֶפְרַתִּי** 'Ephrāthīy **యెఫ్రాయిమ-**; member of tribe of Ephraim; నాయ్ 12:5
 683 **אַטְסַלְיָהוּ** 'Ātsalyāhūw **అజ్య-**; son of Meshullam; father of Shaphan, secretary, time of king Josiah; 2రాజ 22:3
 687 **אֶטֶר** 'Etser **యెజెర్-**; son of Seir; పుట్ 36:21
 697 **אַרְבַּע** 'arbeh **జాడి-కోడ-**; six-legged winged insect characterized by the fact that its third pair of legs is elongated and adapted to hopping; Acrididae family; moves in swarms that migrate to new areas, which they colonize; at other times lives solitary or in small groups; eaten cooked by toasting, grilling, frying, or broiling, though in some places they are also eaten raw; clean animal, may be eaten; because of their large numbers and swarming characteristics, locusts

were a symbol of a vast attacking army against which there was no defense and also a symbol of divine punishment.; బహి 10:4
 708 **אֶרֶג** 'ereg **రెండ్ కొండింగ్ మన్వల్ కుట-**; small object with two pointed ends; part of weaving equipment; moves the thread of the weft across between threads of the warp; associated with swiftness; నాయ్ 16:14
 709 **אַרְגֹּב** 'Argōb **అర్గొబ-**; man? location?; రెండ 3:4
 713 **אַרְגָּמָן** 'argāmān **రగల్-, కత కలర్-**; woven material, dyed reddish-purple with a substance obtained from the murex shellfish; limited source for the dye made the cloth expensive and thus available only to kings and the richest families; the color came to be associated with royalty; బహి 25:4
 714 **אַרְד** 'Ard **అర్దు-**; son of (Bela, son of) Benjamin; పుట్ 46:21
 721 **אַרְוָדִי** 'Arvādīy **అర్వాదీయల్-**; inhabitant of Arvad; descendant of Canaan; పుట్ 10:18
 723 **אֻרְבָּח** 'urvāh **కొట్ట-**; (part of a) barn where animals are fed; or, place where domesticated animals are fed outside, often a permanent semi-circular enclosure; usually located near or inside the house; 1రాజ 4:26
 727 **אֹרֹן** 'ārōwn **నియమ్మ సందోక-, సందోక-**; wooden box, overlaid with gold and with a golden cover with cherubs, normally placed behind the veil in the tabernacle or temple, but also carried along during military campaigns; symbolizes the presence of YHWH among his people and used to store the two tablets with the law of God and other objects representing important events in the history of Israel; పుట్ 50:26
 728 **אַרְבַּנָּה** 'Āravnāh **అరవ్న-**; Jebusite; 2సమ 24:16
 730 **אֶרֶז** 'erez **దేవద-**; evergreen tree growing up to 40 m tall, with a trunk up to 2.5 m in diameter; as it grows older its branches spread out more and more horizontally; grows in elevated places; Cedrus libani; highly appreciated building material; also used in cleaning ritual; associated with beauty, quality, pride, and strength; కబొడ 14:4
 733 **אַרַח** 'Ārach **అరహు-**; father of Shecaniah, father-in-law to Tobiah; 1జర్ 7:39
 743 **אַרְיָדָתָה** 'Ārīydāthā' **అరిదాత-**; son of Haman; 1జర్ 12:8
 757 **אַרְכִּי** 'Arkīy **అర-**; clan; located on the boundary of Ephraim and Benjamin; యెహో 16:2
 758 **אַרָם** 'Ārām **దమస్కు నగుడె మన్వలీర్ అరామియల్-**; territory or settlement around the town of Damascus; the people from that area; కెల్మె 10:22
 761 **אַרָמִי** 'Ārammīy **అరమియ-, సిరియ-**; descendant or inhabitant of Aram, Syria; పుట్ 25:20
 762 **אַרָמִיָּת** 'Ārāmīyth **అరమిక-**; the Aramaic language; 2రాజ 18:26
 763 **אַרָם נַהֲרָאִי** 'Āram Nahārayim **మెసపొటమియ-**; literally, Aram of the two rivers; the territory between the Tigris and Euphrates rivers; పుట్ 24:10
 765 **אַרָן** 'Ārān **అరాను-**; son of Dishan; descendant of Seir; పుట్ 36:28
 769 **אַרְנוֹן** 'Arnōwn **అర్నొన్-**; river; ఇసా 21:13
 774 **אַרְפָּד** 'Arpād **అర్పద్-**; town in Syria; 2రాజ 18:34
 775 **אַרְפַּכְשָׁד** 'Arpakshad **అర్పక్షదు-**; son of Shem; పుట్ 10:22
 776 **אֶרֶץ** 'erets **సోల్ అని కాడల్ నియ-, బర్బర్ పంట పండ్లల్-**; literally, land flowing of milk and honey; indicates a highly fruitful land; పుట్ 1:1
 779 **אַרַם** 'ārām **సాప-**; to consign someone or something to death, damage, or destruction, usually by invoking the name of a deity if the agent is human, as punishment, out of contempt, anger, or hostility; పుట్ 3:14
 780 **אַרְרָא** 'Ārārā **అరరత-**; area and people; Armenia; పుట్ 8:4
 788 **אַשְׁבֵּל** 'Ashbēl **అశ్బెలు-**; son of Benjamin; పుట్ 46:21
 790 **אַשְׁבָּן** 'Ashbān **యెసబాను-**; son of Dishon; descendant of Seir; పుట్ 36:26
 795 **אַשְׁדּוֹד** 'Ashdōwd **అస-**; town in Philistia; యెహో 11:22
 796 **אַשְׁדּוֹדִי** 'Ashdōwdīy **అస-**; inhabitant of Ashdod; యెహో 13:3
 801 **אִשְׁשָׁח** 'ishshāh **అలగ్ కీత అర్పన-, అలగ్ కీతంగ్ అత్ అర్పన-**; offering, usually of an animal, made by burning it partially or in its entirety on the altar; బహి 29:18

- 804 אַשְׁשׁוּר 'Ashshûwr **అసుర**–; land, empire, or people of Assyria; పుట్ 2:14
- 809 אֶשְׁתִּישָׁח 'Ashîyshâh **వతుస్తంగ్**–; cake made of dried, compressed grapes; possibly eaten at festivals and other special ceremonies; 2సము 6:19
- 815 עֶשֶׁל 'êshel **పిచుల**–; small, fast-growing tree, about 10 meters high, found abundantly in deserts, dunes, and salt marshes; leafless, has green branches, and a wide crown; has small white flowers, and its fruit is a capsule with feathery seeds; Tamarix aphylla; durable wood; could have a link with cultic worship; పుట్ 21:33
- 816 אֶשָׁם 'âsham **సిక్ష్**, **గర్తి**–; to bear responsibility for an unlawful deed committed either knowingly or unknowingly; కబోడ 4:13
- 817 אֶשְׁחָם 'âshâm **గర్తిత చుక్ష్**–; sacrifice brought to compensate for what the deity should have received, but what was not given; పుట్ 26:10
- 818 אֶשְׁחֵם 'âshêm **గర్తి**, **పాప**–; bearing responsibility for an unlawful deed; పుట్ 42:21
- 823 אֲשָׁנָה 'Ashnâh **అస**–; town; territory of Judah (south); యెహో 15:33
- 829 עֶשְׂפָּר 'eshpâr **వతుస్తంగ్ అంజారి పండ**–; cake made out of dates and cooked or raw cereals; 2సము 6:19
- 831 אֶשְׁקֶלֹון 'Ashq'êlôn **అష్కల్**–; town in Philistia; నాయ్ 1:18
- 836 אֶשְׁהַר 'Âshêr **అసెర**–; location; పుట్ 30:13
- 842 אֶשְׁהָרָה 'âshêrâh **శెండ**–, **అసీర దేవి**–; wooden pole, symbolizing the female deity Asherah, set up near the altar in a place of sacrifice; బహ్ 34:13
- 844 אֲסִרְיָא 'Asrîy'êl **అసియేల**–; son of Gilead; tribe of Manasseh; ఇసాబ్ 26:31
- 847 אֶשְׁתָּא 'Eshtâ'ol **యెస్తయేల**–; town; territory of Dan; యెహో 15:33
- 851 עֶשֶׁת מֶמְדָּא 'Esht'môdâ **యెస్తెమెయ**–; యెహో 15:50
- 855 עֵת הַבַּיִת 'êth **టికప**–; wooden handle with an iron head that has both an adze and a chisel as its ends; used for breaking up moderately hard soil to make it ready for cultivation; 1సము 13:20
- 860 אֶתֹון 'âthôwn **గది**–; large, strong, female donkey, used for riding; పుట్ 12:16
- 863 אִתַּי 'Ittay **ఇత్తయ**–; friend of David; from Gath; 2సము 15:19
- 876 בְּעֵר B'êr **బెయెర**–; location; ఇసాబ్ 21:16
- 881 בְּעֵרֹון B'êrôwn **బెయ**–; town; territory of Benjamin; యెహో 9:17
- 883 רֹחַי B'êr la-Chay **రోయ్**–, **బెయిర్-లహయ**–; location; పుట్ 16:14
- 884 שֶׁבַע B'êr Sheba' **బెయెర**, **బేర్యబ**–; town; territory of Simeon; పుట్ 21:14
- 886 בְּעֵרֹתַי B'êrôthîy **బెయెరొత**–; inhabitant of Beeroth, territory of Benjamin; 2సము 4:2
- 893 בֵּבַי Bêbay **బేబయ**–; family head; after exile; ఎజ్ 2:11
- 894 בָּבֶל Bâbel **బబుల**–; city in Mesopotamia; land and empire of Babylonia with the city Babylon as its capital; పుట్ 10:10
- 902 בִּגְוַי Bigvay **బిగ్వయ**–; family head; after exile; ఎజ్ 2:2
- 904 בִּגְתָן Bigthân **బిగ్తన్**–; eunuch; servant of Ahasuerus; ఎస్థర్ 2:21
- 906 בַּד bad **కాది**–, **నూల**–; woven material; made from the stems of the flax plant; absorbs perspiration better than many other types of cloth; used for production of clothes; worn by priests and supernatural beings; associated with quality, strength, and coolness; బహ్ 28:42
- 911 בָּדָד B'dad **బదదు**–; father of Hadad; Edomite; పుట్ 36:35
- 932 בֹּחָן Bôhan **బోహన్**–; son of Reuben; యెహో 15:6
- 948 בּוּטָא bûwts **కాది**–; high quality woven material made from the stems of the flax plant; absorbs perspiration better than many other types of cloth; used for production of cloth and clothes; worn by the rich and by priests; associated with quality, strength, and coolness; 1జర్ 4:21
- 966 בִּזְעַק Bezeq **బెజెక్**–; town; territory of Manasseh; నాయ్ 1:4
- 980 בַּחֲרִיָּם Bachuriym **బహురిమ్**–; location; east of the Mount of Olives; 2సము 3:16
- 982 בָּתַח bâtach **బరోస**–, **అడర**–; to have a feeling of safety or security; రెండ 28:52
- 983 בֵּתַח bêtach **బే-సికర్**–; a state of security, feeling of confidence; పుట్ 34:25
- 986 בִּתְּאֹון bittâchôwn **బరోస**–; a state of security, feeling of confidence; రెండ 18:19
- 995 בִּינַּי biyn **అర్థమ**–, **కర**–, **సమ్మ**–, **గయన**–; to perceive with the senses or with the mind; పుట్ 41:33
- 998 בִּינָה biynâh **గయ**–; the act or faculty of understanding; రెండ 4:6
- 1008 בְּעֵתָא Bêyth-'êl **బేతెల**–; town; territory of Simeon; పుట్ 12:8
- 1012 בְּעֵתָא Bêyth Bârâh **బేత్-బార**–; location; close to Jordan; నాయ్ 7:24
- 1016 בְּעֵת־דָּגֹון Bêyth-Dâgôwn **బేత్-దాగౌన్**–; location; territory of Asher; యెహో 15:41
- 1020 בְּעֵת־יֶשֶׁר Bêyth ha-Yshîy-môwth **బేత్-యెసిమెత**–; town; territory of Reuben; ఇసాబ్ 33:49
- 1021 בְּעֵת־כֶּרֶם Bêyth hak-Kerem **బేత్-హాకెరెమ్**–; town; close to Jerusalem; నెహ్ 3:14
- 1022 בְּעֵת־לַחְמִי Bêyth hal-Lachmî **బెత్తెహమ్**–; inhabitant of Bethlehem; 1సము 16:1
- 1024 בְּעֵת־חַמ־מַרְכָּבֹון Bêyth ham-Markâbôwth **బేత్-మర్కబౌత్**–; location; territory of Simeon; యెహో 19:5
- 1026 בְּעֵת־חַבְרֹון Bêyth hâ-'Ârâbâh **బేత్-అరాబ**–; location; territory of Benjamin; యెహో 15:6
- 1030 בְּעֵת־שִׁמְשִׁי Bêyth hash-Shimshîy **బేత్-సెమెస**–; inhabitant of Beth-Shemesh; 1సము 6:14
- 1031 בְּעֵת־חֹגְלָה Bêyth Choglâh **బేత్-హొగ్ల**–; town; territory of Benjamin; యెహో 15:6
- 1032 בְּעֵת־חֹרֹון Bêyth Chôwrôwn **బేత్-హొరొన్**–; two towns (upper and lower); for Levites; territory of Ephraim; యెహో 10:10
- 1035 בְּעֵת־לֶחֶם Bêyth Lechem **బెత్తెహమ్**–; town; territory of Judah; పుట్ 35:19
- 1039 בְּעֵת־נִמְרָה Bêyth Nimrâh **బేత్-నిమ్మ**–; town; territory of Gad; ఇసాబ్ 32:36
- 1043 בְּעֵת־נַפְתָּלִי Bêyth 'Ânâth **బేత్-అనత**–; fortified town; territory of Naphtali; యెహో 19:38
- 1046 בְּעֵת־פֶּלֶט Bêyth Pelet **బేత్-పెలెత్**–; town; territory of Judah; యెహో 15:27
- 1047 בְּעֵת־רֶעֹון Bêyth P'êwr **బేత్-పయెర**–; village; territory of Reuben; రెండ 3:29
- 1049 בְּעֵת־טָוֵר Bêyth Tsûwr **బేత్-సూర్**–; town; territory of Judah; యెహో 15:58
- 1052 בְּעֵת־שָׁאן Bêyth Sh'ân **బేత్-సాన్**–; town; territory of Manasseh; యెహో 17:11
- 1061 בִּכְכֹּון bikkôwr **మొదొడ పంట**–; the earliest agricultural outcomes of the season; with an important function in the religious offerings system; often with a religious connotation; బహ్ 23:16
- 1081 בַּלְאֲדָן Bal'âdân **బలదాన్**–; king of Babylon; రెండ 20:12
- 1083 בִּלְגָה Bilgah **బిల్గ**–; priest; after exile; 1జర్ 24:14
- 1095 בֵּלְשַׁאֲטַסַר Bêl'sha'tsars **బెల్షెసాస్**–; Babylonian (Aramaic) name given to Daniel; దాని 1:7
- 1100 בְּלִיָּאֵל b'liya'al **గిడడ్ కామ్**–, **కరెబ**–; the quality of being worthless or base or destructive; రెండ 13:13
- 1111 בָּלְאָק Bâlâq **బాలక్**–; man; son of Zippor; king of Moab; tried to curse and destroy the Israelites on their way to Canaan; ఇసాబ్ 22:2
- 1114 בִּלְשָׁן Bilshân **బిల్షన్**–; man; after exile; ఎజ్ 2:2
- 1120 בָּמוֹון Bâmôwth **బామౌత్-బయర్**–; location; Moab; ఇసాబ్ 21:19
- 1130 בְּנ־חָדָד Ben-Hâdad **బెన్-హదద**–; various kings of Syria; 1రాజ 15:18
- 1131 בִּנְוַי Binnûwy **బినుయ**–; family head; after exile; ఎజ్ 8:33
- 1137 בָּנִי Bânîy **బాని**–; various men; 2సము 23:36
- 1138 בִּנְיָ Bunnîy **బుని**–; family head; after exile; నెహ్ 9:4
- 1144 בִּנְיָמִין Binyâmîyn **బెన్యమీన్**–; various men; పుట్ 35:18

1145 בִּנְיָמִי Ben-y'mīnyā **బెన్యమీన్**--; member of tribe of Benjamin; నాయ్ 3:15

1153 בֹּעָז B'çay **బోయజ**--; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:49

1160 בָּעוֹר B'ôwr **బెయోర**--; father of Balaam; పుట్ 36:32

1162 בֹּאֵז Bô'az **బోయజ**--; pillar in temple of Solomon; రూతు 2:1

1171 גַּד Ba'al Gâd **బయల్-గాద**--; town; close to Mount Hermon; యెహో 11:17

1172 בְּאֵלֶּיךָ ba'alâh **వెయ్లె**--; మాల్కె--; someone (f.) who has authority over or ownership of something/someone; 1సము 28:7

1173 בְּאֵלֶּיךָ Ba'alâh **బాల**--; mountain; territory of Judah; యెహో 15:10

1175 בְּאֵלֶּיךָ B'âlôwth **బెయోత్**--; location; north of Israel; యెహో 15:24

1176 עֶקְרוֹן Ba'al Z'êbûwb **బయల్-జెబ**--; god of Ekron; 2రాజ 1:2

1179 חֶרְמוֹן Ba'al Chermôwn **బయల్-హెర్మోన్**--; town; territory of Manasseh; నాయ్ 3:3

1188 בְּרָאִשִּׁי B'al P'râtsîym **బయల్-పెరాజిమ్**--; location; 2సము 5:20

1189 תְּפֹחִים Ba'al Ts'phôwn **బయల్-సెఫోసుక్**--; location along route of exodus; బహ్ 14:2

1191 בְּאֵלֶּיךָ Ba'alâh **బయలత్**--; location; store city of Solomon; యెహో 19:44

1195 אֲנָשִׁי Ba'ânâ' **బయన్**--; man; after exile; 1రాజ 4:12

1196 אֲנָשִׁי Ba'ânâh **బయన్**--; man; after exile; 2సము 4:2

1201 אֲהִיָּה Ba'shâ' **బయస్**--; son of Ahijah; king of Israel (909/08-886/85); 1రాజ 15:16

1209 בֵּטַי Bêtsay **బెజయ**--; family head; after exile; ఎజ్ 2:17

1213 בַּטְלִוּוֹת Batslûwth **బట్లెత్**--; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:52

1218 בֹּטְסָת Botsqath **బొస్త్**--; town; territory of Judah; యెహో 15:39

1227 בָּעֲבָדֶיךָ Baqbûwq **బక్కుక్**--; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:51

1229 בָּעֲבָדֶיךָ Baqbuqyâh **బక్కుక్యూల్**--; Levite; after exile; నెహె 11:17

1241 בָּקָר bāqâr **పీయంగ్-కాల్**--; కోంద-, మంద-, కుర-, డోర్-జన్వరతున్ --; term (usually collective) for livestock; పుట్ 12:16

1271 בָּרְזִילַי Barzillay **బర్జిలయ**; man; after exile; 2సము 17:27

1288 בָּרַךְ bârak **అసీర్వాద్**--; డగుర్-పాన-; to show approval and goodwill through gestures, words, or acts; పుట్ 1:22

1293 בְּרָאִה B'râkâh **అసీర్వాద్**--; act or declaration of approval and goodwill; పుట్ 12:2

1301 בָּרַךְ Bârâq **బారక్**--; judge of Israel; నాయ్ 4:6

1302 בָּרְקוֹמֶץ Barqôwç **బర్కోమ్**--; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:53

1303 בָּרְקָן barqân **చమ్మా**--; a plant with sharp spines; perhaps: Syrian Thistle - Notobasis syriaca, a plant growing to a meter (3 feet) tall; leaves are arranged spirally and are deeply lobed, gray-green with white veins with sharp spines on the edges and tip; flowers have purple petals surrounded by sharp spines; నాయ్ 8:7

1304 בָּרְקֶת bāreqeth **మరకత్తమ్**--; (semi-)precious stone of a green color; possibly green variety of beryl: emerald; బహ్ 28:17

1308 שׁוֹר B'sôwr **బెయోర**--; stream; 1సము 30:9

1314 בְּסֵם besem **గమ్-గమ్ గాడి**--; any type of aromatic healing substance; also designates the product of a particular tree, the Balsam or Opobalsamum Commiphora gileadensis; 2-3 meters tall; small, wrinkled, three-part leaves, white flowers, and pea-sized red berries; oil produced from the resin is used in holy anointing oil, as medicine, and as an ingredient of perfume; బహ్ 25:6

1315 בִּשְׁמַת Bosmath **బాసమత్**--; woman; పుట్ 26:34

1316 בָּשָׁן Bâshân **బాస్**--; area; north-east of Jordan; ఇసాబ్ 21:33

1339 בַּת־שֶׁבַע Bath-Sheba' **బెత్సెబ**--; daughter of Ammiel, Eliam; wife of Uriah, David; 2సము 11:3

1353 קָנָה qullâh **సుల**--; మల్కె యేత్వల్ హక్--; the act of redeeming a person or property, or the right to do so; కబొడ 25:24

1377 הָבִירָה g'biyrâh **రానిన అవల**--; mother of a king; regarded as person with much authority; 1రాజ 11:19

1382 גִּבְלִי Giblîy **గేబల**--; inhabitant of Gebal, town, Phoenicia; యెహో 13:5

1390 גִּבְעָה Gib'âh **గిబయ**--; town; territory of Benjamin; యెహో 15:57

1391 גִּבְעֹנָה Gib'ôwn **గిబయోన్**--; town; territory of Benjamin; యెహో 9:3

1393 גִּבְעֹנִי Gib'ônîy **గిబయోన్**--; inhabitant of Gibeon; 2సము 21:1

1405 דָּן Gibb'ôwn **గిబ్బోత్**--; town; territory of Dan; యెహో 19:44

1423 גִּדְּיִי g'dîy **హెరె పోరి**--; the young of a goat; commonly used to supply meat for household meals; పుట్ 27:9

1424 גָּדִי Gâdîy **గాది**--; father of Menahem, king of Israel; 2రాజ 15:14

1425 גָּדִי Gâdîy **గాదున్**--; member of tribe of Gad; రెండ 3:12

1435 גִּדְּדֵל Giddêl **గెడల**--; family head; servants of Solomon; after exile; ఎజ్ 2:47

1439 גִּדְּוֹן Gid'ôwn **గిదియోన్**--; son of Joash; judge of Israel; tribe of Manasseh (1169-1129); నాయ్ 6:11

1443 גָּדָר gâdar **మేస్తరి**--; person skilled in laying brick or stone; 2రాజ 12:12

1448 הָדָר g'dêrâh **గావన్, డోడ**--; area enclosed by a stone wall or hedge made of branches and thorns, with a narrow opening which can be closed with brush or by the shepherd's body; used for keeping sheep at night to protect them from thieves or wild animals; associated with security; ఇసాబ్ 32:16

1450 הָדָר G'dêrôwth **గెడోత్**--; location; territory of Judah; యెహో 15:41

1470 הָדָר Gôwzân **గోజన్**--; town; along river Habor; in Mesopotamia; 2రాజ 17:6

1474 הָדָר Gôwlân **గోలన్**--; town; Bashan; territory of Manasseh; రెండ 4:43

1486 הָדָר gôwrâl **చిట**--; specially marked object (usually pebble or piece of pottery); used in order to decide questions; కబొడ 16:8

1496 גִּזְיֹת gâziyth **నాన్యూసీత్**--; బండ-, చెక్--; large stone cut square to be laid on other stones to form a wall or building; associated with wealth and heaviness; బహ్ 20:25

1502 גַּזְזָם Gazzâm **గజమ్**--; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:48

1507 גֶּזֶר Gezer **గెజెర**--; town; for Levites; territory of Ephraim; యెహో 10:33

1515 גַּכָּר Gachar **గహర**--; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:47

1521 גִּיחְדָּן Giychôwn **గిహోన్**--; spring; పుట్ 2:13

1522 גֵּעְיָחַזִּי Gêychâziy **గేహజ**--; servant of Elisha, prophet; 2రాజ 4:12

1526 גִּילֹנִי Gylônîy **గిలోన్**--; inhabitant of Giloh; 2సము 15:12

1533 גִּלְבֹּא' Gilbôa' **గిల్బోవ**--; mountain; 1సము 28:4

1537 גִּלְגָּל Gilgâl **గిల్గాల**--; location; near Bethel; రెండ 11:30

1542 גִּלְדָּה Gilôh **గిలో**--; town; territory of Judah; యెహో 15:51

1551 גָּלִיָּל Gâlîyl **గలిలయ**--; region; north of Israel; యెహో 20:7

1554 גַּלְלִיָּם Gallîym **గలిమ్**--; town; territory of Benjamin; 1సము 25:44

1555 גֹּלְיָת Golyath **గోలియత్**--; Philistine; giant; from Gath; 1సము 17:4

1559 גָּלָל Gâlâl **గాలల**--; son of Jeduthun; ancestor of Obadiah, Abda, Levite; 1జర్ 9:15

1569 גִּלְעָד Gil'âdîy **గిలాద్**--; inhabitant or descendant of Gilead; tribe of Manasseh; ఇసాబ్ 26:29

1573 גֹּמֶה gôme' **బాడిత్**--; plant (Cyperus papyrus) found in the Nile valley, used for writing material, ships, mattresses, furniture, rope, sandals, etc.; బహ్ 2:3

1581 גָּמָל gâmâl **పలాట**--; large four-footed mammal; Camelus dromedarius and Camelus bactrianus; bactrians may reach 2 m.; dromedaries are bigger and a uniform light fawn color; bactrians are darker; suited to life in desert areas; store excess food in their humps, can go without water for long periods; can make long journeys through dry areas; used for riding and for carrying

- heavy loads and pulling carts; hair woven into cloth used for making tents or outer robes; milk used as food and drink; symbol of wealth and commerce; unclean, not to be eaten; పుట్ 12:16
- 1592 గన్బత్త G'nubath గెనుబత్త-; son of Hadad, enemy of Solomon; 1రాజు 11:20
- 1599 గిన్థొన్ Ginnthōwn గిన్తోన్-; priest; after exile; నెహె 10:6
- 1603 గాల Ga'al గాల-; son of Ebed; time of the Judges; నామ్ 9:26
- 1608 గాష్ Ga'ash గాయన-; mountain; territory of Ephraim; యెహో 24:30
- 1612 గెఫెన్ gephen వేలి-; creeping plant that develops a woody stem when it matures; Vitis vinifera; grows along the ground until it finds a tree or other object to climb, using tendrils; bears bunches of small round fruit that are sweet and juicy; symbol of blessing, prosperity, and happiness; పుట్ 40:9
- 1616 గేర్ గేర్ వర్తన-; యాత్ర-; a person who is a temporary dweller or a newcomer in a community, with no inherited rights; పుట్ 15:13
- 1622 గిర్గాశియి Girgāshiy గి-; descendant of Canaan; పుట్ 10:16
- 1630 గిరిజియి G'riziym గిరాజిమ-; mountain; close to Shechem; రెండ 11:29
- 1631 గార్జెన్ garzen పుట్టి-; tool with wooden handle attached to a sharpened metal blade aligned parallel to the handle; used for cutting down trees and shaping timber; రెండ 19:5
- 1637 గొరెన్ gōren కడ-; level area about 7.5 to 12 meters in diameter for threshing grain; పుట్ 50:10
- 1642 గరార్ G'rār గార-; town; in western Negev, not far from Gaza; inhabited by Philistines; one of the places where Abraham and Isaac sojourned; పుట్ 10:19
- 1648 గేర్శొన్ Gêr^{sh}ōwn గెర్స్-; son of Levi; పుట్ 46:11
- 1649 గేర్శున్యి Gêr^{sh}unnîy గెర్స్-; descendant of Gershon, son of Levi; ఇసాబ్ 3:21
- 1650 గేశువర్ G'shûwr గెసువ-; land and people; south of Golan; యెహో 13:13
- 1651 గేశువ్రియి G'shûwriy గెసురియుల్-; people; రెండ 3:14
- 1654 గెషెమ్ Geshem గెమ-; Arab; after exile; రెట్టి; నెహె 2:19
- 1657 గోషెన్ Gōshen గోస-; location; పుట్ 45:10
- 1660 గాథ gath అంగుర్తీన రస తెండ-; basin hewn out of a rock or lined with plaster; harvested grapes are placed in it and pressed or trampled to extract the juice; pressing grapes in a winepress is often used as a figure of speech to refer to God's anger and punishment; నామ్ 6:11
- 1661 గాథ Gath గాత-; town in Philistia; యెహో 11:22
- 1662 గాథ-హా-చేఫెర్ Gath-ha-Chêpher గాత్-హెపెర-; location; territory of Zebulun; యెహో 19:13
- 1663 గిత్తియి Gittiy గితియ-; inhabitant of Gath; యెహో 13:3
- 1664 గిత్తయిమ్ Gittayim గిత్తయిమ-; location; 2సము 4:3
- 1666 గెథెర్ Gether గెతెరు; son of Aram; descendant of Shem; పుట్ 10:23
- 1667 గాథ-రిమ్మొన్ Gath-Rimmōwn గాత్-రిమ్మెన-; town; for Levites; territory of Dan, Ephraim, Manasseh; యెహో 19:45
- 1673 దో'ఁగ్ Dô'ēg దోయెగ-; Edomite; official; time of Saul; 1సము 21:7
- 1677 దోబ్ dōb యెడ-; large mammal with thick fur and doglike face; walks on all fours but may stand up on its back legs to get a better view; may be 2 m. tall when standing up and weigh over 200 kilos; feeds on roots, berries, wild fruit, mice, and lizards, and, occasionally, small livestock; Ursus arctos syriacus; dangerous when provoked or robbed of cubs; associated with violence and danger; 1సము 17:34
- 1682 దబోవ్రాహ్ d'bōwrāh కాడల-; flying insect that collects nectar from flowers and converts it into honey; lives in swarms made up of many thousands of insects; stings only when threatened; with connotations ranging from positive (food producing) to negative (as metaphor for an army of well-organized enemies); రెండ 1:44
- 1683 దబోవ్రాహ్ D'bōwrāh దబోర-; wife of Lappidoth; prophetess and judge of Israel (1216-1176); పుట్ 35:8
- 1697 దాబార్ దాబార్ వచన-; గోస-; అగ-; a message from God, usually to a prophet; పుట్ 11:1
- 1705 దాబ్రాత్ Däbrath దాబెరత్-; town; for Levites; territory of Issachar; యెహో 19:12
- 1709 దాగ్ దాగ్ మీన-; collective designation of various cold-blooded, aquatic vertebrates, having gills, usually fins, and typically an elongated body covered with scales; or, in a loose sense, any of various other aquatic animals; important source of food; పుట్ 9:2
- 1712 దాగొన్ Dāgōwn దాగొన-; god of Philistines; నామ్ 16:23
- 1715 దాగ్ దాగ్ దాన-; కానె-; seeds of cultivated cereal; used for food; పుట్ 27:28
- 1732 దావిద్ Dāvid దావిడ-; son of Jesse; king of Israel; రూతు 4:17
- 1734 దోవ్దోవ్ Dōwdōw దోదో-; father of Elhanan, warrior; time of David; నామ్ 10:1
- 1746 దువ్మాహ్ Dûwmāh దూమ; location; పుట్ 25:14
- 1756 దోవ్ ర్ దోర-; town; territory of Manasseh; యెహో 11:2
- 1769 దిబొన్ దిబొన్ దిబొన్-; town; territory of Judah; ఇసాబ్ 21:30
- 1783 దియనాహ్ Dîynāh దీన-; daughter of Jacob; పుట్ 30:21
- 1807 దిలీలాహ్ D'lîylāh దలిల-; woman; time of Samson; నామ్ 16:4
- 1835 దాన్ దాన్ దాన-; town; territory of Dan; పుట్ 14:14
- 1838 దిన్హాబాహ్ Dinhābāh దిన్హబా; town in Edom; పుట్ 36:32
- 1841 దానియేల్ Dāniyēl దానియ-; main character of book of Daniel; well-known righteous man; possibly to be identified with 3-ల-న-న-; దాని 2:14
- 1853 దిక్లాహ్ Diqlāh దిక్లాత్-; son of Joktan; descendant of Shem; పుట్ 10:27
- 1867 దార్'యావేష్ Dār'yāvêsh దర్యవేమ; king(s) of Persia; ఎజ్ 4:5
- 1870 దెరెక్ derek తాక- (way/path), సరి-; metaphorical: life understood as a journey, with focus on behavior and moral quality of a human or God; పుట్ 3:24
- 1874 దార్కొన్ Darqōwn దర్కొన-; family head; servants of Solomon; after exile; ఎజ్ 2:56
- 1877 దెశె' షాడి-; పాదెల-; general term for plants; పుట్ 1:11
- 1886 దోథాన్ Dôthān దోతన-; town; పుట్ 37:17
- 1893 హెబెల్ Hebel హేబెల-; son of Adam; పుట్ 4:2
- 1896 హేగ్గెల్ Hêgēl హేగ-; eunuch; in charge of women of Ahasuerus; ఎజ్ 2:3
- 1904 హాగార్ Hāgār హాగర-; concubine of Abraham; mother of Ishmael; పుట్ 16:1
- 1908 హాదాద్ Hādad హాదద-; various men; పుట్ 36:35
- 1909 హాదాద'ఎజర్ Hādad'ezer హాదదేజెర-; son of Rehob; king of Zobah; time of king David; 2సము 8:3
- 1912 హోద్వ్ హోద్వ్ బారత్-; land; eastern boundary of kingdom of king Ahasuerus, Xerxes; ఎజ్ 1:1
- 1937 హోవ్ద'వాహ్ Hōwd'vāh హోదెయ-; family head; tribe of Levi; after exile; 1జెర్త 3:24
- 1941 హోవ్దీయాహ్ Hōwdiyāh హోదీయ-; various men; time of Ezra; నెహె 8:7
- 2001 హామాన్ Hāmān హామన-; son of Hammedatha; descendant of Agag; ఎజ్ 3:1
- 2011 హిన్నొమ్ Hinnôm హిన్నొమ్ తోది-; valley; south of Jerusalem; యెహో 15:8
- 2012 హేనా' హేన-; location; conquered by king of Assyria; 2రాజు 18:34
- 2023 హోర్ Hôr హోర-; Hor; mountain; on the border of Edom; ఇసాబ్ 20:22
- 2039 హార్ఆన్ హార్ఆన్ హోరన-; son of Terah; father of Lot; పుట్ 11:26
- 2043 హార్ఆరీ హార్ఆరీ హార-; inhabitant of Harar; 2సము 23:11
- 2047 హాథాక్ హాథాక్ హాతాక-; eunuch; servant of king Ahasuerus (Xerxes); ఎజ్ 4:5
- 2060 వాస్తీయి Vastīy వస-; wife of Ahasuerus, king of Persia; ఎజ్ 1:9
- 2067 జబ్దీయి Zabdiy జబ్ది; son of Asaph; ancestor of Mattaniah, Levite; యెహో 7:1
- 2068 జబ్దీయేల్ Zabdiy'ēl జబ్దియేల-; son of Haggadolim; priest; time of Nehemiah; 1జెర్త 27:2
- 2074 జెబులొన్ Z'ebūwlōwn జెబులొన-; son of Jacob; founder of tribe of Zebulun; పుట్ 30:20
- 2075 జెబులొన్యి Z'ebūwlōniy జెబులొన-; descendant of Zebulun, son of Jacob; ఇసాబ్ 26:27

2077 זבַח zebach **బలి**-, general term for the act of slaughtering an animal to offer it to God; or the sacrificed animal itself which is offered to God, then eaten during religious rites or feasts; పుట్ 31:54

2078 זבַח Zebach **జెబాచు**-, king of Midian; నాం 8:6

2114 זָרָא zûwr **దుస్ర**-, **ముసవరి**-, a person who is a stranger, whether to an individual, a family, household, community, or land; may be regarded as hostile; బహి 29:33

2130 זִיפְתִּי Ziyphîy **జీఫు**-, inhabitants of Ziph; 1సము 23:19

2132 זַיִת zayith **ఓలివ**-, tree reaching up to 10 m. high, but usually pruned to around 5 m.; leaves are grayish green above, and whitish underneath; fruit of the olive is about 2 cm. long and a bit more than a cm thick with a hard stone inside and a soft skin that covers the oily flesh; fruit is used for food and oil for cooking, for lamps, for rubbing on the body, for medicine, and in religion (anointing); పుట్ 8:11

2140 זָכַק Zakkay **జక్కుయి**-, family head; after exile; ఎజ్ర 2:9

2142 זָכָר zâkar **దస్తర్తగ లిహి క**-, recorder, chronicler; పుట్ 8:1

2153 זִלְפָּה Zilpâh **జిల్పా**-, concubine of Jacob; పుట్ 29:24

2175 זִמְרָן Zimrân **జిమ్రాను**; son of Abraham; పుట్ 25:2

2181 זָנָה zânâh **వీర**-, **కను**-, to practice prostitution or to act as a prostitute; metaphorically of Israel, to have improper relations with other nations or gods; పుట్ 34:31

2182 זָנֹוּךְ Zânôwach **జానోహ**-, town; territory of Judah; యెహో 15:34

2190 זַעֲרָא Zâ'âvân **జవాను**; son of Ezer; descendant of Seir; పుట్ 36:27

2205 זָקֵן zâqên **పెదొల**-, **వడిల**-, **తొత**-, member of a council or a group of older men who act with authority on behalf of or over their people; some represent an entire nation, others manage the affairs at the town level; some provide their leader with counsel; involved in both judicial and military decisions, and participating in cultic ceremonies; expected to be wise and considered worthy of deference and respect; పుట్ 18:11

2216 זְרֻבָבֶל Z'rubbâbel **జెరుబాబెల**-, governor of Israel; tribe of Judah; after exile; 1జర్ 3:19

2219 זָרָה zârâh **తుడున**-, to throw threshed grain into the air so that the wind separates the straw and chaff from the grain; బహి 32:20

2227 זָרַח Zarchîy **జెరహు**-, descendant of Zerah, son of Judah; ఇసాబ్ 26:13

2238 זֵרֶשׁ Zeresh **జెరెస**-, wife of Haman; ఎస్థర్ 5:10

2240 זַטְטוּ' Zattûw' **జత**-, family head; after exile; ఎజ్ర 2:8

2246 חֹבָב Chôbâb **హోబబ**-, son of Reuel; Midianite; ancestor of Kenites; ఇసాబ్ 10:29

2249 חַבְבּוֹר Châbôwr **హాబొర**-, river; in Mesopotamia; 2రాజ 17:6

2252 חַבְבַּיָּה Châbayâh **హబబయ**-, family head; priests; after exile; ఎజ్ర 2:61

2256 חֶבֶל chebel **మహలబ్**; location; territory of Asher (with emendation); రెండ 3:4

2265 חַבְבַּקְּוֹ Châbaqqûwq **హబకుక్**; prophet; హాబ 1:1

2294 חַגְגִּיית Chaggîyth **హగిత**-, wife of David; 2సము 3:4

2295 חֹגְלָה Choglâh **హొగ్ల**; daughter of Zelophehad; tribe of Manasseh; ఇసాబ్ 26:33

2301 חַדָּד Châdad **హదరు**; son of Ishmael; పుట్ 25:15

2307 חַדְיָד Châdîyd **హదీర**-, location; territory of Benjamin; ఎజ్ర 2:33

2313 חִדְדֶּקֶל Chiddeqel **హిద్దెక్**; river; in Mesopotamia; పుట్ 2:14

2320 חֹדֶשׁ chôdesh **ఆవుస**-, Israelite religious celebration at the appearance of the new moon, i.e. at the beginning of the month; పుట్ 7:11

2339 חֹוֶת chûwî **గీత**-, length of cord; used for measuring; పుట్ 14:23

2340 חִוְוִי Chivvîy **హివియ**-, descendant of Canaan; పుట్ 10:17

2341 חַוְוִילָה Châvîylâh **హవిల**-, son of Cush, Joktan; descendant of Ham, Shem; పుట్ 2:11

2343 חוּוֹ Chûwl **హోలు**; son of Aram; descendant of Shem; పుట్ 10:23

2354 חוּוֹ Chûwr **హురు**-, father of Rephaiah; time of Nehemiah; బహి 17:10

2356 חוּוֹ Chôwr **అదికార**-, **పెదొల్క**-, **ముక**-, person belonging to the social class of the nobility and therefore often in a position of authority; 1సము 14:11

2365 חוּוֹ Chûwshay **హుషాయ**-, father of Baana, official, time of king Solomon; 2సము 15:32

2371 חַזְזָא'ֵל Châzâ'êl **హజాయేల**-, king of Syria; 1రాజ 19:15

2387 חֶזְיָר Chêziyr **హెజీర**-, man; after exile; 1జర్ 24:15

2396 חִזְקִיָּה Chizqîyâh **హిజ**-, son of Ahaz; king of Judah (716/15-687/86); 2రాజ 16:20

2399 חֶטֶ' కను-; state of being responsible for a wrongful act against God or someone else, whether committed on purpose or not; may require atonement, restitution, and/or retribution; పుట్ 41:9

2400 חַטָּ' châtâ' **గల్లి**-, **బద్దమ**-, pertaining to being responsible for a specified or implied offence; results in a state of guilt which may require atonement, restitution, and retribution; పుట్ 13:13

2403 חַטָּ' châtâ' **హిప**-, **తొక్కె**-, act of bringing a sacrifice with the intention of making atonement for a wrongful act against God, whether committed on purpose or not, to remove the state of guilt from oneself or someone else; పుట్ 4:7

2407 חַטָּוֶשׁ Châtûwsh **హటుష**-, various men; after exile; 1జర్ 3:22

2410 חַטְיָ' Châtîyâ' **హటిట**-, family head; gatekeepers; after exile; ఎజ్ర 2:42

2411 חַטְיָ' Châtîyl **హటి**-, family head; servants of Solomon; after exile; ఎజ్ర 2:57

2412 חַטְיָ' Châtîyphâ' **హటిహ**-, head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ర 2:54

2438 חִיָּרָם Chîyrâm **హీరమ**-, **హురమ**-, craftsman; from Tyre; time of Solomon; 2రాజ 2:2 and 2రాజ 2:2; 2సము 5:11

2444 חַכְיָלָה Châkîylâh **హకిల**-, hill; territory of Judah; 1సము 23:19

2446 חַכְיָ' Châkalyâh **హకల్య**-, father of Nehemiah; నెహె 1:1

2451 חֹכְמָה chokmâh **బుది-గియన**-, state of having a high degree of wisdom or intelligence; బహి 28:3

2455 חֹל רֵבִי chôl **రెబ్బి**-, **సాద**-, something that is accessible to ordinary people without requiring a purification ritual; కటొడ 10:10

2468 חִלְדָּה Chuldâh **హుల్ల**-, prophetess; time of Josiah; 2రాజ 22:14

2477 חַלָּח Châlach **హొలహ**-, town in Assyria; north of Nineveh; 2రాజ 17:6

2507 חֶלֶק Chêleq **హెలెక్**-, man; tribe of Manasseh; ఇసాబ్ 26:30

2520 חֶלְקָת Chelqath **హెల్కతు**, **హెల్కత్**; town; territory of Asher; యెహో 19:25

2537 חַמְּוֹ Châmûwî **హముటల**-, wife of Josiah, king of Judah; 2రాజ 23:31

2538 חַמְּוִל Châmûwl **హముల్**; son of Perez; tribe of Judah; పుట్ 46:12

2543 חַמְּוֹ châmôwr **గాది**-, domestic animal belonging to the same family as the horse, but smaller and with longer ears; it can have variety of colors from dark brown, through light brown to gray and occasionally white; Equus Asinus africanus; used to ride on, carry loads, or do other work; highly regarded; for male see חֶמֶ; for female see חֶמֶ; పుట్ 12:16

2544 חַמְּוֹ Châmôwr **హమెర**-, father of Shechem; పుట్ 33:19

2574 חַמָּת Châmâth **హమత**-, town on Orontes river; 2రాజ 13:21

2577 חַמָּתִי Châmâthîy **హమతియత్**-, inhabitant of Hamath; descendant of Canaan; పుట్ 10:18

2582 חֶנָּדָד Chênâdâd **హేనదాద**-, Levite; after exile; ఎజ్ర 3:9

2584 חַנָּה Channâh **హాన**-, wife of Elkanah; mother of Samuel; 1సము 1:2

2586 חַנְּוֹ Chânûwn **హనున్**; various men; repairers of wall; after exile; 2సము 10:2

2596 חַנָּק chânak **నేమి క**-, **ఉద్దటన**-, to make a building ready for use, usually by devoting it to a deity; రెండ 20:5

2606 חַנָּן Chânan'êl **హానాయేల**-, tower in Jerusalem; నెహె 3:1

2607 חַנָּאֲנִי Chānānīy హానాని-; priest; after exile; 1రాజ 16:1
 2620 חָצָאֵל chācāh చాహ్-; కరతె-; to go to a certain location because of difficult circumstances in order to find protection or safety; రెండ 32:37
 2623 חָצִיד chācīyd బక్త-; బరోస-; someone who practices .రక్త who is committed to fulfilling his/her obligations, whether obligations defined within the context of a covenant or agreement, or moral obligations to do good to someone who has done good to you; రెండ 33:8
 2625 חָצִיִּל chācīyl షాడి-కోడ-; six-legged winged insect whose third pair of legs is elongated and adapted to hopping; Acrididae family; moves in swarms that migrate to new areas, which they colonize; at other times lives solitary or in small groups; eaten cooked by toasting, grilling, frying, or broiling, though in some places they are also eaten raw; clean animal, may be eaten; because of their large numbers and swarming characteristics, locusts were a symbol of a vast attacking army against which there was no defense and also a symbol of divine punishment; 1రాజ 8:37
 2650 חַפְּפִיִּם Chuppiym హుప్పీము; son of Ir; tribe of Benjamin; పుట్ 46:21
 2652 חֹפְנִי Chophnīy హోఫ్నీ-; son of Eli; priest; tribe of Levi; 1సము 1:3
 2657 חֶפְּזִי Chephtsīy bāhh హెఫ్ఫీబ-; wife of king Hezekiah; mother of king Manasseh; 2రాజ 21:1
 2671 חֶטֶס chēts చాన్ కోల-; a thin, straight rod made of reed or wood, about 50-70 cm in length; at one end is a sharpened point of stone or metal; at the other end a carved notch fits on the string of the bow; the notched end is sometimes fitted with two or more feathers that helped stabilize the arrow in flight; symbol of violence, punishment, danger; పుట్ 49:23
 2688 חָצִיִּל Chats'atōwn Tāmār హాసానోన్-తామరు-; location; పుట్ 14:7
 2695 חֶטְרֹו Chetsrōw హెట్రయ-; warrior; time of king David; 2సము 23:35
 2696 חֶטְרֹו Chetsrōwn హెట్రయ-; town; territory of Judah; పుట్ 46:9
 2700 חַטְּסָרְמָוֶת Chātsarmāvēth హాట్రామెత్; son of Joktan; descendant of Shem; పుట్ 10:26
 2705 חֶטְסָר חֲשׂוֹ'אֵל Chātsar Shūw'al హాజర్-సువల్; location; territory of Simeon; యెహో 15:28
 2706 חֹק chōq నియమ- (rule), ఆగ్- (command), నిర్ణయ-; a formal, authoritative order or requirement that has the force of law; పుట్ 47:22
 2709 חָאָוֶפְהָ Chāqūwphā' హాకువ-; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:51
 2719 חֶרֶב chereb తల్వర్క్-; బాన్కె-; literally: sword and bow; hence: military strength, achievement; పుట్ 3:24
 2722 חֹרֶב Chôrēb హోర-; సియాయి-; mountain; బహి 3:1
 2726 חַרְבֹּנָה Charbōwnā' హార్బొన-; eunuch; servant of king Ahasuerus (Xerxes); ఎస్థర్ 1:10
 2733 חָרֹדִי Chārōdīy హారోద్-; inhabitant of Harod; 2సము 23:25
 2744 חָרְחָוִר Charchūwr హార్చూర-; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:51
 2748 חַרְטֹם chartōm మంత్రక్ కియ్య-; title of priest skilled in magic and soothsaying, found both in Egypt and Babylon, working at the royal court; పుట్ 41:8
 2754 חָרִיִּץ chārīy chāriy చంబి-; తయ్య-; kind of receptacle, originally made out of bark; possibly used for carrying money; 2రాజ 5:23
 2756 חָרִיִּץ Chārīyph హారిఫ-; family head; after exile; నెహ 7:24
 2766 חָרִים Chārim హారిమ-; family heads; after exile; 1జెర్త 24:8
 2767 חֹרְמָה Chormāh హోర్మా-; location; territory of Simeon; ఇసాబ్ 14:45
 2768 חֶרְמוֹן Chermōwn హెర్మొన్-; range of mountains, north-east of Israel; రెండ 3:8
 2772 חֹרֹנִי Chôrōnīy హోరోన-; inhabitant of Beth-Horon; నెహ 2:10
 2793 חֹרֶשׁ chōresh హోరెష-; location; territory of Judah; 1సము 23:15
 2796 חָרָשׁ chārāsh హర్షాన్గ్ నిర్మి-; చెక-; person with the skill to produce an artifact out of rough materials, such as stone, wood, metal; బహి 28:11

2797 חָרְשָׁי Charshā' హర్ష-; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:52
 2800 חָרְשֶׁת Chārōsheth హారోశెత్-హోగియ-; location; north of Israel; నాయ్ 4:2
 2809 חֶשְׁבֹּן Cheshbōwn హెష-; town; for Levites; territory of Gad; ఇసాబ్ 21:26
 2813 חֶשְׁבִּי Chāshabn'yāh హెషబ్బీయ-; Levite; after exile; నెహ 3:10
 2815 חָשָׁשׁ Chashshūwb హాషుష-; various men; 1జెర్త 9:14
 2817 חָשׁוֹפְהָ Chāshūwphā' హాషూఫ-; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:43
 2828 חָשׁוּם Chāshum హోషుమ-; family head; after exile; ఎజ్ 2:19
 2843 חוּשָׁאִי Chushāthīy హూష-; inhabitant of Hushah; 2సము 21:18
 2845 חֶתְחָ Chêth హేతు-; son of Canaan; ancestor of the Hittites; పుట్ 10:15
 2850 חֶתִי Chittīy హితియ-; descendant of Heth; పుట్ 15:20
 2875 תְּבַח Tēbach తెబహ; son of Nahor; పుట్ 22:24
 2884 תְּבַבְּוֹת Tabbā'ōwth టబాబోత్-; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:43
 2889 תְּהוֹרָה tēhōwr పివర-; సుదుడ-; పవిత్ర-; pertaining to being uncontaminated, whether ritually or physically, by undesirable elements; పుట్ 7:2
 2891 תְּהוֹרָה tēhōwr సుద-; చొకోట్-; to be in clean state, free from contamination, whether ritual or physical, and therefore fit for use; పుట్ 35:2
 2897 תְּרֹבָה tērbōw టోబ-; region; east of Jordan; నాయ్ 11:3
 2914 תְּחוֹרָה tēchōr గడ్డ-; exact meaning unsure: swelling of internal parts of the body or sores; probably due to infectious disease such as dysentery or bubonic plague; regarded as painful, enfeebling and threatening to a community; 1సము 6:11
 2924 תְּלֵאלֵה tēlēh గొరె పిల-; young sheep, perhaps unweaned, although lack of contrast with the frequent term תְּלֵאלֵה leads most versions to translate the two terms in the same way; fully dependent on its mother for nourishment and on the shepherd for protection; helpless, defenseless, innocent; 1సము 7:9
 2929 תְּלֹמֹד Talmōwn టల్మోన్-; various men; 1జెర్త 9:17
 2932 תְּמֹ'אֵה tūm'āh తే-సుదుడ-; అస్త్-బస్త్-; తొకై-; state of being ritually contaminated and therefore not fit for use in religious ceremonies; కటొడ 5:3
 2971 יָאִיר Yā'īyr యాయిర-; father of Mordecai; tribe of Benjamin; ఇసాబ్ 32:41
 2977 יְדֹשִׁיָּא Yō'shīyāh యోషియ-; son of Amon; king of Judah (640/39-609); 1రాజ 13:2
 2983 יְבֻשֶׁתִּי Yēbūwçīy యెబుషి-; inhabitant of Jebus; descendant of Canaan; పుట్ 10:16
 2984 יִבְכָּר Yibchar ఇబార-; son of David; tribe of Judah; 2సము 5:15
 2985 יָבִיז Yābīyn యాబిజ-; king of Hazor; time of Deborah; యెహో 11:1
 2991 יִבְלָ'אֵם Yibl'ām ఇబ్లీయ-; town; for Levites; territory of Manasseh; యెహో 17:11
 2995 יַבְנֵ'עַל Yabn'ēl యబ్బీయేల-; town; territory of Naphtali; యెహో 15:11
 2999 יַבְבֹּק Yabbōq యబ్బొక్-; river; పుట్ 32:22
 3003 יָבֵשׁ Yābēsh యాబెష-; father of Shallum, king of Israel; నాయ్ 21:9
 3011 יֹגְבָ'הָהּ Yōgb'hāh యొగ్బహ-; town; territory of Gad; ఇసాబ్ 32:35
 3037 יָדָדְוָה Yaddūwā' యద్దువ-; son of Jonathan; high priest; after exile; నెహ 10:21
 3038 יְדֻוֹת Yēdūwthūwn యెదుతువ-; temple singer; time of king David; 1జెర్త 9:16
 3042 יְדָיָה Yēdāyāh యెదాయ-; son of Harumaph; after exile; 1జెర్త 4:37
 3049 יִידֹ'וֹנִי yidd'ōnīy సానలిరంగ్ అత్మన్ సంగ వడ్క-; someone able to communicate with the spirits of the dead; and so be able to give advice on how to handle a difficult situation or predict what its outcome will be; forbidden in law of Moses; always occurs in the expression , יִידֹ'וֹנִי suggesting a hendiadys meaning: "one experienced in

- communication with spirits of the dead"; if not a hendiadys the sense may be: "spirits of the dead and those who contact them"; కటాక్ష 19:31
- 3050 יָהוָה Yāhh **యెహోవ-**; God; abbreviation of YHWH; బహి 15:2
- 3060 יְהוֹאָחָז Yēhōw'āsh **యెహోయాస-**; son of Jehoahaz; king of Israel (798-782/81); 2రాజ 12:1
- 3061 דָּן Yēhūwd **డెహుద్-**; town; territory of Dan; ఎజ 5:1
- 3063 יְהוּדָה Yēhūwdāh **యూద-**; various men; పుట్ 29:35
- 3064 יְהוּדִי Yēhūwdīy **యూదుల్క-**, **యూద-**; member of tribe of Judah; 2రాజ 16:6
- 3066 יְהוּדִית Yēhūwdīyth **యూద-**; (f.sg.) the language of Judah; 2రాజ 18:26
- 3068 יְהוָה Yēhōvāh **యెహోవ-**, **బగవంత-**; name of God of Israel; పుట్ 2:4
- 3076 יְהוֹשָׁפָט Yēhōwchānān **యెహోహనాన-**; various men; after exile; 1జర్త 12:4
- 3078 יְהוֹיָכִים Yēhōwyākīyn **యెహోయాకిన-**; son of Jehoiakim; king of Judah (597); 2రాజ 24:6
- 3079 יְהוֹשִׁיָּא Yēhōwyāqīym **యెహోయాకిమ-**; son of Josiah; king of Judah (609-597); 2రాజ 23:35
- 3082 רְחָבִי Yēhōwnādāb **యెహోనదాబ-**; son of Rechab; ancestor of Rechabites; 2సము 13:5
- 3086 יוֹשָׁבֵד Yēhōw'addīyn **యెహోయద-**; wife of king Joash; mother of king Amaziah of Judah; 2రాజ 14:2
- 3095 יָהֳלֹם yahālōm **హీర-**; (semi-)precious stone, possibly diamond; బహి 28:18
- 3096 יָהָט Yahats **యహాజ-**; town; for Levites; territory of Reuben; ఇసొబ్ 21:23
- 3097 יוֹאָב Yōw'āb **యోనబ-**; family head; after exile; 1సము 26:6
- 3107 יוֹזָבָב Yōwzābād **యోజబాద-**; various men; after exile; 2రాజ 12:21
- 3110 יוֹחָנָן Yōwchānān **యోహనాన-**; various men; after exile; 2రాజ 25:23
- 3111 יֵשָׁי Yōwyādā' **యెహోయాద-**; son of Eliashib; high priest; after exile; నెహె 3:6
- 3113 יוֹדָנָן Yōwyāqīym **యోయకిమ-**; priest; after exile; నెహె 12:10
- 3114 יוֹדָרִיב Yōwyārīyb **యోయరీబ-**; priest; tribe of Levi; after exile; ఎజ 8:16
- 3123 יוֹנָתַן yōwnāh **పాతవ-**, **పురడ-**; Asiatic Rock dove: bird with a blue-gray color with a pinkish sheen to the neck feathers and a black tip on its tail; lives in large colonies and eats mainly seeds; courts, mates, and has nests several times a year; nests on rock ledges; Columba via; used as food and for sacrifices; regarded as swift, docile, and innocent, but also as silly and senseless; associated with affection, fertility, and sexuality because of its mating habits; the moaning sound this bird sometimes makes is associated with pain and suffering; పుట్ 8:9
- 3124 יוֹנָתַן Yōwnāh **యోన-**; son of Amittai; prophet; 2రాజ 14:25
- 3129 יוֹנָתָן Yōwnāthān **యోనతాన-**; various men; నాయ్ 18:30
- 3130 יוֹזָבָב Yōwzēph **యోసెఫ్-**; various men; పుట్ 30:24
- 3141 יוֹרָם Yōwrām **యోరమ-**; son of Toi, king of Hamath; 2సము 8:10
- 3156 יִזְרָחְיָה Yizrachyāh **యెజ్రహయ-**; leader of temple singers; after exile; 1జర్త 7:3
- 3158 יֵצֶר Yizr'ēlīy **యెజ్రయేల-**; inhabitant of Jezreel; 1రాజ 21:1
- 3177 יַחֲלִי'ֵל Yachl'ēl **యహాలేల-**; son of Zebulun; పుట్ 46:14
- 3180 יַחְמֹד yachmōw **కుర్బ-**; Bubal or Red Hartbeest (Alcelaphus buselaphus): large antelope about 1.5 m high at the shoulder; males and females have long faces with a large lump on the head from which sprout short thick horns that curve upward and forward for half their length and then angle sharply backwards; reddish brown in color; plains animal, grazing in herds; or, Roe Deer (Capreolus capreolus): small deer; adult male has short horns that have three prongs; fur is brownish in summer and gray in winter; lives singly or in pairs in the undergrowth of forests and thick woodland, never moving more than one or two m from cover; రెండ 14:5
- 3183 נַפְתָּלִי Yachts'ēl **యహఫేల-**; son of Naphtali; పుట్ 46:24
- 3194 נַחֲשָׁן Yūṭṭāh **యూట-**; town; for Levites; territory of Judah; యెహో 15:55
- 3195 יִשְׁמָאֵל Yēṭūwr **యెతురు-**; son of Ishmael; పుట్ 25:15
- 3199 יָדָן Yākiyn **యాకిన-**; pillar in temple of Solomon; పుట్ 46:10
- 3203 נָחֳזִיָּה Yēkolyāh **యెకోల్క-**; mother of Uzziah (Azariah), king of Judah; 2రాజ 15:2
- 3220 יָם yām **రగల్ నమ్మర-**; extreme northern part of Gulf of Suez; పుట్ 1:10
- 3223 שִׁמְעוֹן Yēmūw'ēl **యెముయేలు-**; son of Simeon; పుట్ 46:10
- 3226 לֵוִי Yāmīyn **యామిన-**; priest; tribe of Levi; పుట్ 46:10
- 3229 יִמְלָא' Yimlā' **ఇమ్ల-**; father of Micaiah, prophet, time of king Ahab; 1రాజ 22:8
- 3270 יַעֲזָרְיָה Ya'āzēyr **యాజెర-**; town; for Levites; territory of Gad; ఇసొబ్ 21:32
- 3277 עֵזָא' yā'ēl **కేడ హెరె-**; fairly large wild goat; adult reaches about 90 cm at the shoulder; most of the year its color is grayish but turns browner in winter; male has thick long horns over 130 cm in length which curve backwards in a semicircle; female's horns are about 40 cm long; last few centimeters of the horns are smooth, the rest are ringed with ridges; lives in small herds in the mountains and prefers cliffs and crags, where it lives off the bushes that grow on the ledges; clean animal, may be eaten; 1సము 24:2
- 3278 הֵבֶר Yā'ēl **యాయేల-**; wife of Heber, Kenite; time of the Judges; నాయ్ 4:17
- 3290 יִצְחָק Ya'āqōb **యాకోబ-**, **ఇజయేల-**; son of Isaac; people; పుట్ 25:27
- 3305 יָפְתָח Yāphōw **యెఫె-**; town; territory of Dan; యెహో 19:46
- 3309 דָּוִד Yāphīyā' **యాఫీయ-**; son of David; tribe of Judah; యెహో 10:3
- 3315 יֶפֶת Yepheth **యాసెత-**; son of Noah; పుట్ 5:32
- 3316 יִפְתָּח Yiphtāch **యెప్త-**; judge of Israel; యెహో 15:43
- 3317 יִפְתָּח-עֵל Yiphtach-ēl **ఇప్తయేల-**; valley; at boundary between territories of Zebulun and Asher; యెహో 19:14
- 3318 יָאֲסָא yātsā' **తాకున-**; literally: to go out and come in; hence: to lead; పుట్ 1:12
- 3323 יִתְשָׁר yitshār **నియ-**; high quality oil, extracted from the fruits of the olive tree during the first pressing; used as food and in various religious rituals; ఇసొబ్ 18:12
- 3327 יִצְחָק Yitschāq **ఇసక-**; son of Abraham; father of Jacob; పుట్ 17:19
- 3335 יָאֲסָר yātsar **కుమల-**; a craftsperson who makes objects, usually containers, out of clay; associated with creation and agency; పుట్ 2:7
- 3337 יֵטֶס Yētsar **యెసెర-**; son of Naphtali; పుట్ 46:24
- 3342 יַעֲקֹב yeqeb **అంగుర్బిన రస తెండ్రల్ గాన్ల-**; basin; hewn out of a rock or lined with plaster into which harvested grapes were thrown and trampled to squeeze out the juice, which from there flowed into a trough or vat; treading a winepress is often used as a figure of speech to refer to God's anger and punishment; ఇసొబ్ 18:27
- 3361 יוֹקְמָ"ם Yoqm'ām **యెక్వెయమ-**; town; somewhere east of Ephraim; 1రాజ 4:12
- 3362 יוֹקְנָ"ם Yoqn'ām **యెక్వెయమ-**; town; for Levites; territory of Zebulun; యెహో 12:22
- 3370 יוֹשָׁה Yōqshān **యెక్వా-**; son of Abraham; పుట్ 25:2
- 3371 יוֹקְחָ"ם Yoqth'ēl **యెక్తయేల-**; town; Edom; యెహో 15:38
- 3372 יָרֵעַ yārē' **వెర-**, **దడ్కి-**; to experience a feeling of fear, which may include apprehension, and/or a reverential awe of someone or something; పుట్ 3:10
- 3373 יָרֵעַ yārē' **వెర-**, **దడ్కి-**, **హయ్యత-**; state of fearing, standing in awe; పుట్ 22:12
- 3374 יִרְאָה yir'āh **వెర-**, **దడ్కి-**; fear, awe; పుట్ 20:11
- 3378 רְבֻבָ"ל Y'rubba'al **యెరుబయల-**; son of Joash; judge of Israel; tribe of Manasseh (1169-1129); నాయ్ 6:32

3379 **యరొబాము** Yârob'âm **యరొబాము**—; son of Joash; king of Israel (782/81–753); 1రాజు 11:26

3383 **యార్దెన్** Yârdên **యార్దెన్**—; river; పుట్ 13:10

3388 **యెరుషా** Yêrûshâ' **యెరుషా**—; daughter of Zadok; wife of Uzziah; mother of Jotham; 2రాజు 15:33

3389 **యెరుషలైము** Yêrûshâlaim **యెరుషలైము**—; town; territory of Judah; యెహో 10:1

3392 **యెరెచ** Yerach **యెరెచ**—; son of Joktan; descendant of Shem; పుట్ 10:26

3397 **యెరెచము** Yêrachm'êlîy **యెరెచము**—; clan; tribe of Judah; 1సము 27:10

3405 **యెరీచ్** Yêrîychôw **యెరీచ్**—; town; ఇసాబ్ 22:1

3412 **యెరమొత్** Yarmûwth **యెరమొత్**—; town; for Levites; territory of Issachar; యెహో 10:3

3420 **యెరొగ్గము** yêrâqôwn **పిండి నల్ల రొగ్గము**—; destructive growth of minute fungi on plants; usually regarded as punishment from God; రెండ 28:22

3425 **యెరూషాహ** yêrushshâh **ఈస**—; possession; రెండ 2:5

3430 **యెశబోవ** Yishbôw b'-Nôb **ఇస్బి-బెనోబ**—; descendant of Raphah; giant; 2సము 21:16

3435 **యెశబాక్** Yishbâq **ఇస్బాక్**—; son of Abraham; పుట్ 25:2

3438 **యెశవీ** Yishvâh **ఇస్వి**—; son of Asher; పుట్ 46:17

3442 **యెశువా** Yêshûwa' **యెసువా**—; son of Kadmiel, a leader of the Levites; after the exile; 1జెర్ 24:11

3444 **యెశువాహ** yêshûw'âh **బచ**—; **సుటి**—; salvation; పుట్ 49:18

3448 **యెషయ** Yishay **యెషయ**—; son of Obed; father of David; tribe of Judah; రూతు 4:17

3459 **యెషమా** Yishmâ'êlîy **ఇష్మయేల**—; descendant of Ishmael, son of Abraham; పుట్ 37:25

3467 **యెషా** yâsha' **బచ**—; **కాబాడ**—; salvation; బహు 2:17

3468 **యెషా** yesha' **బచ**—; salvation; 2సము 22:3

3471 **యెషఫే** yâsh'phêh **సూర్యకాంతము**—; (semi-)precious stone with a large variety of colors and patterns; possibly variety of chalcedony: jasper; బహు 28:20

3476 **యెషే** yôsher **నియత**—; **బరోబర**—; straightness, uprightness; రెండ 9:5

3477 **యెషా** yâshâr **సర్వోత్**—; **నియత**—; **బరోబర**—; straight, right, successful; బహు 15:26

3478 **యెస్రా** Yisrâ'êl **ఇజ్రయేల**—; new name given by the LORD to Jacob; henceforth the name of the people descending from Jacob; పుట్ 32:28

3481 **యెస్రే** Yisr'êlîy **ఇజ్రయేల**—; descendant of Israel; కబొడ 24:10

3490 **యెథొమ్** yâthôwm **పోసటి**—; person whose father has died and is therefore unable to care for himself; regarded as one of the weaker members of the society who should receive special care, together with the aliens, the widows, and other people who are poor; బహు 22:22

3492 **యెత్తయి** Yattîyr **యెత్తయి**—; town; for Levites; territory of Judah; యెహో 15:48

3503 **యెత్తరొవ** Yithrôw **ఇత్తరొ**—; priest of Midian; father-in-law of Moses; బహు 3:1

3505 **యెత్తరీ** Yithrîy **ఇత్తరీ**—; clan of Kiriath-Jearim; 2సము 23:38

3507 **యెత్తరొమ్** Yithr'âm **ఇత్తరొమ్**—; son of David; 2సము 3:5

3509 **యెత్తెథ** Yêthêth **యెత్తెథ**—; chief of Edom; పుట్ 36:40

3513 **కబాద్** kâbad **మాన్-మర్యద**—; treat with honor and respect; పుట్ 13:2

3529 **కబార్** Kêbâr **కేబ**—; river; Babylonia; యెహో 1:1

3535 **కెబ్సాహ** kibsâh **గొర**—; young of a sheep; often used for ritual sacrifice;) **బెబ్బెమ్**;) **బెబ్బెమ్**; పుట్ 21:29

3540 **కెదొరొమెర** Kêdorîâ'ômer **కదొరొమెర**—; king of Elam; time of Abraham; పుట్ 14:1

3548 **కోహెన్** kôhên **కహొడ**—; priest; పుట్ 14:18

3550 **కెహునా** k'hunnâh **కహొడ-పాన్**—; the office of a priest serving in the temple; బహు 29:9

3569 **కువ్షి** Kûwshîy **కువ్షి**—; person from the land of Cush; ఇసాబ్ 12:1

3573 **కువ్షాన్** Kûwshan **రిశాథయిమ్**—; **కువ్షాన్-రిసతాయిమ్**—; king of Mesopotamia; time of the Judges; నాయ్ 3:8

3575 **కువ్త్** Kûwth **కువ్త్**—; town; northern Babylonia; 2రాజు 17:24

3608 **కెలె** kele' **టానెతగ**—; **జేల**—; place where criminals or other prisoners were confined; 1రాజు 22:27

3611 **కెలెబ్** keleb **నెయ**—; relatively small light brown domestic animal, feeding on anything from household refuse to animal carcasses and excreta; Canis familiaris putiatini; extremely unclean animal and not to be eaten, though used for hunting and for watching sheep; associated with all sorts of uncleanness, aggression, greediness, low status; used as derogatory term for male shrine prostitutes; బహు 11:7

3626 **కెలెబ్** Kol-Chôzeh **కోల్-హోజె**—; son of Hazaiah; ancestor of Maaseiah; tribe of Judah; నెహె 3:15

3627 **కెలీ** k'êlîy **జోరిత**—; small bag hung from the shoulder by a strap or attached to the belt or sash around the waist; made of leather or cloth; used by shepherds for carrying food and small personal items; పుట్ 24:53

3630 **కెలీ** Kilyôwn **కెలీయెన్**—; son of Elimelech; రూతు 1:2

3643 **కెమ్హమ్** Kimhâm **కింహమ్**—; son of Barzillai, from Gilead; 2సము 19:37

3645 **కెమ్వోష్** K'môwsh **కెమ్వోష్**—; deity; of Moab; ఇసాబ్ 21:29

3672 **కెన్** Kinn'êrwth **కెనెరెత్**—; fortified town; territory of Naphtali; ఇసాబ్ 34:11

3678 **కిచ్చె** kiççê' **కచరి**—, **గాది**—, **కుర్చీ**—, **రాజ**—; seat used by kings; relatively large and elaborate; made of stone or wood, precious metals or ivory; usually with back and armrests; associated with ruling, judging; పుట్ 41:40

3684 **కెచ్చిల్** k'êçîyl **అకత్ సెల**—; lacking wisdom and good sense; కీర్తన 49:10

3695 **కెచ్చిల్** Kaçluchîym **కెచ్చిల్**—; people; descendants of Mizraim; పుట్ 10:14

3701 **కెచ్చె** keçeph **కుర**—, **కోత్**—, **సోన**—; silver, usually in the form of small unstamped pieces that had to be weighed in order to determine their value; after the exile people in Israel started using coins; పుట్ 13:2

3709 **కెఫ్** kaph **కెయ్**— (**hand/arm**), **అరికెయ్**— (**palm**), **పరత**— (**platter/plate**), **దాపి**— (**footstep**), **కోజి**— (**footprint**), **అరికెయ్**— (**sole of foot**); branch of palm tree; used in the Festival of Shelters (Booths); పుట్ 8:9

3716 **కెఫ్** K'êphîyrâh **కెఫిర**—; town; territory of Benjamin; యెహో 9:17

3732 **కెఫ్** Kaphtôríy **కెఫ్**—; inhabitants of Caphtor; descendants of Mizraim; పుట్ 10:14

3742 **కెఫ్** k'êrûwb **కెఫ్**—; heavenly creature, symbol of God's majesty and associated with his presence; పుట్ 3:24

3743 **కెఫ్** K'êrûwb **కెఫ్**—; town; Chaldea; ఎజె 2:59

3746 **కెఫ్** kârîy **కెఫ్**—; member of the royal guard; 2సము 20:23

3747 **కెఫ్** K'êrîyth **కెఫ్**—; brook; east of Jordan; 1రాజు 17:3

3754 **కెరెమ్** kerem **అంగుర**—, **వాడి**—; field in which grapevines are cultivated; typically surrounded by stone fence, with guard-tower; పుట్ 9:20

3760 **కెరెమ్** Karmel **కెరెమ్**—; mountain in north of Israel; యెహో 12:22

3761 **కెరెమ్** Karm'êlîy **కెరెమ్**—; inhabitant of Carmel; 1సము 30:5

3763 **కెరెమ్** K'rân **కెరెమ్**—; son of Dishon; descendant of Seir; పుట్ 36:26

3774 **కెరెమ్** K'rêthîy **కెరెమ్**—; name of David's royal guard; 1సము 30:14

3785 **కెషెఫ్** kesheph **సోదెంక్-రకెమ్**—; incantations, sorceries; 2రాజు 9:22

3794 **కెత్తి** Kittîy **కెత్తి**—; descendants of Javan, son of Japheth; Greece?; పుట్ 10:4

3804 **కెత్తె** kether **కెత్తె**—; circular or semi-circular ornamental headdress, usually made out of precious metals and decorated with jewels, worn by a queen as a symbol of authority and status; ఎజె 1:11

3810 **కెత్తె** Lô' D'êbar **లోద**—; town; Gilead; 2సము 9:4

3812 **కెత్తె** Lê'âh **లేఅ**—; daughter of Laban; wife of Jacob; పుట్ 29:16

3828 **కెత్తె** l'êbôwnâh **దూస**—; type of resin; Boswellia sacra; yellow or reddish gum produced by the Boswellia tree, a shrub that reaches 3m high, with multiple trunks and small greenish or white flowers; gum comes out in drops from the branches; ingredient of the incense burned in the tabernacle; బహు 30:34

3838 **לְבָנָא** L^bânâ **తెబాన-**; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:45
 3841 **לִבְנָה** Libnâh **లిబ్నా-**; town; territory of Judah; assigned to clan of Aaron, tribe of Levi; ఇసా 33:20
 3844 **לְבָנֹנִים** L^bânôn **తెబనో-**; range of mountains; north of Israel; రెండ 1:7
 3850 **לֹד** Lôd **లోడ్-**; town; territory of Benjamin; 1జర్ 8:12
 3853 **לְחַבִּימ** L^hâbiym **తెహబియుల్-**; people; descendants of Mizraim; పుట్ 10:13
 3865 **לִוִּי** Lûwd **లూడు-**; son of Shem; people, land; పుట్ 10:22
 3866 **לִוְדִי** Lûwdîy **లూదియుల్-**; people; descendants of Mizraim; పుట్ 10:13
 3870 **לְוִי** Lûwz **లూజ్-**; town; Bethel; పుట్ 28:19
 3871 **לִוְכָשׁ** lûwach **పాట-**, **బండ-**; small, flat tablet, made of stone, on which words were scratched with a stylus; associated with conditions that are permanent and are not likely to change; బహి 24:12
 3873 **לֹוְכֶשׁ** Lôwchêsh **పాలోహెష-**; father of Shallum; chief of half of district of Jerusalem; వెహ 3:12
 3876 **לֹוֶט** Lôwt **లోటు-**; son of Haran; nephew of Abraham; పుట్ 11:27
 3878 **לֵוִי** Lêvîy **లేవీ-**; man; son of Jacob; founder of tribe of Levi; పుట్ 29:34
 3881 **לֵוִיָּי** Lêvîyîy **లేవీయీ-**; of the priestly tribe of Levi; బహి 4:14
 3899 **לֶחֶם** lechem **నివాద్దుంగ్ పాతి-**; sacred bread of offering, always present on a dedicated table in the temple; పుట్ 3:19
 3918 **לַיִשׁ** layish **చిహో-**, **తాకడ్ వాలె చిహో-**; male lion; seen as a strong and fearless animal; యోబు 4:11
 3923 **לָאִיִּשׁ** Lâkîysh **లకిస-**; town; territory of Judah; యెహో 10:3
 3927 **לְמֹוּ'עַל** L^môw'êl **తెముయెల-**; king; సుబుత్ 31:1
 3929 **לֵמֶק** Lemek **తెమెక-**; son of Methuselah; descendant of Seth; పుట్ 4:18
 3939 **לְאַנָּה** la'anâh **తెయ్యూల్ కటి-**, **మతున్ పాటి వాఫి కీ-**; plant that may grow as large as a bush, with woolly green leaves; the juice of the leaves tastes bitter and can be poisonous; functions as medicine; రెండ 29:18
 3959 **לֶשֶׁם** Leshem **తెసమ్;** town; territory of Dan; యెహో 19:47
 3976 **מִזְזֵן** mîzên **తాగ్గి-**; contraption consisting of rod held by a cord in the middle and with pans attached to both ends; used for weighing objects; sometimes used figuratively in expressions describing people's status or integrity or the seriousness of a situation in terms of weight; కడోడ 19:36
 3994 **מֵ'עֵרָה** m^eêrâh **పావెన-**; a pronouncement against someone or something, calling for death, damage, or destruction; రెండ 28:20
 4009 **מִבְּטָח** mibtâch **విస్వాస-, బరోస-**; a state of security, feeling of confidence; యోబు 8:14
 4014 **מִבְּטָר** Mibtâr **మిబ్తారు;** chief of Edom; పుట్ 36:42
 4023 **מִגְדָּוֶן** M^giddôwn **మెగిడ-**; town; territory of Manasseh; యెహో 12:21
 4025 **מַגְדִּי'עַל** Magdîy'êl **మగ్గియేలు;** chief of Edom; పుట్ 36:43
 4026 **מִגְדָּל** migdâl **నూర్ మాండిత బురుజు-**; Tower of the Hundred; tower in Jerusalem; పుట్ 11:4
 4031 **מִגְדֹּו** Mâgôwg **మాగోగు;** son of Japheth; పుట్ 10:2
 4043 **מִגְדֵּן** mâgên **డాల్-**, **బవి కియ్యల-**; figurative extension of meaning of 'shield,' to describe God's protection; పుట్ 15:1
 4046 **מַגְגֵּפָה** maggêphâh **ఆపతి-, గీర-, సకట-**; literally: heavy blow; serious harm, injury, epidemic, or other affliction affecting an individual or group of people; బహి 9:14
 4050 **מַגְעֵרָה** m^gêrâh **బండ-**; heavy metal instrument with a wide rough surface, like that of a file; pushed and pulled across the surface of the stone until it is smooth; 2సము 12:31
 4051 **מִגְרֹוֶן** Migrôwn **మిగ్రోన-**; town; territory of Benjamin; 1సము 14:2
 4068 **מָדוֹן** Mâdôn **మాడ-**; location; Canaan; యెహో 11:1

4074 **מָדַי** Mâday **మాదయ-**; son of Japheth; ancestor of Medians; పుట్ 10:2
 4080 **מִדְיָן** Midyân **మిద్యాన-**; son of Abraham; people, land; పుట్ 25:2
 4089 **מַדְמַנָּה** Madmannâh **మద్మాన;** town; territory of Judah; యెహో 15:31
 4091 **מִדְדָן** M^dân **మిద్యాను;** son of Abraham; పుట్ 25:2
 4099 **מִדְאָתָה** M^dâthâ' **హమెదాత-**; father of Haman; ఎస్థర్ 3:1
 4105 **מְהֵיטָב'עַל** M^hêytab'êl **మెహెతబేల-**; man; పుట్ 36:39
 4111 **מַהֲלָל'עַל** Mahâlal'êl **మహలలెల-**; father of Shephatiah; tribe of Judah; time of Nehemiah; పుట్ 5:12
 4121 **מַהֲרָי** Mahâray **మహరయ-**; of Netophah; warrior; time of king David; 2సము 23:28
 4124 **מֹו'עַב** Môw'âb **మోయబ-**; son of Lot; people, land; పుట్ 19:37
 4125 **מֹו'עַבִּי** Môw'âbîy **మోయబ-**; descendant or inhabitant of Moab; రెండ 2:11
 4137 **מֹוּלָדָה** Môwlâdâh **మోలడ;** town; territory of Judah, Simeon; యెహో 15:26
 4138 **מֹוּלְדֵת** môwledeth **చుటల్-బండ-, గన్-గోత-**; offspring, family; పుట్ 11:28
 4150 **מֹו'עֵד** môw'êd **నిర్దయ కీత-, టరి కీత వకత-**; appointed feast; పుట్ 1:14
 4158 **מֹוּפְאָת** Môwpha'ath **మెపాత్;** town; for Levites; territory of Reuben; యెహో 13:18
 4159 **מֹוּפְהֵת** môwphêth **మయ్యుత-**; miracle, wonder; బహి 4:21
 4170 **מֹוּקְשֵׁשׁ** môwqêsh **పాస-**; contraption used for catching animals; associated with aggression and control; బహి 10:7
 4173 **מֹוּרָג** môwrag **పాతి పాయ్లె వాడ్వల్ మొద-**; wooden board with sharp stones or pieces of iron tightly wedged into small holes; dragged over harvested grain with the help of a draft animal to separate grain from straw or husk; symbol of power and aggression; 2సము 24:22
 4176 **מֹוּרֵה** Môwreh **మోరె;** hill; పుట్ 12:6
 4177 **מֹוּרָה** môwrâh **మయ్యు-**; sharp knife, used to shave hair from the skin; నాయ్ 13:5
 4179 **מֹוּרִיָּה** Môwriyâh **మోరియ;** mountain; పుట్ 22:2
 4196 **מִזְבֵּעַח** mizbêach **డుండుస-**; temple altar for sacrifices offered by fire; పుట్ 8:20
 4199 **מִיִּזָּה** Mizzâh **మిజ్జా-**; son of Reuel, son of Esau; పుట్ 36:13
 4209 **מִצִּמָּה** m^ezimmâh **పిలన-, ఉదెస-, వస్తు-**; plan, purpose, device, scheme; యోబు 21:27
 4232 **מְחֻיָּ'עַל** M^{ch}ûyâ'êl **మహోయయేలు;** son of Irad; descendant of Cain; పుట్ 4:18
 4240 **מְחִיָּדָה** M^{ch}îydâ' **మహిడ-**; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:52
 4248 **מַחֲלֹוֶן** Machlôwn **మహలొన-**; son of Elimelech; రూతు 1:2
 4259 **מְחֹלָתִי** M^{ch}ôlâthîy **మహోల-**; inhabitant of Abel-Meholah; 1సము 18:19
 4266 **מַחֲנַיִם** Machânayim **మహనయ-**; town; for Levites; territory of Gad; పుట్ 32:2
 4268 **מַחֲצֵה** machâçeh **కాబడ్వల్-, మల్లె జాగ-**; a place that provides shelter and safety; యోబు 24:8
 4294 **מַטֶּה** matteh **జాతి- (bw:HIN:caste/?tribe?), కాన్దాన- (branch/?clan?);** group of clans united by a common leader; పుట్ 38:18
 4308 **מַטְרֵד** Matrêd **మత్రెడు-**; daughter of Mezahab; mother of Mehetabel; పుట్ 36:39
 4311 **מֵעֵדבָּ'עַל** M^eyed'bâ' **మేడ-, మెదాబ;** town; territory of Reuben, Moab; ఇసా 21:30
 4314 **מֵיִזָּהב** Méy Zâhâb **మేజహాబ;** father (or mother) of Matred; పుట్ 36:39
 4316 **מִיָּכָה** Mîykâ' **మీకల్;** Levite; after exile; 2సము 9:12
 4320 **מִיָּכָיָה** Mîykâyâh **మీకయ-**; various priests; tribe of Levi; time of Nehemiah; 2రాజ 22:12

4324 מִיכָאֵל Mîykâl మీకా-; woman; daughter of king Saul; wife of king David; 1సము 14:49

4326 מִיָּאִין Mîyâmin మియమిన-; various men; priests; tribe of Levi; time of Zerubbabel; 1జర్గిత 24:9

4327 מִיֵּן mîyn జాతి-, తీర-; kind, sort; పుట్ 1:11

4332 מִיִּשְׁשָׁאֵל Mîyshâ'êl మిషసూ-; friend of Daniel; బహి 6:22

4339 מֵעֵשָׂר mēyshâr సోబ-; fairness; 1జర్గిత 29:17

4353 מָאִכְיָר Mākîyr మాకిర-; man; son of Ammiel; పుట్ 50:23

4363 מִקְמָח Mikmâç మిక్మస-; town; territory of Benjamin; 1సము 13:2

4366 מִקְמָחַת Mikm'ṥhâth మిక్మత-; town; territory of Ephraim, Manasseh; యెహో 16:6

4375 מַקְפֶּלֶח Makpêlâh మకపేల-; cave; పుట్ 23:9

4404 מַלְבֵּן malbên ఇట్టెంగ్ కియ-; exact meaning unknown: small, rectangular wooden container (about 20-25 by 10 cm) used to form bricks in equal sizes; or large outdoor oven for baking bricks to harden them; 2సము 12:31

4417 מֶלַח melach సావాడ నగర్; town; territory of Judah; పుట్ 19:26

4428 מֶלֶךְ melek రాజు-; male ruler of a nation or area; associated with authority, power, honor, but also with justice; also used as a reference to one's deity; పుట్ 14:1

4432 מֹלֵךְ Môlek మొలెక-; Canaanite deity, to whom young children used to be sacrificed; కటొడ 18:21

4435 מִלְכָּה Milkâh మిల్కా-; daughter of Zelophehad; tribe of Manasseh; పుట్ 11:29

4436 מַלְכָּה Malkâh రాని-; female ruler of a nation or area; 1రాజు 10:1

4439 מַלְכִּי'עַל Malkî'y'êl మల్కియేలు; son of Beriah; tribe of Asher; పుట్ 46:17

4442 מַלְכִּי-צֶדֶק Malkîy-Tsedeq మెల్కిసెడెకు; king of Salem; పుట్ 14:18

4444 מַלְכִּישֻׁוּא' Malkîyshûwâ' మెల్కి-స-; son of king Saul; tribe of Benjamin; 1సము 14:49

4462 מְמוּנָן M'mûwnân మెమునాన-; adviser to Ahasuerus; రెండ 26:5

4471 מַמְרֵ' Mamrê' మామ్రె-; location; పుట్ 13:18

4495 מַנּוֹחַ Mânôwach మనోహ-; father of juge Samson; నాయ్ 13:2

4500 מַנּוֹר mânôwr సాల్ -; కియ్యల్-; wooden bar, approximately 5-6 cm in diameter; part of weaving equipment; used for attaching the warp threads to and to roll up the finished cloth as it grows in length; associated with thickness and heaviness; 1సము 17:7

4503 מִנְחָה minchâh ఇనుమ-, అర్చన-, సేన-; gift; tribute; offering; grain-offering; పుట్ 4:4

4505 מְנַחֵם M'nachêm మెనహేమ-; son of Gadi; king of Israel (752-742/41); 2రాజు 15:14

4509 מִינְיָאִין Minyâmîyn మినియామి-; priest; after exile; 2జర్గిత 31:15

4511 מִינִי' Minniyth మినిత-; location; Ammon; నాయ్ 11:33

4520 מְנַשְׁשִׁי' M'nashshîy మనషస-; member of tribe of Manasseh; రెండ 4:43

4581 מַגְדָּל mî'ôwz కిల-, రాజ్యడ-; large fortification; for defense of a town; built of stone; could consist of one extra strong building or of a complex of buildings surrounded by its own strong wall; associated with protection and security; నాయ్ 6:26

4586 מְעֻנֵּי M'e'ûwnîy మెహునిమ-; head of a family of temple servants; after exile; 1జర్గిత 4:41

4601 מַעֲכָה Ma'âkâh మాయకాతియల-; people; పుట్ 22:24

4602 מַעֲכָתִי Ma'âkâthîy మాయకా-; inhabitant of Maacah, Maacath; రెండ 3:14

4603 מַעַל ma'al ఉల్ల-, మర్ల-, బరొన సెల-; do something that is not in line with the behavior that one has committed oneself to; కటొడ 5:15

4604 מַעַל ma'al ఉల్ల-, మర్ల-, కపట-; act or state of going against the behavior that one has committed oneself to; కటొడ 5:15

4648 מַפְיָבֹשֶׁת M'phîybôsheth మెఫిబ-; descendant of king Saul; tribe of Benjamin; 2సము 4:4

4682 מַטְסָּה matstsâh తాతో పిండి-, పుల్కన్వల్ చీజ-, పుల-; thin cracker-like bread made without yeast; పుట్ 19:3

4692 מַטְסוֹר mîtsôwr గేర్-పాసి అగుటి కీసి-; state of being under siege; రెండ 20:19

4693 מַטְסוֹר mîtsôwr ఈజిప్టు-; other name for Egypt; 2రాజు 19:24

4708 מִטְסֵפַּח Mitspeh మిస్సె; location; Moab; యెహో 11:8

4709 מִטְסָּח Mitspâh మిస్సె, మిస్సత-; town; territory of Benjamin; పుట్ 31:49

4713 מִטְרִי Mitsrîy ఈజిప్టు-; descendant of Mizraim; Egyptian; పుట్ 12:12

4714 מִטְרַיִם Mitsrayim ఈజిప్టు-, మిస్రాయిమ-; son of Ham; ancestor of Egyptians; hence Egypt; పుట్ 10:6

4719 מַקְדָּה Maqqêdâh మకెడ-; village; territory of Judah; యెహో 10:10

4731 מַקְדָּל maqqêl బెడె-; straight wooden stick about 1-2 m long; its diameter allowed it to fit comfortably in a person's hand; used by shepherds; పుట్ 30:37

4733 מִקְלָא miqlât జీవతున్ దకున-; refuge, asylum; ఇసాబ్ 35:6

4734 מִקְלָא'ת miqla'ath చెక-, రెహ-, వాట-; figure carved on wood or other material, with a sharp tool; 1రాజు 6:18

4735 מִקְנֶה miquneh పియంగ్-కాల్క-; general term for all kinds of domestic animals or livestock held as possessions; includes cattle, sheep, goats, camels, and donkeys or any animals kept in large numbers for both domestic and commercial purposes; measure of a man's wealth; పుట్ 4:20

4753 מֹר môr గమ-గమ గాడి-; gum of a bush or shrub with thick thorny branches that project and bend at odd angles; leaves come in sets of three; fruit is oval like a plum; wood and bark have a pleasant smell; Commiphora myrrha, abyssinica or schimperii; gum oozes naturally from the branches; clear or yellowish brown when it comes out, but gets darker as it dries; an ingredient of anointing oil and perfume; precious; బహి 30:23

4764 מֵרָב Mêrâb మేరబ-; daughter of king Saul; 1సము 14:49

4770 מַרְבֵּעַ marbêç కొట్ట-; construction where domestic animals are kept permanently with the purpose of fattening them; 1సము 28:24

4775 מָרָד mârâd మర్ల బడ-, ఉల్ల-; rise up in opposition to; పుట్ 14:4

4782 מֹרְדָּכַי Mord'kay మొర్డెకయ-; uncle of Esther; tribe of Benjamin; ఎజ్ 2:2

4784 מַרְאֵה mârâh మర్ల బడ-; be rebellious; ఇసాబ్ 20:10

4792 מֵרֹמַם Mêrôwm మెరొమ-; town; Galilee; యెహో 11:5

4806 מֵרִי' m'riy' తాజ్యల-; stall-fed animal, usually a calf, that is reserved for sacrifice; 2సము 6:13

4809 מֵרִיבָּה M'riybâh మెరీబ; location along route of exodus; బహి 17:7

4812 מֵרַיִוּת M'rayôwth మెరాయోత-; priest; tribe of Levi; after exile; 1జర్గిత 6:6

4820 מִרְמָה mirmâh పసి క-, దోక-, మోస-; act of deception against someone; పుట్ 27:35

4824 מֵרֹנוֹת Mêrônôthîy మెరొనోత-; inhabitant of Meronoth; 1జర్గిత 27:30

4844 מֵרֹר m'rôr కెయ-; bitter-tasting herb or other substance; బహి 12:8

4847 מֵרָרִי m'rârîy మెరార-; son of Levi; పుట్ 46:11

4854 מַסָּא' Massâ' బవినత-, మస్సల్; son of Ishmael; పుట్ 25:14

4861 מִשְׁאֵל Mish'âl మిసయేల్; town; for Levites; territory of Asher; యెహో 19:26

4872 מֹשֶׁה Môsseh మోసె-; son of Amram; leader of Israel during exodus; tribe of Levi; బహి 2:10

4878 מְשֻׁבָּה m'shûwbâh బికరి-; defection, apostasy; సుబుల్ 1:32

4886 מַשַּׁח mâshach నేమ-, సోక-; smear; anoint; పుట్ 31:13

4898 מִשְׁעָבֶל M'shêyzab'êl మెసెబేల్; father of Pethahiah, assistant of the king, tribe of Judah, after exile; నెహె 3:4

4899 מַשְׁחָיַח mâshîyach నేమ-; anointed; కటొడ 4:3

4902 מֶשֶׁךְ Meshek మెసెకు; son of Shem, Japheth; పుట్ 10:2

4912 מַשָּׁל mâshâl సుబుత-, నమున-; saying; ఇసాబ్ 23:7

4918 מְשֻׁלָּם M'shullâm మెసులమ్; son of Joed; father of Sallu; tribe of Benjamin; after exile; 2రాజు 22:3

- 4919 గామ్లీపు M^eshillēmōwth మెసిలెమోత-; son of Immer; ancestor of Maasai (Amashsai), priest; 2జర్గత 28:12
- 4940 గెగ్గెపు mishpāchāh జాతి- (bw:HIN:caste), కాన్దాన- (branch/clan), కుటుంబ- (family); genus, kind (of animals); clan; పుట్ 8:19
- 4942 గెగ్గెపు mishpāth గడ్డన-; area enclosed by a stone wall or hedge, to protect sheep at night from thieves or wild animals; దాగెగ్గెపు; పుట్ 49:14
- 4949 గెగ్గెపు mishqeletb కొల్ల పియ్య మాల-; a weight suspended on the end of a string, used by builders to determine whether a wall was straight or not; often used in a figurative sense in the context of moral and ethical standards; 2రాజ 21:13
- 4956 దిగు గామ్లీపు Misr^ephōwth mayim మిసె-పొత్తయిమ్-; location; near Sidon; యెహో 11:8
- 4957 గెగ్గెపు Masrēqāh మస్రెకహ్; town in Edom; పుట్ 36:36
- 4964 మెగెగ్గె metheg తొకొండ్ల టుక్కె-; short bar, usually made of metal, placed in the mouth of a horse; its ends project from the mouth of the animal and are attached to ropes or leather straps that fit over the head as the bridle; used to steer the horse; associated with control and, indirectly, with lack of wisdom; 2రాజ 19:28
- 4967 మెగ్గెపు M^ethūwshā'ēl మతుసయేలు; son of Mehujael; descendant of Cain; పుట్ 4:18
- 4968 గెగ్గెపు M^ethūwshelach మెతుసెల-; son of Enoch; descendant of Seth; పుట్ 5:21
- 4982 మెగ్గెపు Matt^enay మత్తెనయ-; priest; after exile; ఎజ్ర 10:33
- 5011 మెగ్గె Nôb నోబు-; town; for priests; territory of Benjamin; 1సము 21:1
- 5012 గెగ్గె nābā' పవర-, పల్ల-, హొంకత-; speak; act as a prophet; ఇసాబ్ 11:26
- 5018 గెగ్గెపు N^ebūwzar'ādān నెబుజరదాన-; captain of the bodyguard of king Nebuchadnezzar; 2రాజ 25:8
- 5019 గెగ్గెపు N^ebūwkadne'ttsar నెబుకద్నెజర-; king of Babylon (variant of Nebuchadnezzar); 2రాజ 24:1
- 5022 గెగ్గె Nābōwth నాబొత్-; man; from Jezreel; time of king Ahab; 1రాజ 21:2
- 5025 గెగ్గె Nôbach నోబా-; town; Moab; ఇసాబ్ 32:42
- 5028 బెగ్గె N^ebāt నెబాత్-; father of king Jeroboam, king of Israel; 1రాజ 11:26
- 5030 గెగ్గె nābīy' పవర-; prophet; పుట్ 20:7
- 5032 గెగ్గెపు N^ebāyōwth నెబాయెత్-; son of Ishmael; location; పుట్ 25:13
- 5037 గెగ్గె Nābāl నాబల-; first husband of Abigail, wife of David; 1సము 25:4
- 5039 గెగ్గె n^ebālāh గెదల్-, కరబ-, నాదన-; foolish actions or words; పుట్ 34:7
- 5045 గెగ్గె negeb నెగెబ-, కాల్యడ బాజ-; desert in the south of Israel; పుట్ 12:9
- 5057 గెగ్గె nāgīyd ముక్కె-, అధికార-; leader, chief; 1సము 9:16
- 5087 గెగ్గె nādar మొక-; solemnly promise to do something; పుట్ 28:20
- 5088 గెగ్గె neder మొక-; a solemn promise to do something; పుట్ 28:20
- 5096 గెగ్గె Nahālāl నహాల-; village; territory of Zebulun; దాగెగ్గె; యెహో 19:15
- 5121 గెగ్గె Nāvīyth నాయెత్-; location; near Ramah; 1సము 19:18
- 5126 గెగ్గె Nūwn నూన-; son of Elishama; father of Joshua; tribe of Ephraim; బహి 33:11
- 5129 గెగ్గెపు Nōw'adyāh నోవద్వ-; prophetess; after exile; ఎజ్ర 8:33
- 5139 గెగ్గె nāzīyr జీవదాన-, రాకీ-, నాజర-; consecrated person, who has devoted himself to avoid intoxicating drinks, corpses, and cutting his hair; పుట్ 49:26
- 5145 గెగ్గె nezer కరిట-, పటి-, circular or semi-circular ornamental headdress, usually made out of precious metals and decorated with jewels, worn by kings and priests as a symbol of authority and status; బహి 29:6
- 5152 గెగ్గె Nāchōwr నాచోర-; son of Terah; brother of Abraham; పుట్ 11:23
- 5159 గెగ్గె nachālāh ఈస-, జాయ్త-; taking possession, occupation of; possession, domain; inheritance; lot (assigned by God); పుట్ 31:14
- 5166 గెగ్గెపు N^echemyāh నెచెమ్య-; son of Azbuk; ruler of half the district of Beth-Zur; after exile; ఎజ్ర 2:2
- 5171 గెగ్గె Nachāray నహారయ-; warrior; armour-bearer of Joab; time of king David; 2సము 23:37
- 5175 గెగ్గె nāchāsh తరస-; long legless reptile; no eyelids or external ears; moves by wriggling or gliding; some species have a poisonous bite; symbol of lurking, unexpected danger; associated with lies, deception, and misleading teaching; పుట్ 3:1
- 5176 గెగ్గె Nāchāsh నాచాస-; father of Abigail and Zeruiah; 1సము 11:1
- 5177 గెగ్గె Nachshōwn నయసోన-; son of Amminadab; chief; tribe of Judah; time of Moses; బహి 6:23
- 5199 గెగ్గెపు N^etōphāh నెటోఫ-; town; territory of Judah; ఎజ్ర 2:22
- 5200 గెగ్గెపు N^etōphāthīy నెటోపాత్-; inhabitant of Netophah; 2సము 23:28
- 5210 గెగ్గె Nīyn^evēh నియెన-; city in Mesopotamia; capital of Assyria; పుట్ 10:11
- 5224 గెగ్గె N^ekōw ఫరో నెకొ-; king of Egypt; 2జర్గత 35:20
- 5244 గెగ్గెపు n^emālāh నెమె-; small dark brown insect; Messor semirufus - Harvester ant; underground nest holds a queen ant, workers, and soldier ants that protect the nest; ant is capable of carrying many times its own weight; symbol of diligence and hard work; సుబుత్ 6:6
- 5250 బెగ్గె Nimshīy నిమ్షి-; grandfather of Jehu, king of Israel; 1రాజ 19:16
- 5262 గెగ్గె neček ఉన్నత్ ఆర్పన-, వారి-; libation, drink-offering; పుట్ 35:14
- 5268 గెగ్గెపు Niçrōk నిస్రాక-; god; Assyria; 2రాజ 19:37
- 5270 గెగ్గె Nô'āh నోయ-; daughter of Zelophehad; tribe of Manasseh; ఇసాబ్ 26:33
- 5281 గెగ్గెపు Nô'mīy నయొమి-; wife of Elimelech; రూతు 1:2
- 5298 గెగ్గె Nepheg నెఫెగ-; son of David; tribe of Judah; బహి 6:21
- 5300 దాగెగ్గెపు N^ephūwsh^egīym నెఫుషీసిమ్-; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ర 2:50
- 5303 గెగ్గెపు n^ephīyl నెఫిల-; giants?; పుట్ 6:4
- 5305 బెగ్గె Nāphīyish నాఫిషు; son of Ishmael; people; పుట్ 25:15
- 5306 గెగ్గె nōphek పద్మరాగమ్; (semi-)precious stone with a blue color, possibly turquoise; బహి 28:18
- 5318 గెగ్గెపు Nephtōwach నెఫ్తాయ-; location; territory of Judah, Benjamin; యెహో 15:9
- 5320 దాగెగ్గెపు Naphtuchīym నప్తయూత్క్; people; descendants of Mizraim; పుట్ 10:13
- 5321 గెగ్గెపు Naphtālīy నప్తాలి-; son of Jacob; founder of tribe of Naphtali; పుట్ 30:8
- 5335 గెగ్గెపు n^etsīyach నెజియూహ-; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ర 2:54
- 5352 గెగ్గె nāqāh సిక్కు కియ్య-; pronounce innocent; to let go unpunished; పుట్ 24:8
- 5353 గెగ్గెపు N^eqōwdā' నెకోద-; family head; after exile; ఎజ్ర 2:48
- 5369 గెగ్గె Nēr నేర-; grandfather of king Saul; father of Abner; tribe of Benjamin; 1సము 14:50
- 5404 బెగ్గె neshar గంద-, మల్-సుడుమ్-; refers both to particular bird (Gyps fulvus - Griffon vulture, largest bird of prey) and general class of birds (large birds of prey); keen eyesight; associated with large size and great strength, ability to fly great distances at high speed; symbol of protection, metaphor for God, but also symbol for death in battle; unclean, not to be eaten; బహి 19:4
- 5417 గెగ్గెపు N^ethan'ēl నెతనెల-; various men; after exile; ఇసాబ్ 1:8
- 5434 గెగ్గెపు Ć^ebā' సెబ-; son of Cush; descendant of Ham; పుట్ 10:7
- 5444 గెగ్గెపు Ćibb^ekay సిబెకయ-; from Hushah; warrior; time of king David; 2సము 21:18
- 5454 గెగ్గెపు Ćabtā' సబ్తల-; son of Cush; descendant of Ham; పుట్ 10:7
- 5455 గెగ్గెపు Ćabt^ekā' సబ్తకల్; son of Cush; descendant of Ham; పుట్ 10:7

5467 **דָּמוֹם** *ḏôm* **నాశించు**–; town, destroyed along with Gomorrah; **పుట్** 10:19

5479 **עֹמֶר** *ôwṭay* **సాటు**–; family head; servants of Solomon; after exile; **ఎజ్** 2:55

5488 **קִינֹה** *qûwph* **డెంగల్ జాడితగ**; prob. species of cattail, a reed-like plant; grows in water, up to 3 m high; fuzzy brown seed head becomes fluffy and blows away in the wind; Typha genus; used for baskets and mats; roots are edible; **బహి** 2:3

5511 **קִינֹה** *Qiychôwn* **సిహోన**–; king of Amorites; **ఇసాబ్** 21:21

5513 **קִינִי** *Qiyinîy* **సినియల్**–; descendant of Canaan; **పుట్** 10:17

5514 **קִינִי** *Qiyinay* **సినాయి**–; mountain, desert; **బహి** 16:1

5516 **קִינֹה** *Qiyô'ra* **పీసర**–; head of a family of temple servants; after exile; **నామ్** 4:2

5545 **כָּלַח** *çâlach* **మాపి**–; grant pardon for an offense; **బహి** 34:9

5548 **בָּשָׁן** *Çalkâh* **సల**–; town; Bashan; **రెండ** 3:10

5554 **עֵדָם** *Çela* **సల**–; town; Edom; **రెండ** 14:7

5570 **קָנָה** *Ç'nâ'âh* **సెనాయి**; location; **ఎజ్** 2:35

5571 **בֶּת־הֹרֹן** *Çanballat* **సన్వల**–; man from Beth-Horon; **సెహె** 2:10

5572 **קָנָה** *Ç'neh* **పాదెల**–; perhaps Cassia senna (senna bush), hawthorn bush (has red fruit), acacia (has a red-flowered parasite), or Colutea istria (has bright yellow flowers); or perhaps generic word for shrub; **బహి** 3:2

5574 **אֲבִי־יְהוּדָה** *Ç'nûw'âh* **పాసెన్య**–; father of Judah; tribe of Benjamin; **1జర్** 9:7

5576 **בֶּרֶכְיָה** *Çanchêriyb* **సనీహేరిబ**–; king of Assyria (704–681); **రెండ** 18:13

5601 **צָפִיר** *çappîr* **నీలమని**–; (semi-)precious stone with a deep blue color, possibly sapphire; **బహి** 24:10

5617 **פָּרָוַיִּם** *Ç'pharvayim* **సెవర్వయిమ**–; town; conquered by king of Assyria; **రెండ** 17:24

5618 **פֶּרֶץ** *Çôphereth* **సాపెరెత**–; family head; servants of Solomon; after exile; **ఎజ్** 2:55

5624 **צֶרֶד** *Çered* **సెరెదు**; son of Zebulun; **పుట్** 46:14

5631 **עֲרֵיץ** *çârîyç* **అదికార**–, **సేన్య**–, **హిజ్జ**–; official in the Egyptian, Assyrian, or Babylonian court; in Est and Dan, probably a castrated man, but with an emphasis on the role of court functionary; in Isa 56, a castrated man; **పుట్** 37:36

5653 **אַבְדָּא** *'Abdâ* **అబ్దా**–; son of Shammua (Shemaiah); Levite; after exile; **రెండ** 4:6

5654 **עֹבֵד** *'Ôbêd* **ఓబేద్-యేదోమ**–; gatekeeper; **2సము** 6:10

5656 **עֲבָדָה** *'âbôdâh* **సేన**–, **కామ**–, **వాకిరి**–; work, labor, service; **పుట్** 29:27

5677 **עִבְיָה** *'Eîbêr* **యేబెర**–; priest; after exile; **పుట్** 10:21

5680 **עִבְרִי** *'Ibrîy* **హెబ్రి**–; descendant of Eber; **పుట్** 14:13

5695 **עֵגֶל** *'êgel* **కురత మూర్తి**–, **పడ్డనంగ్ మూర్తి**–; idol in the shape of a calf; cast with metal; **బహి** 32:4

5698 **עִגְלָה** *'Eglâh* **యెగ్లన**–; wife of David; **2సము** 3:5

5699 **עֲגָלָה** *'âgâlâh* **కామ**–; two or four-wheeled vehicle; made of wood; pulled by oxen, donkeys, or horses; used for travel or the transport of loads; **పుట్** 45:19

5711 **עֲדָה** *'Âdâh* **అద**–; wife of Esau; **పుట్** 4:19

5712 **עֲדָה** *'êdâh* **సమిర**–, **మీర**–, **సమాజ**–; gathering, congregation, band; **బహి** 12:3

5714 **עֲדָוִם** *'Iddôw* **ఇద్వో**–; various men; tribe of Levi; **రెండ** 4:14

5715 **עֵדוּת** *'êdûwth* **వియమ**– (**rule**), **అగె**–; witness, testimony, command; **బహి** 16:34

5720 **עֲדִינ** *'Âdîyn* **అదిన**–; family head; after exile; **ఎజ్** 2:15

5725 **עֲדֻלָּם** *'Âdullâm* **అదులమ**–; location; **యెహో** 12:15

5729 **עֵדֶן** *'Eden* **యేదెన**–; region; Assyria; **రెండ** 19:12

5733 **אַדְנָי** *'Adnâ* **అద్నా**–; priest; family head; tribe of Levi; time of Joiakim; **ఎజ్** 10:30

5739 **עֵדֶר** *'êder* **గౌర మంద**–, **మంద**–; a group of domestic animals that are kept together for tending; usually sheep, goats, cattle; **పుట్** 29:2

5741 **אַדְרִי־עֵל** *'Adrîy'êl* **అద్రీయేల**–; man from Abel-Meholah; husband of Merab, daughter of king Saul; **1సము** 18:19

5742 **עֲדָשׁ** *'âdâsh* **సేంగంగ**–; type of legume; Lens culinaris; from low-branched plant with a weak stem; flowers develop into a short pod with only one seed inside, about the size of a small pea, one type of which is reddish brown; typically used in soups and stews; **పుట్** 25:34

5747 **עֹבֶג** *'Ôwg* **వోగ**–; king of Bashan; **ఇసాబ్** 21:33

5755 **עִוְיָה** *'Ivvâh* **ఇవ్వా**–; town; conquered by king of Assyria; **రెండ** 17:24

5762 **עֲוִיִּת** *'Âvîyth* **అవితు**; town in Edom; **పుట్** 36:35

5771 **עֲוֹן** *'âvôn* **పాప**–, **సిక్ష్**–, **గల్ప**–, **కమ**–; transgression, sin; guilt (caused by sin); punishment (for guilt); **పుట్** 4:13

5775 **עֹפֶת** *'ôwph* **పిట**–, **పిట-పురడ**–, **జిప్సన్**, **సరివలిక్**, **పాటాడ**, **పిటంగ్**; generic word for birds that fly; **పుట్** 1:21

5795 **עֶזְרָא** *'êz* **పాట్ హెరె**–, **హెరె**–; smaller domesticated four-footed animal with hooves; Capra family; source of meat, milk, hides, hair, and horns; associated with demons; **పుట్** 15:9

5803 **אַזְגָּא** *'Azgâd* **అజ్గాదు**–; family head; after exile; **ఎజ్** 2:12

5804 **אַזְזָא** *'Azzâh* **అజ్జా**–; town; territory of Ephraim; **పుట్** 10:19

5813 **עֲזִיזִי** *'Uzzîy* **ఉజి**; various men; tribe of Levi; after exile; **1జర్** 6:5

5816 **עֲזִיזְעֵל** *'Uzzîy'êl* **ఉజియే**–; son of Harhaiah; goldsmith; after exile; **బహి** 6:18

5820 **אַזְמָוֶת** *'Azmâveth* **అజ్మవెత**–; location; territory of Benjamin; **2సము** 23:31

5825 **אַזְעֻקָּה** *'Âzêqâh* **అజేక**–; town; territory of Judah; **యెహో** 10:10

5829 **עֶזֶר** *'Êzer* **యెజెర**–; Levite; after exile; **1జర్** 4:4

5830 **עֶזְרָא** *'Ezrâ* **యెజ్జ**–; son of Seraiah; priest; after exile; **ఎజ్** 7:1

5832 **אַזָּרְעֵל** *'Âzar'êl* **అజరేల**–; priest; after exile; **1జర్** 12:6

5841 **אַזְזָתִי** *'Azzâthîy* **గాజ**–, **వాలిర**–; inhabitant of Gaza, town in Philistia; **యెహో** 13:3

5850 **עֲטָרָה** *'âṭrâh* **కీరిట**–, **హోర**–; circular or semi-circular ornamental headdress, usually made out of precious metals and decorated with jewels, worn by kings, priests, and officials as a symbol of authority and status; also given to women by their suitors to win their affection; **2సము** 12:30

5853 **אַטְרֹוֹת** *'Aṭrôwth* **'Addâr అతరోత్-అదార**–; location; territory of Ephraim, Benjamin; **యెహో** 16:5

5859 **עֵיֻזָּנ** *'ÿyôwn* **ఈయెన**–; town; territory of Naphtali; **రెండ** 15:20

5864 **עֵיֻיִם** *'ÿiyîm* **లిమ్**; village; territory of Judah; **ఇసాబ్** 33:45

5871 **עֵיִן** *'Ayin* **అయిన్**; town; territory of Simeon; **ఇసాబ్** 34:11

5872 **עֵיִן גֶדִי** *'Eyn Gedî* **యెన్-గేది**–; town; territory of Judah; **యెహో** 15:62

5873 **עֵיִן גַּנְנִיִּם** *'Eyn Gannîym* **యెన్-గనెమ**–; town; for Levites; territory of Issachar; **యెహో** 15:34

5874 **עֵיִן דֹּר** *'Eyn-Dô'r* **యెన్దోర**–; town; territory of Manasseh; **యెహో** 17:11

5879 **עֵיִנַיִם** *'Êynayim* **యేనమ్**; town; territory of Judah; **పుట్** 38:21

5883 **עֵיִן רֹגֶל** *'Eyn Rôgêl* **యెన్-రోగెల**–; location; territory of Judah, Benjamin; **యెహో** 15:7

5885 **עֵיִן שֶׁמֶשׁ** *'Eyn Shemesh* **యెన్-సెమెన**–; location; territory of Judah, Benjamin; **యెహో** 15:7

5896 **עֵירָא** *'ÿrâ* **ఈర**–; Ithrite; warrior; time of king David; **2సము** 20:26

5897 **עֵירָא** *'ÿrâd* **ఈరదు**; son of Enoch; descendant of Cain; **పుట్** 4:18

5902 **עֵירָא** *'ÿrâm* **ఈరాము**; chief of Edom; **పుట్** 36:43

5909 **אַכְבָּר** *'akbâr* **యెల్ల**–, **నూసి**–; generic word for small rodent, including mouse, vole, gerbil, rat; unclean, not to be eaten; **కటొజ** 11:29

5911 **עֲקֹוֶר** *'Âkôwr* **అకోర**–; valley; territory of Judah; near Jericho; **యెహో** 7:24

5912 **עֲקָא** *'Âkân* **అక**–; son of Carmi; tribe of Judah; **యెహో** 7:1

5915 **עֲקָא** *'Akâh* **అక్వాన**–; daughter of Caleb; **యెహో** 15:16

5923 **בַּר** 'Ol **బార**—; bar or frame, made of wood, used to join two draft animals at the neck so that they can work together effectively in pulling a plow, threshing board, harrow, or wagon; often used in a figurative sense to denote oppression; **పుట్** 27:40

5933 **אַלְוָה** 'Alvâh **అల్వో**; chief of Edom; **పుట్** 36:40

5941 **עֵלְי** 'Ēlîy **యేలి**—; priest; time of Samuel; **1సము** 1:3

5983 **אַמְמוֹנִי** 'Ammôwn **అమొని**—; son of Lot; Ben-Ammi; people, land; **పుట్** 19:38

5984 **אַמְמוֹנִי** 'Ammôwnîy **అమొని**—; descendant of Ammon; **రెండ** 2:20

5987 **אַמֹּנִי** 'Āmôwîy **అమొని**—; priest; after exile; **నెహె** 12:7

6002 **אַמְלִי** 'Āmâlîy **అమలె**—; descendant of Esau; **పుట్** 36:12

6003 **אַמְלִי** 'Āmâlîqîy **అమలెయి**—; descendant of Amalek, son of Esau; **పుట్** 14:7

6017 **אַמֹּרָה** 'Āmôrâh **గొమొర**—; town, destroyed along with Sodom; **పుట్** 10:19

6024 **אַנָּב** 'Ānâb **అనబ**—; town; territory of Judah; **యెహో** 11:21

6035 **אַנָּב** 'ânâv **గరిబ**—, **సాదు**—, **కమి-పాన**—; poor, humble, meek; before God; **ఇసాబ్** 12:3

6042 **אַנָּי** 'Unnîy **ఉని**—; Levite; after exile; **1జర్** 15:18

6043 **אַנָּיָה** 'Ānâyah **అనయ**—; chief; after exile; **నెహె** 8:4

6047 **אַנָּמִי** 'Ānâmîy **అనమియి**—; people; descendants of Mizraim; **పుట్** 10:13

6055 **אַנָּנְיָה** 'Ānanyâh **అననియ**—; location; **నెహె** 3:23

6061 **אַנָּק** 'Ānâq **అనక**—; giant; ancestor of race of giants; **కృ** -1; **ఇసాబ్** 13:22

6062 **אַנָּקִי** 'Ānâqîy **అనక**—; (pl.) descendants of Anak, giant; **రెండ** 1:28

6068 **אַנָּתָוֶת** 'Ānâthôwth **అనతోత**—; man; after exile; **యెహో** 21:18

6069 **אַנְתֹּחִי** 'Anthôthîy **అనతోత**—; inhabitant of Anatoth; **2సము** 23:27

6098 **עֵצָה** 'êtsâh **సూచన**— (*advice/counsel*), **పిలన**—, **సోం-వివర్**—; counsel, advice, plan; **రెండ** 32:28

6100 **עֵצְיָה** 'Etsyôwn Geber **ఎసాన్-గెబెర**—; town; Gulf of Aqaba; **ఇసాబ్** 33:35

6107 **עֵצְמָה** 'Etem **యెజెమ**—; town; territory of Simeon; **యెహో** 15:29

6111 **אַתְמוֹנִי** 'Atsmôwn **అత్మొని**—; village; territory of in Judah; **ఇసాబ్** 34:4

6126 **אַקְוִי** 'Aqqûw **అకుబ**—; Levite; after exile; **1జర్** 3:24

6137 **אַקְרָב** 'aqrâb **మి**—; terrestrial arachnid (eight-legged) with pincers and a poisonous sting at the end of its jointed tail, which it can hold curved over the back; grows to about 13 cm long; associated with harsh, inhospitable living conditions; **రెండ** 8:15

6138 **עֲקְרוֹנִי** 'Eqrôwn **యెక్రాన**—; town in Philistia; **యెహో** 13:3

6139 **עֲקְרוֹנִי** 'Eqrôwnîy **యెక్రాన**—; inhabitant of Ekron; **యెహో** 13:3

6142 **אִיקְדֵּשׁ** 'Iqqêsh **ఇకేస**—; father of Ira, from Tekoa, warrior, time of king David; **2సము** 23:26

6158 **עֲרֵב** 'ôrêb **కాక**—; large black bird with thick strong beak, and fairly short legs; highly intelligent; Corvus family; unclean, not to be eaten; associated with death; symbol of devastation resulting from war; **పుట్** 8:7

6160 **אַרְבָּה** 'ârâbâh **వయ్యన్ బొమ**—; dry desert land; **ఇసాబ్** 22:1

6164 **אַרְבָּתִי** 'Arbâthîy **అర**—; inhabitant of Beth-Arabah; **2సము** 23:31

6175 **אַרְוָם** 'ârûwm **టకీ కియ్యల్**—, **కపెల**—; pertaining to being crafty, prudent, cunning; **పుట్** 3:1

6177 **אַרְוָה** 'Ārôw'êr **అరొయేర**—; town; territory of Ammon; **ఇసాబ్** 32:34

6179 **עֲרִי** 'Ērîy **యెరి**—; son of Gad; **పుట్** 46:16

6184 **אַרִּיָּט** 'ârîyts **బేకుబ**—, **అడ్మాట**—; mighty, violent, ruthless; **యోబు** 6:23

6195 **אַרְמָה** 'ormâh **సెడ్డ బుది**—, **కపట**—; state of being crafty, prudent, cunning; **బహి** 21:14

6208 **אַרְקִי** 'Arqîy **అర్కియి**—; descendant of Canaan; **పుట్** 10:17

6215 **עִסָּו** 'Ēsâv **యేసవు**—; son of Isaac; ancestor of Edomites; **పుట్** 25:26

6228 **אַשָּׁן** 'Āshân **అసన**—; town; for Levites; territory of Simeon; **యెహో** 15:42

6252 **אַשְׁתָּרֹוּת** 'Ashtârôwth **అస**—, **అస్తరోతగ**; town; for Levites; territory of Manasseh; **రెండ** 1:4

6253 **אַשְׁתֹּרֶת** 'Ashtôreth **అస్తరోత**—; Phoenician goddess of love and fertility; **1రాజ** 11:5

6260 **אַתְוָד** 'attûwd **హెర బోకుడ**—; dominant male goat in a flock; associated with authority; **పుట్** 31:10

6274 **אֹתְנִי** 'Othnîy'êl **ఒత్నియ**—; son of Kenaz; first judge of Israel (1374-1334); **యెహో** 15:17

6281 **עֶתֶר** 'Ether **యేతెర**—; town; territory of Judah, Simeon; **యెహో** 15:42

6290 **פָּאֶרָאן** Pâ'rân **పారన్**—; desert; **పుట్** 21:21

6299 **פָּדָה** pādâh **తవున**—, **కాబాడ**—; to deliver from danger or death; **బహి** 13:13

6303 **פָּדוֹנִי** Pâdôwn **పాదొన**—; head of a family of temple servants; after exile; **ఎజ** 2:44

6307 **פָּדָדָן** Paddân **పదన-అరమ**—; location; **పుట్** 25:20

6312 **פִּזְוָה** Pûw'âh **పువ్య**; son of Issachar; **గెనా** -2; **పుట్** 46:13

6319 **פְּוִתִּי** Pôwtîy Phera' **పోతిపెరన, పోతివెర**; priest of On; father of Asenath, wife of Joseph; **పుట్** 41:45

6321 **פֹּוֹל** pôwl **కొరి సింగ**—; collective term for seeds, often growing in pods, of the legume family; **2సము** 17:28

6346 **פֶּחָה** pechâh **గవర్నర**— (*lit:governor*); governor of a province; **1రాజ** 10:15

6355 **פָּחַת מֹוָב** Pachath Môw'âb **పహత్-మోయబ**—; family head; after exile; **ఎజ** 2:6

6357 **פִּטְדָה** pitdâh **పుస్యరాగమ**—; (semi-)precious stone of a golden yellow color, possibly topaz or chrysolite; **బహి** 28:17

6367 **פִּי חֲצִירֹת** Pîy ha-Chîyrôth **పి-హఘీర**—; location along route of exodus; **బహి** 14:2

6370 **פִּיִּלְגֶשׁ** pîylegesh **ఇర్లంగ్ అన్ వెయ్యెక**—, **ఇర్ల అన్ వెయ్యె**—; concubine; **పుట్** 22:24

6373 **פִּינּוֹן** pîynôn **పీనొను**; chief of Edom; **పుట్** 36:41

6380 **פִּקְרֶת צִבְיָיִם** Pôkereth Ts'âyîym **పాకెరెత్-హజెబాయిమ**—; family head; servants of Solomon; after exile; **ఎజ** 2:57

6396 **פָּלְוּ** Pallûw **పల్లు**; son of Reuben; **పుట్** 46:9

6406 **פֶּלֶטִי** Palṭîy **పల్టియేల**—; inhabitant of Pelet; **ఇసాబ్** 13:9

6409 **פֶּלֶטִי** Palṭîy'êl **పల్టియేల**—; son of Laish; **ఇసాబ్** 34:26

6418 **פֶּלֶק** pelek **బేడె**—; wooden weight located at the top of the spindle; used to make it steady; **2సము** 3:29

6425 **פֶּלַעַךְ** pelec **తాగ్**—; contraption consisting of rod held by a cord in the middle and with pans attached to both ends; used for weighing objects; **సెబుత్** 16:11

6430 **פִּלְשְׁתִּי** P'lishṭîy **పిలిస్తియ**—; inhabitant of Philistia; **పుట్** 10:14

6432 **פִּלְתִּי** P'lēthîy **పెలెతియి**—; name of David's royal guard; **2సము** 8:18

6439 **פְּנּוּאֵל** P'núw'êl **పెనుయేలు**; location; Penuel; **పుట్** 32:30

6443 **פָּנִינִי** pânîyn **మోతింగ్**—; unknown gem, possibly pearls or corals; **యోబు** 28:18

6444 **פְּנִינָה** P'ninnâh **పెనిన**—; wife of Elkanah; **1సము** 1:2

6449 **פִּצְגָּח** Piçgâh **పిస్గ**—; one of mountains of Abarim; **ఇసాబ్** 21:20

6453 **פֶּעַח** peçach **పస్క నడ**—; passover; passover sacrifice; **బహి** 12:11

6454 **פָּעֵאֵךְ** Pâçêach **పాపెయ**—; father of Joiada; time of Nehemiah; **1జర్** 4:12

6464 **פָּאֻוּ** Pâ'ûw **పాయు**; location; **పుట్** 36:39

6465 **פְּעֹוֹר** P'eôwr **పెయొర**—; deity of Moab; **ఇసాబ్** 23:28

6492 **פִּעַח** Peqach **పెకహు**—; son of Remaliah; king of Israel (740/39-732/31); **2రాజ** 15:25

6494 **פִּקַּחְיָה** P'qachyâh **పెకహ్య**—; son of Menahem; king of Israel (742/41-740/39); **2రాజ** 15:22

6499 **פָּר** par **కుర**—, **పడ**—; young male bovine; clean, used as sacrifice; associated with power and strength, but also with aggression and therefore often used to denote people who behave aggressively; **పుట్** 32:15

6505 **ᑭᑭᑭ pered** కంఠ-గాది-; male offspring of a male donkey and a female horse (or, but less common, a male horse and a female donkey); stronger than a donkey and more resistant to diseases than horses and donkeys; infertile; usually dark brown in color; has bigger ears than the parent horse; used for riding and as pack animals; associated with a lack of understanding; 2సము 13:29

6506 **ᑭᑭᑭ pirdâh** కంఠ గాది-; female offspring of a male donkey and a female horse (or, but less common, a male horse and a female donkey); stronger than a donkey and more resistant to diseases than horses and donkeys; infertile; usually dark brown in color; has bigger ears than the parent horse; used for riding and as pack animals; 1రాజ 1:33

6510 **ᑭᑭᑭ pârâh** పడ్డ-, మూరన-; young cow, used for sacrifice; పుట్ 32:15

6514 **ᑭᑭᑭ P'êrûwdâ'** పెరుద-; family head; servants of Solomon; after exile; ఎజ్ర 2:55

6522 **ᑭᑭᑭ P'rizzîy** పెరిజ-; people; పుట్ 13:7

6539 **ᑭᑭᑭ Pâraç** పర్యయ-; people, land; 2జర్ 36:20

6547 **ᑭᑭᑭ Par'ôh** పరా-; title of Egyptian kings; పుట్ 12:15

6550 **ᑭᑭᑭ par'ôsh** చుడుసి పుర్య-; flea; 1సము 24:14

6551 **ᑭᑭᑭ Par'ôsh** పరాస-; family head; after exile; ఎజ్ర 2:3

6553 **ᑭᑭᑭ Pir'âthôwnîy** పిరతొన-; inhabitant of Pirathon; నాయ్ 12:13

6557 **ᑭᑭᑭ Perets** పెరెస-; son of Judah; పుట్ 38:29

6560 **ᑭᑭᑭ Perets 'Uzzâ'** పెరెత్-ఉజ్జ-; location; ᑭᑭᑭ ᑭᑭᑭ; 2సము 6:8

6578 **ᑭᑭᑭ P'râth** యుద్ధటిస-; river; పుట్ 2:14

6586 **ᑭᑭᑭ pâsha'** ఉల్ల-, మర్ద-; to act in opposition to an authority or to a moral code; 1రాజ 8:50

6588 **ᑭᑭᑭ peshâ'** గర్తి-, మర్ద బడ-, పాప-; an act of opposition to authority or to a moral code; పుట్ 31:36

6603 **ᑭᑭᑭ pittûwach** పిత్తోచ నాట-; figures or characters engraved on the surface of a hard object, such as stone or metal, with a sharp tool; బహ్ 28:11

6611 **ᑭᑭᑭ P'thachyâh** పేతహయ-; son of Meshezabel; assistant of the king; tribe of Judah; after exile; 1జర్ 24:16

6620 **ᑭᑭᑭ pethen** నాయ-; cobra; రెండ 32:33

6625 **ᑭᑭᑭ Pathruçiy** పత్రుసియుల్; inhabitants of Pathrus, descendants of Mizraim; పుట్ 10:14

6629 **ᑭᑭᑭ tsô'n** మంద-, గొర-; quantity of small domestic animals traveling and feeding together; consisting of sheep and goats; hair or wool shorn for weaving into cloth; females milked for food; may be killed and eaten for meat; used as sacrificial animals; associated with large quantities and also with God's people, who are often seen as a flock with God as their shepherd; పుట్ 4:2

6636 **ᑭᑭᑭ Ts'êbô'îym** సోయర్, సెబాయిమ్; one of the 5 cities in the plain which included Sodom and Gomorrah; పుట్ 10:19

6648 **ᑭᑭᑭ tseba'** రంగ్-రంగ్గంగ్ కట్టింగ-; dyed cloth of high quality; highly valued; నాయ్ 5:30

6649 **ᑭᑭᑭ Tsib'ôwn** సిబ్బొన-; son of Seir; పుట్ 36:2

6650 **ᑭᑭᑭ Ts'êbô'îym** సెబాయిమ్; location; territory of Benjamin; 1సము 13:18

6659 **ᑭᑭᑭ Tsâdôwq** సాదొక్-; various men; after exile; 2సము 8:17

6662 **ᑭᑭᑭ tsaddîyq** నాయ-, నియత్-; just, righteous person; పుట్ 6:9

6663 **ᑭᑭᑭ tsâdaq** నాయ-; make righteous, pronounce just; పుట్ 38:26

6664 **ᑭᑭᑭ tsedeq** నియత్-, నాయమ్-; right, justice; కటొడ 19:15

6666 **ᑭᑭᑭ ts'êdâqâh** నియత్-, నాయ-; right, justice; పుట్ 15:6

6678 **ᑭᑭᑭ Tsôwbâ'** సోబ-; land; in Syria; 1సము 14:47

6697 **ᑭᑭᑭ tsûwr** పెర్వ బండ-; literally: rock; hence: protector (epithet of God); బహ్ 17:6

6717 **ᑭᑭᑭ Tsîybâ'** సిబ-; servant of king Saul; 2సము 9:2

6721 **ᑭᑭᑭ Tsîydôwn** సిద్దొన-; son of Canaan; town in Phoenicia; పుట్ 10:15

6722 **ᑭᑭᑭ Tsîydônîy** సిద్దొన-; inhabitant of Sidon; రెండ 3:9

6726 **ᑭᑭᑭ Tsîyôwn** సియొన-; mountain; on which the temple has been built; also used to refer to the people living there; 2సము 5:7

6727 **ᑭᑭᑭ Tsîychâ'** జీహ-; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ర 2:43

6759 **ᑭᑭᑭ Tsalmunnâ'** సల్మున-; king of Midian; నాయ్ 8:6

6762 **ᑭᑭᑭ Tsela'** సేల-; town; territory of Benjamin; యెహో 18:28

6765 **ᑭᑭᑭ Ts'elophchâd** సెలోఫహద-; son of Hephher; tribe of Manasseh; ఇసాబ్ 26:33

6768 **ᑭᑭᑭ Tseleq** జెలెక్-; Ammonite; warrior; time of king David; 2సము 23:37

6785 **ᑭᑭᑭ tsemer** గొర బార-; soft wavy undercoat of hairy animals such as sheep; used to weave a fabric from which clothing was made; associated with whiteness, purity, and softness; కటొడ 13:47

6786 **ᑭᑭᑭ Ts'mârîy** సెమరియుల్; descendant of Canaan; పుట్ 10:18

6787 **ᑭᑭᑭ Ts'mârayim** సెమరయిమ్; town; territory of Benjamin; యెహో 18:22

6790 **ᑭᑭᑭ Tsin** సీన-; location; Negeb; ఇసాబ్ 13:21

6815 **ᑭᑭᑭ Ts'a'nannîym** జయననిమ్; location; territory of Naphtali; యెహో 19:33

6820 **ᑭᑭᑭ Tsô'ar** సోయర-; one of the 5 cities in the plain which included Sodom and Gomorrah; in the south of Jericho Valley; on south bank of Wadi-Zered in Edomite territory; పుట్ 13:10

6833 **ᑭᑭᑭ tsippôwr** కొప్ప-; general term for a small bird about the size of a sparrow; పుట్ 7:14

6834 **ᑭᑭᑭ Tsippôwr** సిపొర-; father of Balak, king of Moab; ఇసాబ్ 22:2

6846 **ᑭᑭᑭ Ts'phanyâh** జెఫన్య-; priest; tribe of Levi; time of Zedekiah; 2రాజ 25:18

6855 **ᑭᑭᑭ Tsippôrâh** సిపొర; wife of Moses; బహ్ 2:21

6860 **ᑭᑭᑭ Tsilag** సిల్లగ-; location; territory of Simeon; యెహో 15:31

6865 **ᑭᑭᑭ Tsôr** తూరు-; town; Phoenicia; యెహో 19:29

6868 **ᑭᑭᑭ Ts'rêdâh** జెరెద-; town; territory of Ephraim; 1రాజ 11:26

6870 **ᑭᑭᑭ Ts'rûwyâh** సెరుయ-; daughter of Nahash; sister of David; 1సము 26:6

6876 **ᑭᑭᑭ Tsôriy** తూరు-; inhabitant of Tyre; 1రాజ 7:14

6879 **ᑭᑭᑭ tsâra'** పెర్వ జేమరి-, సేడ్వల్ జేమరి-; suffer from an infectious skin disease; బహ్ 4:6

6880 **ᑭᑭᑭ tsir'âh** టీకుర్ వీసి-; flying stinging insect with transparent, membrane-like wings; hornets are usually black or brown; wasps are often greenish; larger hornets can be 30-40 mm long; both have a sting that can be very painful, even dangerous; symbol for a dangerous enemy or an attacking army; బహ్ 23:28

6881 **ᑭᑭᑭ Tsor'âh** జోర-; town; territory of Dan; యెహో 15:33

6883 **ᑭᑭᑭ tsâra'ath** సేడ్వల్ జేమరి-, పెర్వ జేమ-; రోగి-; an infectious skin disease; general term which probably covers diseases as psoriasis, favus, and leucoderma (Hulse); కటొడ 13:2

6884 **ᑭᑭᑭ tsâraph** సోనార-; goldsmith; నాయ్ 7:4

6886 **ᑭᑭᑭ Tsâr'phath** సారెఫత్-; town; Phoenicia; near Sidon; 1రాజ 17:9

6891 **ᑭᑭᑭ Tsâr'thân** సారెతాన-; town; territory of Ephraim; యెహో 3:16

6895 **ᑭᑭᑭ qâbab** సాబెన-; curse; ఇసాబ్ 22:11

6909 **ᑭᑭᑭ Qabts'êl** కబ్తల్; town; territory of Judah; యెహో 15:21

6918 **ᑭᑭᑭ qâdôwsh** పవిత్ర-, సుదుడ-, సీగ్-; holy; బహ్ 19:6

6929 **ᑭᑭᑭ Qêd'mâh** కెదెమల్; son of Ishmael; పుట్ 25:15

6932 **ᑭᑭᑭ Q'êdêmôwth** కెదెమొత్-; town; for Levites; territory of Reuben; రెండ 2:26

6934 **ᑭᑭᑭ Qadmîy'êl** కద్మియేల్-; family head; Levite; after exile; ఎజ్ర 2:40

6938 **ᑭᑭᑭ Qêdâr** కేదారు; son of Ishmael; people, land; పుట్ 25:13

6939 **ᑭᑭᑭ Qidrôwn** కీద-; river; east of Jerusalem; 2సము 15:23

6942 **ᑭᑭᑭ qâdash** సుదుడ-, నేమి-, పవిత్ర-; be holy, prove oneself holy, declare holy, be consecrated; పుట్ 2:3

6944 **ᑭᑭᑭ qôdesh** పవిత్ర-, సుదుడ్-; holy thing, holiness; బహ్ 3:5

6945 **qâdêsh** **లంజ**–; female temple prostitute; రెండ 23:17
 6946 **Qâdêsh** **కాదెస**–, **యేన్-మిప్పతు**–; location; En Mishpat; పుట్ 14:7
 6947 **Qâdêsh Barnêa** **కాదెస్-బర్నాయ**–; location; ఇసాబ్ 32:8
 6955 **Qêhâth** **కహాత్**–; son of Levi; పుట్ 46:11
 6956 **Qôhâthîy** **కహాత్**–, descendant of Kohath; tribe of Levi; ఇసాబ్ 3:27
 6971 **qôwph** **డగర్** **జవ్వర**–; large primate with long tail and doglike muzzle, the size of a large dog; usually light brown in color, but older males sometimes turn gray; some large males develop a mane like a lion; they spend most of their time on the ground and eat a variety of roots, shoots, fruits, leaves, insects, and small reptiles; various subspecies of papio; brought to Israel from Tarsis; 1రాజ 10:22
 6976 **Qôwts** **హకోజ**–; priest; time of David; 1జర్ 4:8
 6989 **Qêwârâh** **కెతుర**–; concubine of Abraham; పుట్ 25:1
 7014 **Qayin** **కయిన్**–; town; territory of Judah; పుట్ 4:2
 7015 **qîynâh** **దుక్ఖత**–, **సానలిర సాట**–; lamentation, elegy; 2సము 1:17
 7017 **Qêynîy** **కెయిన్య**–; people; పుట్ 15:19
 7018 **Qêynân** **కెయినాన**–; son of Enosh; descendant of Seth; పుట్ 5:9
 7026 **Qêyrôç** **కేరొస**–; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ర 2:44
 7027 **Qiysh** **కీష**–; ancestor of Mordecai; tribe of Benjamin; 1సము 9:1
 7028 **Qiyshôwn** **కీషాన**–; river; నాయ్ 4:7
 7042 **Qêlytâ** **కెలితా**–; Levite(s); after exile; ఎజ్ర 10:23
 7045 **qêlâlâh** **కేలాలా**–; curse; పుట్ 27:12
 7054 **qâmâh** **విల్వి మన్వత్ పంట**–; ripe, uncut grain plants; బహ్ 22:6
 7065 **qânâ** **సోంగ**–, **వెలె పటి**–; to experience a sentiment of anger or strong concern for the sake of someone else because that person does not receive the treatment they are entitled to; to experience a sentiment of anger toward someone else because that person has qualities, privileges, or possessions that one feels one should have as well; పుట్ 26:14
 7068 **qin'âh** **జటి మాసి కియ్యల**–, **సోంగ**–; a feeling of anger or strong concern for the sake of someone else because that person does not receive the treatment they are entitled to; a feeling of anger toward someone else because that person has qualities, privileges, or possessions that one feels one should have as well; ఇసాబ్ 5:14
 7071 **Qânâh** **కాన**–; location; territory of Asher; యెహో 16:8
 7072 **qannôw** **వసంద్ మన్వ**–; insisting on receiving the attention and commitment that is in keeping with one's status; యెహో 24:19
 7074 **Q'nizzîy** **కెనెజ**–; clan; tribe of Judah; పుట్ 15:19
 7076 **qinnâmôwn** **చాల్మన**–; cinnamon tree, of which the inner bark is used for the preparation of the spice cinnamon; బహ్ 30:23
 7080 **qâçam** **జవివత**–, **సగున్ సూడ**–; communicate with the spirit world using a variety of means such as inspecting the liver of animals, shaking arrows, consulting teraphim, or casting lots, usually regarded as an evil practice that is to be condemned; రెండ 18:10
 7084 **Qê'îylâh** **కెయిల**–; town; territory of Judah; యెహో 15:44
 7124 **qôrê** **కర్రంజ**–; any one of three types of partridge: *Alectoris graeca* (rock partridge), *Francolinus francolinus* (black francolin), or *Ammoperdix heyi* (sand partridge); name means "the caller," a reference to the ringing crowing of the males, typically while standing on top of a rock; lives in small flocks called coveys, lays a great many eggs, and prefers to run when in danger, flying only when necessary; 1సము 26:20
 7134 **qardôm** **మర్బ**–; wooden handle with a metal blade, sharpened on one face, perpendicular to the handle; used for cutting down trees and shaping timber; నాయ్ 9:48
 7143 **Qârêach** **కారెహ**–; father of Johanan, army officer of Judah, time of exile; 2రాజ 25:23
 7152 **Qêrîyôwth** **కెరియెత్**–; town; territory of Judah; యెహో 15:25

7153 **Qiryath 'Arba** **కీర్యత్-అర్బ**–; town; for Levites; territory of Judah; పుట్ 23:2
 7154 **Qiryath Ba'al** **కీర్యత్-బాల**–; town; territory of Judah; యెహో 15:60
 7158 **Qiryath Çannâh** **కీర్యత్-జెనెర**–; town; for priests; territory of Judah; యెహో 15:15
 7191 **Qishyôwn** **కిషియోన**–; town; for Levites; territory of Issachar; యెహో 19:20
 7205 **R'ûwbên** **రూబెన్**–; son of Jacob; founder of tribe of Reuben; పుట్ 29:32
 7206 **R'ûwbênîy** **రూబెన్య**–; member of tribe of Reuben; ఇసాబ్ 26:7
 7237 **Rabbâh** **రబ**–; town; territory of Judah; రెండ 3:11
 7247 **Riblâh** **రిబలా**–; town; on the Orontes river; ఇసాబ్ 34:11
 7249 **Rab-Çârîyç** **ముకె అదికారి**–, **రబ్బరీస**–; Title of an important political or military official in Assyria; see also **రాబ్**; 2రాజ 18:17
 7254 **Reba** **రేబా**–; king of Midian; ఇసాబ్ 31:8
 7259 **Ribqâh** **రిబ్కా**–; wife of Isaac; పుట్ 22:23
 7262 **Rabshâqêh** **అదికారి**–; high official in the Assyrian and Babylonian court or army; 2రాజ 18:17
 7274 **Rôç'îlym** **రోగిల**–; village; Gilead; 2సము 17:27
 7327 **Rûwth** **రూతు**–; from Moab; wife of Mahlon, son of Elimelech; రూతు 1:4
 7340 **R'chôb** **రెహోబ్**–; town; for Levites; territory of Asher; ఇసాబ్ 13:21
 7342 **râchâb** **రాహబ**–; prostitute from Jericho; పుట్ 34:21
 7346 **R'chab'âm** **రెహబామ**–; son of Solomon; king of Judah (931/30–913); 1రాజ 11:43
 7354 **Râchêl** **రాహే**–; daughter of Laban; wife of Jacob; పుట్ 29:6
 7380 **Rîybay** **రిబయ**–; father of Ithai, Ittai, warrior; time of David; 2సము 23:29
 7394 **Rêkâb** **రేకాబ్**–; father of Malchijah, ruler of district; time of Nehemiah; 2సము 4:2
 7409 **rekesh** **రేకెష్** **తేజ్ విత్సలిక్ కోడంగ్**–; a fast horse, selectively bred for speed; 1రాజ 4:28
 7414 **Râmâh** **రామ**–; town; Gilead; యెహో 18:25
 7416 **rimmôwn** **రానిమ**–; small tree 3–5 m tall, with narrow, dark green leaves and thorny branches; *Punica granatum*; red flower; round fruit has a hard skin, with tightly-packed pockets of seeds inside; seeds were sometimes made into wine; one of the seven "special" foods mentioned that the Israelites would find in Canaan; flower-shaped end of the pomegranate fruit made it an attractive decoration on stone and in the temple; బహ్ 28:33
 7431 **remes** **పుర్గ్-బుసి**–; creeping [things], referring to small unclean creatures, reptiles in particular.; పుట్ 1:25
 7466 **R'ûw** **రయ**–; son of Peleg; descendant of Shem; పుట్ 11:19
 7484 **Ra'mâh** **రయమత్**–; son of Cush; descendant of Ham; పుట్ 10:7
 7486 **Ra'm'çêç** **రామ**–; region, town; in Egypt; పుట్ 47:11
 7496 **râphâ'** **సానలిరంగ్ అత్మ**–, **కేతెబ్-బూత్స్**–; spirits of the dead; యోబ 26:5
 7508 **R'phîdyîm** **రెఫిదిమ్**–; location along route of exodus; బహ్ 17:1
 7509 **R'phâyâh** **రెఫయ**–; son of Hur; chief of half of the district of Jerusalem; 1జర్ 3:21
 7522 **râtsôwn** **ఆనంద**–, **కుసి**–, **వోప**–, **వసంద**–; delight, satisfaction; will, pleasure; goodwill, favour; పుట్ 49:6
 7526 **R'tsîyn** **రెజీన్**–; head of a family of temple servants; after exile; 2రాజ 15:37
 7532 **Ritspâh** **రిస్పా**–; daughter of Aiah; concubine of king Saul; 2సము 3:7

7553 **רימא** *riqmâh* **బెయ్ సోబత తయర్ కీత-**; cloth with decorative patterns sewn into it by hand and therefore expensive; regarded as beautiful and valuable; నాయ్ 5:30

7561 **רשע** *râsha'* **కరబ్-పాన-**, **కర-**; to act in a way that is contrary to (God's) law, resulting in a state of guilt; బహి 22:9

7563 **רשע** *râshâ'* **కరబ-**, **సడ్త-బుది-**, **గల్తి-**; person who lives in a perpetual state of guilt because of refusing to heed God's laws; opposite of righteous; పుట్ 18:23

7568 **רשת** *resheth* **వోల-**, **జాలి-**, **నాగుడ-**; net of unknown size and shape; used for hunting birds and other animals, and also for fishing; associated with aggression and control; బహి 27:4

7574 **ריתם** *rethem* **కెయ్య-**; a tough desert shrub, up to 2 m tall; many small branches, few leaves, clusters of white flowers; Retama raetam; 1రాజ 19:4

7614 **רם** *Sh'êbâ'* **సేబ-**; son of Raamah, Jokshan, Joktan; descendant of Shem, Ham; land; పుట్ 10:7

7618 **רובי** *sh'êbûw* **యమున-**; (semi-)precious stone with various curved layers of different colors; possibly variety of chalcedony: agate; బహి 28:19

7621 **רובי** *sh'êbûw'âh* **పర్వన-**; a solemn promise; పుట్ 24:8

7630 **רובי** *Shôbay* **సోబయ-**; family head; gatekeepers; after exile; ఎజ్ 2:42

7643 **רובי** *S'êbâm* **సేబ-**; village; territory of Reuben; ఇసాబ్ 32:3

7644 **רובי** *Shebânâ'* **సెబ్న-**; official; time of king Hezekiah; 2రాజ 18:18

7650 **רובי** *shâba'* **వోబ-**, **పర్వన-**; to promise solemnly; పుట్ 21:23

7676 **רביע** *shabbâth* **ఆర-**; a holy day of rest; seventh day of the week, on which no work is to be done; బహి 16:23

7678 **רביע** *Shabb'thay* **సబెతయ-**; Levite(s); after exile; ఎజ్ 10:15

7706 **רביע** *Shadday* **మహా సక్తి-**, **సర్వ సక్తి-**; traditionally: Almighty One; better: All-sufficient One (the One every good and perfect gift comes from); పుట్ 17:1

7716 **רש** *seh* **గొరె-**; the individual animal of a flock, whether sheep or goat; పుట్ 22:7

7740 **רש** *Shâvêh* **సావె-**; location; పుట్ 14:5

7744 **רש** *Shûwach* **సూవహ-**; son of Abraham; పుట్ 25:2

7755 **רש** *Sôwkôh* **సోక-**, **సాక-**; town; territory of Judah; యెహో 15:35

7763 **רש** *Shôwmêr* **సోమెర-**; mother of Jehozabad, official, time of Joash; 2రాజ 12:21

7764 **רש** *Shûwnîy* **సూవి-**; son of Gad; పుట్ 46:16

7766 **רש** *Shûwnêm* **సూవెమ్-**; town; territory of Issachar; యెహో 19:18

7767 **רש** *Shûwnammîyth* **సూన-**; woman; inhabitant of Shunem; 1రాజ 1:3

7770 **רש** *Shûwa'* **సూయ-**; father of wife of Judah; పుట్ 38:2

7776 **רש** *shûw'al* **కోయ్య-**; animal looking like a longhaired dog with a pointed nose and a bushy tail; either reddish with white underparts (fox) or yellowish brown with red tips to the fur on the back (jackal); scavenger; associated with destruction and devastation, and also with being insignificant but self-important; నాయ్ 15:4

7793 **רש** *Shûwr* **సూర-**; location; పుట్ 16:7

7794 **רש** *shôwr* **కోంద-**, **కుర-**, **మూర-**; general word for individual cattle; may be male or female; పుట్ 32:5

7799 **רש** *shûwshan* **పుంగ-**; flowering plant with erect stem and long narrow leaves; can grow to 1.5 m high; bulbous root; cone-shaped flowers, usually with 5-6 petals, protrude straight out or slightly downward from the stem; Lilium candidum; associated with unsurpassed beauty; 1రాజ 7:19

7800 **רש** *Shûwshan* **సూన-**; town; capital of Persia; నెహె 1:1

7826 **רש** *shachal* **గొహ్లాల్ చిహా-**; exact meaning uncertain; possibly: male lion that is no longer living with its pride and wanders around alone; యోబ 4:10

7848 **רש** *shittâh* **తుమ-** **కటి-**; short desert tree, reaching 3-5 m tall, with a wide crown; has sharp spines, finely divided leaves, and

tiny pale yellow flowers arranged in drooping bunches; produces a bean pod that is twisted and looped when dry; member of Mimosa family, Acacia tortilis or Acacia raddiana; బహి 25:5

7851 **רש** *Shittîym* **సిత-**; location; Jordan Valley; ఇసాబ్ 25:1

7860 **רש** *shô'têr* **అదిక-**, **పెదొల-**, **కారొబార-**; officer, foreman, supervisor; బహి 5:6

7887 **רש** *Shîylôh* **సిలోహ-**; town; territory of Ephraim; యెహో 18:1

7888 **רש** *Shîylôwnîy* **సిలోన-**; descendant of Shelah; tribe of Judah; 1రాజ 11:29

7895 **רש** *Shîyshaq* **సిసక-**; king of Egypt; time of Solomon; 1రాజ 11:40

7922 **רש** *sekel* **బుది-**, **సమ్మే మా-**; superior power of discernment and understanding; 1సమ్మ 25:3

7926 **רש** *sh'kem* **సేకెమ-**; town; for Levites; territory of Ephraim; పుట్ 9:23

7927 **רש** *Sh'kem* **సేకెమ-**; son of Hamor; chief of Shechem; పుట్ 12:6

7956 **רש** *Shêlâh* **సేల-**; son of Judah; పుట్ 38:5

7958 **רש** *s'êlâv* **శీలవ-**; small brown bird streaked with white, smallest of the game birds; looks like a miniature partridge, with a small white patch beneath its beak, a white stripe above its eye, and another around its neck; Coturnix coturnix; associated with God's merciful provision during the Exodus from Egypt; బహి 16:13

7965 **רש** *shâlôwm* **-సాంతి-**, **ముక్తరి-**, **చొకొట-**; intact state; unconcern, ease; prosperity; welfare, condition; peace; friendship; peace, salvation; పుట్ 15:15

7974 **רש** *Shelach* **యేబెర్షన్, సేలహాన్**; son of Arpachshad; descendant of Shem; పుట్ 10:24

7977 **רש** *Shilchîy* **సిల్చి-**; father of Azubah, mother of Jehoshaphat; 1రాజ 22:42

8002 **רש** *shelem* **సాంతి-**, **సాంతి-** -- **బలిదాన్-**; peace offering; బహి 20:24

8004 **רש** *Shâlêm* **సాలెమ్;** town; Jerusalem; పుట్ 14:18

8006 **רש** *Shillêm* **సిలెమ్;** son of Naphtali; పుట్ 46:24

8010 **רש** *Sh'êlômôh* **సోలోమోన-**; son of David; king of Israel; tribe of Judah; 2సమ్మ 5:14

8014 **רש** *Salmay* **సల్యయ-**; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:46

8022 **רש** *Shalman'eçer* **సల్యనెసెర-**; Shalmaneser V; king of Assyria (726-722); 2రాజ 17:3

8026 **רש** *sheleph* **సెలెఫు;** son of Joktan; descendant of Shem; పుట్ 10:26

8034 **רש** *shêm* **సేమ్-**; son of Noah; పుట్ 2:11

8051 **רש** *Shammûwa'* **సముయ-**; man; tribe of Levi; after exile; ఇసాబ్ 13:4

8061 **רש** *Sh'mîyda'* **సమిద-**; man; tribe of Manasseh; ఇసాబ్ 26:32

8069 **רש** *Shâmîyr* **సామిర్;** town; territory of Judah; యెహో 15:48

8081 **רש** *shemen* **ఓన మర-**; literally: oil tree; identification uncertain; perhaps: evergreen conifer that grows to a height of 20 m and can live as long as 150 years; related to cedar, cypress, and juniper; Pinus halepensis - Aleppo pine; one of the four special trees to be used in the Festival of Shelters, not only for shade but also for fragrant smell of the branches; పుట్ 28:18

8087 **רש** *Shema'* **సెమ్-**; priest; time of Nehemiah; 1జర్ 2:43

8096 **רש** *Shim'îy* **సిమియ-**; brother of David, also called Shammah, Shimeah, and Shimea; బహి 6:17

8099 **רש** *Shim'ônîy* **సిమియోన-**; member of tribe of Simeon; ఇసాబ్ 25:14

8100 **רש** *Shim'ath* **సిమాత-**; Ammonite; mother of Jozabad, Zabad, servant of Joash, king of Judah; 2రాజ 12:21

8111 **רש** *Shôm'rôwn* **సమరయ-**, **సామ్-**; town; 1రాజ 13:32

8123 **רש** *Shimshôwn* **సమ్మిస-**; son of Manoah; judge of Israel; నాయ్ 13:24

8127 **רש** *shên* **సేన-**; location; near Mizpah; పుట్ 49:12

8152 **רש** *Shin'âr* **సీనర-**; region in Mesopotamia; పుట్ 10:10

8169 **רש** *Sha'albîym* **సాఅబిమ్;** town; territory of Dan; యెహో 19:42

8170 שְׂאֹלִי Sha'albônîy సయల్బోనీ-; inhabitant of Shaalbim, Shaalabbin; 2సము 23:32

8184 קֶשֶׁא sê'ôrâh గొప్పక-; యవల-; type of cultivated grass like wheat or rice; less than 1 m tall; has a single head on each stalk, with rows of kernels; Hordeum distichum or Hordeum vulgare; grain was used to make bread or beer, or for animal feed; బహి 9:31

8195 שִׁבְלֵי Shîphôw సబి-; son of Shobal, son of of Seir; పుట్ 36:23

8242 סַךְ saq తితి-; బుయ్య-; relatively large receptacle, made out of leather or cloth, used for the storage and transportation of food and possibly other objects as well; పుట్ 37:34

8251 שִׁקְצֻמֹּת shiqquwts గడ్డ-; abomination, something detestable; usually referring to idol; రెండ 29:17

8256 שִׁקְמָח shiqmâh తోయ మర-; tree up to 10 m high with large low, spreading branches; Ficus sycomorus; fruit is edible but not as juicy or sweet as the more common variety of fig; fruit grows in bunches on the trunk and branches of the tree rather than among the leaves; image of something plentiful; 1రాజ 10:27

8269 שַׁר sar బగవంతున దలమ్మెర్ కమండర-; అదికార-; supernatural being of high status; sometimes denoting God Himself; పుట్ 12:15

8274 שְׁרֵעִיָּה Shêrêb'yâh సెరెబ-; Levite; after exile; ఎజ్ 8:18

8283 שָׂרָה Sârâh సార-; wife of Abraham; పుట్ 17:15

8294 סֶרַח Serach సెరహ-; daughter of Asher; పుట్ 46:17

8297 שָׂרַי Sâray సారయ-; wife of Abraham; పుట్ 11:30

8301 סָרִיַד Sâriyd సారిద-; location; territory of Zebulun; యెహో 19:10

8325 שָׁרָר Shârar సారర-; father of Ahiam, warrior, time of king David; ౧౧:౧ -1; 2సము 23:33

8344 שֵׁשַׁי Shêshay సేసయ-; giant; descendant of Anak; ఇసాబ్ 13:22

8352 שֵׁת Shêth సేతు-; son of Adam; పుట్ 4:25

8384 עֵץ עֵץ t'ên అంజారి-; grows 5-8 m high; round crown and very deep roots; Ficus carica; fruit is about the size of a hen's egg and can be green, yellow, purple, or brown depending on the type, and is sweet and soft; image of peace and happiness in Israel was "every man under his vine and under his fig tree; పుట్ 3:7

8394 תְּבִינָה tâbûwn గియన-; the act or faculty of understanding; బహి 31:3

8396 תְּבֹרַת Tâbôwr తాబోర-; mountain; territory of Naphtali; యెహో 19:22

8402 תִּבְנִי Tibnîy తిబ్నీ-; son of Ginath; king of Israel (885/84-880); 1రాజ 16:21

8412 תַּדְמוֹר Tadmôr తద్మోర-; town; between Damascus and Euphrates; 1రాజ 9:18

8422 תִּזְבַּל Tûwbâl తుబాలు; son of Japheth; పుట్ 10:2

8423 קַיִן תִּזְבַּל Tûwbâl Qayin తుబలయ-; son of Lamech; descendant of Cain; పుట్ 4:22

8425 תּוֹגַרְמָא Tôwgarmâh తొగర్మ-; son of Gomer; descendant of Japheth; పుట్ 10:3

8426 תּוֹדָה tôwdâh డగుర్-సాన-; దనవాద్-; a public profession of thanks for what God has done; a praise choir; a temple offering to give thanks; కటోడ 7:12

8439 תּוֹלַי Tôwlâ' తోల-; judge of Israel (1126-1103); పుట్ 46:13

8441 תּוֹעֵבָה tôw'êbah వికరమ-; గడ్డ-; కరబ-; బే-సుదుడ-; horror, abomination; పుట్ 43:32

8467 תְּחִינָה t'chinnâh విసంతి-; effort to try to win a favorable attitude from someone else by approaching that person in a very humble way; యెహో 11:20

8472 תַּחַפְנֵיץ Tachp'neýç తపహనేస-; queen of Egypt; time of king Solomon; 1రాజ 11:19

8485 תֵּימָא Têymâ' తేమల్-; son of Ishmael; people, land; పుట్ 25:15

8489 תֵּימָנִי Têymânîy తేమని; descendant or inhabitant of Teman; పుట్ 36:34

8494 תִּיֶרָאç Tîyrâç తీరసు; son of Japheth; పుట్ 10:2

8500 תֻּכְּכִי tukkiy కోచ-; relatively small, long-tailed monkey; gray fur with a greenish or bluish tinge; mainly vegetarian, eating fruit and young leaves with occasional insects and spiders; spends most of its time in trees, but also forages for grass seeds and fallen fruit on the ground; Guenon; kept as pet; brought to Israel from Tarsis; 1రాజ 10:22

8515 תְּלַסָּר T'la'ssar తెలసార-; land; conquered by king of Assyria; 2రాజ 19:12

8521 תֵּל חַרְשָׁה Têl Charshâ' టల్-హార్ష-; location; ఎజ్ 2:59

8526 תַּלְמַי Talmay తలయ-; king of Geshur; ఇసాబ్ 13:22

8528 תֵּל מֶלַח Têl Melach టల్-మెలహ-; location; ఎజ్ 2:59

8547 תֵּמַח Temach తెమహ-; head of a family of temple servants; after exile; ఎజ్ 2:53

8549 תָּמִיִּם tāmîym పాస్మినల్ బత-; సాంతి-; పాస-; complete, blameless, right, peaceful; integrity; పుట్ 6:9

8552 תָּמַם tāmam చిత్త-; బే-కమ-; కీట్మనె-; be complete, consumed (qal); show oneself to be perfect (hith.); to terminate, complete (hiph.); పుట్ 47:15

8553 תִּמְנָה Timnâh తిమ్న-; town; territory of Dan; పుట్ 38:13

8558 תָּמָר tāmâr కజార్; flowering plant species in the palm family Arecaceae; grows to 10-20 m tall; cluster of large leaves at top; Phoenix dactylifera - date palm; cultivated for its edible sweet fruit, about the size of a human thumb; symbol of elegance and grace; palm branch is symbol of peace and also victory; బహి 15:27

8559 תָּמָר Tāmâr తద్మోర-; town; territory of Judah; పుట్ 38:6

8560 תֹמֶר tômer కజార్ మర-; ౧౧:౧ -1; నాయ్ 4:5

8573 תְּנוּפָח t'nuwphâh హకె-హికె తిరుస-; wave-offering; బహి 29:24

8576 תַּנְחֻמֶּת Tanchumeth తన్ముమెత-; father of Seraiah, army officer of Judah, time of exile; 2రాజ 25:23

8590 תַּאֲנָא Ta'anâk తానక-; town; territory of Manasseh; యెహో 12:21

8593 תַּאֲרַ תַּאֲרַ తయ్-; బోపుర్-; case or bag about the size and shape of a sword; made of leather, cloth, metal, or wood; attached to a circular strap or belt that could be hung over the shoulder or tied around the waist; used to cover and to carry a sword; ఇసాబ్ 6:5

8607 תִּפְחָצַח Tiphçach తిఫ్హహ-; town; territory of Manasseh; 1రాజ 4:24

8612 תּוֹפֶת Tôpheth తోపెత-; location; in the valley of the sons of Hinnom; 2రాజ 23:10

8620 תְּקוּוָּא T'qôwâ' తెకోస-; town; Judah; 2సము 14:2

8621 תֵּקוֹא T'qôw'îy తెకోవ-; inhabitant of Tekoa; 2సము 14:4

8640 תִּרְחָאֻם Tirhâqâh తిర్హక-; king of Ethiopia; 2రాజ 19:9

8641 תְּרֻמָּה t'rûwmâh అర్పన-; దాన-; offering, contribution; బహి 25:2

8646 תֶּרַח Terach తెరహ-; son of Nahor; descendant of Shem; father of Abraham; పుట్ 11:25

8655 תְּרָפִיִּם t'râphîym రోఫంగ్ పేన-; set of one of more figurines representing a god; used for divination and worship; పుట్ 31:19

8656 תִּרְסָה Tirtsâh తిర-; town; territory of Manasseh; ఇసాబ్ 26:33

8657 תֶּרֶש Teresh తెరెస-; eunuch; servant of Ahasuerus; ఎస్థర్ 2:21

8659 תַּרְשִׁישׁ Tarshîysh తార్షిష-; adviser to Ahasuerus; పుట్ 10:4

8661 תַּרְתָּן Tartân కమండర-; అదికార-; person with an extremely high position in the Assyrian kingdom; 2రాజ 18:17

8664 תִּשְׁבִּי Tishbîy తిస-; inhabitant of Tishbe; 1రాజ 17:1

8668 תְּשׁוּׁוָּה t'shûw'âh బచ-; salvation; నాయ్ 15:18

Greek Words

- 2 Ἀαρὼν Aarōn **అహరోన్**–; the elder brother of Moses and Israel's first high priest; లూక 1:5
- 5 Ἀββᾶ Abbā **బాబా**–; (title for God; literally: father) one who combines aspects of supernatural authority and care for his people; మార్ 14:36
- 6 Ἀβὲλ Ábel **హేబెల్**–; the second son of Adam and Eve and the brother of Cain; మత్త 23:35
- 7 Ἀβιά Abiá **అబియూ**–; a founder of a class of priests; మత్త 1:7
- 10 Ἀβιοὺδ Abioud **అబియూడ్**; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:13
- 11 Ἀβραάμ Abraám **అబ్రాహామ**–; the patriarch of the Israelite nation and father of the faithful; మత్త 1:1
- 12 Ἄβυσσος ábyssos **డౌడో**–; a location of the dead and a place where the Devil is kept, the abode of the beast as the antichrist, and of Abaddon, as the angel of the underworld; లూక 8:31
- 13 Ἄγαθος Ágathos **అగతు**; a Christian prophet from Judea; అపొ 11:28
- 14 ἀγαθοεργέω agathoergéō **చొకొట**–; to engage in doing what is good; అపొ 14:17
- 15 ἀγαθοποιέω agathopoiéō **చొకొట**– (*good*); to engage in doing what is good; లూక 6:9
- 18 ἀγαθός agathós **చొకొట**– (*good*), **దయ**–, **మదత**– (*help*), **సేవ**– (*serve*), **పుణ్యవంతు**– (*righteous/good person*), **దయ**; positive moral qualities of the most general nature; మత్త 5:45
- 25 ἀγαπάω agapáo **లాడ్**– (*as in an older person loving a younger person, no sexual connotations*), **పెర్మ**– (*general term, no sexual connotations, HND*), **పనండ్**–; to have love for someone or something, based on sincere appreciation and high regard; మత్త 5:43
- 26 ἀγάπη agápē **నాల్ఫిర జేఫున్**– (*literally meal/feast of the four people but used for a community feast*), **జేఫున్**– (*meal/feast*); a special type of communal meal having particular significance for early Christians as an expression of their mutual affection and concern; మత్త 24:12
- 27 ἀγαπητός agapētós **లాడ్**– (*as in an older person loving a younger person, no sexual connotations. Can be used as dear/beloved, I□□nur*), **పెర్మ**– (*general term, no sexual connotations, HIN prem*); pertaining to one who or that which is loved; మత్త 3:17
- 32 ἄγγελος ángelos **దూత**– (*angel, literally means messenger, HIN, TEL*); a supernatural being that attends upon or serves as a messenger of a superior supernatural entity; మత్త 1:20
- 38 ἁγιασμός hagiasmós **హాన్ది** (*hand over*), **సుదుడ్**–, **పవిత్ర**; dedication to the service of and to loyalty to a deity; రోమ 6:19
- 40 ἅγιος hágios **పవిత్ర జాగ**–; the interior (either the outer or the inner of the two rooms) of the sanctuary of the Jerusalem Temple or of the earlier tabernacle or of a corresponding spiritual holy place, perhaps regarded as being in heaven; మత్త 1:18
- 42 ἁγιωσύνη hagiōsynē **పవిత్ర**–, **సుదుడ్**–; the quality of holiness as an expression of the divine in contrast with the human; రోమ 1:4
- 45 ἄγκυρα ánkura **అంగర్**–; a heavy object attached to a boat by a rope or chain and dropped to the bottom of a body of water in order to prevent or restrict the movement of the boat; అపొ 27:29
- 47 ἁγνεία hagneía **పవిత్ర**–; the quality of moral purity; 1తిమొ 4:12
- 48 ἁγνίζω hagnízō **సుదుడ**– (*ritually clean*), **పవిత్ర**– (*holy, HIN, TEL*); to purify and cleanse ritually and thus acquire a state of ritual acceptability; యోహ 11:55
- 53 ἁγνός hagnós **సుదుడ**– (*ritually clean*), **పవిత్ర**– (*holy, HIN, TEL*); pertaining to being without moral defect or blemish and hence pure; 2కొర 7:11
- 54 ἁγνότης hagnótēs **పవిత్రదుశల**–; the quality of moral purity; 2కొర 6:6
- 59 ἀγοράζω agorázō **సుటి కీయ**–; literally: to buy for a price; hence: to cause the release or freedom of someone by a means which proves costly to the individual causing the release; మత్త 13:44
- 60 ἀγοραῖος agoraíos **కమరింగ**–; a place or social institution that involves a person being brought before a judge to determine that person's guilt or innocence in a matter; అపొ 17:5
- 65 ἀγριέλαιος agriélaios **ఒలివ మర**–; a tree regarded by some (though probably wrongly) as the ancestor of the domestic olive tree; smaller, produces smaller fruit with less oil than domestic variety; Olea europaea sylvestris; రోమ 11:17
- 67 Ἀγρίππας Agrippas **అగ్రివ**–; Herod Agrippa II, the son of Herod Agrippa I; అపొ 25:13
- 76 Ἀδάμ Adám **అదమ**–; ancestor of the human race; లూక 3:38
- 79 ἀδελφὴ adelphē **సీల**– (*younger sister*), **తక**– (*older sister*), **బాయ**– (*generic word for UNRELATED female 'sister'*); literally: a female having the same father and mother as the reference person; hence also: fellow believer in Christ; మత్త 12:50
- 80 ἀδελφός adelphós **తాద**– (*older brother*), **తము**– (*younger brother*), **బక్త**– (*believer, devotee/follower/worshipper*), **దుస్సుర**– (*others*), **లోసుర్**– (*people*), **దాద**– (*generic form of address "brother", not necessarily a relative. Can be used to address someone if you don't know their name.*), **నమ్మర**– (*believing ones*), **దాదలిర్-బాయిక్**– (*brothers-and-sisters*); a close associate of a group of persons having a well-defined membership (in the NT, fellow believers in Christ); మత్త 1:2
- 81 ἀδελφότης adelphótēs **తాదల్-తమున యెకి**–; an association of persons having a strong sense of unity; 1పేతు 2:17
- 86 ἡίδης háidēs **పాతడ**–, **సాన లోకము**–; a place or abode of the dead, including both the righteous and the unrighteous (in most contexts ἡίδης[a] is equivalent to the Hebrew term Sheol); మత్త 11:23
- 91 ἀδικέω adikéō **తన్**– (*wrong*), **వాయుట**– (*bad*), **నుక్కున**– (*harm/hurt*), **నోముర**– (*injure*); to do that which is unjust or unrighteous; to mistreat by acting unjustly toward someone; మత్త 20:13
- 92 ἀδικῆμα adikēma **గల్లి**–; what is done in an unrighteous or unjust manner; అపొ 18:14
- 93 ἀδικία adikía **కరబ**– (*generic word for bad, brwd from HIN*), **కరెబ**– (*wicked*), **బగడ్-నియత**– (*unrighteous*); an activity which is unjust; లూక 13:27
- 94 ἄδικος ádikos **దుస్సుర**–, **బక్తి కీయ**–, **నమకమ్మె**, **బగడ్-నియత**–, **కరెబలిర్**; a person who is not a member of the Christian community and by implication possibly unjust or not in a right relation with God; మత్త 5:45
- 105 αἰετός aetós **రాయలిక**–; generic word for a large bird of prey; genus Aquila, but may include others, esp. vulture; మత్త 24:28
- 111 ἀθέμιτος athémitos **కరెబ**–, **బే-సుదుడ్**–, **అపవిత్ర**–; pertaining to being bad and disgusting on the basis of not being allowed; అపొ 10:28
- 116 Ἀθῆναι Athēnai **యేతెన్స్**–; a principal city of Greece; అపొ 17:15
- 124 Αἰγύπτιος Aigýptios **ఈజిప్ట్**–; a person who is a native of Egypt; అపొ 7:22
- 125 Αἴγυπτος Aígyptos **ఈజిప్ట్**–; Egypt; మత్త 2:14
- 126 αἰδιος aídios **బస్కెట**– (*forever/always/eternal*), **సదా**– (*forever, HIN*); pertaining to an unlimited duration of time; రోమ 1:20
- 128 Αἰθίοψ Aithíops **ఇతియోపియత**–; (derivative of Αἰθιοπία Ethiopia, not occurring in the NT) a person who is a native of Ethiopia; అపొ 8:27
- 129 αἷμα haíma **నెతు**– (*blood*), **మరణ**– (*death*), **జీవ**–; (a) blood; (b) figuratively: the death of a person, generally as the result of violence or execution; (c) figuratively: death for a sacrificial purpose; (d) literally: flesh and blood, i.e. a human being in contrast with a divine being; మత్త 16:17

- 165 αἰών αἰόν **బస్యట-** (*forever, timeless, whenever*), **బస్యన-**, **పిడిసంగ్-పిడింగ-** (*many generations*); unlimited duration of time, with particular focus upon the future; మత్త 12:32
- 166 αἰώνιος αἰόνιος **బస్యట-** (*forever, timeless, whenever*); pertaining to an unlimited duration of time; మత్త 18:8
- 167 ἀκαθαρσία akatharsía **బే-సుదుడ్-**, **కరబ-**; the state of moral impurity, especially in relationship to sexual sin; మత్త 23:27
- 169 ἀκάθαρτος akáthartos **బూత-**, **బే-సుదుడ్-**; pertaining to being ritually unacceptable, either as the result of defilement or because of the nature of the object itself (for example, ritually unacceptable animals); మత్త 10:1
- 173 ἄκανθα ákantha **చమ్మ-**, **చిలబీ-**; any kind of plant with sharp projections on its stem and/or branches; regarded as useless; symbol of hardship; మత్త 7:16
- 174 ἀκάνθινος akánthinos **చమ్మ-**; (derivative of ἄκανθα, thorn plant) pertaining to, being made of, or consisting of thorns; మార్క్ 15:17
- 185 ἀκέραιος akéraios **అప్లి-**; pertaining to being without a mixture of evil and hence to being pure; మత్త 10:16
- 200 ἀκρίς akrís **ఈసుల్క్-**, **జాడి కోడంగ్-**; six-legged winged insect characterized by the fact that its third pair of legs is elongated and adapted to hopping; Acrididae family; moves in swarms that migrate to new areas, which they colonize; at other times lives solitary or in small groups; eaten cooked by toasting, grilling, frying, or broiling, though in some places they are also eaten raw; because of their large numbers and swarming characteristics, locusts were a symbol of a vast attacking army against which there was no defense and also a symbol of divine punishment; మత్త 3:4
- 203 ἀκροβυστία akrobystía **తోర్ కత్రి-**, **యూదుల్క్ అయూర్ పూర-**, **దుస్రాక్ జాతి-**; a collective for those who are uncircumcised; అపొ 11:3
- 207 Ἀκύλας Akýlas **అకుల-**; a friend of Paul and the husband of Priscilla; అపొ 18:2
- 211 ἀλάβαστρον alábastron **బుడ్డి-**; a jar made of alabaster stone; మత్త 26:7
- 218 ἀλείφω aleíphō **సోక-**, **వెడి-**; to pour a liquid, normally oil or perfume, on someone's body, often on the head, face, or feet, as part of a ritual or in a ritual manner; మత్త 6:17
- 220 ἀλέκτωρ aléktōr **గొగ్గె-**; male domestic fowl, dark brownish red, with orange-red neck hackles, a smallish red comb on the top of the head, and red lappets on each side under the beak; the hen is a lighter brownish red and has a smaller comb; significance in the Bible seems related to the fact that cocks crow very early in the morning, announcing the coming dawn; మత్త 26:34
- 221 Ἀλεξανδρεὺς Alexandreús **అల్జెండ్రీయ-**; (derivative of Ἀλεξάνδρεια Alexandria, not occurring in the NT) a person who lives in or is a native of Alexandria; అపొ 6:9
- 222 Ἀλεξανδρίνος Alexandrínos **అల్జెండ్రీయ-**; (derivative of Ἀλεξάνδρεια Alexandria, not occurring in the NT) pertaining to Alexandria; అపొ 27:6
- 223 Ἀλέξανδρος Aléxandros **అల్జెండ్రీ-**; a coppersmith and opponent of Paul; some scholars have suggested that (4) and (5) refer to the same person, but this is by no means certain; మార్క్ 15:21
- 225 ἀλήθεια alétheia **సత-** (*truth*), **నియత-** (*righteous*), **కరల-** (*true/correct*), **తప్పక** (*definitely/truly*); the content of that which is true and thus in accordance with what actually happened; మత్త 22:16
- 227 ἀληθὴς alēthēs **కరల-** (*true, right, correct*), **సత-** (*truth*), **కరడ-**; pertaining to being truthful and honest; మత్త 22:16
- 228 ἀληθινός alēthinós **కరల-** (*true, right, correct*), **సత-** (*truth*); pertaining to being real and not imaginary, or in accordance with historical fact; లూక 16:11
- 230 ἀληθὺς alēthōs **కరల-** (*true, right, correct*), **సత-** (*truth*); pertaining to being real and not imaginary; మత్త 14:33
- 254 ἅλυσις hálysis **సకల-**, **బేడింగ్-**, **హోళ్మడి-**; a series of connected metal links; used for binding objects together or restraining prisoners; మార్క్ 5:3
- 256 Ἀλφάιος Alphaíos **అల్ఫాయి-**; the father of Levi; మత్త 10:3
- 257 ἅλων hálōn **సేతి-**; a surface of hard ground or stone where grain was threshed out, either by beating or having animals trample upon it; మత్త 3:12
- 258 ἄλωπιξ alōpēx **కోయ్ల-** (*fox*); animal looking like a longhaired dog with a pointed nose and a bushy tail; either reddish with white underparts (fox) or yellowish brown with red tips to the fur on the back (jackal); scavenger; associated with destruction and devastation, and also with being insignificant but self-important; also intelligent and quick-witted, crafty; మత్త 8:20
- 264 ἁμαρτάνω hamartánō **పాప-** (*sin, HIN, TEL*), **కసుర-** (*wrong deed*), **గల్లి-** (*wrong*), **తప-** (*mistake*); to act contrary to the will and law of God; మత్త 18:15
- 265 ἁμαρτήμα hamartēma **పాప-**, **కసుర-**, **గల్లి-**, **తప-**; that which someone has done in violating the will and law of God; మార్క్ 3:28
- 266 ἁμαρτία hamartía **పాప-** (*sin*); an act that is contrary to the will and law of God; మత్త 1:21
- 268 ἁμαρτωλός hamartólós **పాప-** (*sin*); pertaining to behavior that is contrary to the will and law of God; a person who practices such behavior; మత్త 9:10
- 273 ἄμεμπτος ámemptos **గల్లి-**, **కసుర్-**, **తప్ సెల్వక్-**, **బే-కసుర్-**; pertaining to being without fault or blame; లూక 1:6
- 274 ἀμέμπτως amémphtōs **బే-కసుర్-**; pertaining to being without fault or blame; 1 తెస 2:10
- 281 ἀμὴν amēn **ఇద్ నతెమ్ అంద్-**, **కరల-** (*true, right, correct*), **సత-** (*truth*), **అమెన-** (*'amen', GRK*); strong affirmation of what is declared; మత్త 5:18
- 283 ἀμίαντος amíantos **సుదుడ-**; pertaining to not being ritually defiled, with implications of accompanying moral defilement; హెబ్ 7:26
- 284 Ἀμινadάβ Aminadáb **అమినదాబ-**; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:4
- 286 ἀμνός amnós **గొరెతున్ దాత-**, **గొరె-**; young of sheep; often used for ritual sacrifice; యోహ 1:29
- 288 ἄμπελος ámpelos **అంగుర్-**; creeping plant that develops a woody stem when it matures; Vitis vinifera; grows along the ground until it finds a tree or other object to climb, using tendrils; bears bunches of small round fruit that are sweet and juicy; symbol of blessing, prosperity, and happiness; మత్త 26:29
- 290 ἀμπελὼν ampelón **అంగుర్-**, **అంగుర్కన-**, **వాడి-**; (derivative of ἄμπελος, grapevine) a number of grapevines growing in a garden or field; మత్త 20:1
- 299 ἄμωμος ámōmos **బే-కసుర్-** (*without wrong deeds*); pertaining to having no defect or blemish; figuratively: pertaining to being without fault and hence morally blameless; ఎఫెసె 1:4
- 301 Ἀμὼς Amós **అమొస-**; the father of Mattathias (Ματθαίας 1); మత్త 1:10
- 304 ἀναβαθμὸς anabathmós **తంతెల్క-**; in the singular, a step in a flight of steps, and in the plural, a series of steps; అపొ 21:35
- 350 ἀνακρίνω anakrínō **సవల్-**, **పరిక్ష్-**, **తస్స-**, **అర్థమ-**, **తస్స-**, **అర్థమ్-**; to try to learn the nature or truth of something by the process of careful study, evaluation and judgment; లూక 23:14
- 367 Ἀνανίας Ananías **అననియల్-**; a Jewish high priest; అపొ 5:1
- 386 ἀνάστασις anástasis **-నేండ-** (*rising [implied to life, but not explicit]*); the event of coming back to life after having once died; మత్త 22:23
- 390 ἀναστρέφω anastrephō **తాక-**, **బహన్ మందన-**, **పిసెర్-**; to conduct oneself, with apparent focus upon overt daily behavior; అపొ 5:22
- 406 Ἀνδρέας Andréas **అంద్రెయ-**; the brother of Simon Peter and one of the twelve apostles; మత్త 4:18

- 410 ἀνέγκλητος anénklētos **బే-కసుర-**; pertaining to one who cannot be accused of anything wrong; 1కొర 1:8
- 423 ἀνεπίληπτος anepilēptos **తప-, కనుడ-, కసుర-**; pertaining to what is so perfect or good it cannot be criticized; 1తిమొ 3:2
- 438 ἄνθος ánthos **పుంగ-**; the blossom of a plant; యాకొ 1:10
- 452 Ἄννας Ánnas **అన్న-**; a Jewish high priest; లూక 3:2
- 458 ἀνομία anomía **బగడ్-నియత- (unrighteousness), కరెబ- (wicked character), కరబ్-పాన-**; behavior that completely disregards the laws or regulations of a society; మత్త 7:23
- 490 Ἀντιόχεια Antiócheia **అంతియొకయ-**; a city in Pisidia; అపొ 11:19
- 500 ἀντίχριστος antíchristos **కిరిస్తున- వగ-దార-**; one who is opposed to Christ, in the sense of usurping the role of Christ; 1యోహ 2:18
- 505 ἀνυπόκριτος anypókritos **కపట్ సెల-, సాద-**; pertaining to being genuine and sincere, and hence lacking in pretense or show; రోమ 12:9
- 508 ἀνώγειον anógeon **కమ-**; a room on the level above the ground floor (second story in American usage and first story in most other languages); మార్ 14:15
- 513 ἀξίνη axínē **మర్చ-**; an instrument with a sharp-edged head and a handle, used in chopping wood; మత్త 3:10
- 525 ἀπαλλάσσω apallássō **చొకొట్ అ-, హల్లి, ముక్తి;** to release from control, to set free (generic meaning for a wide variety of circumstances, including confinement, political domination, sin, sickness); లూక 12:58
- 569 ἀπιστέω apistéō **నమ-, బరోస ఇరొ-**, **వొప్పకీ-**; to believe that something is not true; to refuse to put one's trust or reliance in something or someone; మార్ 16:11
- 570 ἀπιστία apistía **బరోస-, నమ-**; the attitude of refusing to put one's trust or reliance in something or someone; మత్త 13:58
- 571 ἄπιστος ápistos **బరోస -, నమ-**; pertaining to not believing, with the implication of refusing to believe; మత్త 17:17
- 582 ἀπογραφὴ apographḗ **జనబ లెక-**; the event of registering persons in connection with taking a census; లూక 2:2
- 583 ἀπογράφω apographō **లెక-**; to register someone, often in connection with taking a census; లూక 2:1
- 593 ἀποδοκιμάζω apodokimázō **వొప్పకీ, ఉల్ల;** to judge someone or something as not being worthy or genuine and thus something to be rejected; మత్త 21:42
- 596 ἀποθήκη apothēkē **గోడమ-**; small structure for storing agricultural produce; normally made of stone; మత్త 3:12
- 625 Ἀπολλῶς Apollōs **అపోలో-**; a Christian of Alexandria who worked in Ephesus and Corinth; అపొ 18:24
- 629 ἀπολύτρωσις apolytrōsis **సుట-**; the act of releasing or setting free, with the implied analogy to the process of freeing a slave; లూక 21:28
- 630 ἀπολύω apolýō **పార్చుత- (divorce), సుటి క- (set free), మాపి;** to remove the guilt resulting from wrongdoing; మత్త 1:19
- 651 ἀποστολή apostolḗ **సేవ-, బక్తల-**; the role of one who has been commissioned and sent as a special messenger; అపొ 1:25
- 652 ἀπόστολος apóstolos **అపోస్- (apostle, GRK), కబ్రియ- (messenger), నేమి కీతుర్ సిస్యలిర-**; one who is sent with a message; referring to the immediate followers of Jesus: one who fulfills the role of being a special messenger; మత్త 10:2
- 656 ἀποσυνάγωγος aposynágōgos **అలది-**; a state of having been excommunicated from membership in a synagogue; యోహ 9:22
- 684 ἀπώλεια apóleia **నాసెడమ-**; an act causing the ruin of persons, objects, or institutions; మత్త 7:13
- 688 Ἀραβία Arabía **అరేబియ-**; Arabia (probably a reference to the Sinai Peninsula); నెలతి 1:17
- 692 ἀργός argós **పిన-, గప్పల-, అగమ-**; pertaining to not working or habitually refusing to work; pertaining to not giving careful consideration to something; మత్త 12:36
- 697 Ἄρειος Πάγος Áreios Págos **అరియొవగు ఇన్వర్ పంచ-, అరియొవగు-**; (literally hill of Mars) the location of an Athenian court,

- traditionally associated with a rocky hill close to the Acropolis, though probably located in the marketplace at the foot of the hill; or, an advisory council of Athens dealing with ethical, cultural, and religious matters; అపొ 17:19
- 707 Ἀριμαθαία Arimatháia **అరిమతయ-**; a city in Judea; మత్త 27:57
- 708 Ἀρίσταρχος Arístarchos **అరిస్తార్కు-**; a companion of Paul; అపొ 19:29
- 716 ἄρμα háрма **రత-**; open vehicle with two or four wheels; harnessed to and pulled by horses; used in war or for travelling; అపొ 8:28
- 721 ἄρνιον arnión **గొరె-**; the young of sheep; fully dependent on its mother for nourishment and on the shepherd for protection; helpless, defenseless, innocent; often used for ritual sacrifice; యోహ 21:15
- 735 Ἄρτεμις Ártemis **అరైమి;** a Greek goddess worshiped especially in Asia Minor; అపొ 19:24
- 746 ἀρχή arché **అదికార-, రాజ్ తాకున-**; one who rules or governs; మత్త 19:4
- 749 ἀρχιερεύς archiereús **డగుక్ కటాడ- (chief priests), పెర్సోర్ కటాడ- (high priest);** a principal priest, in view of belonging to one of the high-priestly families; మత్త 2:4
- 751 Ἀρχιππος Árchippos **అర్చిపు-**; a Christian in Colossae; కొలసి 4:17
- 752 ἀρχισυνάγωγος archisynágōgos **సునగోగ్సర్ అదికారి-**; one who is the head of and who directs the affairs of a synagogue; మార్ 5:22
- 755 ἀρχιτρίκλινος architriklinos **ఇంతజమ్ కీయున్సల-**; the head servant in charge of all those who served at meals or feasts; యోహ 2:8
- 758 ἄρχων árchōn **తస్స కీయ్య-**; a minor government official serving as a judge; మత్త 9:18
- 759 ἄρωμα árōma **గమ గమ (sweet-smelling);** aromatic oils or salves used especially in embalming the dead; మార్ 16:1
- 768 Ἀσέρ Asér **అసెర-**; a son of Jacob and ancestor of an Israelite tribe; లూక 2:36
- 773 Ἀσία Asía **అసియ-**; the Roman province of Asia, primarily the western part of present-day Turkey; అపొ 2:9
- 779 ἄσκος askós **తిత్తి-**; a bag made of skin or leather; used for temporarily storing and carrying wine; మత్త 9:17
- 784 ἄσπιλος áspilos **అగె-, తప్ప డాగ్, కల్లి సెల్వ-**; pertaining to what cannot be criticized; 1తిమొ 6:14
- 787 ἄσάριον assáριον **కొత-**; a Roman copper coin worth 1/16 of a denarius; మత్త 10:29
- 804 ἀσφαλῆς asphalēs **బప్పెమాయ సియ్యక్సె, కరర్;** pertaining to being certain and thus completely believable; అపొ 21:34
- 806 ἀσφαλῶς asphalōs **తప్పక్-**; pertaining to being certain and thus completely believable; మార్ 14:44
- 832 αὐλὲν aulēn **సులుడి ఉప్పా-**; derivative of αὐλός flute; మత్త 11:17
- 833 αὐλή aulē **మహల-**; an open area enclosed by structures within a building complex, such as the temple, a palace, or a house; or any dwelling having such an enclosed open area (often a relatively elaborate structure); మత్త 26:3
- 834 αὐλητής aulētēs **సులుడి వడు-**; (derivative of αὐλὲν to play a flute) one who plays the flute; మత్త 9:23
- 859 ἄφεσις áphesis **మాపి- (forgive, HIN);** the act of removing the guilt resulting from wrongdoing; మత్త 26:28
- 862 ἀφθαρτος áphthartos **మూరె మాయ్యక-, మరన్ సెల్వక-, బస్సె- (forever ...);** pertaining to being not subject to decay and death; మార్ 16:20
- 863 ἀφίημι aphíēmi **మాపి- (forgive, HIN);** to remove the guilt resulting from wrongdoing; to release a person from the obligation of repaying what is owed; మత్త 3:15
- 866 ἀφιλάργυρος aphilárgyros **దన్దపతున్ పొలో అన కీయ్యక్సె, కొతంగ్ కమయ్ కీయ్య;** pertaining to not being desirous or greedy for money; 1తిమొ 3:3
- 881 Ἀχάζ Acház **అహాజ్-**; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:9
- 882 Ἀχαΐα Achaía **అకయ-**; a Roman province including the most important parts of Greece; అపొ 18:12
- 885 Ἀχέιμ Acheím **అకీమ్;** a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:14
- 892 ἄχυρον áchyron **పొట-**; the outer cover or husk of grain; మత్త 3:12

- 894 ἄψινθος ápsinthos కెయ్యూల్ కటి-; a particularly bitter herb with medicinal value; ఉజగిరి 8:11
- 897 Βαβυλών Babylón బబులో-; the capital of Babylonia; it also occurs as a symbol of demonic world power; మత్త 1:11
- 903 Βαλαάμ Balaám బిలామ-; a sorcerer and prophet summoned by Balak to curse Israel; 2పేతు 2:15
- 905 βαλάντιον balántion చంచి-, తెయ్య-, పోతె-; a receptacle for carrying money or other possessions; made of leather or cloth; లూక 10:4
- 907 βαπτίζω baptízō బాప్తిస్- (*baptism, GRK*); to employ water in a religious ceremony designed to symbolize purification and initiation on the basis of repentance; మత్త 3:6
- 908 βάπτισμα báptisma బాప్తిస్- (*'baptism', GRK*); a religious ceremony involving washing with water, symbolizing purification and initiation on the basis of repentance; మత్త 3:7
- 909 βαπτισμός baptismós బాప్తిస్- (*baptism*), నొర- (*wash*), సుదుడ్ అయ్యలిక్ కామ్స్. (*deeds to become ritually clean*); a ritual washing with water to make objects ritually acceptable; మార్క్ 7:4
- 910 Βαπτιστής Baptistés బాప్తిస్మస్ సియ్యల్ యోహాన- (*John the Baptist*); one who baptizes, a title used exclusively for John; మత్త 3:1
- 912 Βαραββᾱς Barabbās బరబ-; a prisoner released by Pilate at the request of the Jews during the trial of Jesus; మత్త 27:16
- 915 βάρβαρος bárbaros ముసపర-, లంకతుర్; a person not participating in Greek culture and civilization; person from an area in which a language other than Greek or Latin was spoken; regarded as being outside the civilized world of NT times; అపొ 28:2
- 918 Βαρθολομαῖος Bartholomaios బర్తలోమయ-; one of the twelve apostles; మత్త 10:3
- 921 Βαρνάβας Barnábas బర్నబ-; an additional name of a certain Joseph, a Levite from Cyprus who was an associate of Paul; అపొ 4:36
- 923 Βαρσαββᾱς Barsabās బర్సబ-; the family name of a certain Judas who was appointed as a companion of Paul; అపొ 1:23
- 932 βασίλειά basileía రాజ-; an area or district ruled by a king; by extension, the act of ruling or reigning by a king (or God); మత్త 3:2
- 935 βασιλεὺς basileús రాజ-; male ruler of a nation or area; sometimes used to refer to God, Jesus, or Satan as beings with the power and authority of a king; మత్త 1:6
- 938 βασίλισσα basilissa రాని-; female ruler of a nation or area; మత్త 12:42
- 942 βάτος bátos పాదెల-; any type of thorn bush or shrub; మార్క్ 12:26
- 946 βδέλυγμα bdélygma టే-సుదుడ-; an act that is utterly detestable and abhorrent; మత్త 24:15
- 952 βέβηλος bébēlos బగవంతన్ కాత్రి కీయ్యక-, బాన్-బక్తి-; pertaining to being profane in the sense of worldly or godless; 1తిమొ 1:9
- 953 βεβηλόω bebhēlóō బాటి కీయ్య-; to cause something to become unclean, profane, or ritually unacceptable; మత్త 12:5
- 954 Βεελζεβούλ Beelzeboúl బయల్-జెబుల-; the name of the Devil as the prince of the demons; మత్త 10:25
- 958 Βενιαμίν Beniamín బెన్యమీన-; a son of Jacob and ancestor of an Israelite tribe; అపొ 13:21
- 959 Βερνίκη Bernikē బెర్నికె-; the daughter of Herod Agrippa I and sister of Herod Agrippa II; అపొ 25:13
- 960 Βέροια Béroia బెరయ-; a city in Macedonia; అపొ 17:10
- 963 Βηθανία Bēthanía బెత-; a village on the Mount of Olives; మత్త 21:17
- 965 Βηθλέεμ Bēthleém బెత్లెహమ-; a town south of Jerusalem; మత్త 2:1
- 966 Βηθσαιδᾱ Bēthsaídā బెత్సయిద-; a place northeast of the Lake of Galilee; మత్త 11:21
- 967 Βηθφαγᾱ Bēthphagē బెత్ఫాగె-; a village near Jerusalem, perhaps east of Bethany; మత్త 21:1
- 968 βήμα bēma నాయం వెపైకి ఉద్ధర్ కుర్చీ-, కమరిత గాది-, తీర్చార్-, కమరి-; a raised platform mounted by steps and usually furnished with a seat; used by officials to address an assembly, often on judicial matters, with a focus on judgement; మత్త 27:19
- 974 βιβλιαρίδιον bibliarídion గూండి -- పాన- (*rolled up sheet*), పుస్తక- (*book*); a diminutive derivative of βιβλίον[a], thus, a scroll of small size; ఉజగిరి 10:2
- 975 βιβλίον biblión గూండి -- పాన-, గ్రంథ-, కాగుత-, పుస్తక-; a document in the form of a scroll or book; మత్త 19:7
- 976 βίβλος bíblos పుస్తక-, గ్రంథ-, చరిత్ర; a document in the form of a scroll or book; మత్త 1:1
- 978 Βιθυνία Bithynía బితునియ-; a province in northern Asia Minor; అపొ 16:7
- 982 βιωτικὸς biōtikós దునియత- (*of the world*), పిన్- (*life*); pertaining to daily life or existence; లూక 21:34
- 987 βλασφημέω blaspheméō రెప్పి నడ- (*blaspheme*), హిజత్- (*shame*), రాంగి- (*abuse*); to speak against someone in such a way as to harm or injure his or her reputation (occurring in relation to persons as well as to divine beings); మత్త 9:3
- 988 βλασφημία blasphemía చప్పి- (*gossip*), బగవంతన్ రాంగ- (*abusing God*), రాంగ- (*abusing*), రెప్పి- (*having lowered*), కరబ్ నడ- (*speaking bad*), సాపెన; the act of speaking against someone in such a way as to harm or injure his or her reputation (occurring in relation to persons as well as to divine beings); మత్త 12:31
- 989 βλάσφημος blásphēmos రెప్పి నడ-; హిజత్ వో-; pertaining to being insulting and slanderous; a person who defames someone or something; అపొ 6:11
- 1003 Βορόζ Boróz సల్మాన-; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:5
- 1016 βοὺς boús కోంద-; general word for individual cattle; may be male or female; లూక 13:15
- 1038 βυρσεύς byrseús కొట-, తోల్-; one who tans hides to make leather; అపొ 9:43
- 1039 βύσσινος býssinos కాది కట్టి-; (derivative of βύσσος fine linen) cloth consisting of fine linen; ఉజగిరి 18:12
- 1043 Γαβριήλ Gabriél గాబ్రియేల్-; an archangel; లూక 1:19
- 1049 γαζοφυλάκιον gazophylákion హుండిత పెట్టె-, దన్-దన్నత-, కొత్తంగ-; a room in the Temple used as a treasury; మార్క్ 12:41
- 1050 Γάιος Gáios గాయన-; the recipient of 3 John; అపొ 19:29
- 1053 Γαλατία Galatía గలతియ-; a district in the Roman province of Asia; 1కొర 16:1
- 1054 Γαλατικός Galatikós గలతి-; pertaining to Galatia; అపొ 16:6
- 1056 Γαλιλαία Galilaía గలిలయ- (*Galilee*); the Lake of Galilee, also called Tiberias and Gennesaret; మత్త 2:22
- 1057 Γαλιλαῖος Galilaíos గలిలయ-; a person who is a native of Galilee; మత్త 26:69
- 1058 Γαλλίων Gallíōn గల్లియో-; a Roman proconsul of Achaia; అపొ 18:12
- 1059 Γαμαλιήλ Gamaliél గమలియేల-; a renowned Pharisee in Jerusalem; అపొ 5:34
- 1067 γέεννα géenna పాతడ-; a place of punishment for the dead; మత్త 5:22
- 1068 Γεθσημανή Gethsēmanē గెత్సెమన-; a garden at the foot of the Mount of Olives; మత్త 26:36
- 1082 Γεννησαρέτ Gennēsarét గెనెసరెత్-; a name for the Lake of Galilee, also called the Lake of Tiberias; మత్త 14:34
- 1086 Γεργесηνός Gergesēnós గెరసేన-; a person who lives in or is a native of Gerasa, a city in Peraea, east of the Jordan; మార్క్ 5:1
- 1101 γλῶσσοκομον glōssókomon కొత్తన టెయ్య-; a box in which money was kept; యోహ 12:6
- 1115 Γολγοθᾱ Golgothā గొల్గొత-; the Aramaic name of a hill near Jerusalem where executions took place; మత్త 27:33
- 1116 Γόμορρα Gómorrha గొమొర-; a city located at the southern part of the Dead Sea and destroyed because of its evil; మత్త 10:15
- 1121 γράμμα grámma దర్క-గ్రంథ- (*scripture*), కామన- (*law*), లిపి కీపి (*wrote*); any kind of written document, whether in book or manuscript form, with focus upon the content; an object containing writing addressed to one or more persons; లూక 16:6

- 1122 γραμματεὺς grammateús **నగుడొర్ అదికారి-**; a city official with responsibility for the records of a town or city and apparently certain responsibilities for maintaining law and order; మత్త 2:4
- 1124 γραφή graphḗ **దర్శ-గ్రంథ-**; the writings of the OT, or a particular passage of the OT; మత్త 21:42
- 1125 γράφω gráphō **లిహి-**; to mark letters, numbers, or words on a surface such as paper, using a pen or similar instrument and ink or similar material; మత్త 2:5
- 1138 Δαβίδ Dabíd **దావిద-**; a king of Israel and an ancestor in the genealogy of Jesus; మత్త 1:1
- 1139 δαιμονίζομαι daimonízomai **బూత్స్, సోప-, బూత్ సోప-**; to be possessed by a demon; మత్త 4:24
- 1140 δαιμόνιον daimónion **బూత- (demon, devil), కేవడ్- (evil);** an evil supernatural being or spirit; మత్త 7:22
- 1154 Δαμασκός Damaskós **దమస్-**; the capital of Syria; అపొ 9:2
- 1162 δέησις déēsis **పార్తన- (prayer), వినంతి- (prayer-request);** the act of asking with urgency based on presumed need; లూక 1:13
- 1179 Δεκάπολις Dekápolis **దెకాపొలి-**; a league of ten cities in a region east of the Jordan; మత్త 4:25
- 1186 δένδρον déndron **మర-, పొదెల-**; any kind of relatively large woody plant; మత్త 3:10
- 1189 δέομαι déomai **పూసి కీ- (to ask), పార్తన- (pray), కోర- (request);** to ask for with urgency, with the implication of presumed need; లూక 5:12
- 1191 Δέρβη Dérbē **దెర్బె-**; a city in Lycaonia; అపొ 14:6
- 1193 δερμάτινος dermátinos **తోల-**; (derivative of δέρμα skin) pertaining to being made of skin or leather; మత్త 3:4
- 1199 δεσμός desmón **హత్కడింగ-, జేల-, బేడింగ-, సకలింగ-**; any instrument or means of binding or tying; మార్ 7:35
- 1201 δεσμοτήριον desmōtērion **జేల్-, టానె-**; a place of detention; మత్త 11:2
- 1214 Δēmās **దేమాత్, దేమాత్;** a companion of Paul; కొలసి 4:14
- 1216 Δεμέτριος Dēmétrios **దేమెత్రి-**; a church leader; అపొ 19:24
- 1220 δηνάριον dēnárion **దేనర- (denarius), కూర- -- బిల- (silver coin[s]);** a Roman silver coin equivalent to a days wage of a common laborer; మత్త 18:28
- 1228 διάβολος diábolos **చట్ట-, రాంగ-**; (derivative of διαβάλλω to slander) one who engages in slander; pertaining to slander; మత్త 4:1
- 1231 διαγιγνώσκω diaginōskō **నిర్ణయ-**; to obtain accurate and thorough information about; to make a judgment on legal matters, with the implication of thorough examination; అపొ 23:15
- 1238 διάδημα diádēma **కిరీట-**; a type of crown employed as a symbol of the highest ruling power in a particular area and therefore often associated with kingship; ఉజగిరి 12:3
- 1242 διαθήκη diathékē **నియమ-**; the verbal content of an agreement between two persons or parties specifying reciprocal benefits and responsibilities; మత్త 26:28
- 1247 διακονέω diakonéō **మదత- (help), సేవ- (service), సర్వరెయ- (serving?);** to take care of by rendering service to; to serve food or drink; to serve God in some special way; మత్త 4:11
- 1248 διακονία diakonía **మదత-, సేవ-, కామ-**; the role or position of serving; act of taking care of the needs of people; లూక 10:40
- 1249 διάκονος diákonos **అదికారి-, సేన్య-, సర్వరెయ-, సేవ, మదత్ కీయ్యల-**; one who serves as a deacon, with responsibility to care for the needs of believers; మత్త 20:26
- 1252 διακρίνω diakrínō **బేద్-బాన్- (differentiate, distinguish), తక-సిక- (confuse), అసమిన- (confuse, hesitate), జట్-సట్- (argument/confrontation), అనుమానమ- (doubt), పరిక్ష్, కనుర్, తస్య;** to judge that there is a difference or distinction; మత్త 16:3
- 1253 δικάσις diákrisis **చొకోట్-నాయుట్ కరి-, బేద్-బాన్-, తేడ-**; the ability to evaluate and judge; రోమ 14:1

- 1263 διαμαρτύρομαι diamartýromai **దమ్మి-, గవ-, బగవంత- -- మునె;** to make a serious declaration on the basis of presumed personal knowledge; to admonish or instruct with regard to some future happening or action, with the implication of personal knowledge or experience; to be emphatic in stating an opinion or desire; లూక 16:28
- 1271 διάνοια diánoia **మన- (mind), హేతు- (remember, remind), సోచ- (thought), -వివర- (idea);** the psychological faculty of understanding, reasoning, thinking, and deciding; the content of thinking and reasoning; మత్త 22:37
- 1295 διασώζω diasózō **బచి-, బచె-, చొకోట్-**; to rescue completely from danger, including illness; మత్త 14:36
- 1324 Δίδυμος Dídymos **యేమ-**; the Greek name of the apostle Thomas (93.155); యోహ 11:16
- 1342 δίκαιος díkaios **నియత- (righteous), నేకీ- (religious rules), బరోబర్, నాయ-**; pertaining to being in accordance with what God requires or being in a right relationship with someone (usually God); మత్త 1:19
- 1343 δικαιοσύνη dikaiosýnē **నియత- (righteous), సతె- (with truth), నాయమ- (righteous [in judging]), సత- (with truth), నీతి- (righteous);** the act of doing what God requires or of being put right with God; మత్త 3:15
- 1345 δικαίωμα dikáōma **నేకీ-బద-, కార్య-, నేకీ-, కామ-**; a regulation concerning right or just action; an act which is in accordance with what God requires; లూక 1:6
- 1346 δικαίως dikáōs **తన్ కీయ్యక-, పాన్ కీయ్యక్, బే-కనుర్, నాయమ-**; pertaining to being right as the result of being justified and deserved; లూక 23:41
- 1348 δικαστής dikastēs **తివ్వస్సని-, తీర్పార-**; one who presides over a court session and pronounces judgment; అపొ 7:27
- 1349 δίκη díkē **దర్శ-**; reward or punishment on the basis of what is rightly deserved; the goddess who delivers such action in seeking out and punishing the guilty; అపొ 28:4
- 1350 δίκτυον díktyon **వోల-, జార-**; any kind of net, but in the NT referring only to nets used for catching fish; మత్త 4:20
- 1381 δοκιμάζω dokimázō **పరిక్ష్- (test, exam), నూడ- (to see), వొప- (to accept, approve), అనంద-**; to try to learn the genuineness of something by examination and testing, often through actual use; to regard something as genuine on the basis of testing; లూక 12:56
- 1384 δόκιμος dókimos **వొప-, మెచ-**; pertaining to being judged worthy or genuine on the basis of testing; రోమ 14:18
- 1385 δόκος dokós **డగుర్ తప-, ముద్;** thick wooden poles; used to support a roof; మత్త 7:4
- 1392 δοξάζω doxázō **మయ్య-, డగుర్-పాన-, మాన-**; to speak of something as being unusually fine and deserving honor; to cause someone to have glorious greatness; attribute high status to someone by honoring; మత్త 5:16
- 1393 Δορκάς Dorkás **తదిత-, దొర్క-**; a Christian woman in Joppa who was known for charitable works; meaning gazelle, deer; her Aramaic name was Ταβιθά; అపొ 9:36
- 1397 δουλεία douleía **దాసి-పాన-, దాసి-**; a state or condition of subservience; రోమ 8:15
- 1398 δουλεύω douleúō **సేవ-, దాసి-**; to do work as a slave or servant of someone; or (figuratively) to be under the control of some influence; మత్త 6:24
- 1402 δουλός doulós **దాసి- - (slave);** to cause someone to become a slave; అపొ 7:6
- 1404 δράκων drákōn **బెయ్ డగుర్ జన్వర-**; a legendary animal, usually regarded as being a kind of monstrous winged serpent or lizard; ఉజగిరి 12:3
- 1406 δραχμή drachmé **కూరత బిల-, బిల-**; a Greek silver coin with approximately the same value as the denarius; లూక 15:8
- 1407 δρέπανον drépanon **సెటెడ-**; a large, curved knife employed in cutting ripe grain; మార్ 4:29

- 1411 δύναμις dýnamis **శక్తి-** (*power*), **అధికార-** (*authority*), **తాకడ-** (*strength?*); the ability to perform a particular activity or to undergo some experience; the potential to exert force in performing some function; మత్త 7:22
- 1413 δυνάστης dynástēs **మంత్రి-, రాజు-**; one who is in a position of authority to command others; లూక 1:52
- 1415 δυνάτορ dynatós **ముకె-**; important person, based upon power or influence; మత్త 19:26
- 1430 δόμα dōma **చత-, మిదె-**; the area on the top of a flat-roof house; మత్త 10:27
- 1435 δόρον dōron **సేన-, కొత-, ఇనమ-, అర్చన-**; that which is given or granted; మత్త 2:11
- 1445 Ἑβραῖος Hebraíos **హెబ్రీ-**; the oldest ethnic name for a Jew or the Jewish people; అపొ 6:1
- 1446 Ἑβραϊστὴς Hebraístēs **హీబ్రు-**; language of the Hebrews; Hebrew language; అపొ 21:40
- 1447 Ἑβραϊστί Hebraístí **హెబ్రీ-**; expressed in the Hebrew language, in Hebrew; యోహ 5:2
- 1453 ἐγείρω egeíro **-నేడ-** (*rise from the dead*); cause someone who is dead to come back to life; మత్త 1:24
- 1482 ἔθνικος ethníkos **కీరిస్తున్ నమ-** (*[those who] have not believed in Christ*), **దుస్-** (*others, [very generic]*); pertaining to one who is not a Jew; మత్త 5:47
- 1484 ἔθνος éthnos **యూదుల్క, ఆయుర్-, దేన-, పర్జ-, దుస్-, జాతి-, దునియ-**; the largest unit into which the people of the world are divided on the basis of their constituting a socio-political community; మత్త 4:15
- 1494 εἰδωλόθυτον eidolóthyton **జన్వర-**; the meat of animals sacrificed to idols; అపొ 15:29
- 1495 εἰδωλόλατρεῖα eidololatreía **మూర్తిపూజ-**; the worship of idols; 1కొర 10:14
- 1496 εἰδωλόλατρης eidololátrēs **మూర్తి-పూజ- (idol worship)**; a person who worships idols; 1కొర 5:10
- 1497 εἰδώλον eidōlon **మూర్తి-, పుత్త-, బొమ్మ-**; an object which resembles a person, animal, god, etc. and which is an object of worship; అపొ 7:41
- 1504 εἰκὼν eikón **మోడి-, దాత్తు-, నక్కు-, రూప-**; an object (not necessarily three-dimensional) which has been formed to resemble a person, god, animal, etc.; మత్త 22:20
- 1514 εἰρηνεύω eirēneúō **సాంతితె మంట-, సాంత-**; to live in peace with others; మార్ 9:50
- 1515 εἰρήνη eirēnē **సాంత-**; a set of favorable circumstances involving peace and tranquility, freedom from anxiety; మత్త 10:13
- 1516 εἰρηνικός eirēnikós **సాంతి-**; pertaining to freedom from anxiety and inner turmoil; హెబ్ 12:11
- 1533 εἰσφέρειν eisphérō **తత్-, పియ్య-, వో-**; carry or bring something into an area or structure; cause someone to enter into a particular event or state; మత్త 6:13
- 1556 ἐκδικέω ekdikéō **తన్వ-, నగ యేత-**; to give justice to someone who has been wronged; లూక 18:3
- 1557 ἐκδίκησις ekdikēsis **నాయమ-, తన్వ-, నగ-**; the process of giving justice to someone who has been wronged; the act of repaying harm with harm, on the assumption that the initial harm was unjustified and that retribution is therefore called for; లూక 18:7
- 1571 ἐκκαθαίρω ekkathairō **పవిత్ర-**; to make clean by removing that which is unclean; 1కొర 5:7
- 1577 ἐκκλησία ekklesiá **చర్చి- (church, ENG), మీరె మా- (gathering), బక్తలిర- (believers of the Lord)**; a group of Christians, implying interacting membership; or, the totality of Christian groups; మత్త 16:18
- 1586 ἐκλέγομαι eklegomai **నేమి- (appoint), అచ- (choose)**; to make a selection from among possible alternatives; మార్ 13:20
- 1588 ἐκλεκτός eklektós **అచ- (choosing), నేమి- (appoint)**; that which has been chosen or selected; మత్త 22:14

- 1589 ἐκλογή eklogē **అచ-, నేమి-**; act or result of making a selection from possible alternatives, or of making a special selection based upon significant preference; అపొ 9:15
- 1598 ἐκπειράζω ekpeirázō **పరిశ్చ-**; to try to learn the nature or character of someone or something by submitting such to thorough and extensive testing; to try to cause someone to make a mistake; మత్త 4:7
- 1637 ἔλαιον élaion **నియ్-**; oil extracted from the fruit of olive trees, used as food; medicine; for burning in lamps; and as perfume when mixed with sweet-smelling substances; మత్త 25:3
- 1638 ἐλαιὼν elaión **ఒలివ మర-**; (derivative of ἐλαία[*a*] olive tree) a number of olive trees planted in a garden or grove; మత్త 21:1
- 1648 Ἐλεάζαρ Eleázar **ఎలియాజార్;** a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:15
- 1652 ἐλεεινός eleeinós **గోస-**; pertaining to being deserving of pity in view of one's miserable condition; 1కొర 15:19
- 1653 ἐλεέω eleéō **దయ తొహ-, దయ-**; to show kindness or concern for someone in serious need; మత్త 5:7
- 1655 ἐλεήμων eleēmōn **దయ-**; pertaining to showing kindness or concern for someone in serious need; మత్త 5:7
- 1656 ἔλεος éleos **దయ- (mercy, HIN), కిపల- (compassion)**; the act of showing kindness or concern for someone in serious need; మత్త 9:13
- 1662 Ἐλιακεῖμ Eliakéim **ఎల్కీమ్-**; the son of Melea in the genealogy of Jesus; మత్త 1:13
- 1665 Ἐλισάβετ Elisábet **ఎలిజబెత్-**; the wife of Zechariah the priest and mother of John the Baptist; లూక 1:5
- 1672 Ἑλλην Hállēn **గ్రీకు-**; a person who participates in Greek culture and in so doing would speak the Greek language, but not necessarily a person of Greek ethnic background; or, by extension, a person who is Greek, therefore a Gentile; యోహ 7:35
- 1674 Ἑλληνίς Hellēnís **గ్రీకు-**; a woman of Greek culture and language; or, by extension, a woman who is Greek, therefore a Gentile; మార్ 7:26
- 1675 Ἑλληνιστὴς Hellēnistēs **గ్రీకు జాన వడ్డీవలిర్ యూదుల్క-**; a Greek-speaking Jew in contrast to one speaking a Semitic language; అపొ 6:1
- 1676 Ἑλληνιστί Hellēnistí **గ్రీకు-**; in the Greek language, in Greek; యోహ 19:20
- 1679 ἐλπίζω elpízō **అస- (hope, HIN)**; to look forward with confidence to that which is good and beneficial; మత్త 12:21
- 1680 ἐλπίς elpís **అస- (hope, HIN)**; that which is hoped for; అపొ 2:26
- 1738 ἔνδικος éndikos **నాయమ-**; pertaining to being right as the result of being justified and deserved; రోమ 3:8
- 1742 ἔνδυμα éndyma **పాంగుక-, కట్టి-**; any kind of clothing; మత్త 3:4
- 1772 ἔννομος énnomos **కానున్ పియ్య (according to the law)**; pertaining to being in accordance with law; అపొ 19:39
- 1781 ἐντέλλομαι entéllomai **అగె-, హుకుమ-**; to give definite orders, implying authority or official sanction; మత్త 4:6
- 1783 ἔντευξις énteuxis **పార్వన-**; the act of speaking to someone on behalf of someone else; 1తిమొ 2:1
- 1785 ἐντολή entolē **హుకుమ్- (command), అగె- (command/rule)**; that which is authoritatively commanded; మత్త 5:19
- 1793 ἐντυγχάνω entynchánō **రోన్ బొప్పూల్ చీజ్-**; material used in the construction of buildings; అపొ 25:24
- 1802 Ἐνὼχ Enóch **హనొక-**; a person in the genealogy of Jesus and an example of obedience and faith; లూక 3:37
- 1807 ἐξαιρέω exairéō **బచి కియ్యల-, సుటి కియ్యల-, బచి కీ-, సుటి కీ-, తప్పన-**; to take someone out of a bad situation; మత్త 5:29
- 1825 ἐξεγείρω exegeíro **నేడ-, సాసి-నేడ-**; to cause someone who is dead to return to life; రోమ 9:17
- 1849 ἐξουσία exousía **అధికార- (authority, HIN), హక్-, హక్- (the right)**; the right to control or govern over; a state of control over someone or something; మత్త 7:29

- 1850 ἐξουσιάζω exousiázō **అధికార-**, **రాజ్**; to rule or reign by exercising authority over; లూక 22:25
- 1860 ἐπαγγελία epangeliá **వాగ్దాన-** (**promise**), **గొప్ప సియ్యుల్-** (**giving one's word**), **వొట-** (**oath**), **వాగ్దాన-**; the content of one's agreement or approval; లూక 24:49
- 1861 ἐπαγγέλλω epangéllō **వాగ్దాన-** (**promise**), **గొప్ప సియ్యుల్-** (**giving one's word**), **వొట-** (**oath**), **వాగ్దాన-** (**agree**); to announce with certainty as to what one will do; మార్ 14:11
- 1889 Ἐπαφρόδις Epaphrōdīs **ఎఫ్రోడీ**; a Christian of Colossae; కొల 1:7
- 1915 ἐπιβλέμμα epiblémma **చీటి-**; a piece of cloth sewed on clothing to repair a hole or tear; మత్త 9:16
- 1932 ἐπιείκεια epieíkēia **దయ-**; the quality of gracious forbearing; అపొ 24:4
- 1933 ἐπιεικής epieikēs **పాదు-**; pertaining to being gracious and forbearing; పిలిపి 4:5
- 1941 ἐπικαλέομαι epikaléomai **పొర్రన-**; to use an attribution in speaking of or to a person; to call by name; మత్త 10:25
- 1971 ἐπιποθέω epipothéō **బిడ్డ, పూడ్చి, ఇన-**, **అన-**, **జీవ** **అ-**, **తల్మెలె-**, **పర్చెడె-**; to long for something, with the implication of recognizing a lack; రోమ 1:11
- 1984 ἐπισκοπή episkopē **సేవత నవ్వరి-** (**service**), **అధికార-** (**authority**); the position of one who has responsibility for the care of someone; లూక 19:44
- 1985 ἐπίσκοπος epískopos **అధికార-** (**authority**), **గొప్ప-** (**shepherd**); one who has the responsibility of caring for spiritual concerns; one who serves as a leader in a church; అపొ 20:28
- 2003 ἐπιταγή epitagḗ **అధికార-**; the right or authority to command; రోమ 16:26
- 2025 ἐπιχρίω epichríō **పోక-**; to smear or rub on substances such as salve or oil; యోహ 9:6
- 2032 ἐπουράνιος epouránios **స్వర్గ-**, **హోబ-**; related to or located in the sky; the luminous objects in the sky: sun, moon, and other planets and stars; యోహ 3:12
- 2037 Ἐραστός Érastós **ఎరస్తు-**; a city treasurer; అపొ 19:22
- 2056 ἔριφος ériphos **హెరె-**; the young of a goat; kid he-goat in the singular and in the plural both male and female goats are included in the reference; commonly used to supply meat for household meals; మత్త 25:32
- 2062 ἑρπετόν herpetón **జిప్సె-**, **పుర్-బుసి-**, **పర్చెడె మా-**; general word for reptile that includes snakes and lizards; అపొ 10:12
- 2065 ἐρωτάω erōtáō **కోర-** (**ask, request**), **పూసి-** (**asking [lit:doing a question]**), **వివంతి-** (**asking in prayer**), **జాల్మ-** (**plead, beg**); ask for information; ask a question; ask for; మత్త 15:23
- 2066 ἐσθής esthḗs **కట్టి-**, **పాంసు-**; any kind of clothing; లూక 23:11
- 2072 ἑσोπτρον ésoptron **అర్చ-**; a flat piece of highly polished metal used to reflect an image; 1కొర 13:12
- 2074 Ἐσρώμ Esróm **ఎస్రొమ-**; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:3
- 2096 Εὐῖα Eúia **హువ-**; ancestor of the human race; 2కొర 11:3
- 2097 εὐαγγελίζω euangelízō **చొక్కాట్టు కుమ-** (**good news**), **వెహ-** (**telling**), **బోడ కీయ్యల-** (**teaching**), **పవర్-**, **వగై-**; to communicate the good news about Jesus; మత్త 11:5
- 2098 εὐαγγέλιον euangélion **చొక్కాట్టు కుమ-** (**good news**); the content of good news about Jesus; మత్త 4:23
- 2114 εὐθυμέω euthyméō **దర్మమ-**, **అనంద్చె-**; to be or to become encouraged and hence cheerful; అపొ 27:22
- 2117 εὐθύς euthýs **సీటుమ-**, **సడ్కల్-**, **సుద్రి-**; pertaining to being straight in contrast to what is crooked; pertaining to being just and right; మత్త 3:3
- 2129 εὐλογία eulogía **అసిర్వాద-** (**blessing**), **డగుర్-పాన-** (**praise/honour**), **దనవాన్ వెహ-** (**tell thanks**); the content of the act of blessing; రోమ 15:29
- 2151 εὐσεβέω eusebéō **పార్తన-వింతి-**; to express in attitude and ritual one's allegiance to and regard for deity; అపొ 17:23
- 2166 Εὐφράτης Euphrátēs **యూఫ్రటీస-**; a major river in Mesopotamia; ఉజగిరి 9:14
- 2171 εὐχῆ euchḗ **పార్తన**; అపొ 18:18
- 2172 εὐχόμεαι eúchomai **పార్తన-** (**prayer, HIN**); to speak to or to make requests of God; అపొ 26:29
- 2180 Ἐφεσῖος Ephésios **ఎఫెస-**; a person who lives in or is a native of Ephesus; or: pertaining to Ephesus; అపొ 19:28
- 2181 Ἐφεσος Éphesos **ఎఫెస-**; a seaport in the western part of the Roman province of Asia; అపొ 18:19
- 2190 ἐχθρός echthrós **వగ-దారల్**, **దుస్మన్-దారల్**, **బయ్యున్**; pertaining to being at enmity with someone; మత్త 5:43
- 2191 ἔχιδνα échidna **విక్ వాలె తరన-**, **నాగ్ తరన-**; a kind of venomous snake; associated with lurking danger; మత్త 3:7
- 2194 Ζαβουλών Zaboulón **జెబులు-**; a son of Jacob and ancestor of an Israelite tribe; or: the territory of the tribe of Zebulun; మత్త 4:13
- 2195 Ζαχαρίας Zakchaíris **జకచాల-**; a chief tax collector of Jericho; లూక 19:2
- 2197 Ζαχαρίας Zacharías **జకరియ-**; an OT prophet killed in the Temple; మత్త 23:35
- 2198 ζῆλος zḗlōs **జీవ-** (**life, HIN**), **పివ-** (**live**), **-నేడ-** (**rise [to life]**), **జిన్ల-** (**living, lifetime**), **తాక-**; to be or continue to be alive; to come back to life after having once died; మత్త 4:4
- 2199 Ζεβεδαῖος Zebedaios **జెబెదాయి-**; the father of the apostles James and John; మత్త 4:21
- 2205 ζῆλος zēlos **వెలె-**, **జోస్స-**, **అన-**; a high point on a scale of extent and implying intensity of involvement; యోహ 2:17
- 2216 Ζοροάβελ Zorobábel **జెరూబెలె-**; a governor in postexilic Jerusalem who was mentioned in the genealogy of Jesus; మత్త 1:12
- 2218 ζυγός zygos **తాగ్గి-**; an instrument for weighing objects; మత్త 11:29
- 2222 ζῷος zōiōs **పివ-** (**live**), **జీవ-** (**life, HIN**), **జిన్ల-** (**lifetime**), **వరన-** (**spirit part of life**); the quality or force that distinguishes animate bodies from dead ones; మత్త 7:14
- 2223 ζώνη zōnē **నడి వట్టి-**; a band of leather or cloth worn around the waist outside of one's clothing; మత్త 3:4
- 2225 ζωογονέω zōogonéō **జీవ-**; to cause to live or continue to live; లూక 17:33
- 2226 ζῶον zōon **జీవ-**, **స్వర్గ-**, **మన్వల్** -- **జీవ-**; a supernatural being surrounding the throne of God in visions of the book of Revelation; హెబ్రి 13:11
- 2227 ζωοποιέω zōopoiéō **జీవ పి-**, **నేడున-**, **పినున-**; to cause to live; యోహ 5:21
- 2238 ἡδύσμον hēdyōsmon **పుదిన-**; fragrant plant (genus Mentha); up to 2 m high; small, soft leaves with sawlike margins; used in cooking, tea, medicine; మత్త 23:23
- 2243 Ἡλίας Hēlías **యేలియ-** (**Elijah**); a major OT prophet; మత్త 11:14
- 2247 ἥλος hēlos **మోల-**; a thin piece of metal (usually iron) sharpened on one end (in the NT used only in connection with nails employed in the crucifixion); యోహ 20:25
- 2264 Ἡρώδης Hērōdēs **హేరోద్ రాజు-**, **హేరోడ్-**; Herod Agrippa I, grandson of Herod I; మత్త 2:1
- 2265 Ἡρωδιανοί Hērōdianoí **హేరోద్ బాబ్బర్-**; the political followers and adherents to Herod the Great and his family; మత్త 22:16
- 2266 Ἡρωδιάς Hērōdiás **హేరోదియ-**; a granddaughter of Herod I and wife of Herod Antipas; మత్త 14:3
- 2268 Ἡσαΐας Hēsaiás **యెసయ-**; a major OT prophet; మత్త 3:3
- 2269 Ἰσαὺ Īsaū **యేసవు-**; a son of Isaac and the elder twin brother of Jacob; రోమ 9:13
- 2280 Θαδδαῖος Thaddaios **తదాయి-**; one of the twelve apostles; మత్త 10:3
- 2293 θαρσέω tharséō **గటి-దీర్ఘ-**, **దర్మమ-**; to have confidence and firmness of purpose in the face of danger or testing; మత్త 9:2

- 2302 θέατρον théatron కేల్క్ తొహ-; a rather large, normally semicircular open structure capable of seating several thousand people and often used for public assemblies; అపొ 19:29
- 2304 θεϊος theios గున్-గాన-; pertaining to having the nature of God; అపొ 17:29
- 2310 θεμέλιος themélios బునదిత్ బండ-; a stone used in the construction of a foundation; లూక 6:48
- 2321 Θεόφιλος Theóphilos తియొఫిల; an important Christian to whom the books of Luke and Acts were dedicated; his names means: friend of God; లూక 1:3
- 2322 θεραπεία therapeía సేవ్కరి- (*servants*); the group of servants working in a particular household; లూక 9:11
- 2323 θεραπεύω therapeúō చొకాట్-, యేత్వల-, సేవ; cause someone to recover health often with the implication of having taken care of such a person; render assistance or help by performing certain duties, often of a humble or menial nature; మత్త 4:23
- 2331 Θεσσαλονικεύς Thessalonikeús తెసలోనిక-; a person who lives in or is a native of Thessalonica; అపొ 20:4
- 2332 Θεσσαλονίκη Thessaloníkē తెసలోనిక-; a city of Macedonia; అపొ 17:1
- 2342 Θηρίον thērion జన్వర-; antichrist, depicted as a wild and dangerous animal; మార్క్ 1:13
- 2344 θησαυρός thesaurós దన్దవ్జల్-, దన-; that which is of exceptional value and kept safe; మత్త 2:11
- 2362 θρόνος thrónos రాజ-గాది- (*throne*), కపరి- (*throne/court*); a relatively large and elaborate seat upon which a ruler sits on official occasions; మత్త 5:34
- 2363 Θυάτειρα Thyáteira తుయత్తయ-; a city in Lydia; అపొ 16:14
- 2368 θυμίαμα thymíama దూస-; any aromatic substance (usually a resin) burned for its pleasing aroma; లూక 1:10
- 2376 θυρίς thyρίς కిడికి-; an opening in a wall for the entrance of light and air and for the purpose of seeing in or out; అపొ 20:9
- 2377 θυρωρός thyrorós కేప-; one who guards the door giving access to a house or building; మార్క్ 13:34
- 2378 θυσία thysía అర్చన-, సేసంగ్-, బలిదాన-; that which is offered as a sacrifice; మత్త 9:13
- 2379 θυσιαστήριον thysiastērion బలి సియ్యల్ జాగ-, బొన్జ-, బండనె రచి కీత్ బొన్జ-; any type of altar or object where gifts may be placed and ritual observances carried out in honor of supernatural beings; మత్త 5:23
- 2380 θύω thyō బలి-, అర్చన-, కొయ్యల్; to slaughter an animal in a ritual manner as a sacrifice to deity; మత్త 22:4
- 2381 Θωμᾶς Thōmās తోమ-; one of the twelve apostles; మత్త 10:3
- 2383 ἱάειρος Iáeiros యాయిరు-; a synagogue official; మార్క్ 5:22
- 2384 Ἰακώβ Iakób యాకొబ-; the father of 'Ιωσήφ (2) in the genealogy of Jesus; మత్త 1:2
- 2385 Ἰάκωβος Iákōbos యాకొబ-; the father of Judas, one of the twelve apostles; మత్త 4:21
- 2405 ἱερατεία hierateía కబొడ-పాన- (*priesthood*); the role of being a priest; లూక 1:9
- 2408 Ἱερεμίας Hieremías ఇర్మియ-; a major OT prophet; మత్త 2:17
- 2409 ἱερεὺς hiereús కబొడ- (*priest of higher status*); one who performs religious rites and duties on behalf of others; మత్త 8:4
- 2410 Ἱεριχὺ Hierichō యెరికొ-; a city in Judea, not far from the north end of the Dead Sea; మత్త 20:29
- 2411 ἱερόν hierón మందరి-, గుడి-; a temple or sanctuary (ναός[a]) and the surrounding consecrated area; మత్త 4:5
- 2414 Ἱεροσόλυμα Hierosóluma యెరుసలెమ-; the heavenly Jerusalem of the future; మత్త 2:1
- 2415 Ἱεροσόλυμῆτος Hierosolymítēs యెరుసలెమ-; an inhabitant of Jerusalem; మార్క్ 1:5
- 2420 ἱεροσὺνῃ hierosýnē కబొడ-; the role of being a priest; హెబ్రి 7:11
- 2421 Ἰεσσαί Iessai యెసయ-; the father of King David in the genealogy of Jesus; మత్త 1:5
- 2424 Ἰησοῦς Iēsoús యెహోసున-; Joshua, the successor of Moses; మత్త 1:1
- 2430 Ἰκόνιον Ikónion ఇకొనియ-; a city in Lycaonia; అపొ 13:51
- 2433 ἰλάσκειν hiláskomai దయ-; to show compassion and concern for someone in difficulty, despite that persons having committed a moral offense; లూక 18:13
- 2434 ἱλασμός hilasmós బలి- (*sacrifice, HIN*); the means by which sins are forgiven; 1యోహ 2:2
- 2435 ἱλαστήριον hilastērion పాన్క్, మాసి కియ్యల్ జాగ-, పాన్క్, మాసి-; the means by which sins are forgiven; the location or place where sins are forgiven (in traditional translations rendered mercy seat); రోమ 3:25
- 2436 ἱλέως hileōs దయ-; pertaining to showing mercy; మత్త 16:22
- 2438 ἱμάς himás వటి-, చాటల-; leather strap or thong (used in binding sandals or shoes and as thongs in a whip); మార్క్ 1:7
- 2440 ἱμάτιον himátion పాటున-, పాగొట-, కట్టి-, అంగై-, వంచ-పాంగుడ-; any type of outer garment; మత్త 5:40
- 2441 ἱματισμός himatismós కట్టన-, బారితంగ్ కట్టింగ-, పాంగు-; any kind of clothing; లూక 7:25
- 2445 Ἰόππη Ióppē యొప్పక-; a seaport on the coast of Palestine; అపొ 9:36
- 2446 Ἰορδάνης Iordánēs యోర్దన-; river that flows through the Sea of Galilee into the Dead Sea; మత్త 3:5
- 2448 Ἰουδᾶ Ioudá యోద-; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 2:6
- 2449 Ἰουδαία Ioudaía యూదయ-; the southern part of Palestine, or: the wider region occupied by the Jewish nation; మత్త 2:1
- 2453 Ἰουδαῖος Ioudaíos యూదుల్క- (*Jew*); the ethnic name of a person who belongs to the Jewish nation. In NT usage the reference of the term οἱ Ἰουδαῖοι may be either the Jewish people as such, the inhabitants of Jerusalem and environs, the authorities in Jerusalem, or even the people hostile to Jesus; మత్త 2:2
- 2455 Ἰουδᾶς Ioudás యూద-; the tribe Judah; మత్త 1:2
- 2457 Ἰούλιος Iούlios యూలి-; a Roman centurion; అపొ 27:1
- 2462 ἵππος híppos కోడ-; large domesticated solid-hoofed quadruped; Equus caballus; stockily built in comparison to today's horses, with shorter heads and thicker necks; about 122–142 cm tall, and 2.1 m long; coat varies from dark to pale brown; eats plants; used in battle, both to ride and for pulling chariots; symbolic of military might; associated with the sun, which was said to ride across the sky in a chariot; యాకొ 3:3
- 2464 Ἰσαák Isaák ఇసక-; a son of Abraham and father of Jacob and Esau; మత్త 1:2
- 2469 Ἰσκαριώτης Iskariōtēs ఇస్కరియోత్-; an identifying name (probably based on a place name) of Judas, the betrayer of Jesus; మత్త 10:4
- 2475 Ἰσραηλῖτης Israēlītēs ఇజ్రాయేల్ వర్జ-, ఇజ్రాయేల్ లోకుర-, ఇజ్రాయేల్; the ethnic name of a person belonging to the nation of Israel; యోహ 1:47
- 2482 Ἰταλία Italía ఇటలి-; Italy; అపొ 18:2
- 2486 ἰχθύς ichthýs మీన-; general word for various cold-blooded, aquatic vertebrates, having gills, usually fins, and typically an elongated body covered with scales; important source of food; మత్త 7:10
- 2488 Ἰωάθαμ Iōátham యోతమ్; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:9
- 2489 Ἰωάννα Iōánna యోహాన్న-; the wife of Chuza, an official of Herod Antipas; లూక 8:3
- 2491 Ἰωάννης Iōánnēs యోహాన-; a member of the Sanhedrin; మత్త 3:1
- 2495 Ἴωνᾱς Iōnās యోన-; an OT prophet; మత్త 12:40
- 2496 Ἰωράμ Iōráμ యెహోరామ-; a king of Judah mentioned in the genealogy of Jesus; మత్త 1:8
- 2498 Ἰωσαφάτ Iōsaphát యెహోసాఫాట్-; a king of Judah mentioned in the genealogy of Jesus; మత్త 1:8

- 2501 Ἰωσήφ Iōséph యోసేప-; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:16
- 2511 καθαρίζω katharízō సుదుడ- (*ritually clean*), చక్క- (*clean*), చొక్క- (*heal/good*); to cause something to become clean; to cleanse from ritual contamination or impurity; మత్త 8:2
- 2512 καθαρισμός katharismós సుదుడ-; the action of causing something to become clean; the action of cleansing from ritual contamination or impurity; మార్ 1:44
- 2513 καθάρος katharós సుదుడ- (*ritually clean/pure*), చక్క- (*bright*), నిజ- (*true*), జిమెదారిన అయిన్-; pertaining to not being dirty; pertaining to being ritually clean or pure; మత్త 5:8
- 2533 Καϊάφας Kaïáphas కయిఫ-; the high priest who played a prominent role in the condemnation of Jesus; మత్త 26:3
- 2535 Κάιν Káin కయిన-; the first son of Adam and Eve and the brother of Abel; పౌల్ 11:4
- 2541 Καῖσαρ Kaisar మహా రాజ- (*Emperor [lit: maharaj = great king]*), సీజర్- (*Caesar*); a title for the Roman Emperor; మత్త 22:17
- 2542 Καισάρεια Kaisáreia సిజరియ-; Caesarea on the coast of Palestine, south of Mount Carmel; మత్త 16:13
- 2563 κῆλαμος kálamos కప్పాల్ నలక-; a rod (possibly a reed) used for measuring length; మత్త 11:7
- 2570 καλός kalós చొక్క-; బోనర్; pertaining to a positive moral quality, with the implication of being favorably valued; మత్త 3:10
- 2574 κάμηλος kámēlos పూటడ-; large quadruped mammal; Camelus dromedarius and Camelus bactrianus; bactrians may reach 2 m.; dromedaries are bigger and a uniform light fawn color; bactrians are darker; suited to life in desert areas; store excess food in their humps, can go without water for long periods; can make long journeys through dry areas; used for riding and for carrying heavy loads and pulling carts; hair woven into cloth used for making tents or outer robes; milk used as food and drink; symbol of wealth and commerce; మత్త 3:4
- 2575 κάμιнос káminos బొడ్డవల్ బట్టి-; a construction used for the smelting of ore and burning of ceramic ware; మత్త 13:42
- 2580 Κανᾶ Kanā కాన-; a city in Galilee; యోహా 2:1
- 2584 Καπερναοὺμ Kapernaoum కపెర్నహోమ్-; a city on the Lake of Galilee; మత్త 4:13
- 2587 Καππαδοκία Kappadokía కపదోకియ-; a province in the interior of Asia Minor; అపొ 2:9
- 2588 καρδιά kardía -దిల- (*heart, HIN*), మన-; (a figurative extension of the meaning of καρδιά heart) the causative source of a person's psychological life in its various aspects, but with special emphasis upon thoughts; మత్త 5:8
- 2589 καρδιολογιστής kardiognóstēs దిల్-; one who knows what someone else thinks (literally to know what is in the heart); అపొ 1:24
- 2595 κάρφος kárphos తుకు-, చెక్క-; a small piece of wood, chaff, or even straw; మత్త 7:4
- 2607 καταγινώσκω kataginóskō తప్ప కీత- (*did wrong*), కసుర్ వా- (*accuse [lit: put wrong deed]*), గల్లి; to judge something to be bad; గలతి 2:11
- 2613 καταδικάζω katadikázō మరదన్ సిక్కు-; the act of declaring someone as definitely guilty and thus subject to punishment; మత్త 12:7
- 2632 κατακρίνω katakrínō సిక్కు-, గల్లి కీ-; to judge someone as definitely guilty and thus subject to punishment; మత్త 12:41
- 2646 κατάλυμα katályma క్షమ-; a room in a relatively large structure (possibly an inn), which could serve as a dining room; మార్ 14:14
- 2665 καταπέτασμα katapétasma పడ్డ-; a hanging of cloth over an opening; మత్త 27:51
- 2681 κατασκήνω kataskēnō నూడంగ్-; (derivative of κατασκήνωσιν nest) to make a nest (or possibly to find shelter); మత్త 13:32
- 2682 κατασκήνωσις kataskēnōsis నూడ-; a construction built by birds in connection with brooding and raising their young; మత్త 8:20

- 2725 κατηγορος katégoros పిరిడ క-; Satan, as one who brings accusations against; అపొ 23:30
- 2747 Κενχρεά Kenchreá కెంకెరియ-; a seaport of the city of Corinth; అపొ 18:18
- 2756 κενός kenós రికమ్-; కామి సియో-, నటి అగమ-, అగమ్, యెర్తమ్; pertaining to being without anything, having nothing; మార్ 12:3
- 2757 κενοφωνία kenophōnía కరబ-, లబడ్-, కరెబ్యలిక్ గొస్ట్-; talk which lacks significant content; 1తిమె 6:20
- 2763 κεραμεύς kerameús కుమ్మ-; (derivative of κεράμιον earthenware vessel) one who makes earthenware vessels; మత్త 27:7
- 2765 κεράμιον kerámion బుడ్డి-; an earthenware container for storing or carrying liquids; మార్ 14:13
- 2782 κήρυγμα kérygma పచర- (*preach*), బోడ వెప్నాకెనె; the content of what is preached or proclaimed; మత్త 12:41
- 2783 κήρυξ kēryx వెహ-, పర్చర-; a person who preaches or proclaims; 1తిమె 2:7
- 2784 κηρύσσω kērýssō పచర- (*proclaim/preach*), బోడ వెహ- (*preach/tell religious-message*), వెహ- (*tell*); to announce in a formal or official manner by means of a herald or one who functions as a herald; మత్త 3:1
- 2786 Κηφᾶς Kēphās కేఫ-, పేతుర-; the Aramaic equivalent of the Greek name Πέτρος Peter; యోహా 1:42
- 2787 κιβωτός kibōtós సిందోక-; any box-like container, whether plain or elaborate; here, refers to the box used to hold the tablets of the Law; మత్త 24:38
- 2788 κιθάρα kithára చొండ్క-; a small stringed harp-like instrument held in the hands and plucked; 1కొర 14:7
- 2789 κιθαρίζω kitharízō నేకున-; (derivative of κιθάρα lyre, harp); 1కొర 14:7
- 2790 κιθαροδότης kitharōidōtēs నేకున-; (derivative of κιθαρίζω to play a lyre) one who plays the lyre or harp; ఉజగిరి 14:2
- 2791 Κιλικία Kilikía కిలికియ-; a province in the southeast corner of Asia Minor; అపొ 6:9
- 2798 κλάδος kládos కాంత-, కాంద-; branch (of a tree or woody shrub); మత్త 13:32
- 2804 Κλαύδιος Klaúdios క్లౌడియ-; Claudius Lysias, a Roman officer in Jerusalem; అపొ 11:28
- 2807 κλεις kleís కుంజి-; an instrument used for locking and unlocking doors and gates; మత్త 16:19
- 2814 κλήμα klēma కాంద-; a more or less tender, flexible branch, as of a vine; యోహా 15:2
- 2823 κλίβανος klíbanos తడ్కి-, సొడ్డెల-; a dome-like structure made of clay, in which wood and dried grass were burned, and then after being heated, was used for baking bread; మత్త 6:30
- 2825 κλίνη klínē కటుల-, కటుడ-, చాఫ-; any piece of furniture employed for reclining or lying on; మత్త 9:2
- 2826 κλινίδιον klinídion చాఫ-; a relatively small and often temporary type of object on which a person may lie or recline; made of reeds or cloth; thin and light for carrying; లూక 5:19
- 2836 κοιλία koilía పెటి-; the entire digestive apparatus, including stomach and intestines; మత్త 12:40
- 2839 κοινός koinós బేసుద్-, అపవిత్ర-, బే-సుదుడ్; pertaining to being ritually unacceptable, either as the result of defilement or because of the very nature of the object itself (for example, ritually unacceptable animals); మార్ 7:2
- 2840 κοινόρ koinór అపవిత్ర-, బాటి కీ-, బే-సుదుడ్-, అస్ట్ బస్ట్; to cause something to become unclean, profane, or ritually unacceptable; మత్త 15:11
- 2841 κοινωνέω koinōnéō ఈస- (*share, portion*), మదత-; to share one's possessions, with the implication of some kind of joint participation and mutual interest; రోమ 12:13

2842 κοινωνία koinōnía ఉంది అస- (*being united*), సంగ- (*with [someone]/accompaniment*), మీర- (*coming together or gathering*), తూసి సియ్యల్- (*sharing [lit:dividing and giving]*), ఈస (*share/portion*); an association involving close mutual relations and involvement; అపొ 2:42

2844 κοινωνός koinōnós తోడో -, ఈస -, బరోబర-; one who participates with another in some enterprise or matter of joint concern; మత్త 23:30

2847 κόκκινος kókkinos రగ్గల్ బూర-; a reddish-purple cloth dyed with a substance obtained from the murex shellfish; expensive to produce; associated with wealth and royalty; మత్త 27:28

2848 κόκκος kókkos దాన-, విజ్జ-; the kernel part of fruit, usually grain; మత్త 13:31

2861 κολυμβήθρα kolymbéthra కోనెర-; a relatively large construction for collecting water; యోహా 5:2

2881 Κορίνθιος Korínthios కొరింథియతుర్-; a person who lives in or is a native of Corinth; అపొ 18:8

2882 Κόρινθος Kórinthos కొరంథి-; a city in Greece; అపొ 18:1

2883 Κορνήλιος Kornélios కొర్నేలి-; a Roman centurion to whom Peter ministered; అపొ 10:1

2886 κοσμικός kosmíkós దునియతె; pertaining to the system or standards of the world; తీతు 2:12

2889 κόσμος kósmos దునియ- (*the world, HIN*), కలి- (*creation*), పరిపంచమ-; the universe as an ordered structure; మత్త 4:8

2894 κόφινος kóphinos డాల-; a relatively large basket used primarily for food or produce; మత్త 14:20

2895 κράββατος krábbatos వానె-, బీడర్-, కటుల-; a relatively small and often temporary type of object on which a person may lie or recline; made of reeds or cloth; thin and light for carrying; మార్ 2:4

2912 Κρής Krés క్రేతియల్క్-; a person who is a native of Crete; అపొ 2:11

2914 Κρήτη Krētē క్రేత-; an island south of Greece; అపొ 27:7

2916 κρίθινος kríthinos గోసారింగ-, గొవ్వా-; (derivative of κριθή barley) pertaining to being made or consisting of barley; యోహా 6:9

2917 κρίμα kríma సిక్ష్- (*punishment*), తస్వ- (*judgement, HIN*); the legal decision rendered by a judge, whether for or against the accused; the legal decision of guilt liable to punishment rendered by a judge; మత్త 7:2

2918 κρίνον krínon పుంగ-; any one of several types of flowers, usually uncultivated; మత్త 6:28

2919 κρίνω krínō నాయ- (*justice*), సిక్ష్- (*putting punishment*), తస్వ- (*judge*), నిర్ణయ- (*decision*), పిరిది-; to come to a conclusion in the process of thinking and thus to be in a position to make a decision; మత్త 5:40

2920 κρίσις krisis తస్వ-, నాయ-; the administration of justice; మత్త 5:21

2921 Κρίσπος Kríspos కీరిస్పు-; a leader of the synagogue in Corinth; అపొ 18:8

2922 κριτήριον kritérion కోట్క-; తస్వ-; legal action taken in a court of law against someone; 1కొర 6:2

2923 κριτής krités తీర్పార్-; నాయదికారి-, తస్వ-; one who presides over a court session and pronounces judgment; మత్త 5:25

2934 κτηνος ktēnos కోడ-; a larger type of domesticated animal, primarily one used for riding or carrying loads; లూక 10:34

2952 κυνάριον kynárion నెయ-; relatively small light brown domestic animal, feeding on anything from household refuse to animal carcasses and excreta; Canis familiaris putiatini; associated with all sorts of uncleanness, aggression, greediness, low status; మత్త 15:26

2953 Κύπριος Kýrios సయ్స్రస్; a person who is a native of Cyprus; అపొ 4:36

2954 Κύπρος Kýpros సయ్స్రస్; an island off the south coast of Asia Minor; అపొ 11:19

2956 Κυρηναίος Kyrēnaíos కురెన-; a person who lives in or is a native of Cyrene; మత్త 27:32

2962 κύριος kýrios పర్బ- (*Lord*), మాల్క- (*master*), గురు- (*teacher*), బగవంత- (*God*), రాజ- (*king*), సాబ- (*sir*); person with authority; also used to refer to God, especially in cases where the OT would have used the Tetragrammaton "YHWH"; మత్త 1:20

2965 κύων kýōn నెయ-; relatively small light brown domestic animal, feeding on anything from household refuse to animal carcasses and excreta; Canis familiaris putiatini; associated with all sorts of uncleanness, aggression, greediness, low status; మత్త 7:6

2976 Λάζαρος Lázaros లాజర-; a beggar in a parable; లూక 16:20

2985 λαμπάς lampás డివె-, పియల-, వేడ్చ-; a light made by burning a wick saturated with oil contained in a relatively small vessel; మత్త 25:1

2992 λαός laós లోకుర-, వర్జ-; the largest unit into which the people of the world are divided on the basis of their constituting a socio-political community; మత్త 1:21

2993 Λαοδίκεια Laodíkeia లవోదికయ; a city in Phrygia in Asia Minor; కొలసి 2:1

2999 λατρεία latreía సేవ-; religious rites performed as a part of worship; యోహా 16:2

3000 λατρεύω latreúō పార్వన-, ఆరదన-, సేవ-, పార్వన-వెంతి-; to perform religious rites as a part of worship; మత్త 4:10

3001 λάχανον láchanon వాడిత బాజి-, పుదిన-, సమ్మర-; any one of the smaller plants cultivated in a garden, for example, herbs and vegetables; మత్త 13:32

3004 λέγω légo ఆగె- (*command*), హుకుమ- (*command*), వెహ- (*tell*), ఇవ్వల- (*called*), ఇత- (*say/said/saying*); The imperative sometimes has the force of commanding or requesting (usually rendered "say", "speak", "tell"); మత్త 1:16

3008 λειτουργέω leitourgéō సేవ-; to perform duties of service, whether in the secular realm or in religious ceremonies; అపొ 13:2

3009 λειτουργία leitourgía సేవ-, కామ-; an assignment or role in serving, whether in secular service or in religious ceremonies; లూక 1:23

3011 λειτουργός leitourgós సేవ- (*serve*), కామ్ కియ్యల- (*worker*); a person who renders special service; రోమ 13:6

3014 λέπρα lépra పెర్బ నోప-; a dreaded condition of the skin, including what is now regarded as leprosy, as well as certain other types of infectious skin diseases, resulting in a persons being regarded as ceremonially unclean and thus excluded from normal relations with other people; మత్త 8:3

3015 λεπρός leprós పెర్బ నోప-; a person suffering from a dread skin disease; మత్త 8:2

3016 λεπτόν leptón కొత్త-; a copper (or bronze) coin worth 1/2 of a quadrans or 1/128 of a denarius; మార్ 12:42

3017 Λευὶ Leuī లేవి-; the son of Simeon (e) in the genealogy of Jesus; మార్ 2:14

3019 Λευϊτης Leuítēs లేవియల్క్-; a member of the tribe of Levi and having the responsibility to serve as an assistant to Jewish priests; లూక 10:32

3023 λέων léōn చిహోన; largest of the great cats, often about 2.8 m from nose to tip of tail, standing as high as 1 m at the shoulder; pale yellowish brown in color; adult males have a mane around the neck and shoulders that is darker than the rest of their fur; Panthera leo; unclean animal; associated with aggression and strength; 2తిమె 4:17

3025 ληνός lēnós అంగుర్ పండిన్ జార్బల్ కుండి-; an instrument for pressing out the juice of grapes for the making of wine; మత్త 21:33

3030 λίβανος líbanos బారిత ఊదున్ మోడితంగ్ చీజ్క్-; the aromatic resin of certain trees; మత్త 2:11

3031 λιβανωτός libanōtós దూపర్బ-; a bowl in which incense is burned; ఉజగిరి 8:3

3065 Λουκᾶς Loukās లూకతె; a companion of Paul who is generally regarded as the author of Luke and the Acts of the Apostles; కొలసి 4:14

3066 Λούκιος Loukios **లాకీయ-**; a person sending greetings in Romans 16; అపొ 13:1

3069 Λύδδα Lýdda **లడ్డ-**; a city southeast of Joppa; అపొ 9:32

3070 Λυδία Lydía **లూదియ-**; a woman merchant of purple cloth from Thyatira who was converted by Paul; అపొ 16:14

3074 λύκος lýkos **లాండ్లిగల-, తడంజ-, బీబట్-**; wild, four-footed, predatory canine; light-brown fur, similar to jackal, but much bigger; Canis lupus; regarded as ravenous and fierce; commonly prey on flocks; symbol of roaming, opportunistic, dangerous, fierce, and clever banditry; మత్త 7:15

3079 Λυσίας Lysías **లూసియ-**; Claudius Lysias, a Roman officer in Jerusalem; అపొ 23:26

3082 Λύστρα Lýstra **లస్ట్ర-**; a city in Lycaonia in Asia Minor; అపొ 14:6

3084 λυτρόω lytrōō **సుటి కీయ- (be caused to be free);** to release or set free, with the implied analogy to the process of freeing a slave; లూక 24:21

3085 λύτρωσις lýtrōsis **ముక్తి-**; the act of releasing or setting free, with the implied analogy to the process of freeing a slave; లూక 1:68

3087 λυχνία lychnía **జల్కర-, డీవతగ;** a stand designed to hold a single lamp or a series of lamps; మత్త 5:15

3091 Λώτ Lót **లోతు-**; the nephew of Abraham; లూక 17:28

3094 Μαγδαληνή Magdalēnē **మగ్గడలేన-**; the attributive name of Μαρία (c), a woman of Magdala; మత్త 27:56

3100 μαθητεύω mathēteúō **తయర్-, సిస్యల-, ఆతెర-**; to be a follower or a disciple of someone, in the sense of adhering to the teachings or instructions of a leader and in promoting the cause of such a leader; to cause someone to become a disciple or follower of; మత్త 13:52

3101 μαθητήτης mathētēs **సిస్య- (disciple, HIN), బక్షల- (devotee, follower);** a person who is a disciple or follower of someone; మత్త 5:1

3106 μακαρίζω makarízō **దయ-**; to regard someone as happy or fortunate in view of favorable circumstances; లూక 1:48

3107 μακάριος makários **దనె-, అసిర్వాద-, అసిర్వాద-**; pertaining to being happy, with the implication of enjoying favorable circumstances; మత్త 5:4

3109 Μακεδονία Makedonía **మాసిదోనియ-**; a Roman province in Greece; అపొ 16:9

3110 Μακεδών Makedōn **మసిదోనియ-**; a person who is a native of Macedonia; అపొ 16:9

3128 Μανασσής Manassēs **మనసె-**; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:10

3136 Μάρθα Mártha **మార్త-**; a sister of Mary (b) and Lazarus (a) of Bethany; లూక 10:38

3138 Μάρκος Márkos **మార్కు-**; a companion of Paul who was also called John (4); అపొ 12:12

3140 μαρτυρέω martyréō **గవ- (testimony, witness), వని-, మెచ-**; to provide information about a person or an event concerning which the speaker has direct knowledge; మత్త 23:31

3141 μαρτυρία martyría **గవ- (testimony, witness);** the content of what is witnessed or said; that which is said about a person on the basis of an evaluation of the persons conduct; మార్ 14:55

3142 μαρτύριον martýrion **గవ-, నివని-**; the content of what is witnessed or said; మత్త 8:4

3143 μαρτύρομαι martýromai **గవ-, వెప్నార్, జాల్క;** to make a serious declaration on the basis of presumed personal knowledge; to be emphatic in stating an opinion or desire; అపొ 20:26

3144 μάρτυς mártys **గవ-, జీవ సీతుర్ పూర-**; a person who witnesses; a person who has been deprived of life as the result of bearing witness to his beliefs; మత్త 18:16

3152 μάταιος mátaios **కాపి సియె- (useless), అర్థమే సెల్వక- (meaningless);** pertaining to being useless on the basis of being futile and lacking in content; అపొ 14:15

3156 Ματθαῖος Matthaíos **మత్తయ-**; a tax collector and one of the twelve apostles, generally regarded as being the same as Λευί Levi; మత్త 9:9

3157 Ματθαῖν Mattháin **మత్తాన్-**; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:15

3158 Ματθαίτ Matthát **మత్తత-**; the father of Jorim in the genealogy of Jesus; లూక 3:24

3159 Ματθίας Matthías **మత్తీయ-**; the person elected to take the place of the apostle Judas Iscariot; అపొ 1:23

3172 μεγαλωσύνη megalōsýnē **సర్వ సక్తివంతల్, సర్వ సక్తి వ-**; (a title for God, literally majesty) one who is characterized by majesty and greatness; హెబ్ 1:3

3188 μέλαν mélan **సాయ-**; a dark liquid used in writing or marking; 2కొ 3:3

3197 Μελχί Melchí **మెల్కి-**; the father of Neri in the genealogy of Jesus; లూక 3:24

3316 μεσίτης mesítēs **మీర్మెడ- (mediator);** one who causes or helps parties to come to an agreement, with the implication of guaranteeing the certainty of the arrangement; గలతి 3:19

3318 Μεσοποταμία Mesopotamía **మెసపోటమియ-**; the valley of the Euphrates and Tigris rivers; అపొ 2:9

3321 μεσουράνημα mesouránēma **అగమన్ నష్టమ్-**; a point or region of the sky directly above the earth; ఉజగిరి 8:13

3323 Μεσσίας Messías **మెస్సీయ-**; (literally one who has been anointed) in the NT, title for Jesus as the Messiah, but in many contexts, and especially without an article, Χριστός becomes a part of the name of Jesus; యోహా 1:41

3338 μεταμέλλομαι metaméllomai **మార్చునె-, కలకల, చుక్ చుకె, మన్యన్ -- మార్చునె-**; to change one's mind about something, with the probable implication of regret; మత్త 21:29

3340 μετανοέω metanoéō **మార్చునె-, కల్లె మా-, చుక్-**; to change one's way of life as the result of a complete change of thought and attitude with regard to sin and righteousness; మత్త 3:2

3341 μετάνοια metánoia **చుక్ చుకె-, కల్లె మా-, మార్చునె-, చుక్ చుకె-**; the process of changing one's way of life as the result of a complete change of thought and attitude with regard to sin and righteousness; మత్త 3:8

3353 μέτοχος métochos **మదత-**; one who shares with someone else as an associate in an enterprise or undertaking; లూక 5:7

3392 μιαινέω miáínō **అన్య బన్య- (defiled), -సుదుడ్- (not ritually clean);** to cause someone to be morally or ceremonially tainted or defiled; యోహా 18:28

3399 Μίλητος Mílētos **మిలేతు-**; a seaport city on the west coast of Asia Minor; అపొ 20:15

3407 μίσθιος místhios **బూయ్యల-**; (derivative of μισθόομαι to hire) a person who has been hired to perform a particular service or work; లూక 15:17

3411 μισθωτός misthōtós **బూయ్యల-**; (derivative of μισθόομαι to hire) a person who has been hired to perform a particular service or work; మార్ 1:20

3413 Μιχαήλ Michaél **మికాయెల-**; the name of the chief angel; యూద 9

3414 μνᾶ mná **నోనెత బిల-, బిల-**; a Greek monetary unit worth one hundred denarii; లూక 19:13

3418 μνημα mnēma **వీచ-**; a construction for the burial of the dead; often a natural cave or hewn out of bedrock; మార్ 5:3

3419 μνημεῖον mnēmēion **బుయ్యర-, వీచ-**; a monument built as a memorial to someone who has died; మత్త 8:28

3423 μνηστεύω mnēsteúō **కాజె-కోటై-, కుకు-బొట్-**; to promise a person for marriage; మత్త 1:18

3426 μόδιος módios **డాల-, అడ్డె-**; a container for dry matter with a capacity of about eight liters (about two gallons); మత్త 5:15

3428 μοιχαλὶς moichalís **వీర్ క-**; a woman who commits adultery; మత్త 12:39

3430 μοιχεία moicheía **పీర్ క-**; sexual intercourse between a man and a married woman who is not his wife; మత్త 15:19

3431 μοιχεύω moicheúō **పీర్ (adultery)**; (for a man) to have sexual intercourse with a married woman other than his own spouse; (for a married woman) to have sexual intercourse with a man other than her own spouse; మత్త 5:27

3432 μοιχρός moichrós **పీర్ కియ్యల- (adulterer)**; a person who commits adultery, specifically referring to males, but also including females in generic contexts; లూక 18:11

3435 μολύνω molýnō **తోడి-**; to cause something to become dirty or soiled; 1కొర 8:7

3448 μόσχος móschos **వడ్డ-**; the young of cattle; లూక 15:23

3464 μύρον mýron **పెంట-**; a strongly aromatic and expensive ointment; మత్త 26:7

3475 Μωσής Mōseús **మోసె- (Moses)**; the leader of the Israelites out of Egypt and the lawgiver; మత్త 8:4

3476 Ναασσών Naassón **నయసోన-**; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:4

3478 Ναζαρέθ Nazaréth **నజరేత-**; a town in the south central part of Galilee; మత్త 2:23

3479 Ναζαρενός Nazareños **నజరేత్సోర్-**; a person who lives in or is a native of Nazareth; మార్క్ 1:24

3480 Ναζωραῖος Nazōraios **నజరేత-**; an alternative form of Ναζαρενός; మత్త 2:23

3482 Ναθαναήλ Nathanaél **నతనాయేల-**; a disciple of Jesus; యోహా 1:46

3485 ναός naós **గుడితంక్ నమనంగ-**; a small replica or model of a temple or shrine; మత్త 23:16

3487 νάρδος nárdos **జటమాంసి-**; an aromatic oil extracted from a plant called nard; మార్క్ 14:3

3508 Νεφθαλείμ Nephthaleím **నఫ్తాలి;** the territory of the tribe of Naphtali; మత్త 4:13

3521 νηστεία nēsteía **ఉవస్త్రి-, కరు-**; the act of going without food for a set time as a religious duty; లూక 2:37

3522 νηστεύω nēsteúō **ఉవస్-**; to go without food for a set time as a religious duty; మత్త 4:2

3530 Νικόδημος Nikodēmos **నికోడేమ-**; a member of the Sanhedrin who spoke with Jesus; యోహా 3:1

3531 Νικολαΐτης Nikolaítēs **నికోలాయ-**; a follower of Nicolaus (a); ఉజగిరి 2:6

3536 Νινευίτης Nineuítēs **నివెమ-**; (derivative of Νινευή Nineveh, not occurring in the NT) a person who lives in or is a native of Nineveh; మత్త 12:41

3544 νομικός nomikós **దర్మ గురు-**; (n) one who is an expert in interpreting religious law; or, a specialist in civil law.; మత్త 22:35

3545 νομίμως nomímōs **నియమ-, దర్మ గ్రంథ-**; pertaining to being correct according to rules and regulations; 1తిమొ 1:8

3547 νομοδιδάσκαλος nomodidáskalos **సాస్త్రిర-, గురు-**; A person who is skilled in the teaching and interpretation of the law (in the NT referring to the law of the OT); లూక 5:17

3549 νομοθετέω nomothetéo **నియమ-**; to give or to establish a law; హెబ్రి 7:11

3551 νόμος nómos **నియమ- (law), దర్మ-గ్రంథ- -- కానున- (scripture's law), కానున-**; a formalized rule (or set of rules) prescribing what people must do; మత్త 5:17

3575 Νόε Nōe **నోవహు-**; Old Testament figure who built an ark (boat) to escape the flood that covered the earth; మత్త 24:37

3578 ξενία xenía **లాడ్జీ-**; a place of temporary lodging for a person away from home; అపొ 28:23

3585 ξύλινος xýlinos **కట్టె;** (derivative of ξύλον[a] wood) pertaining to being made or consisting of wood; 2తిమొ 2:20

3586 ξύλον xýlon **మొద- (log)**; (a figurative extension of meaning of ξύλον[a] wood) an instrument of execution; మత్త 26:47

3598 ὁδός hodós **నజరేత్తు-, సర-**; Luke's term in Acts for the Christian movement; మత్త 2:12

3607 ὀθόνη othónē **వడ్డ-, దుపటి-**; a large piece of cloth, probably of linen; అపొ 10:11

3608 ὀθόνιον othónion **కన్డి-**; a high quality cloth made from the stems of the flax plant, known for its strength and coolness; లూక 24:12

3609 οἰκεῖος oikéios **కుటుంబతుర-, తోడో వుట్టుర-**; one who belongs to a particular household or extended family; గలతి 6:10

3610 οἰκέτης oikétēs **సేవ-**; a servant in a household; లూక 16:13

3614 οἰκία oikía **రోస-, రోత-, రొహ్కా-**; a building or place where one dwells; మత్త 2:11

3622 οἰκονομία oikonomía **నవ్వరి-, కారొబార-, జిమ;** a task involving management and organization; లూక 16:3

3623 οἰκονόμος oikonómos **కారొబారి-, తాకుప్పల-, కొత్న్ -- అధికారి, చొకాట్-నాయుట్ సూడ్జల్ సేవ్;** one who has the authority and responsibility for something; లూక 12:42

3625 οἰκουμένη oikouménē **కలి-, దునియ-, పరిపంచమ-**; the surface of the earth as the dwelling place of mankind, in contrast with the heavens above and the world below; మత్త 24:14

3628 οἰκτιρμός oiktirmós **దయ-, కిప్పల-, పెర్మత-దయ-**; mercy and concern, with the implication of sensitivity and compassion; రోమ 12:1

3629 οἰκτιρμῶν oiktirmōn **కిప్పల్;** (derivative of οἰκτίρω to have mercy) pertaining to showing mercy or compassion; లూక 6:36

3631 οἶνος oínos **అంగుర్ రస-, రస-, కల-**; a set phrase referring to newly pressed grape juice, unfermented or in the initial stages of fermentation; మత్త 9:17

3640 ὀλιγόπιστος oligóristos **బరొస కమి-, కమి బరొస, గట్ బరొస సెలె;** pertaining to having relatively little faith; మత్త 6:30

3646 ὁλοκαύτωμα holokaútōma **డుండుసి- (having burnt), బొడ్డి;** an animal which has been sacrificed to God and completely burned up on the altar; మార్క్ 12:33

3682 Ὀνήσιμος Onésimos **ఒనెసిము-**; a slave of Philemon; కొలొ 4:9

3683 Ὀνήσιφορος Onésiphōros **ఒనెసి-**; a Christian mentioned in 2 Timothy; 2తిమొ 1:16

3688 ὄνος ónos **గాది-**; domestic animal belonging to the same family as the horse, but smaller and with longer ears; it can have variety of colors from dark brown, through light brown to gray and occasionally white; Equus Asinus africanus; used to ride on, carry loads, or do other work; మత్త 21:2

3690 ῥῆξος óxos **పులిత అంగుర-, రస-**; a cheap, sour wine (evidently a favorite beverage of poorer people and relatively effective in quenching thirst); మత్త 27:48

3696 ῥήλον hórplon **అయ్యర-**; an instrument used in fighting, whether offensive or defensive; యోహా 18:3

3727 ῥήκος hórkos **గొప్పి-, వాగ్దాన-, పొరొల్ ముట్టి, వొట్-**; declaration that affirms the truth of a statement by calling on a divine being to execute sanctions against a person if the statement in question is not true; మత్త 5:33

3728 ὀρκωμοσία horkōmosía **వొట్ (oath)**; declaration that affirms the truth of a statement by calling on a divine being to execute sanctions against a person if the statement in question is not true; హెబ్రి 7:20

3732 ὄρνεον órneon **పిటి-**; any kind of bird, wild or domestic; ఉజగిరి 18:2

3733 ὄρνις órnīs **కొర-**; any kind of bird, wild or domestic; మత్త 23:37

3741 ὁσῖος hósios **పవిత్ర వాలెన-, సుద్పాన్ వాలెన-, పవిత్ర-**; God or the Messiah as the Holy One; అపొ 2:27

3742 ὁσιότης hosiótēs **సుదుడ- (pure/ritually-clean)**; the quality of holiness as an expression of the divine in contrast with the human; లూక 1:75

3770 οὐράνιος ouránios **స్వర్గ-**; related to or located in heaven; మత్త 5:48

3771 οὐρανóθεν ouranóthen స్వర్గ-**, హాబర-**, హాబ-****; the sky as a source or as a location from which implied movement takes place; అపొ 14:17

3772 οὐρανός ouranós హాబ-**(sky)**, స్వర్గ-**(heaven)**, స్వర్గీన రాజ-**(God's kingdom)**, అగస-; space above the earth, including the vault arching high over the earth from one horizon to another, as well as the sun, moon, and stars; మత్త 3:2

3789 ὀφθαλμοὶ óphis తరస-**, మాసు-**; long legless reptile; no eyelids or external ears; moves by wriggling or gliding; some species have a poisonous bite; symbol of lurking, unexpected danger; associated with lies, deception, and misleading teaching; మత్త 7:10

3795 ὀψάριον opsáron మీన-; fish intended for food or the flesh of fish as food; యోహా 6:9

3803 παγίς pagís పాన-**, చందోడ-**; an object used for trapping or snaring, principally of birds; లూక 21:35

3814 παιδίσκη paidískē కామ్ కియ్యల్ పేడి-**(servant girl)**, దాసి పేడి-**(slave girl)**, దాసి-**(slave)**, పేడి-**(girl)**, సేవ-**(serve)**; a female slave, possibly serving as a personal servant and thus with the implication of kindly regard; మత్త 26:69

3816 παῖς país స్క-**(servant)**, సేవ-**(service)**; a slave, possibly serving as a personal servant and thus with the implication of kindly regard; మత్త 2:16

3828 Παμφυλία Pamphylia పంపులియ-; a province in the southern part of Asia Minor; అపొ 2:10

3833 πανοπλία panoplía అయ్యర్క-; a complete set of instruments used in defensive or offensive warfare (usually, however, with emphasis upon defensive armament, including helmet, shield, breastplate); లూక 11:22

3841 παντοκράτωρ pantokrátōr నర్వ నక్రీ-; a title for God, literally: all powerful; 2కొర 6:18

3850 παραβολή parabolē నమన-**, సాస్టర-**; a relatively short narrative with symbolic meaning; మత్త 13:3

3857 παράδεισος parádeisos సోబత వాడి-**(beautiful garden)**; a dwelling place of the righteous dead in a state of blessedness (generally equated with οὐρανός heaven); లూక 23:43

3862 παράδοσις parádosis నేకీ-; the content of traditional instruction; మత్త 15:2

3870 παρακαλέω parakaléō మునె -**, గటి-చీర్య-**, మదత-**, సున్పు-**; to cause someone to be encouraged or consoled, either by verbal or non-verbal means; మత్త 2:18

3874 παράκλησις paráklēsis బడ-**, -దర్య-**, గటి-చీర్య-**, మదత-**, మునె సొంట్-; causing someone to be encouraged or consoled, either by verbal or non-verbal means; లూక 2:25

3875 παράκλητος paráklētos సహాయమ్-**(help, TEL)**, మదత-**(help, HIN)**, వకీల-**(advocate, HIN)**, మా హిందర్ అసి; one who may be called upon to provide help or assistance; యోహా 14:16

3900 παραπτώμα paráptōma పాన-**(sin)**, తప-**(wrong/mistake)**, గల్లి-**(wrong/mistake)**, వొప్ప-**(reject)**; what a person has done in transgressing the will and law of God by some false step or failure; మత్త 6:14

3925 παρεμβολή parembolē కీల-**, సిపాయిర్కు-**; a camp or barracks for soldiers; అపొ 21:34

3933 παρθένος parthénos కోరా పే-**(unmarried girl/virgin)**, మియడ-**(daughter)**; A female person beyond puberty but not yet married and a virgin (though in some contexts virginity is not a focal component of meaning); మత్త 1:23

3957 πάσχα páscha గొరె-; a specially selected lamb (or a collective for all such lambs) killed and eaten during the festival commemorating the departure of Israel from Egypt; మత్త 26:2

3972 Παῦλος Paúlos పవ్ల-; Sergius Paulus, the governor of Cyprus; అపొ 13:7

3974 Πάφος Páphos పాఫుస-; a city on the southwest coast of the island of Cyprus; అపొ 13:6

3976 πέλνη pélnē నకలిస-; metal chains with special links prepared to go around the ankles; used to restrict the movement of a prisoner; మార్ 5:4

3982 πείθω peíthō గొప్పి పియ్య-**(according to [one's] word)**, బరొస-**(trust, faith, HIN)**, వొస-**(accept)**; to believe in something or someone to the extent of placing reliance or trust in or on; మత్త 27:20

3985 πειράζω peirázō అస-**తొహ-**; Satan as the tempter; మత్త 4:1

3986 πειρασμός peirasmós కరబ్-**, పాప్ప-** అస-**, పరిక్ష్-**, అస-; the act of trying to cause someone to sin; మత్త 6:13

4010 Πέργαμος Pérgamos పెర్గమమ-; an important city in northwest Asia Minor; ఉజగిరి 1:11

4011 Πέργη Pérgē పెర్గె-; a city in Pamphylia, near the south coast of Asia Minor; అపొ 13:13

4018 περιβόλαιον peribólaion కట్టి-; any type of outer garment; 1కొర 11:15

4021 περίεργος periergos మంతర్క-**సోదెంగ-**; the use of magic based on superstition; అపొ 19:19

4030 περικεφαλία perikephalaía తలత కవచ-; protective armor covering the head; used in battle; ఎఫెసీ 6:17

4043 περιπατέω peripatéō పిస-**(live)**, తాక-**(live/walk)**; to live or behave in a customary manner, with possible focus upon continuity of action; మత్త 4:18

4058 περιστέρω peristerá పారెవ-; Asiatic Rock dove: bird with a blue-gray color with a pinkish sheen to the neck feathers and a black tip on its tail; lives in large colonies and eats mainly seeds; courts, mates, and has nests several times a year; nests on rock ledges; Columba via; used as food and for sacrifices; regarded as swift, docile, and innocent; మత్త 3:16

4059 περιτέμνω peritémnō తోల్ కత్తి-; to cut off the foreskin of the male genital organ as a religious rite involving consecration and ethnic identification; లూక 1:59

4061 περιτομή peritomē తోల్ కత్తి క-**, యూదుల్క-**; the act of cutting off the foreskin of the male genital organ as a religious rite symbolizing consecration and ethnic identification; యోహా 7:22

4071 πτευνόν pteinón పిట-; any kind of bird, wild or domestic; మత్త 6:26

4074 Πέτρος Pétrōs పేతుర-; the Greek name of the leader of the twelve apostles, who was also called Cephas and whose name was originally Simon; మత్త 4:18

4082 πήρα péra తెయ్ల-**, చంచి-**, పోతె-; a bag used by travellers (or beggars) to carry possessions; మత్త 10:10

4091 Πιλάτος Pilátos పిలాత-; a procurator of Judea who gave the order for the crucifixion of Jesus; మత్త 27:2

4094 πίναξ pínax దెడియ-; a relatively flat, large dish; for serving or eating food; made of clay or metal; మత్త 14:8

4099 Πισιδία Pisidía పిసిదియ-; pertaining to Pisidia; అపొ 13:14

4100 πιστεύω pisteúō బరొస-**(trust, faith, HIN)**, విస్వాస-**(faith, HIN)**, నమ-**(believe)**, బక్తలిర-**(believers, devotees)**; to believe something to be true and, hence, worthy of being trusted; to entrust something to the care of someone; మత్త 8:13

4101 πιστικός pistikós బారిత-**(expensive)**, మక్నొన-**(valuable)**; pertaining to being pure, with the possible implication of a quality which can be trusted; మార్ 14:3

4102 πίστις pístis గవ-**, సాక్యెయ-**; that which is completely believable; మత్త 8:10

4103 πιστός pistós బరొస-**(trust)**, నమ-**(believe, TEL)**, బక్త-**(believers)**; pertaining to trusting or being trusted; మత్త 24:45

4109 πλάξ pláx పాటి-**, పాటిన్ దాత్ మన్వలిక్ చెక్రంగ్ రండ్ బండంగ్**; a flat stone on which inscriptions could be made; 2కొర 3:3

- 4142 πλοῖον ploiáron **చుడ్డర్ రూక-**, **చుడ్డక్ రూకన-**; small fishing boat; మార్ 3:9
- 4143 πλοῖον ploíon **రూకత-**, **రూక-**; any kind of boat, from small fishing boats as on Lake Galilee to large seagoing vessels; మత్త 4:21
- 4151 πνεῦμα pneúma **అత్మ-** (*spirit*), **పరన-** (*soul/life*), **దిల-** (*heart*), **మన-** (*inner being/mind*); the non-material, psychological faculty which is potentially sensitive and responsive to the divine; మత్త 1:18
- 4152 πνευματικός pneumatikós **-బక్తి-** (*spiritual devotion*), **దర్మ-** (*religious*), **అత్మ-** (*spirit*), **-బక్తి-**, **దర్మ-**, **అత్మ-**; pertaining to the spiritual nature or being of a person; రోమ 1:11
- 4153 πνευματικῶς pneumatikῶς **బాన్-బక్తిత-**, **అత్మత-**; pertaining to the spiritual nature or being of a person; 1కొ 2:14
- 4167 ποῖμνη poímnē **మంద-**, **గుబ్బంగ-**; a collective for a group of sheep and/or goats; మత్త 26:31
- 4168 ποῖμνιον poímnion **మంద-**; figurative extension of the meaning "a herd of sheep or goats" to refer to the followers of Christ constituting a well-defined membership group; లూక 12:32
- 4176 πολιτεύομαι politeúomai **పిస-**; to conduct oneself with proper reference to one's obligations in relationship to others, as part of some community; అపొ 23:1
- 4190 πονηρός ponērós **కరెబ-** (*evil/wicked*), **సత్తున-** (*Satan*); the one who is essentially evil or in a sense personifies evil (title for the devil, literally: the evil one); మత్త 5:11
- 4194 Πόντιος Póntios **పొంతి-**; an additional name for Pilate; లూక 3:1
- 4195 Πόντος Póntos **పొంతు-**; a region in northeast Asia Minor; అపొ 2:9
- 4202 πορνεία porneía **పీర్ క-** (*adultery*), **లంజెతనమ-** (*sexual immorality*), **పీర్-**; the act of engaging in sexual immorality of any kind, often with the implication of prostitution; మత్త 5:32
- 4209 πορφύρα porphýra **పొంగు-**; a reddish-purple cloth dyed with a substance obtained from the murex shellfish; expensive to produce; associated with royalty; మార్ 15:17
- 4232 πραιτώριον praitōrion **మహల్-**, **రాజన రోన్-**, **కీల్-**; a governor's official residence; మత్త 27:27
- 4244 πρεσβυτέριον presbytérion **పెదొక్క-**; a council of elders, with emphasis upon maturity of judgment more than mere age; లూక 22:66
- 4245 πρεσβύτερος presbýteros **పెదొల-** (*older person*), **అధికారి-** (*authority*), **తొతుర-** (*older people/ancestors*); a person of responsibility and authority in matters of socio-religious concerns, both in Jewish and Christian societies; మత్త 15:2
- 4251 Πρίσκα Príska **పిరిస్కెల-**; the wife of Aquila; రోమ 16:3
- 4263 πρόβατον próbaton **గొరె-**; herbivorous domestic mammal with four legs; Ovis ladicaudata - fat-tailed sheep; used for sacrifice, source of meat, milk, hides, wool, and horns; మత్త 7:15
- 4335 προσευχή proseuché **ప్రార్థన-**, **వింతి-**; the act or content of speaking to or making requests of God; మత్త 21:13
- 4336 προσεύχομαι proseúchomai **ప్రార్థన-** (*pray, HIN*), **వింతి-** (*prayer*), **కోర్కెల-** (*ask, request*); to speak to or to make requests of God; మత్త 5:44
- 4339 προσήλυτος prosélutos **యూదుల్న దర్మతగ నేంగ-**, **దర్మతగ మారిత్తోర్, దర్మతగ**; a Gentile who had converted to Judaism; మత్త 23:15
- 4350 προσκόπτω proskóptō **కొడ పా-** (*stumble*), **బాడ్ అరున-** (*cause to fall down*); to strike one's foot against something as one walks and in this way to lose one's balance temporarily; మత్త 4:6
- 4352 προσκυνέω proskynéō **ముర్-టొంగ్గం కొట-** (*bow down*), **ప్రార్థన-వింతి** (*worship*), **పూజ** (*[idol] worship*); to express by attitude and possibly by position one's allegiance to and regard for deity; మత్త 2:2
- 4374 προσφέρειν prosphérō **మొక్ కండి-**, **బలిదాన-**; to present a sacrifice or offering as a religious act; మత్త 2:11
- 4376 προσφορά prosphorá **అర్చనంగ్**; that which is offered to God in religious activity; అపొ 21:26

- 4382 προσπολιτεία prosōpolēpsía **బేద్-బాన-**; making unjust distinctions between people by treating one person better than another; రోమ 2:11
- 4395 προφητεῦν prophēteúō **బవినత్తు-** **గొప్ప-** (*word[s] of the future*), **వెపా-** (*caused to tell*); to speak under the influence of divine inspiration, with or without reference to future events; మత్త 7:22
- 4396 προφήτης prophētēs **పర్వక్త-** (*prophet, HIN*); one who proclaims inspired utterances on behalf of God; మత్త 1:22
- 4398 προφήτις prophētis **పర్వక్త-** (*prophetess, HIN*); a woman who proclaims inspired utterances on behalf of God; లూక 2:36
- 4403 πρύμνα prýmna **పెజెల బాజ-**; the back part of a boat; మార్ 4:38
- 4408 προῖρα prōra **కొడ్డి-**; the forepart of a boat; అపొ 27:30
- 4417 πταίω ptaíō **కొడ పా-**; (figurative extension of πταίω stumble) to fail to keep the law; రోమ 11:11
- 4419 πτερύγιον pterygion **మందిర్ తీక్రి-**; the tip or high point of a building; మత్త 4:5
- 4425 πτύον ptýon **తుడుస్సల్ సేతి-**; a fork-like shovel for throwing threshed grain into the air so that the wind may separate the chaff from the grain; మత్త 3:12
- 4444 πύργος pyrōgos **బురుజు-**; a tall structure with a lookout at the top; made of stone; for guarding a vineyard or a settlement; మత్త 21:33
- 4450 πυρρὸς pyrrhós **పురు-**; a companion of Paul; ఊజగి 6:4
- 4454 πῶλος pōlos **గాది పిల్ల-**; the young of a donkey; మత్త 21:2
- 4461 ραββί rabbí **గురు-**; title of respect designating a Jewish teacher and scholar recognized for expertise in interpreting the Jewish Scriptures; మత్త 23:7
- 4487 ῥήμα rhēma **వెపా-** (*tell*), **గొప్ప-** (*word*), **కబుర-** (*news*), **వచన-**; a minimal unit of discourse, often a single word; that which has been stated or said, with primary focus upon the content of the communication; మత్త 4:4
- 4491 ῥίζα rhíza **సీర-**; the underground part of a plant; మత్త 3:10
- 4497 Ῥωβοάμ Rhoboám **రెహబామ్**; a Hebrew king in the genealogy of Jesus; మత్త 1:7
- 4506 ρύομαι rhýomai **బవి-** (*save*), **కాబాడ-** (*protect*), **తప్పన-** (*escape*), **సుటి కి-** (*made free*); to rescue from danger, with the implication that the danger in question is severe and acute; మత్త 6:13
- 4514 Ῥωμαῖος Rhōmaíos **రోమ-**; a person who lives in or is a native of Rome or a citizen of the Roman Empire; యోహ 11:48
- 4516 Ῥώμη Rhómē **రోమ-**; the capital city of the Roman Empire; అపొ 18:2
- 4519 σαβαώθ sabaóth **బగవంతన దలమ-**, **దలమ-**; (a Greek transliteration of a Hebrew word meaning armies and used with κύριος Lord, as a title for God) pertaining to one who has overwhelming power; రోమ 9:29
- 4521 σάββατον sábbaton **వారమ-**, **అయ్యవర్-**; a period of seven days; మత్త 12:1
- 4523 Σαδδουκαῖος Saddoukaíos **సదుకయ-**; a member of a politically influential Jewish party in Jerusalem at the time of Jesus and the apostles, a smaller group than the Pharisees, but often in control of important political and religious positions. Their denial of the resurrection of the dead and their acceptance of only the first five books of the OT are important elements in some of the differences which arose between the Sadducees and the Pharisees; మత్త 3:7
- 4524 Σαδὸκ Sadók **సాదొక్**; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:14
- 4526 σάκκος sákkos **పోతె-**; a heavy material normally used for making sacks, but worn by persons in mourning and as a sign of repentance; మత్త 11:21
- 4527 Σαλὰ Salá **సేల-**; the father of Eber in the genealogy of Jesus; లూక 3:32
- 4528 Σαλαθιήλ Salathiél **సయల్తయేల-**; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:12

- 4536 σάλπιγξ sálpinx **తురత అవజ్**; (derivative of σάλπιξ[a] to play the trumpet) the sound made by a trumpet; మత్త 24:31
- 4540 Σαμάρεια Samáreia **సమరయ-**; the principal city of Samaria; లూక 17:11
- 4541 Σαμαρείτης Samareítēs **సమరయ-**; a person who is a native of Samaria; మత్త 10:5
- 4542 Σαμαρεῖτις Samareítis **సమరయ జాతిత-**; a woman who is a native of Samaria; యోహ 4:9
- 4545 Σαμουήλ Samouél **సముయేల్-**; an early OT prophet; అపొ 3:24
- 4547 σανδάλιον sandálion **చెవుల-**; a type of footwear consisting of a sole made of leather (or possibly wood) tied to the foot by means of thongs or straps; మార్ 6:9
- 4549 Σαούλ Saoúl **సఫ్**; the first king of Israel in the OT; అపొ 9:4
- 4554 Σάρδεις Sárdeis **సార్దిస-**; a city in western Asia Minor; ఉజగిరి 1:11
- 4559 σαρκικός sarkikós **మేందో-, జారత్ మన్వలిక్**; pertaining to being material or physical, with the possible implication of inferior; రోమ 15:27
- 4560 σάρκινος sárkinos **మాయ్**; pertaining to behavior which is typical of human nature, but with special focus upon more base physical desires; రోమ 7:14
- 4561 σάρξ sárx **నరిమన్**- (**human**), **మాయ్**- (**man**), **మేందో-** (**living body**), **సవి-** (**flesh**), **తోత్-** (**skin**), **రూప్-** (**shape, form**), **దునియ-**, **అస-**, **సవ-** (**flesh**); the muscles and sinews of both animals and humans; a living body; humans as physical beings; human nature, with emphasis on the physical; the psychological aspect of human nature in contrast to the spiritual nature; physical life; మత్త 16:17
- 4564 Σάρρα Sárrha **సారత్-**; the wife of Abraham; రోమ 4:19
- 4567 Σατανᾱς Satanâs **సత్తన-**; (a borrowing from Hebrew and Aramaic, literally: adversary) the usual proper name of the Devil; మత్త 4:10
- 4569 Σαύλος Saúlos **సఫ్**; an alternative form of Σαούλ Saul, the Hebrew name of the apostle Paul; అపొ 7:58
- 4574 σέβασμα sébasma **సేన్**- (**deities**); an object which is worshiped; అపొ 17:23
- 4576 σέβομαι sébomai **పార్తన-వింతి-**, **బావ్-బక్తి-**; to express in attitude and ritual one's allegiance to and regard for deity; మత్త 15:9
- 4592 σήμερον sēmeíon **మయ్యత-** **కామ-** (**glorious deeds**), **చమత్కార-**, **అన్వ-**, **నిసని-**; an event which is regarded as having some special meaning; మత్త 12:38
- 4597 σῆς séēs **ఉద్రి-**; smallish brown or gray moth that lays eggs in clothing or other cloth; eggs hatch into very small caterpillars, which feed on the fibers; Tineidae family, probably Tineola biselliella; symbols of decay, ruin, and slow destruction; మత్త 6:19
- 4605 Σιδὼν Sidón **సిడోన-**; a city on the coast of Phoenicia; మత్త 11:21
- 4606 Σιδώνιος Sidónios **సిడోన-**; pertaining to Sidon; లూక 4:26
- 4609 Σίλας Sílas **సీల-**; a Christian in the Jerusalem church and an associate of Paul; అపొ 15:22
- 4610 Σιλουανός Silouanós **సీల-**; generally regarded as the same person as Σίλας Silas; 2కొ 1:19
- 4611 Σιλωάμ Silōám **సిలోయమ-**; the name for a system of water supply in Jerusalem; the pool of Siloam was probably the basin into which the water flowed; లూక 13:4
- 4613 Σίμων Símon **సీమోన-**; a Pharisee; మత్త 4:18
- 4615 σίναπι sínapi **మోనెర-**; mustard plant, a large herb noted for its very small seeds and in some instances growing to a height of three meters (about ten feet); మత్త 13:31
- 4616 σινδών sindón **కట్టి-**; a high quality cloth made from the stems of the flax plant, known for its strength and coolness; మత్త 27:59
- 4621 σίτος sítos **గోమ్మన రాసి-**, **కానె-**, **దానంగ-**, **గోదాన-**; any kind of edible grain, though generally referring to wheat; the wheat plant; మత్త 3:12
- 4622 Σιών Sión **సియోమన-**; the city of Jerusalem together with its people, particularly in poetic discourse; మత్త 21:5
- 4624 σκανδαλίζω skandalízō **పావ్ కీయ-** (**cause to sin**), **బూడ్ అరుస-** (**cause to fall down**), **బప్పి కీ-** (**cause to backslide**), **పావ్ పుట్టె** (**in order to sin**); to cause to sin, with the probable implication of providing some special circumstances which contribute to such behavior; మత్త 5:29
- 4625 σκάνδαλον skándalon **పావ-** (**trapped in sin**), **తప-** (**mistake, wrong**), **గల్తి-** (**wrong**), **అపుస-** (**block**), **కొద-**, **అడ్డమ-**, **కొద్ద-**; (figurative extension of σκάνδαλον trap) that which or one who causes someone to sin; that which causes offense and thus arouses opposition; మత్త 13:41
- 4627 σκάφη skáphē **చుడ్డర్ రూక-**; a small boat which was normally kept aboard a larger ship and used by sailors in placing anchors, repairing the ship, or saving lives in the case of storms; అపొ 27:16
- 4633 σκηνή skēnē **డేర-**, **రోహ్**-; tent representing a dwelling-place in a more generic sense; మత్త 17:4
- 4637 σκηνόω skēnōō **నడ్డుమ్ సిస్టార్-**, **మన్వల్ డేర-**; to come to dwell in a place defined psychologically or spiritually; యోహ 1:14
- 4651 σκορπιός skorpíos **మిచ-**; terrestrial arachnid (eight-legged) with pincers and a poisonous sting at the end of its jointed tail, which it can hold curved over the back; grows to about 13 cm long; known for the pain and danger of its sting, and associated with harsh, inhospitable living conditions; లూక 10:19
- 4666 σμύρνα smýrna **బోలమ-**; the aromatic resin of certain bushes; మత్త 2:11
- 4667 Σμύρνα Smýrna **స్మిరున-**; a city on the west coast of Asia Minor; ఉజగిరి 1:11
- 4670 Σόδομα Sódoma **సోదోమ-**; a city located at the southern part of the Dead Sea and destroyed because of its evil; మత్త 10:15
- 4672 Σολομών Solomón **సోలోమోన-**; the son and successor of David; మత్త 1:6
- 4676 σουδάριον soudáron **దప్పి-**, **సీల-**, **కట్టి-**; a small piece of cloth used as a towel, napkin, or face cloth; లూక 19:20
- 4689 σπένδω spéndō **అర్చన-**; to pour out an offering as an act of worship or ritual observance; పిలిపి 2:17
- 4697 σπλαγχνίζομαι splanchnízomai **కీపుల్-** (**compassion**), **దయ** (**mercy/pity**); to experience great affection and compassion for someone; మత్త 9:36
- 4698 σπλάγχνον splánchnon **లాడ్-** (**love, as in an older person loving a younger person [no sexual connotations]**), **పెర్మ-** (**love, general term [no sexual connotations] HIN 'prem'**); the psychological faculty of desire, intent, and feeling; లూక 1:78
- 4699 σπρόγγος spróngos **దూది-**; lightweight skeleton of a porous sea animal; used for absorbing liquids; మత్త 27:48
- 4703 σπóρος spóros **విజ-**; the kernel part of fruit, usually grain; మార్ 4:26
- 4710 σπουδῇ spoudē **పర్వెడె మా-** (**being eager**), **బావ్-బక్తి-**, **బర్పర్ దిల-**, **లప్పా-**; readiness to expend energy and effort; మార్ 6:25
- 4711 σπυρίς spyrís **డాల-**, **డాలంగ-**; container made of woven material, usually grass or reeds; used for carrying a variety of things, including food and produce; this basket is presumably somewhat larger than a κόφινος; మత్త 15:37
- 4716 σταυρός staurós **మొద-** (**log**); a pole stuck into the ground in an upright position with a crosspiece attached to its upper part; used as a means of execution; మత్త 10:38
- 4717 σταυρόω staurōō **మోల-** (**nail**), **టాంగ-** (**to hang**), **మొద-** (**log**); to execute someone by nailing that person to a cross; మత్త 20:19
- 4718 σταφυλή staphylē **అంగుర-**; the fruit of grapevines; మత్త 7:16
- 4719 στάχυς stáchys **గోమ్మన గొల్మ-**, **టేట్రె-**, **సేంగన-**; the dense spiky cluster in which the seeds of grain such as wheat and barley grow (restricted in NT contexts to references to wheat); మత్త 12:1
- 4721 στεγή stégē **చత్-**; the (flat) roof or top of a house; మత్త 8:8
- 4734 Στεφανῆς Stephanās **స్టెఫెనస-**; a Christian of Corinth; 1కొ 1:16

4735 στέφανος stéphanos కీరీట్-; a wreath consisting either of foliage or of precious metals formed to resemble foliage and worn as a symbol of honor, victory, or as a badge of high office; మత్త 27:29

4736 Στέφανος Stéphanos స్టేఫెనస్-; one of the seven helpers in the church in Jerusalem and the first Christian martyr; అపొ 6:5

4745 στοά stoá చవ్తారంగ్ అరిక్ మండోస్-; మండోస్-; a covered colonnade, open normally on one side, where people could stand, sit, or walk, protected from the weather and the heat of the sun; యోహ 5:2

4747 στοιχείον stoicheíon మొదొడంగ్ వచన్స్ బోడ, కామి సియొంగ్, దునియతగ మన్వలిక్; basic principles which underlie the nature of something; గలతి 4:3

4749 στολή stolé పాంగుక-, లమ్కొ కోట్స్-; a long, flowing outer garment reaching to the feet; మార్ 12:38

4765 στρουθίον strouthíon కొట్కొ పిటె-; small bird; speckled brown in color; genus Passer; roosts and nests in groups; eats grass seeds and grain; associated with the poor; మత్త 10:29

4769 στύλος stýlos దారుచు- (**vertical load-bearing pole**); an upright shaft or structure used as a building support; గలతి 2:9

4790 συγκοινωνέω synkoinonēō బాగ్ యేత్వల-; to be associated in some joint activity, with the implication, in some contexts, of a somewhat enduring relation; ఎఫెసె 5:11

4791 συγκοινωνός synkoinonós ఈస యేత-; one who shares jointly with someone else in a possession or relationship, with emphasis upon that which is in common; రోమ 11:17

4800 συζῶω syzōō పీస-; to live in association with or together with someone else; రోమ 6:8

4808 συκῆ sykē అంజారి-; fruit tree; grows 5-8 m high; round crown and very deep roots; Ficus carica; fruit is about the size of a hen's egg and can be green, yellow, purple, or brown depending on the type, and is sweet and soft; మత్త 21:19

4810 σύκον sýkon అంజారి-; the fruit of the fig tree; మత్త 7:16

4826 Συμεὼν Symeón సిమియెన-; a person in the genealogy of Jesus; లూక 2:25

4834 συμπάθειω sympathēō దయతె సూడ్డిట్; to share someone's feeling in the sense of being sympathetic with; హెబ్రి 4:15

4864 συναγωγή synagōgē సునగో- (**synagogue**), మీరె మాయ్సల్ రో-; a building of assembly, associated with religious activity (normally a building in which Jewish worship took place and in which the Law was taught, but in JAS 2:2 a Christian assembly place); మత్త 4:23

4889 σύνδουλος sýndoulos సేవ-; one who is a fellow slave or a slave alongside another slave; మత్త 18:28

4893 συνείδησις syneídēsis మన్-దిల- (**mind-heart's** ...); the psychological faculty that can distinguish between right and wrong; అపొ 23:1

4904 συνεργός synergós నా సంగ కామ్ కియ్యల- (**he who works with me**), మీరె మాసి- (**having joined, having gathered**), బరోబర్ -- సేవ-, సంగ -- సేవ, సాత్, మా సంగ కామ్ కియ్యల్, ఈసదార్క్; one who works together with someone else; రోమ 16:3

4947 Συρία Syría సిరియ-; a region to the north and east of Palestine and known as Aram in OT times; మత్త 4:24

4957 συσταυρόω systaurōō మొద్- (**to hang**); to execute someone by nailing that person to a cross along with someone else; మత్త 27:44

4966 Συχέμ Sychém సేకెమ్-; a city in Samaria; అపొ 7:16

4972 σφραγίζω sphragízō మోర-, ముద్ర-; to use a seal to close or to make something secure; మత్త 27:66

4979 σχοινίον schoiníon నోడె-, దాంది-, కనె-, దాబ్బి-; thick cord formed by twisting or braiding several strands together; made of a variety of materials, including palm fibers, linen, or reeds; యోహ 2:15

4982 σῶζω sōzō బచ- (**to save**), చొకొట-; to rescue from danger and to restore to a former state of safety and well being; మత్త 1:21

4983 σῶμα sōma మేందో- (**living [human] body**), కూర్- (**dead body, corpse**), చెత్త- (**animal's dead-body**); the physical body of persons, animals, or plants, either dead or alive; మత్త 5:29

4984 σωματικὸς somatikós మేందో-, రూప్తె; pertaining to a physical body; లూక 3:22

4988 Σωσθένης Sōsthénēs సొస్తేనేసు-; a Christian of Corinth; many scholars consider Σωσθένης-1 and Σωσθένης-2 to be the same person; అపొ 18:17

4990 σωτήρ sōtēr బచ- (**save, HIN**); one who rescues or saves; లూక 1:47

4991 σωτηρία sōtēria బచ- (**to save**), ముక్తి-; a state of having been saved; మార్ 16:20

4992 σωτήριον sōtērion బచి; pertaining to divine salvation; లూక 2:30

5000 Ταβιθά Tabithá తబిత, the Aramaic name of a Christian woman in Joppa whose name was interpreted as Δορκάς; అపొ 9:36

5007 τάλαντον tálanton టిల-; a Greek monetary unit (also a unit of weight) with a value which fluctuated, depending upon the particular monetary system which prevailed at a particular period of time (a silver talent was worth approximately six thousand denarii with gold talents worth at least thirty times that much); మత్త 18:24

5009 ταμείον tameíon గోడమ-, సిబి-; a room for the storage of valuables; మత్త 6:6

5018 Ταρσεύς Tarseús తార్సిస్-; a person who lives in or is a native of Tarsus; అపొ 9:11

5019 Ταρσός Tarsós తార్సిస్; the capital of Cilicia in southeast Asia Minor; అపొ 9:30

5022 ταύρος taúros కోద-; male bovine; large ruminant animal with horns and cloven hoofs; used for sacrifice and for meat or milk, as beasts of burden, or for pulling a cart or a plow; మత్త 22:4

5028 τάφος táphos బండత బుయిరి-, బుయిరి-; a construction for the burial of the dead; often a natural cave or hewn out of bedrock; మత్త 23:27

5038 τεῖχος teíchos చహర్తంగ్ గోడ-, నగుడ గోడ-; a particularly strong permanent wall, primarily the wall built around a city for its protection; అపొ 9:25

5056 τέλος télos టెక్కు-, కరజ-; payments customarily due a governmental authority; మత్త 10:22

5057 τελώνης telōnēs టెక్కు వసులి కియ్య-; one who collects taxes for the government; మత్త 5:46

5058 τελώνιον telónion టెక్కు వసులి-; a place where taxes or revenue was collected from those entering a town to sell produce; మత్త 9:9

5059 τέρας téras అద్భుత- (?), మయ్యుత- (**glorious**); an unusual sign, especially one in the heavens, serving to foretell impending events; మత్త 24:24

5085 Τιβεριάς Tiberiás తిబెరియ-; the Lake of Tiberias, also known as the Lake of Galilee; యోహ 6:1

5095 Τιμόθεος Timótheos తిమొతి-; a friend and coworker of Paul; అపొ 16:1

5103 Τίτος Títos తీతు-; a friend and companion of Paul; 2కొర 2:13

5131 τράγος trágos హెరె-; male goat; హెబ్రి 9:12

5161 Τρόφιμος Tróphimos త్రోఫిమ-; a Christian of Ephesus and companion of Paul; అపొ 20:4

5174 Τρωάς Trōás త్రోయ-; a city and region in the northwest corner of Asia Minor; అపొ 16:8

5179 τύπος týpos నమున; an object (not necessarily three-dimensional) which has been formed to resemble a person, god, animal, etc.; యోహ 20:25

5184 Τύρος Týros తూరు-; city on the Phoenician coast; మత్త 11:21

5190 Τυχικός Tychikós తుకిక-; a leader from the province of Asia who was associated with Paul; అపొ 20:4

5193 ὑάλινος hyálinos అర్బతంగ్-; (derivative of ὑἰαλός glass) consisting of or pertaining to glass; ఉజగిరి 4:6

- 5194 ὕαλος hýalos అర్చు-; glass (or possibly, crystal--the emphasis in the texts is on the transparency of glass); ఉజగిరి 21:18
- 5201 ὑδρία hydría బుడ్డి-, సోర-, కాంగ్-, కోప-; a container for storing or carrying water or other liquids; made of stone or clay; యోహా 2:6
- 5211 Ὑμενοῖος Hymenaios హుమెనయు; a person who defected from true faith; 1తిమొ 1:20
- 5253 ὑπερῶον hyperōion మిద్దెత క్షమ-; a room on the level above the ground floor (second story in American usage and first story in most other languages); అపొ 1:13
- 5256 ὑπηρετέω hypēretéō సేవ-, కాయ-కష్టమ-; to render assistance or help by performing certain duties, often of a humble or menial nature; అపొ 13:36
- 5257 ὑπηρέτης hypēretēs సిపాయ- (soldier), సేవ్య- (servant), మదత- (helper), సాబ- (sir), కేప్ల- (guard), అధికార- (officer/authority); a person who renders service; మత్త 5:25
- 5266 ὑπόδημα hypodēma చెప్పుల్-; any type of footwear (though ordinarily the reference would be to a sandal rather than to a shoe); మత్త 3:11
- 5272 ὑπόκρισις hypókrisis పసి కీయ్యల-, కపట-; the act or attitude of giving an impression of having certain purposes or motivations, while in reality having quite different ones; మత్త 23:28
- 5273 ὑποκριτής hypokritēs కపట-, పసి కీయ్యల-, మోసెమ్ కీయ్యల-; one who pretends to be other than he really is; మత్త 6:2
- 5286 ὑποπόδιον hypopodion కుతుడున్-, కుతుల-; a small piece of furniture on which one may rest one's feet; మత్త 5:35
- 5287 ὑπόστασις hypóstasis తప్పక-, గట్-, పోక్త-; that which provides the basis for trust and reliance; 2కొర 9:4
- 5301 ὕσσωπος hýssōpos హిస్సోప-; small aromatic bush with a shrub-like base and stems which are stiff, many-branched, hairy, and strong, 50-80 cm tall; Origanum syriacum or Majorana syriaca; used by the Jews in the ritual purification process as a sprinkling brush; యోహా 19:29
- 5310 ὑψιστος hýpsistos సర్వస్వక్తి- (seplling#?), సర్వ స్వక్తి నాలె, సర్వ స్వత్వంత- (most-powerful); a title for God, literally highest: one who is supreme, primarily a reference to status; మత్త 21:9
- 5311 ὕψος hýpsos పారొడల-, స్వర్గనల్, పారొ; the measurement of height; లూక 1:78
- 5326 φάντασμα phántasma బోరడియ్; a supernatural appearance of a person or thing; మత్త 14:26
- 5328 Φαραώ Pharaó ఫరో; a title used as a proper name of the Egyptian king; అపొ 7:10
- 5329 Φάρες Pháres ఫెరెస-; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:3
- 5330 Φαρισαῖος Pharisaíos ఫరిసయ- (Pharisee); a member of an important religious and political Jewish party at the time of Jesus and the apostles. The Pharisees constituted a significantly larger group than the Sadducees and differed with them on certain doctrines and patterns of behavior. The Pharisees were strict and jealous adherents to the laws of the OT and to numerous additional traditions; మత్త 3:7
- 5336 φάτνη phátne కొట్ట-; a stall where animals are fed; లూక 2:7
- 5344 Φήλιξ Phēlix ఫెలిక్సు-; a procurator of Palestine; అపొ 23:24
- 5347 Φήστος Phēstos ఫెస్టు-; Porcius Festus, the successor to Felix as procurator of Palestine; అపొ 24:27
- 5357 φιάλη phiálē దూపెర-, కోజ-, టగోర-; a broad, shallow bowl, normally used for cooking or for serving liquids; ఉజగిరి 5:8
- 5359 Φιλαδέλφεια Philadélpheia ఫిలడెల్ఫియ-; a city in the west central part of Asia Minor; ఉజగిరి 1:11
- 5360 φιλαδέλφια philadelphía పెర్మ-; affection for one's fellow believer in Christ; రోమ 12:10
- 5363 φιλανθρωπία philanthrōpía ధయ-; affection for people in general ; అపొ 28:2
- 5366 φιλάργυρος philárgyros దనమున్; pertaining to the love of wealth or money; లూక 16:14
- 5368 φιλέω philéō లాడ-, పసంద్-, ముక బుర-, పెర్మ-; to have love or affection for someone or something based on association; మత్త 6:5
- 5375 Φίλιπποι Philíppoi ఫిలిప్పి; a city in Macedonia; అపొ 16:12
- 5376 Φίλιππος Philíppos ఫిలిపు-; one of the seven helpers in the church in Jerusalem; మత్త 10:3
- 5384 φίλος philos దోస్త- (friend, HIN), సోస్త- (friend, companion); male person with whom one associates and for whom there is affection or personal regard; మత్త 11:19
- 5398 φοβερός phoberós వెరె-, వెరి-; pertaining to something or someone who causes fear; హెబ్రి 10:27
- 5403 Φοινίκη Phoiníkē పొయెనిసియ-; an area along the seacoast to the west and north of Palestine; అపొ 11:19
- 5404 φοῖνιξ phoínix కజూర్ మర-; flowering plant species in the palm family Arecaceae; grows to 10-20 m tall; cluster of large leaves at top; Phoenix dactylifera; cultivated for its edible sweet fruit, about the size of a human thumb; symbol of elegance and grace; palm branch is symbol of peace and also victory; యోహా 12:13
- 5411 φόρος phóros టెక్స-; a payment made by the people of one nation to another, with the implication that this is a symbol of submission and dependence; లూక 20:22
- 5418 φραγμός phragmós వెలుక-, వెలుమ-, గోడ-; a structure for enclosing an open area; మత్త 21:33
- 5426 φρονέω phronéō సోంచ-, మన-; to employ one's faculty for thoughtful planning, with emphasis upon the underlying disposition or attitude; మత్త 16:23
- 5435 Φρυγία Phrygía ఫ్రుగియ-; a district in central Asia Minor; అపొ 2:10
- 5443 φυλή phylē జాతి-; a subgroup of a nation which is regarded as being more closely related biologically than the entire nation; మత్త 19:28
- 5444 φύλλον phýllon ఆకి-; a flattened structure attached to the stem of a plant; usually green and bladelike; its main function is photosynthesis, to provide the plant with food; మత్త 21:19
- 5469 χαλινός chalinós వేసుని; items used to control the actions of a horse, consisting of a bit (a short metal bar placed in the mouth of a horse) and bridle (ropes or leather straps attached to the bit and fitted over the horse's head); యాకో 3:3
- 5477 Χαναάν Chanaán కనాన-; the land west of the Jordan; అపొ 7:11
- 5480 χάραγμα cháragma మోర-, మూర్తి-; an object (not necessarily three-dimensional) which has been formed to resemble a person, god, animal, etc.; అపొ 17:29
- 5486 χάρισμα chárisma వర-, ఇనమ-; that which is given freely and generously; రోమ 1:11
- 5487 χαριτόω charitōō మందంతోర్-; to show kindness to someone, with the implication of graciousness on the part of the one showing such kindness; లూక 1:28
- 5488 Χαρράν Charrhán హొర్రన్; a city in Mesopotamia; అపొ 7:2
- 5500 χειροτονέω cheirotoneō నేమి కీ-; to choose or select, presumably by a group and possibly by the actual raising of the hand; అపొ 14:23
- 5509 χιτών chitōn కష్టి-; undergarment worn by priests, a kind of ankle-length shirt with long sleeves, woven of linen; మత్త 5:40
- 5511 χλαμύς chlamýs పొంగుడ-; a loose outer garment worn by Roman soldiers and travellers; మత్త 27:28
- 5515 χλωρός chlōrós పొదెల-; green growth of a plant; మార్క్ 6:39
- 5519 χοῖρος choíros పడ-; hairy four-legged mammal with hoofs, brown or gray in color; non-ruminant and omnivorous; Sus scrofa; domesticated land animal; unclean, not to be eaten; regarded as an ugly, filthy, and destructive animal and often associated with pagan rituals; మత్త 7:6
- 5523 Χοράζιν Chorazín కొరజీన-; a city in Galilee; మత్త 11:21

- 5528 χόρτος chórτος మొదొక-; the young growth of a plant arising from a germinating seed; మత్త 6:30
- 5536 χρῆμα chrēma రకమ-, అంబెమ-; a generic term for currency, occurring mostly in the plural; మాత్ 10:23
- 5543 χρηστός chrēstós దయ- (mercy), హల్క- (light in weight, easy), చొకొట- (good); pertaining to being useful and benevolent; pertaining to being kind; pertaining to that which is pleasant or easy; మత్త 11:30
- 5544 χρηστότης chrēstótēs దయ- (mercy), చొకొట-; an event or activity which is useful or benevolent; రోమ 2:4
- 5545 χρίσμα chrísma సోక్త- (apply, just as oil is applied to the body, or paint to a wall), వనిత్ర అత్మ మీ రొపా ఇర్త కాడ్కి-; the act of assigning a person to a task, with the implication of supernatural sanction, blessing, and endowment; 1యోహ 2:20
- 5546 Χριστιανός Christianós క్రిచ్చన్-; one who is identified as a believer in and follower of Christ; అపొ 11:26
- 5547 Χριστός Christós క్రిస్- (Christ); (literally one who has been anointed) in the NT, title for Jesus as the Messiah, but

- in many contexts, and especially without an article, this word becomes a part of the name of Jesus); మత్త 1:1
- 5548 χρίω chrío నేమి - (appoint), వెడి- (pour); to assign a person to a task, with the implication of supernatural sanction, blessing, and endowment; లూక 4:18
- 5557 χρυσός chrysós సోనె-; gold money, gold coin; మత్త 2:11
- 5578 ψευδοπροφήτης pseudoprophētēs లబడ్ బోద గురుర- (false teaching teachers), లబడ్ పర్వత్త- (false prophets); one who claims to be a prophet and is not and thus proclaims what is false; మత్త 7:15
- 5580 ψευδόχριστος pseudóchristos కిరిస్తర్, లబడ్ కిరిస్త; one who claims to be the Christ or the Messiah but is not; మత్త 24:24
- 5590 ψυχή psychē పరన-, అత్మ-, దిల-, జీవ-; the essence of life in terms of thinking, willing, and feeling; మత్త 2:20
- 5591 ψυχικός psychikós సాదరన్ (ordinary), దునియత- (of the world), దిస్వల్ (visible); pertaining to being material or physical, especially in relation to life processes; 1కొర 2:14
- 5601 Ὠβέδ Ōbéd వోబెద-; a person in the genealogy of Jesus; మత్త 1:5